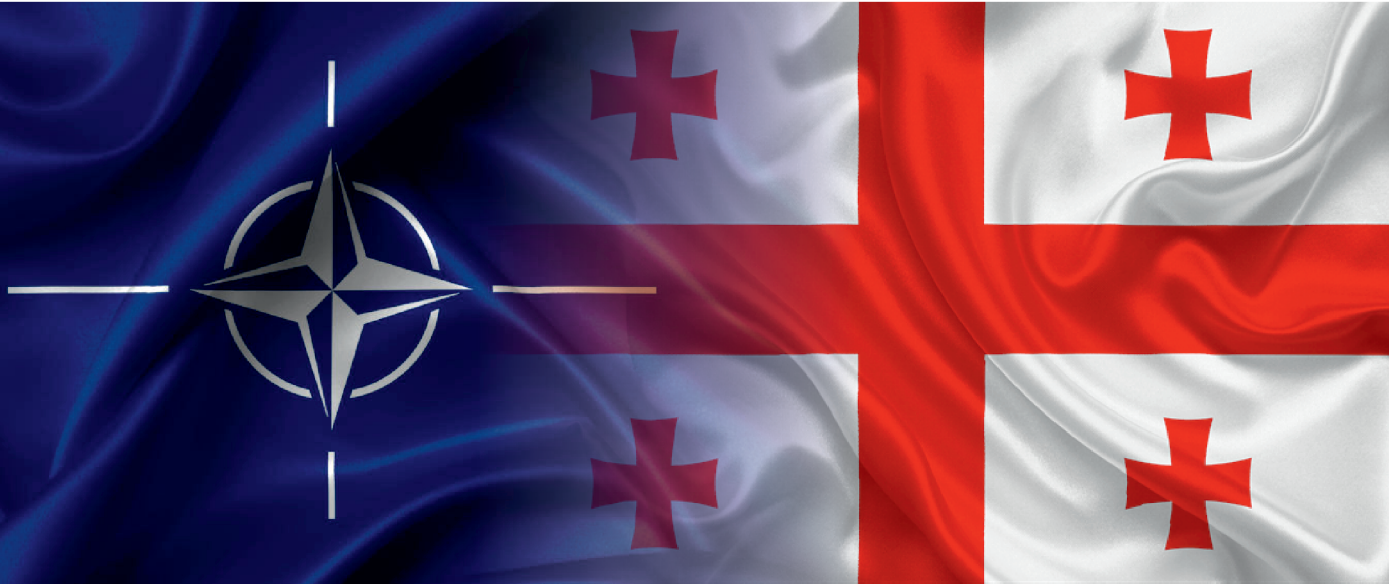

სსიპ - დავით აღმაშენებლის სახელობის
საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემია

LEPL - DAVID AGHMASHENEBELI
NATIONAL DEFENCE ACADEMY OF GEORGIA

საქართველოს თავდაცვის ძალების როლი
ჩრდილო ატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაციაში
(NATO) გაწევრიანებისათვის

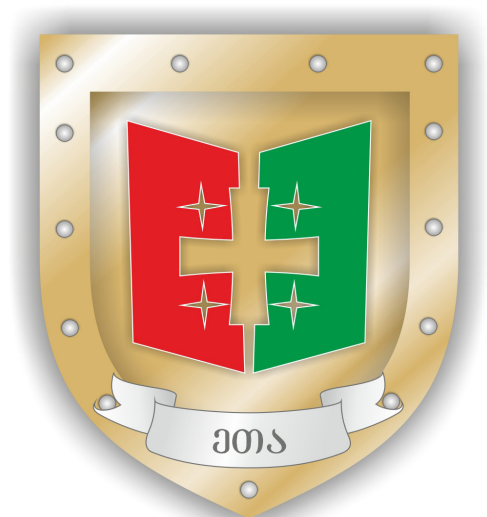
THE ROLE OF THE DEFENSE FORCES OF GEORGIA IN JOINING THE NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION (NATO)

საერთაშორისო სამეცნიერო - პრაქტიკული კონფერენციის ნაშრომთა კრებული
COLLECTION OF THE PAPERS OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

2019

სსიპ - დავით აღმაშენებლის სახელობის
საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემია
LEPL - DAVID AGHMASHENEBELI
NATIONAL DEFENCE ACADEMY OF GEORGIA

საერთაშორისო სამეცნიერო - პრაქტიკული
კონფერენციის ნაშრომთა კრებული
COLLECTION OF THE PAPERS OF
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

საქართველოს თავდაცვის ძალების როლი
ჩრდილო ატლანტიკური ხელშეკრულების
ალიანსში (NATO) გაწევრიანებისათვის

THE ROLE OF THE DEFENSE FORCES OF
GEORGIA IN JOINING THE NORTH
ATLANTIC TREATY ORGANIZATION (NATO)

2019

სარედაქციო კოლეგია

ხელმძღვანელი

რამაზ კვარაცხელია სამართლის დოქტორი, სტუ-ს პროფესორი, დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემიის რექტორის მოადგილე.

სარედაქციო კოლეგია:

მიორბი მუხველიანი პოლკოვნიკი, დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემიის ბაკალავრიატის ხელმძღვანელი, სტუ-ს დოქტორანტი.

არჩილ ჩაჩხინი თადარიგის პოლკოვნიკი, ისტორიის დოქტორი, პროფესორი. დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემიის სამეთაურო-საშტაბო კოლეჯის თავდაცვის რესურსების მართვის მიმართულების ხელმძღვანელი.

ალექსანდრე მიქაბერიძე ლუიზიანას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი.

ნიკა სამხარაძე საერთაშორისო ურთიერთობების დოქტორი, დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემიის თავდაცვის ანალიზის სამაგისტრო პროგრამის მიმართულების ხელმძღვანელი, პროფესორი.

როს ჰარისონი ჯორჯთაუნის უნივერსიტეტის ახლო აღმოსავლეთის ინსტიტუტის პროფესორი.

ედვარდ რაუპი ეკონომიკის დოქტორი, საქართველოს უნივერსიტეტის ემერიტუსი პროფესორი.

ოთარ ჯანელიძე ისტორიის დოქტორი, გორის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი.

ფურაბ ამლაძე დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემიის სამეთაურო-საშტაბო კოლეჯის თავდაცვის ანალიზის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი.

ბესიკ მაჩიტაძე სსიპ - გენერალ გიორგი კვინიტაძის სახელობის კადეტთა სამხედრო ლიცეუმის სასწავლო დაგეგმარებისა და მონიტორინგის მასწავლებელი (სასწავლო ჯგუფის დამრიგებელი), წერეთლის უნივერსიტეტის გეოგრაფიის დოქტორანტი.

მიგა ბასილაძე სსიპ - გენერალ გიორგი კვინიტაძის სახელობის კადეტთა სამხედრო ლიცეუმის სასწავლო დაგეგმარებისა და მონიტორინგის მასწავლებელი, ისტორიის აკადემიური დოქტორი.

სარედაქციო ჯგუფი:

ინო შავლათუაშვილი თარგმანი და რედაქტირება ინგლისურ და ქართულ ენაზე

მარინა ძულიაშვილი ტექნიკური უზრუნველყოფა

ISBN 978-9941-8-1790-8

EDITORIAL BOARD

EDITOR IN CHIEF

RAMAZ KVARATSKHELIA (J.D), Professor GTU, Vice Rector of NDA Georgia

EDITORIAL BOARD:

GIORGI MESHVELIANI Lieutenant, Head of Baccalaureate, NDA Georgia;

ARCHIL CHACHKHIANI (PhD), Associate professor, acting head of Defense and Security Programme, NDA Georgia;

ALEXANDER MIKABERIDZE (PhD), Associate professor, LSU Shreveport;

NIKOLOZ SAMLHARADZE (PhD), Professor, Head of the Defence Analysis Master's Programme of the Command and Staff College, NDA Georgia;

ROSS HARRISON Researcher at The Middle East Institute, the faculty of the School of Foreign Service at Georgetown University;

EDWARD RAUPP (PhD), Professor emeritus, UG;

OTAR JANELIDZE (PhD), Professor, Gori State University;

ZURAB AGLADZE Associate professor, Defence Analysis Master's Programme of the Command and Staff College, NDA Georgia;

BESIK MACHITADZE Teacher of the Planning and Monitoring Department of the LEPL General Giorgi Kvinitadze Cadets Military Lyceum (former master of the study group), doctoral student of Geography at Akaki Tsereteli State University.

GIGA BASILADZE Teacher of the Planning and Monitoring Department of the LEPL General Giorgi Kvinitadze Cadets Military Lyceum, Academic Doctor of History.

EDITORIAL STAFF:

NINO SHAVDATUASHVILI Translation and proofreading English & Georgian

MARINA DZULIASHVILI Technical Support

საორგანიზაციო კომისია

თავმჯდომარე

მარიამ დარბაიძე აკადემიის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსის მოადგილე, მეცნიერებათა დოქტორი

წევრები

სოფიო ფარულია აკადემიის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მთავარი სპეციალისტი, სტუ-ს დოქტორანტი

ნინო ისაკაძე აკადემიის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსი სპეციალისტი.

ვახტანგ პაიჭაძე ვიცე-პოლკოვნიკი, G-4 სამსახურის უფროსი

მიხეილ კვიციანი აკადემიის ბიბლიოთეკის უფროსი

კახაბერ ყავლაშვილი ვიცე-პოლკოვნიკი, G-5 სამსახურის უფროსი, სტუ-ს დოქტორანტი

თამარ კანდელაკი საზოგადოებასთან ურთიერთობის განყოფილების უფროსის მ/შ.

ნინო ჩაბიჩაშვილი აკადემიის პროტოკოლის მთავარი სპეციალისტი

ვანო ჩიხლაძე მაიორი, სსიპ - გენერალ გიორგი კვინიტაძის სახელობის კადეტთა სამხედრო ლიცეუმის სამეურნეო განყოფილების უფროსი.

ხათუნა ეჭიბია სსიპ - გენერალ გიორგი კვინიტაძის სახელობის კადეტთა სამხედრო ლიცეუმის საზოგადოებასთან და მასმედიასთან ურთიერთობის სპეციალისტი

ORGANISING COMMISSION

THE HEAD

MARIAM DARBAIDZE Deputy Head of the Quality Assurance Service of the Academy,
Doctor of Sciences

MEMBERS

SOPIO PACHULIA Leading Specialist of the Quality Assurance Service of the Academy,
PhD Student

NINO ISAKADZE The Main Specialist of the Quality Assurance Service of the Academy

VAKHTANG PAICHADZE LTC, Head of G-4

MIKHEIL KVITSIANI The Head of the Library

KAKHABER KAVLASHVILI LTC, Head of G-5, PhD Student

TAMAR KANDELAKI Acting Head of the Public Relations Section of the Academy

NINO CHEBICHASHVILI The Main Specialist of the Protocol of the Academy

VANO CHIKHLADZE Major, Head of the Utility Division of the
LEPL General Giorgi Kvinitadze Cadets Military Lyceum.

KHATUNA EJIBIA Public and Media Relations Specialist at
LEPL General Giorgi Kvinitadze Cadets Military Lyceum

შინაარსი

საქართველოს თავდაცვის ძალები - სანიმდო, სანდო და წარმატებული აქტიური ნაბიჯი იმეორების პროცესში იოსებ ჯაფარიძე	10
რუსული ჰიბრიდული ომი საქართველოს წინააღმდეგ ალექსანდრე კიკნაძე	16
საქართველოს გეოპოლიტიკურ-სტრატეგიული მდებარეობა და ჩრდილო ატლანტიკური ალიანსი (NATO) ბენიკი მარტინი	29
ნაბიჯი - საქართველოს უსაფრთხოების შესაძლებლობა შალვა ძინდიაძე	34
საზღვრო ძალები ევროპისთვის მნიშვნელოვანი ფაქტორი და მისი გავლენა საზღვრო ალიანსების დინამიკაზე ნიკოლოზ ვინოგრადოვი	38
თერორიზმი - NATO-ს უმთავრესი გამოწვევა XXI საუკუნის დასაწყისში. საქართველოს შეიარაღებული ძალები თერორიზმის წინააღმდეგ გიგა ბახიანი	42
ტრანსნაციონალური თერორიზმი გიორგი მათიაშვილი	46
საქართველო-გერმანიის საზღვრო ურთიერთობები ნაბიჯი თანამშრომლობის ფორმატში შალვა ბინაძე / მარია ბალახაძე	54
გუბერნიის საბიუჯეტო და მისი გავლენა 2008 წლის აგვისტოს ომზე ნინო ოხანაშვილი	59
ნაბიჯი ახალი სტრატეგია რუსეთთან მიმართებაში და საქართველოს როლი კოლიტიკური და საზღვრო უსაფრთხოებაში ნიკა ჩიქაძე / გიორგი ქავთარაძე	64
მიწვევა მსხველი - ევროკავშირის კავშირის ინსტიტუციური სამართლის შესახებ ედუარდ ჯაფარიძე	70
ევროკავშირის გაფართოების თეორიული ხედვები და მათი პრაქტიკული იმპლიკაციები საქართველოს სახელმწიფო ინსტიტუტებში ნინო ფავლენიშვილი / მარია იაკობიძე	80
თანამედროვე მიგრაციის კრიზისით გამოწვეული ევროპის დემოგრაფიული და კოლიტიკური ვითარება ედილია ალავერდოვი	86
ანტიტერორისტული სამშვიდობო ოპერაციები ერაყში და საქართველო ნინო ყანგალი	92
აშშ-საქართველოს ურთიერთობები და ნაბიჯი უსაფრთხოების პროცესები თანამედროვე ერაყში ვაჟა შუბინიძე	96
საქართველოს გზა NATO-სკენ ლევან ანთია	99
ეროვნული მოძრაობის აღმშენებელი ევროპაში და მისი გზა გამოწვეული პრობლემები - ლევან ოსიძე	104
ნაბიჯი და მისი ტრანსფორმაცია ცივი ომის შემდეგ დავით გეგეჭკორი	116
ნაბიჯი-ს შექმნის ინტორიისათვის ოთარ ადგიშვილი	119

CONTENT

GEORGIAN DEFENSE FORCES - THE RELIABLE, DEPENDABLE AND SUCCESSFUL ACTOR IN THE NATO INTEGRATION PROCESS IOSEB JAPARIDZE	10
RUSSIAN HYBRID WAR AGAINST GEORGIA ALEXANDER KIKNADZE	16
GEOPOLITICAL-STRATEGIC LOCATION OF GEORGIA AND THE NORTH ATLANTIC ALLIANCE (NATO) BESIK MACHITADZE	29
SECURITY POSSIBILITIES OF NATO-GEORGIA SHALVA DZINDZIBADZE	34
EXPONENTIAL CAPACITY OF POWER AND ITS IMPACT ON MILITARY ALLIANCE DYNAMICS NIKOLAZ ESITASHVILI	38
TERRORISM - NATO'S BIGGEST CHALLENGE AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY. GEORGIAN ARMED FORCES AGAINST TERRORISM GIGA BASILADZE	42
TRANSNATIONAL TERRORISM GIORGI MATIASHVILI	46
GEORGIA-GERMANY MILITARY RELATIONS IN THE FORMAT OF COOPERATION WITH NATO SAHADIMAN BITSADZE MAMIA BALAKHADZE	54
BUCHAREST SUMMIT AND ITS IMPACT ON THE 2008 AUGUST WAR NINO OKHANASHVILI	59
NATO'S NEW STRATEGY TOWARDS RUSSIA AND ROLE OF GEORGIA POLITICAL AND MILITARY ASPECTS NIKA CHITADZE / GIORGI KAVTARADZE	64
MIKHEIL MOUSKHELY ABOUT EUROPEAN UNION INSTITUTIONAL LAW EDISHER JAPHARIDZE	70
THEORETICAL VISIONS OF EU ENLARGEMENT AND THEIR PRACTICAL IMPLEMENTATION IN THE STATE INSTITUTIONS OF GEORGIA NINO PAVLENISHVILI / MAIA IAKOBIDZE	80
EUROPEAN DEMOGRAPHIC AND POLITICAL CHALLENGES CAUSED BY MODERN MIGRATION CRISIS EMILIA ALAVERDOV	86
ANTI-TERRORIST PEACE OPERATIONS IN IRAQ AND GEORGIA NINO KANCHELI	92
US-GEORGIA RELATIONS AND NATO MEMBERSHIP PROSPECTS INTO THE MODERN STAGE VAJA SHUBIIDZE	96
GEORGIA'S PATH TOWARDS NATO LEVAN ANTIA	99
THE RISE OF THE NATIONAL MOVEMENT IN EUROPE AND ITS PROBLEMS LEVAN OSIDZE	104
NATO AND ITS TRANSFORMATION AFTER THE COLD WAR. DAVID GEGECHKORI	116
MASTER IN MODERN AND CONTEMPORARY HISTORY OF EUROPE AND AMERICA OTAR ADEISHVILI	119

GEORGIAN DEFENSE FORCES - THE RELIABLE, DEPENDABLE AND SUCCESSFUL ACTOR IN THE NATO INTEGRATION PROCESS

IOSEB JAPARIDZE

Senior Instructor of the Leadership and Management Course,
Command and General Staff College,
David Aghmashenebeli National Defense Academy of Georgia

Master of Military Art and Science,
Strategic Studies Program,
U.S. Army Command & General Staff College

PHD student of Conflict Analysis and Management Program,
Faculty of Social and Political Science,
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Research Leader
Dr. Kenneth E. Long, D.M.
Associate Professor (Force Sustainment and Management)
Department of Logistics and Resource Operations
U.S. Army Command & General Staff College
U.S. Army Combined Arms Center
Fort Leavenworth, KS 66027
CML 913- 684-2925; DSN 552-2925; FAX 913-684-2927

ABSTRACT

The participation of the Georgian Defense Forces in NATO led international multinational missions and operations play an important role in the building process of the Georgian state. Georgia's contribution to the operations mentioned above support the Georgia's Euro-Atlantic integration process. While more than 20 percent of Georgia's territories are occupied by the Russian Federation, joining the world's most powerful military-political alliance represents Georgia's strategic goal. In accordance with the NATO Enlargement Policy, one of the key criteria for integrating new member states into alliance is strong defense forces with the capability of participating in NATO led international multinational missions or operations.

Georgian Defense Forces units have been involved in US and NATO led operations since 1999 in Kosovo, Iraq and the Islamic Republic of Afghanistan. In spite of the fact that the deployment of peace-keeping missions was accompanied by loss of military personnel, for the future this will bring significant benefits to Georgia, and help and speed-up the process of NATO and Euro-Atlantic integration.

საქართველოს თავდაცვის ძალები - საიხედო, სანდო და წარმატებული აქტიური ნაბიჯი ინტეგრაციის პროცესში

იოსებ ჯაფარიძე

ლიდერობისა და მენეჯმენტის კურსის უფროსი ინსტრუქტორი,
სამეთაურო-საშტაბო კოლეჯი,
საქართველოს დავით აღმაშენებლის სახელობის ეროვნული თავდაცვის აკადემია

სამხედრო ხელოვნებისა და მეცნიერების მაგისტრი,
სტრატეგიული კვლევების პროგრამა,
აშშ-ს არმიის სამეთაურო-საშტაბო კოლეჯი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
კონფლიქტების ანალიზისა და მართვის პროგრამის სოციალურ და
პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დოქტორანტი

კვლევის ხელმძღვანელი
დოქტორი კენეტ ე. ლონგი, D.M.
ასოცირებული პროფესორი (ძალთა შენარჩუნება და მენეჯმენტი)
ლოჯისტიკისა და რესურსების ოპერაციების დეპარტამენტი
აშშ-ს არმიის სამეთაურო-საშტაბო კოლეჯი
აშშ-ს არმიის საერთ-საჯარისო ცენტრი
ფორტ ლევენვორთი, KS 66027
CML 913- 684-2925; DSN 552-2925; FAX 913-684-2927

აბსტრაქტი

NATO-ს ეგიდით წარმოებულ საერთაშორისო მრავალეროვნულ მისიებსა და ოპერაციებში საქართველოს თავდაცვის ძალების ქვედანაყოფების მონაწილეობა მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ქართული სახელმწიფოს მშენებლობის პროცესში. საქართველოს კონტრიბუცია გემოაღნიშნულ ოპერაციებში ხელს უწყობს საქართველოს ევროატლანტიკურ სივრცეში ინტეგრირების პროცესს. იმ დროს როდესაც საქართველოს ტერიტორიების 20 პროცენტზე მეტი რუსეთის ფედერაციის მიერ არის ოკუპირებული, მსოფლიოში ყველაზე ძლიერ სამხედრო-პოლიტიკური ალიანსში გაწევრიანება საქართველოს სტრატეგიულ მიზანს წარმოადგენს. NATO-ს გაფართოების პოლიტიკის ფარგლებში ახალი წევრი სახელმწიფოების ნატოში ინტეგრირებისთვის ერთ-ერთ უმთავრეს კრიტერიუმს წარმოადგენს ქვეყანას გააჩნდეს ძლიერი თავდაცვის ძალები, რომელსაც ექნება შესაძლებლობა მონაწილეობა მიიღოს NATO-ს ეგიდით წარმოებულ საერთაშორისო მრავალეროვნულ მისიებსა, თუ ოპერაციებში.

საქართველოს თავდაცვის ძალების ქვედანაყოფები 1999 წლიდან ჩართულია NATO-ს და ამერიკის შეერთებული შტატების ხელმძღვანელობით წარმოებულ ოპერაციებში კოსოვოში, ერაყსა და ავღანეთის ისლამურ რესპუბლიკაში. მიუხედავად იმ ფაქტისა, რომ სამშვიდობო მისიებში მონაწილეობას თან ახლდა სამხედრო პირადი შემადგენლობის დანაკარგი, ეს სამომავლოდ აუცილებლად მოუტანს საქართველოს მნიშვნელოვან სარგებელს და დაეხმარება ნატოსა და ევრო-ატლანტიკურ სტრუქტურების ინტეგრაციის პროცესის დაჩქარებაში.

INTRODUCTION

Having a high readiness defense force, with modern and resilient combat capabilities, represents the main criteria for the accession of new member countries into the North Atlantic Treaty Organization (NATO). One of the main responsibilities for future NATO members is “the ability and willingness to make a military contribution to NATO operations.”¹ Since 21 November, 2002, the integration process into NATO has become a key priority for Georgia’s security and foreign policy after the official announcement of its intention to join the alliance. After that time Georgia has spent significant effort to reaching its strategic objectives by developing and improving its economic, political, legal and defense sectors. Contribution in NATO missions remains one of the highest priorities of Georgian Defense Forces to support following strategic objectives:

- Integration into the Euro-Atlantic structures and increase interoperability with NATO Forces.
- Gain valuable combat experience for military personnel and increase the level of combat readiness of Georgian Defense Forces.
- Contribute in international security to increase the reliability of Georgian Defense Forces in the international Arena.

The main purpose of this article is to expose Georgia’s significant contributions to the US and NATO multinational security assistance missions in Kosovo, Iraq and Afghanistan, and overview vision, thoughts, and positions of different experts in that direction. The facts, findings and thoughts from this article should be interesting for the Georgian and international society, future researchers, and readers.

GEORGIA - RELIABLE AND STRONG PARTNER AND CONTRIBUTOR TO THE US AND NATO LED MULTINATIONAL MISSIONS AND CAMPAIGNS

Georgia is not only a consumer of security, but also an active contributor, which shares responsibility of collective security, and is actively involved in multinational security assistance missions. Participation in the US led campaign in Iraq, in International Security Assistance Force (ISAF) and Resolute Support Mission (RSM) in Afghanistan, were very important challenges for Georgia which was overcome successfully by its significant effort. In 1999, Georgian Armed Forces started participation in various missions in support of international security and stability missions at different places of the world. Georgia started its troop deployment experience by participation in the NATO-led Kosovo Protection Force (KPF) in 1999, which lasted until 2008.² In his report, Nichol mentions that to support its strategic partner, Georgia joined the U.S. led Operation Enduring Freedom (OEF) and, since 2003, Operation Iraqi Freedom (OIF) in Iraq. Also, Georgia supported U.S. forces by over-flight rights and used a Georgian airbase to assist and participate in the rebuilding process of Iraq.³ Later on, Georgia opened the main transit route, which provided for the flow of cargo from and to Afghanistan, “transported through the Northern Distribution Network.”⁴ In 2013, the Commander of U.S. Transportation Command, General W. Fraser, mentioned that port Poti would continue to serve as a hub for strategic transportation during the ISAF drawdown.⁵

In 2003, Georgia began sending combat units into Iraq to support OIF.⁶ In his thesis, Summers states that “By 2008, Georgian troops in Iraq numbered approximately 2,300 (the third largest number of troops,

¹ NATO. “NATO Enlargment.” www.nato.int. February 15, 2019. Accessed September 5, 2019. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49212.htm.

² Georgia, Ministry of Defence of. “International Missions.” mod.gov.ge. n.d. Accessed September 2, 2019. <https://mod.gov.ge/en/mission#>

³ Nichol, Jim. Armenia, Azerbaijan, and Georgia: Political Developments and Implications for U.S. Interests (CRS Report No. RL33453). Washington, D.C.: Congressional Research Service, April 2, 2014. 5-6, Accessed September 11, 2019. <https://fas.org/sgp/crs/row/RL33453.pdf>.

^{4,5} Ibid., 6.

⁶ Georgia, Ministry of Defence of. “International Missions.” mod.gov.ge. n.d. Accessed September 6, 2019. <https://mod.gov.ge/en/mission#>.

after the United States and the United Kingdom). However, as the result of the 2008 Russian-Georgia conflict, Georgia pulled out all of its troops from both Kosovo and Iraq”⁷ in August. In his article, Joshua Kucera writes that, “Georgian forces in Iraq were not merely guarding bases – they were controlling an entire province of the country on behalf of the U.S. led coalition there and were conducting full-scale combat operations, albeit with significant U.S. assistance in certain areas.”⁸

Since 2004, Georgia has sent a Platoon plus size combat unit to Afghanistan in support of ISAF, and step by step increased the contingent in this mission. Georgian troops were increased to 925 in 2010.⁹ By October 2012, Georgian combat forces boosted to 1560 in Afghanistan. Until the 2013 Georgia had two combat battalions operating in Helmand Province of Musa Qala District.¹⁰ Aftermath, Georgian troops have been contributing to the Resolute Support Mission (RSM). Since December 16, 2014, Georgia has deployed approximately 750 military personnel, which made Georgia the largest non-NATO Contributor in RSM.¹¹ Currently, Georgia has troops who serve under German command as a rapid-reaction force in northern Afghanistan, with the remaining forces serving under the U.S. command at Bagram Air Base, Afghanistan. In the RSM, Georgia has also participated by providing military instructors, senior liaison officers, and senior military advisors. In accordance with the decision of the Georgian Government, Georgian troops will stay in Afghanistan until the end of RSM.¹²

Since 2015, Georgia has dedicated an Infantry Company to the NATO Response Forces (NRF). After the successful completion of the four-year evaluation and certification processes, that company became part of the NRF in 2016-2018. “Georgia had also declared a second Infantry Company to participate in the NATO Operational Capability Concept Evaluation and Feedback (OCC E&F) Program to prepare for joining to the NRF, which successfully completed the four year preparation and evaluation processes and changed its first unit in the NRF on a rotation basis.¹³ Also, Georgian Infantry Companies have been involved in the European Union Military Operation in the Central African Republic since 2014. A Georgian Company size unit has continued the mission in Central Africa under the French contingent.¹⁴ Summers mentions that over the years “Georgia has demonstrated that it has both the ability and the willingness to make contributions to NATO operations.”¹⁵

The Republic of North Macedonia is the newest NATO participant, which is acceding to become the full member of the NATO. In accordance with that intent, one of the core NATO requirements is the level of combat readiness and capability to contribute to NATO’s collective security by the participation in NATO-led missions. It is very interesting to review and compare Georgia’s and North Macedonia’s participation in the US and NATO led campaigns.

After comparing contributions in three major international peace-keeping missions: Multi-National Force-Iraq (MNF-I), International Security Assistance Force (ISAF) and Resolute Support Mission (RSM) in Afghanistan, it is apparent that Georgia’s role is much higher than the contributions of North Macedonia. Moreover, Georgia has been among the biggest non-NATO contributor countries in these missions

⁷ Summers, Nakia J. Georgia’s quest for NATO membership: challenges and prospects. Monterey, California: Dudley Knox Library, Institutional Archive of the Naval Postgraduate School, 2012. Accessed September 12, 2019. <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a536297.pdf>

⁸ Joshua Kucera, “Georgia Loses its first Soldier in Afghanistan,” Eurasianet, September 8, 2010. Accessed April 10, 2019. <http://www.eurasianet.org/node/61877>.

⁹ Georgia, Ministry of Defence of. “International Missions.” mod.gov.ge. n.d. Accessed September 9, 2019. <https://mod.gov.ge/en/mission#>.

^{10, 11, 12} Ibid.

¹³ Georgia, ministry of Defence of. “NATO-Georgia Cooperation.” mod.gov.ge. n.d. Accessed September 5, 2019. <https://mod.gov.ge/en/page/38/nato-georgia-cooperation>.

¹⁴ Georgia, Ministry of Defence of. “International Missions.” mod.gov.ge. n.d. Accessed September 2, 2019. <https://mod.gov.ge/en/mission#>

¹⁵ Summers, Nakia J. Georgia’s quest for NATO membership: challenges and prospects. Monterey, California: Dudley Knox Library, Institutional Archive of the Naval Postgraduate School, 2012. Accessed September 11, 2019. <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a536297.pdf>

over an extended time. Before the 2008 Russian-Georgian conflict, Georgia had in MNF-I approximately 2200 troops and was the third largest contributor after the United States and Great Britain (GEO MOD,).¹⁶ Also, in 2012 Georgia had two Battalion plus size units, with 1560 in ISAF, while Macedonian contingent ranged around 157 troops (NATO, 2012).¹⁷ By September 2018, Georgia had in the RSM 870 and Macedonia 47 soldiers (NATO, 2018).¹⁸ Additionally, as commander of U.S. European Command Curtis M. Scaparrotti states, Georgia is the “largest non-NATO force contributor alongside U.S. and NATO forces in Afghanistan,” and it has “provided more troops per capita than any other country in the world” (U.S. Department of Defense, 2017).¹⁹

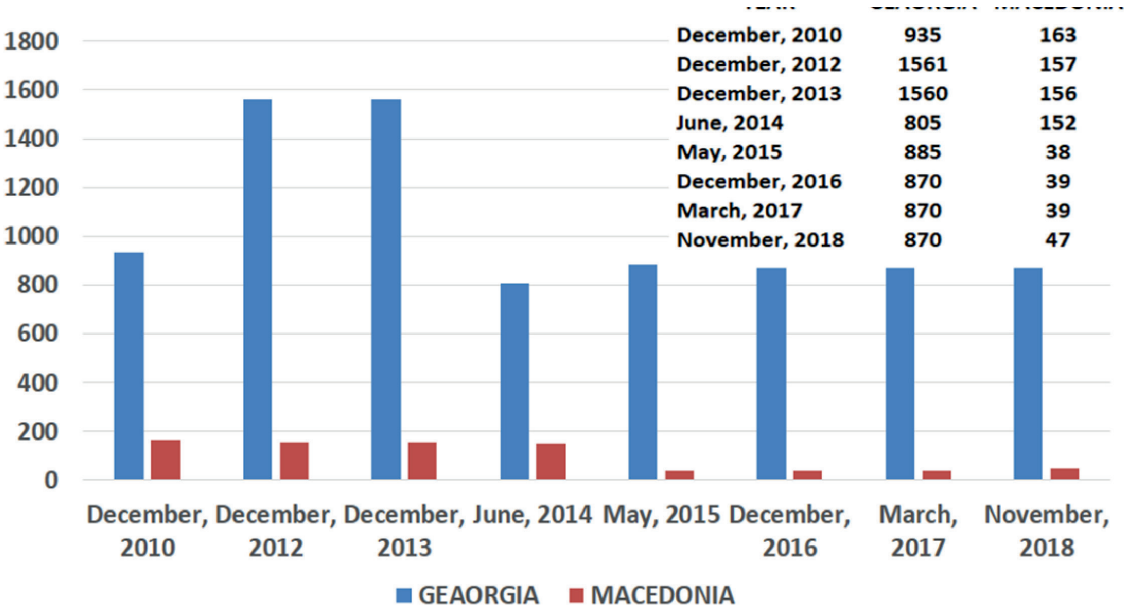

Figure 1. Contribution in NATO Mission (ISAF/RSM) in Afghanistan
 Source: Created by the author based on - NATO and Afghanistan²⁰

In his report, Luke Coffey states that “In 2012, when many NATO countries were rushing for the door in Afghanistan, Georgia added hundreds of troops to the mission there. At the height of the Georgian contribution to Afghanistan, it had more than 2,000 troops serving in some of the deadliest places in the country, if not the world, in Helmand and Kandahar provinces. On a per capita basis, Georgia has suffered the most killed in combat-even though it has only had a sizeable presence in the country for about half the time of the campaign.”

¹⁶ Georgia, Ministry of Defence of. “International Missions.” mod.gov.ge. n.d. Accessed September 12, 2019. <https://mod.gov.ge/en/mission#>
¹⁷ NATO, n.d. NATO and Afghanistan, Accessed September 13, 2019. https://www.nato.int/isaf/placemats_archive/2012-12-03-ISAF-Placemat.pdf.
¹⁸ NATO, 2018. Rolute Support Mission (RSM): Key Facts and Figures. Accessed September 13, 2019. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2018_09/20180903_2018-09-RSM-Placemat.pdf .
¹⁹ U.S. Department of Defense, EUCOM Commander Launches Readiness Program Training Initiative in Georgia, May 19, 2018. Accessed September 13, 2019. <https://dod.defense.gov/News/Article/Article/1526373/eu-com-commander-launches-readiness-program-training-initiative-in-georgia/>.
²⁰ NATO, NATO and Afghanistan. Accessed September 13, 2019. <https://www.nato.int/cps/en/natohq/107995.htm>.

CONCLUSION

Georgia's military contribution to the NATO and US missions in Kosovo, Afghanistan and Iraq have demonstrated a strong determination to be at the frontline of NATO and US combat missions. These facts indicate that Georgian Defense Forces have a line's share in Georgia's NATO integration processes. Georgia remains a strong and dependable contributor and partner to the US and NATO led operations. This contribution helps the Georgian Defense Forces gain valuable combat experience from real combat operations conducted in a contemporary operational environment. Georgian unit's involvement in these operations support the process of improving the level of interoperability with NATO's forces, increase the reliability of Georgian Defense Forces in the International Arena, and maintain a high level of combat readiness for Georgian Defense Forces.²¹

BIBLIOGRAPHY

"NATO Enlargment." www.nato.int. February 15. Accessed March 20, 2019. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49212.htm.

Summers, Nakia J. 2012. Georgia's quest for NATO membership: challenges and prospects. Monterey, California: Dudley Knox Library, Institutional Archive of the Naval Postgraduate School. Accessed January 15, 2019. https://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/4975/10Dec_Summers.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Coffey, Luke. 2018. NATO Membership for Georgia: In U.S. and European Interest. Cpecial Report, Washington: The Heritage Foundation, 22. Accessed December 25, 2018. https://www.heritage.org/sites/default/files/2018-01/SR-199_0.pdf.

Georgia, Ministry of Defence of. n.d. "International Missions." mod.gov.ge. Accessed April 2, 2019. <https://mod.gov.ge/en/mission#>.

Nichol, Jim. 2014. Armenia, Azerbaijan, and Georgia: Political Developments and Implications for U.S. Interests (CRS Report No. RL33453). Washington, D.C.: Congressional Research Service, April 2, 2014. Accessed September 16, 2019. <https://fas.org/sgp/crs/row/RL33453.pdf>.

Kucera, Joshua. 2010. "Georgia Loses its first Soldier in Afghanistan," Eurasianet, September 8, 2010. Accessed September 16, 2019. <http://www.eurasianet.org/node/61877>.

NATO, 2018. Resolute Support Mission (RSM): Key Facts and Figures. Accessed April 18, 2019. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2018_09/20180903_2018-09-RSM-Placemat.pdf

U.S. Department of Defense, 2019. EUCOM Commander Launches Readiness Program Training Initiative in Georgia, May 19, 2018. Accessed April 27, 2019. <https://dod.defense.gov/News/Article/Article/1526373/eucom-commander-launches-readiness-program-training-initiative-in-georgia/>.

NATO, NATO and Afghanistan. Accessed April 20, 2019. <https://www.nato.int/cps/en/natohq/107995.htm>.

²¹ Coffey, Luke. NATO Membership for Georgia: In U.S. and European Interest. Cpecial Report, Washington: The Heritage Foundation, 2018, 22. Accessed September 10, 2019. https://www.heritage.org/sites/default/files/2018-01/SR-199_0.pdf

RUSSIAN HYBRID WAR AGAINST GEORGIA

ALEXANDER KIKNADZE
COMMANDER OF THE EASTERN COMMAND

UNDER THE DIRECTION OF:
ROBERT E. HAMILTON PROFESSOR U.S. ARMY WAR COLLEGE

ABSTRACT

Russia's new type of warfare in the 21st century has fathered a fresh model in which states are in long-lasting conflict with one another in a method that functions in the dark. This model is identified to Americans, NATO, and most Westerners as a hybrid threat, or Russia's New Generation Warfare. Hybrid warfare, greatly similar to any country's or society's system of warfare, is openly related to the nation from which it develops its potential. In the circumstance of Russia, the hybrid warfare model attempts to find a sideway function or range of conflict that has the secret achievement and obvious combat as its bookends, with partisan (gorilla) warfare as the stick that fixes the two ends together. This model tries to find to exploit the weaknesses related to Western explanations of war. The purpose of this paper is to discuss Russia's 21st-century new generation warfare, tools and segments the Kremlin used towards Georgia before, during and after the Russo-Georgia war in 2008.

რუსული ჰიბრიდული ომი საქართველოს წინააღმდეგ

ალექსანდრე კიკნაძე
აღმოსავლეთ ჯარების სარდალი

აშშ-ს არმიის ომის კოლეჯის პროფესორი,
რობერტ ე. ჰამილტონის ხელმძღვანელობით

აბსტრაქტი

21-ე საუკუნეში რუსეთის მიერ წარმოებულმა ახალი ტიპის ომმა წარმოშვა ახალი მოდელი, რომლის მიხედვითაც ფარული მეთოდის გამოყენებით სახელმწიფოები ერთმანეთთან ხანგრძლივ კონფლიქტში. ამ მოდელს ამერიკელები, ნატოს წევრი ქვეყანები და დასავლეთის ქვეყნების უმეტესობა უწოდებენ ჰიბრიდულ საფრთხეს ან რუსეთის ახალი თაობის ომს. ჰიბრიდული ომი, რომელიც ძალიან ჰგავს ნებისმიერი სხვა ქვეყნის ან საზოგადოების ომის სისტემას, ღიად არის დაკავშირებული იმ ერთან, საიდანაც იგი ავითარებს თავის პოტენციალს. რუსეთის შემთხვევაში, ჰიბრიდული საბრძოლო მოდელი ცდილობს მოძებნოს კონფლიქტის არაპირდაპირი ფუნქცია ან სპექტრი, რომელსაც აქვს ფარული ზრახვები და ღია ომი, რომელიც დაფუძნებულია პარტიზანულ ბრძოლაზე, როგორც საყრდენი, რომელიც ორ მთავრ ბოლოს ერთად აფიქსირებს. ეს მოდელი ცდილობს შეისწავლოს ომის შესახებ დასავლეთის ახსნა-განმარტებებთან დაკავშირებული სისუსტეების გამოყენება. ამ ნაშრომის მიზანია რუსეთის 21-ე საუკუნის ახალი თაობის ბრძოლის, საშუალებებისა და სეგმენტების განხილვა, რასაც კრემლი საქართველოს მიმართ იყენებდა 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომამდე, ომის პერიოდში და ომის დასრულების შემდეგ.

The first casualty of war is truth.¹
Hiram Johnson, U.S. Senator, 1918

After the Cold War and collapse of the Soviet Union, some of the former Soviet republics especially Georgia, Moldova, and Ukraine took this chance to define their foreign policy and build independent, free and democratic countries. However, Russia still considered itself as the creator of the Soviet Union and “Big Brother” indicating a great deal of nostalgia and aggression about losing control of ex-Soviet countries and the region. More and more Russian politicians, statesmen, military leaders and KGB (Komitet gosudarstvennoy bezopasnosti. Committee for State Security) bosses feared the threat of Westernization of the former Soviet countries.²

The post-Soviet era is characterized by many widespread conflicts. Ethnic hostility became a relatively new phenomena of the new sovereign states of the Caucasian region. Since the end of the 1980s, ethnic conflicts have become the most visible aspects of a new political reality of the region. There are four zones where wars and violence arose in the Caucasus: Nagorno-Karabakh, the Tskhinvali region (South Ossetia), Abkhazia and the North Caucasian region.³ After the post-Soviet period, in the former Soviet countries and especially in the South Caucasus, the political tension reached its peak. Georgia, which gained sovereignty, was on a crossroad and needed to choose either the European way of development or the modified Soviet-Russian way. Georgia explicitly expressed a pro-European choice, which irritated the Soviet successor, Russia, and caused it to lay political mines in the path of Georgia’s movement toward Europe.

“First and foremost it is worth acknowledging that the demise of the Soviet Union was the greatest geopolitical catastrophe of the century,” claimed the president of the Russian Federation Vladimir Putin: “As for the Russian people, it became a genuine tragedy. Tens of millions of our fellow citizens and countrymen found themselves beyond the fringes of Russian territory.”⁴ This was a clear message for NATO and the European Union sent by the Russian leader; this was his sophisticated and complex plan (Hybrid Warfare) of action to return his hegemony of the South Caucasian, Black and Caspian Sea, and Eastern European regions.

Figure 1. Elements of Russia's Hybrid Warfare.⁵

In fact, Russia continued its influence on the region using political, diplomatic, military (Russian military bases, peacekeeping troops on the territory of the former Soviet Republics), energy and economic resources. The Kremlin started moving forward to increase its participation and involvement in the region by using a customized and complex plan of action. This paper will discuss the Russian Federation's complex plan of hybrid warfare against Georgia and the surrounding Eastern European countries, and what steps Georgia, NATO and the European Union should take to prevent the Kremlin's "Creeping Occupation." Specifically, this study will focus on those elements of hybrid warfare used by Russia: Informational and cyber warfare, energy and economic aspects of hybrid warfare, political and diplomatic segments, and military aspects.

Moscow's hybrid warfare, during the Russo-Georgian War and the Russo-Ukrainian War, has demonstrated itself to be an effective tool. Its efficacy beyond proximity to the Russian border is unknown, but it still demonstrates a tricky problem for modern politicians and military leaders.

In February 2013, General Valery Gerasimov, Russia's Chief of the General Staff, published an article, "The Value of Science is in Foresight," in the weekly Russian trade paper Military-Industrial Courier. Gerasimov took tactics developed by the Soviets, blended them with strategic military thinking about total war, and laid out a new theory of modern warfare—one that looks more like hacking an enemy's society than attacking it head-on. He wrote:

The very rules of war have changed. The role of nonmilitary means of achieving political and strategic goals has grown, and in many cases, they have exceeded the power of force of weapons in their effectiveness. All this is supplemented by military means of a concealed character, including carrying out actions of informational conflict and the actions of special operations forces. The open use of forces—often under the guise of peacekeeping and crisis regulation—is resorted to only at a certain stage, primarily for the achievement of final success in the conflict.⁶

Analyzing and studying Gerasimov article, Molly K. McKew considers that this depicts the 21st century strategy of Russia. He outlines that this strategy places both politics and war on the same scale philosophically and logistically.

The approach is guerrilla, and waged on all fronts with a range of actors and tools—for example, hackers, media, businessmen, leaks and, yes, fake news, as well as conventional and asymmetric military means. Thanks to the internet and social media, the kinds of operations Soviet psy-ops teams once could only fantasize about—upending the domestic affairs of nations with information alone—are now plausible. The Gerasimov Doctrine builds a framework for these new tools, and declares that non-military tactics are not auxiliary to the use of force but the preferred way to win. That they are, in fact, the actual war. Chaos is the strategy the Kremlin pursues: Gerasimov specifies that the objective is to achieve an environment of permanent unrest and conflict within an enemy state.⁷

Does it work? Former captive nations Georgia, Estonia and Lithuania all sounded the alarm in recent years about Russian attempts to influence their domestic politics and security, as the Obama administration downplayed concerns over a new Cold War. But all three countries now have parties with Russian financial connections leading their governments, which softly advocate for a more open approach to Moscow.⁸

THE HISTORY OF SEPARATISM IN GEORGIA

In 1991 Georgia became an independent country and started to move towards embracing European and Western democracy and values, and restoring its historical traditions. As soon as Russia noticed Georgia's decision, Moscow immediately began a systematic series of attacks against Georgia, first 1991 in South Ossetia (Tskhinvali region), 1992-1993, 1998 in Abkhazia, 2004 in South Ossetia (Tskhinvali region), and finally in August 2008 in both Abkhazia and South Ossetia directions'. Today twenty-five percent of Georgian territory is still occupied by Russia, to include large military bases. Furthermore, Russia has increased its use of political, diplomatic and military influence throughout the region to control both energy assets as well as economic resources, in order to prevent Georgia and other Eastern European countries from joining NATO and the European Union.

Figure 2. Quote from the report of Secretary of The CPSU Central Committee, Mikhail Suslov, Tskhinvali Region (South Ossetia)⁹

The first conflict that erupted in Georgia was in the Tskhinvali region, the so-called South Ossetia conflict. The so-called South Ossetia autonomous region was created by the Bolshevik leadership on April 20, 1922. Creation of the region was harmful to Georgian interests, but it was a kind of tribute to the Ossetian Bolsheviks, who were fighting against the democratic Georgian Republic. In 1925-27 the unification of South (Tskhinvali region) and North Ossetia (part of the Russian SFSR) was being considered at various levels of the Soviet government, but the plan of the separatists failed, because of the political situation. Encouraged by the Russian government, South Ossetian separatists again demanded separation from Georgia and joining the Russian Federation, and on November 10, 1989 they declared the so called South Ossetian Autonomous Republic, which during Soviet period was an Autonomous region in Soviet Georgia.

The conflict started on a political level. The separatists started boycotting the Georgian government and its legislative decisions. Supported by Russians, the violence started and refugees began to leave the region. The situation demanded that the Georgian government take drastic steps. In December, 1990, the Georgian government declared an emergency situation and acted according to the emergency rules. In January, 1991 the government sent additional police units to the Tskhinvali region to restore the law. Thus began the hostilities which continued until 1992. On 14 June 1992, the conflict was formally ended with a ceasefire agreement between the Russian and Georgian governments.¹⁰ After the agreement, the ceasefire was violated several times. Despite the fact that Russian so-called peacekeepers were deployed in Tskhinvali, the conflict remained at a relatively low degree. The provocations of the Ossetian separatists, encouraged by the Russian military, caused the Russian-Georgian war in Tskhinvali, which erupted again in August, 2008.

The causes of this conflict – particularly the dispute between Georgia and its breakaway regions of South Ossetia and Abkhazia – are complex, and all sides made mistakes and miscalculations. But key facts are clear: Russia sent its army across an internationally recognized boundary, to attempt to change by force the borders of a country with a democratically-elected government and, if possible, overthrow that government – not to relieve humanitarian pressures on Russian citizens, as it claimed.¹¹

The war in the Tskhinvali region was part of the Russian strategic geopolitical approaches, pointing to destabilize the region and strengthen Russian interests within the South Caucasus. The major interests of Russia were as follows: First, economic resources and natural strategic logistical location of the countries. Second, geopolitical interests; Russia wants to preserve its own influence toward Georgia, resist Western interests and by manipulating the conflict achieve its foreign policy goals in Georgia. The main objective of Russia, in accordance with the Russian national security strategy, is to ensure the security of the state and its foreign policy is focused on achieving those objectives and goals.¹² Russia, by following its own goals and manipulating the Tskhinvali conflict, tries to preserve and strengthen its authoritative position against Georgia, resist Georgia's aspiration toward the modern world, and create

favorable conditions for dynamic growth of the Russian economy and its economic influence. By establishing allied relations with the so-called South Ossetian government, Russia tries to make its policy support Russian interests. The new alliance agreement with South Ossetia contains a military relationship to protect its sovereignty and de facto territorial borders. The situation is complex. Russia creates a number of threats, challenges and provocations against Georgia and the rest of the democratic world. To this end, Russia established a military base and modernized weapon systems in Tskhinvali. All measures taken by Russia against Georgia demonstrate that Moscow is ready to create more challenges and risks to maintain its own interests in Georgia and the region.¹³

The conflict and wars in Tskhinvali harmed both the Georgians and Ossetians. The conflict resulted in hundreds of military and civilian casualties. The large scale damage of infrastructure and the tens of thousands of additional displaced persons caused a slowing of economic growth and almost caused a humanitarian catastrophe. Encouraged and supported by Russia, anti-Georgian tendencies and sentiments increased in the Tskhinvali region and postponed reintegration of the region with Georgia. At the same time, it caused some concerns for Western countries and Georgia became less attractive as a NATO member, because of the decrease of its military capabilities and insecurity of its borders with the Russian Federation. According to international financial institutions, the conflict came as a shock to Georgia's stability and development. Rebuilding of the infrastructure and economy cost Georgia billions of dollars. Russia's unilateral declaration of recognition of the Georgian regions harmed Russia's international image, but it was more harmful for Georgia's process of integration with and aspirations toward NATO.¹⁴

In the result of the Russo-Georgia war in August 2008, the theory of hybrid warfare quickly expanded its status as an idea that could help to explain the triumph of Russian military operations in this conflict. This concept rapidly gained traction, because it seemed to be particularly relevant to this action where non-military instruments played a tremendous role.

ABKHAZIA

The history of Abkhazian separatism dates to the beginning of the 20th century. On November 1917 in Sukhumi the "Congress of the Abkhazian people" was held, which chose the Abkhaz peoples' council and decided to become a member of the North Caucasian union. Separatism was mainly supported by Russian Bolsheviks who came to power in Russia. Georgian aspirations toward independence from the Russian Bolsheviks was met by active Bolshevik encouragement of Abkhaz separatism. Beginning in 1918, the Russian Communists supported the armed units formed by Abkhaz revolutionary groups and together with Russian Bolsheviks attacked the newly established independent Georgian Republic. The Abkhaz-Bolshevik intervention failed, and after that Abkhaz separatists tried to separate from Georgia with the help of the Russian White Army. In March 1919 Abkhazia gained the status of autonomy in the Georgian Democratic Republic.¹⁶ The Georgian Democratic Republic was then invaded by the Red Army and annexed by the Soviet Union in 1921. In the Soviet period Abkhazia enjoyed autonomy within the Georgian SSR. However the conflict escalated again in the early 1990s. The slow erosion of Soviet power ending in the dissolution of the Soviet Union was the catalyst for the war. Even among post-Soviet republics, Georgia was politically and economically weak and the disintegration of the Soviet Union renewed the willingness of Abkhaz separatists to separate from Georgia. Moscow supported and encouraged the Abkhaz against Georgia and provoked a conflict to gain profit and strengthen its influence over Georgia's internal and external policy.

A proximate cause of war was the decision made by the Georgian State Council, for the safety of transport infrastructure, to deploy police units in Abkhazia. Separatists responded by attacking Georgian police units which eventually led to the start of a war. During the armed conflict Russian regular units and so called North Caucasian volunteers actively participated on the separatists' side. Russian support became critical for gaining military superiority over the Georgian forces. Even though Russia was part of the conflict and the main supporter of separatists in the ethnic cleansing that occurred in Abkhazia, aimed at undermining the territorial integrity and sovereignty of Georgia, Moscow influenced the UN Security Council and was recognized as a mediator in the conflict. Georgia was left no other option, except to recognize Russia as a mediator to prevent further disintegration of the country. Later developments made it clear that Russian peacekeepers were in Georgia only to maintain its strategic interests and were not oriented toward a peaceful resolution of the crisis.¹⁷

By the time a ceasefire was signed, at least 12,000 military forces and civilians had been killed, more than 300,000 Georgians had been forced to leave their homes, and Abkhazia broke away from Georgian political control. In 1999 the Abkhaz declared independence, but it still remains unrecognized by international law. Gradually, the diplomatic relationship between Georgia and Russia deteriorated and went into a deep crisis. Due to Russian involvement, the confrontation was growing and after the Georgia-Russia war in 2008, on 26 August Russia unilaterally recognized Abkhazia as a sovereign country and thus unilaterally legalized its military presence there. Russia deployed the 7th Division with about 5,000 military personnel and new technological weapon systems, using military strength for political influence on the Georgian government. The ties between Abkhazia and Russia culminated after signing a treaty of alliance and strategic partnership in November 2014. The agreement comprises: defense, foreign policy, customs and border control.¹⁸ By the Georgian government, the signing of the agreement is considered as growth of the Russian expansionist policy in the former Soviet space.

Despite efforts from the Georgian side to start a process of peaceful resolution of the conflict, there is no achievement and no sign of resolving the problem. Being a part of the conflict, Russia once more confirmed that it has never played a positive peacekeeping role in the crisis. Moreover, it has always tried to influence the Georgian government by using conflict zones as a political instrument. Time is working against Abkhazia, but it does not mean that Georgia can benefit from a further delay of peace. Georgia, being involved in internal conflicts, is losing its opportunity and considerable economic benefits it can gain from its geopolitical location and transportation routes. From the Georgian perspective, concrete progress can be reached by using diplomatic ways between two people and without Russian involvement in the negotiation process. There are real beliefs that two kindred people are able to find common interests which can be a starting point in relations. The existing correlative problems can be transferred to the common interests of both people. The process supported by international experts and mediators gives a chance to formulate new peaceful ideas that are acceptable to both sides.¹⁹

Russia has no scenarios for a peaceful process and has not defined priorities for negotiation. Moscow is not showing willingness to set acceptable compromises for both sides. As two opposite parties, Georgia and Abkhazia have different priorities. Abkhazia is concerned about its legal status and Georgia insists on the right to return refugees to their homes. Russia is aware that by excluding its involvement from the process the problem will be more easily and peacefully resolvable than with Russian interference.²⁰ From the Abkhazian perspective, the Russian presence, despite being untrustworthy, is the only guarantee against renewal of the conflict and the risk of losing what they have gained from it. The Abkhaz understand that they cannot fully rely on Russia, but at the same time they enable Russians to manipulate their problems to Russia's own advantage. From the Georgian perspective, despite the willingness of the Georgian government to negotiate with the Abkhaz directly without Russian mediation, the possibility of conflict renewal still remains. There is no sign of a large war, but any escalation of violence can be a source of disaster.

INFORMATIONAL, RELIGION AND CYBER WAR AS TOOL IN HYBRID WARFARE

Informational and Cyber Warfare is the main segment of modern hybrid war, and it plays a tremendous role before, during, and after the military operation. In the case of Russia, the hybrid warfare model seeks to operate along a spectrum of conflict that has covert action and overt combat as its bookends, with partisan (guerilla) warfare as the glue that binds the two ends together. "This model seeks to capitalize on the weaknesses associated with nascent technology and therefore acts aggressively in new domains of war—such as cyber—while continuing to find innovative ways to conduct effective information warfare."²¹

The area of cyber warfare and information operations is one of the most illuminating areas of study in this conflict. The war against Georgia marks the first time in its history that Russia has used cyber war and information operations in support of its conventional operations. The Russian cyber campaign attacked a total of 38 Georgian and Western websites upon the outbreak of the war, including those of the Georgian President, the Ministry of Foreign Affairs, the National Bank, the Parliament, and the Supreme Court, and the U.S. and United Kingdom (UK) embassies in Georgia.²²

In the case of Georgia's wars and conflicts, Informational and Cyber warfare takes place on several fronts: within the target countries' populace, among citizens of the aggressor state, and also in the international community, even within the world's biggest media magnates like CNN and BBC. Before

the 2008 Russo-Georgian war, Russian officials and social media declared that the Georgian population was 45 million, most of the Georgian population were Muslims, and Georgia had a large and very aggressive army, trained by the United States and NATO instructors against the Russian Federation. Beside informational warfare Russia also used cyber-attacks, Russia's offensive against Georgia began not with tanks or fighter jets, but in cyberspace. STRATFOR (an American geopolitical intelligence platform and publisher) "knows firsthand that Georgian government and media Web sites began to crash the night of Aug. 7 — well before Russian troops emerged on the south side of the Roki Tunnel in the breakaway republic of South Ossetia the following morning."²³ Meanwhile, Georgian President Mikhail Saakashvili's August 11 interview with CNN was interrupted in what he claims was a targeted cyber-attack. Many more government institutions, financial sectors and the Ministry of Defense were victims of cyberattack.²⁴ Informational and cyber warfare is still being perpetrated by Russia against Georgia, Ukraine, and Eastern European countries. This was the first wide-scale, most well organized Kremlin cyberattack ever used during war and conflict time, and provided a preview of the Kremlin's cyber activity in 2014-2015 in Ukraine and the United States and French elections.

After the collapse of the Soviet Union, the powerful machine of Communist ideology and propaganda also was destroyed, which had a negative impact on the prestige and reputation of Russia as a "Big Brother". The Kremlin's "ideological fathers" have been left without ideological power and the Communist regime has no influence mechanism on the people's hearts and minds. On the agenda there was a question of what would be the replacement of the communist ideology and what would be the new propaganda weapon that "Derzhava" (state power) used to restore its spheres of influence? The Russian Orthodox Church (ROC) turned out to be an alternative way to solve this problem. Russia uses religion and its Orthodox Church as a source of lubricating material that makes it possible to get its propaganda machine mechanisms to work faster and more efficiently. When President Vladimir Putin came to authority he understood the potential of the ROC, which shared his visions of Russia's place in the world, and started to work toward consolidating its role in Russia, home of the world's largest Orthodox community. The patriarch of Moscow, Archbishop Kirill, and President Putin have cemented an alliance for the pursuit of common values at home and abroad. These shared values can be characterized as openly traditionalist, conservative, anti-Western and anti-globalist.²⁵

Historical experience has established that the ROC was obedient to the ideological pillar of the Russian imperialist-chauvinist policy. Neighboring Christian countries conquered by Russia have seen continual pressure from the ROC to exercise Russian political interests by using one's faith and the name of the Lord.

Russian society is actively discussing the visit of President Vladimir Putin to Greece on May 28, 2016, where he took part in the celebrations of the thousandth anniversary of Russian monks' presence on Mount Athos. During his meeting with the clergy, the president said that Mount Athos is the basis of society's ethical fundamentals. The prominent Russian media, either on purpose or due to ignorance, embellished the ceremony at Mount Athos, claiming that Putin sat on the throne of the Byzantine emperors. In fact, Putin spent the service in a stasion—a monastic chair with a folding seat designed for high-ranking honored visitors in the temple. Nevertheless, Putin's symbolic visit sparked joy among those conservatives in Russia who see this as a sign of ideological revival, under the slogan, "Moscow is the Third Rome."²⁶

ENERGY AND ECONOMIC ASPECTS OF HYBRID WARFARE

Russian leaders use both direct and indirect economic and energy influence to destabilize and undermine European policy. The Kremlin used energy (Gazprom) as an instrument of foreign policy when it shut off the natural gas supplies to Georgia, Ukraine and many European countries in the depths of winter in 2006 and 2009 in an overt effort to force regional countries into negotiation and agreement on the price of its natural gas. The indirect influence Moscow politics has built in Europe, however, may be even more important. Taking advantage of the vast network of natural gas pipelines built in Soviet times, the Russian Federation-owned Natural Gas Mega Company Gazprom and its subsidiaries wield influence over the politics and economics of many European and regional states.

Russia has also offered large-scale investment to build and modernize energy pipelines, infrastructure and other organizations in states that are in need of Russian energy supplies as means of growing its influence—often through murky back-room deals. Many other Russian Federation investments are le-

gal, but their use to advance Russian national interests is problematic, and the results can damage free markets and democratic societies.²⁷

Although Georgia, like other former Soviet Republics, became an independent country with the 1991 Soviet collapse, its energy and economic aspects still remain dependent on Moscow, especially in the 1990s and in the beginning of 21st Century. Tbilisi used Moscow's oil and gas products, as well as the Russian Federation market for selling its products: winery products, natural water, mineral water, agricultural and industrial goods and merchandise. When Georgia took steps toward closer relations with the European Union and NATO, Moscow decided to punish Georgia and declared a ban on Georgia's products in its market; it also significantly increased the price of natural gas and oil it sold to Tbilisi. On Sunday, January 22, 2006, three blasts along the gas pipeline on the Russian side of the border with Georgia left Georgia with limited supplies of Russian gas. As a result, Georgia could only supply about 40% of the electricity demanded by its 3 million inhabitants during winter time with temperatures of -5C (23F).²⁸

*The 2006 Russian import ban of Moldovan and Georgian wines began in late March 2006 and created a diplomatic conflict between the Republic of Moldova and Georgia on the one hand and Russia on the other. Wine trade with Russia is responsible for 80-90% of the total wine exports in both countries.*²⁹

The Kremlin also used its economic leverage to ban Georgian mineral water products "that many regard as a perfect hangover cure in a nation known to like a tippie."³⁰ Borjomi and Nabeglavi (Georgian natural mineral water), with its relieving mix of minerals and salts, had been banned from Russian shops and restaurants - the latest victim in a trade war between the small Caucasus state and its giant neighbor.³¹ Georgia's minister of agriculture, Mikheil Svimonishvili, said the ban was political. "It's absolutely obvious that Russia is fighting against anything Georgian today," he told Interfax. "Georgian mineral water and Georgian winery products are one of the best products in the world."³²

Obviously, the Kremlin used its power, energy and economic aspects of hybrid warfare against Georgia and it still continues today for influencing Georgia's political course and will.

POLITICAL AND DIPLOMATIC SEGMENTS OF HYBRID WARFARE

In the media there is a widespread assumption that diplomacy and war are opposites. In the lead-up to the 2003 invasion of Iraq, the New York Times noted on 21 January that "Rumsfeld says Iraq diplomacy is nearing the end of its tracks"; on 13 March, it warned of "Diplomacy's last chance"; and on 18 March it lamented "War in ruins of diplomacy". When diplomacy fails, war results; as when war draws to a close, diplomacy triumphs.³³

We know that this assumption is not correct - war and diplomacy are not opposites but rather can be thought of as two parts of the one whole. To paraphrase Clausewitz, war is an extension of state policy (or diplomacy) by other means. But it can pay to think in opposites to brainstorm new ideas or concepts - one such new idea that is already inspiring much research, is the concept of hybrid war.³⁴

According to the NATO Review Magazine hybrid war consists of the blending of conventional and unconventional warfare, regular and irregular warfare, overt and covert warfare, along with information warfare and cyber warfare. As noted by Dr. Damien Van Puyvelde, the driver of hybrid warfare is the aim to "exploit all the dimensions of war to combat the Western superiority in conventional warfare". It is most often associated with Russia's use of military and non-military means short of full-scale conflict to achieve policy aims.³⁵

Going beyond the already cliché uses of the term 'hybrid' in coordination with 'diplomacy', a lot could be learnt from brainstorming what 'hybrid diplomacy' looks like as an opposite of 'hybrid war'. Could it include 'proxy diplomats' much the same as hybrid warfare utilizes proxy forces; decentralized and diverse representation as hybrid warfare utilizes commitment denial; or 'non-official representatives' much the same as hybrid warfare utilizes non-uniformed regular forces? ³⁶

The main characteristic of Hybrid Warfare is that the aggressor countries are not apparently directly involved in the conflict or war, so there are no countries' attributes: flag, the coat of arms and military

insignias and symbols, political and diplomatic leaders are always behind the action and environments. They use proxies, marionette regimes, criminals and opalchenie (rebels, volunteers from different regions of Russia) ruled by proxy leaders and aggressor countries special services (guerilla troops). In the 1990s and beginning of 21st Century, Russian Federation political leaders and diplomats consistently denied and blamed the international community and international organizations, to deflect and distract attention from Russia's engagement in the Georgian war. The Chief of Staff Russian Armed Forces General Gerasimov states that "the open use of forces is resorted to only at a certain stage, primarily for the achievement of final success in the conflict." However, even if aggressor countries' regular troops were to invade the territory of a sovereign country, they would always be covered by their political and diplomatic actions and arguments referencing international law in order to legally justify or legitimize the actions.³⁷

When sending troops to Georgia, Russian politicians and diplomats have insisted that these have been "peacekeeping operations"³⁸ designed to "protect Russian citizens abroad." It was the interpretation of the concept of "self-defense" under Article 51 of the United Nations Charter, based on the idea that citizens abroad are part of a country's population and thus entitled to protection.³⁹

Even though Georgia's politicians and diplomats have used all high international tribunals and chances to inform about the situation in the country and especially in the occupied regions, unfortunately, no one takes seriously the Kremlin intent and plan of action—no one took steps to prevent the Russian invasion of Georgia, and, on August 8, 2008, when all political leaders were in the China Olympic games, Russia started moving forward and invaded an independent country's territory.

MILITARY ASPECTS OF HYBRID WARFARE

The Kremlin had a plan (domestic preparation) to attack Georgia's territory long before the August 2008 war. "It's not a secret that there was a plan. The Russian side was acting exactly within the framework of this plan," claimed President Vladimir Putin journalists on August 8 2012, which marked four years since the beginning of the Five Day War in South Ossetia. Putin said the document was developed by the Russian General Staff in late 2006-early 2007 and it was approved by him. According to this plan, long before August 2008, the Kremlin deployed troops from different units of the North Caucasian Military District (NCMD) to the 58th Army (nearest army to Georgian border) to conduct exercise "Kavkaz-2008" (an exercise oriented on occupation of Georgia).⁴⁰ Russian "spetsnas" (Special Forces) trained South Ossetian militia, criminals and "opalchenie" (volunteers from different regions of Russia). There were five main indicators that Russia had started preparation for war against Georgia:

1. April-Jun 2008, Russia increased its peacekeeping troops to a maximum level of 3,000 soldiers, exchanged and modernized peacekeepers' detachment armor vehicles, equipment, communication systems and provided them with explosive materials. (The Russo-Georgian conflict clearly showed to the international players that Russia's so called peacekeeper role in Georgia's conflicts was not as a moderator, but that Moscow was part of the conflict. In reality, the Tskhinvali conflict started as a separatist conflict backed by Moscow and Russia's role is a cause of the start and protraction of the conflict. Many international observers now understand that Russia is engaging widely with the world and is challenging the international community by escalating small conflicts into large scale wars not just in the South Caucasus, but in the wider region⁴¹);
2. May-Jun 2008, 400 Russian railway troops deployed to Abkhazia to restore a 50-kilometer railway road from Sukhumi (Abkhazia's capital city) to Ochamchire (a port city in Abkhazia) without Georgian government permission (for transportation of Russian troops);
3. July 2008, the Abkhazian government closed the Inguri bridge (the main crossing point used by local Georgians living on either side of the ceasefire line);
4. July 15 the active phase of "Kavkaz-2008" exercise had begun where more than 25,000 Russian troops were deployed;
5. July-August 2008, evacuation of the South Ossetian population from Tskhinvali to the Russian Federation.

In the beginning of August 2008, before the Russian regular Army started the movement to the Georgian border, Russian peacekeepers, South Ossetia militia and opalchenie conducted a series of provocative

and aggressive actions against Georgian peacekeepers, police and the population, and they started bombing Georgian villages by artillery. Skirmishes continued with a roadside bombing, killing two Georgian peacekeepers, injuring five Georgian policemen near South Ossetia on August 1, and sporadic but intense firefighting that continued up to August 4. Talks between Russian and Georgian officials on August 7 failed in their stated aim of laying the ground for high-level peace negotiations but achieved a ceasefire, which held only until ten in the evening, when there were more shootings around South Ossetia. Within hours, President Saakashvili ordered Georgian forces to launch a military operation in South Ossetia. The Russians responded with air attacks on Georgian forces.⁴² These later extended to targets outside South Ossetia. The Georgians claimed Russian forces entered South Ossetia before they moved in on August 7, a claim that Moscow denied. From August 8-9, Russia used all of its potential against Georgia, even strategic bombers TU-22-m, operational-tactical missiles Tochka-U and Iskander, and their full Black Sea fleet. The Georgians declared a ceasefire on August 10 and began pulling troops out of South Ossetia.

Russian troops went on the offensive in South Ossetia and pressed on beyond its boundaries towards Gori, a town in central Georgia. They also headed south of the Abkhazian-Georgian frontier in the west, while the Russian Black Sea Fleet set up a maritime cordon blocking access to the Georgian coast including the coast of Poti. This operation was planned long before and was conducted by a quick strike. These facts show how operational-tactical actions contributed to the achievement of Russian strategic objectives. This also shows how the Kremlin used the military tool in its hybrid warfare against Georgia. On August 12, Russian President Dimitri Medvedev told his forces to stop fighting. The Georgians had been forced out of both South Ossetia and the Kodori Valley, the only part of Abkhazia they previously held.

On August 16, the Russians and Georgians signed a peace agreement, negotiated by French President Nicolas Sarkozy in his role as European Union president. The agreement stipulated that Georgia and Russia should withdraw their forces to the positions they held before the war. Russian forces did not fully withdraw from South Ossetia.⁴³ On August 26, Russia formally recognized South Ossetia and Abkhazia as independent states.

Figur 3. Russo-Georgian war map 08.08.08. Recommendations⁴⁴

The Russo-Georgia war and the continuing war in Ukraine give the feeling that Russia can renovate the “Soviet status quo” and enlarge its power in the region. Western countries need to increase their efforts in the region, by developing a more robust plan toward the regional countries. Eastern European countries play a vital role in the existing security environment for western society. The United States and Europe need to reinforce their efforts, particularly toward Georgia, which apparently remains the last political stronghold in the region.⁴⁵ Strong support toward Georgia will be an example to other countries, seeking close relationships with Western countries. The United States and Europe need to continue working hard to regain the considerable active sympathy from other regional countries. The South Caucasus is part of the Euro-Atlantic security environment. The role of the region is more important than it has ever been. From a western perspective, the absence of stability in the South Caucasus region can affect the European security environment.⁴⁶ Renewal of conflicts can endanger the energy corridor to Western countries. Prolonged crises can impact the development of regional countries and can lead to new conflicts. Western society needs a more effective policy toward the region.

The strategic game in Eastern Europe between the great powers can be destructive for the region, immersed in conflicts and disturbances, and for all of Europe. The United States and Europe need an overarching approach to balance and neutralize the influence from other regional powers and refresh their foreign policy toward the South Caucasian countries.⁴⁷ The key priorities of the new strategy should include:

1. Strengthening ties with regional countries, encouraging them to continue and initiate political and other reforms contributing to global security;
2. Because of Russia’s provocative use of hybrid warfare against Georgia and its neighbors, the European Union and NATO must accelerate the membership of Georgia, Ukraine and Eastern European countries into NATO and help them to build defense systems in order to prevent Russia’s continuous creeping occupation;
3. Create a new strategy to deal with the conflicts in Abkhazia, Ossetia, Nagorno-Karabakh, Transnistria, eastern Ukraine, and Crimea;
4. Reinforce energy projects and support to reduce economic and energy risks and dependency on Russia’s resources. Promote regional economic projects and help to integrate them into the global economy. Create a special approach and support peace maintaining economic projects in conflict zones;
5. Encourage progress, promote political and economic reforms maintaining Eastern European countries’ integration into western society;
6. The United States and European Union should extend bilateral relationships with all regional countries. Maintain the regional balance and help them establish independent foreign policies;
7. The United States and Europe should refresh their efforts toward conflicts, to decrease the role of Russia, which opposes western attempts to create peace.

CONCLUSION

Only Western involvement, led by the United States, can guarantee the security of the region. The nations of Eastern Europe and the South Caucasus are depending on Western society and the issue is time sensitive and should be approached immediately. Each regional country has the potential to contribute to global peace and security.⁴⁸

The political and military preparation for this war by Russia goes back before the 1990s, the plan of Georgia’s occupation was carefully developed and trained by Russian “peacekeepers” and proxy leaders. The Russian aggressors’ actions and behavior indicate that the provocations and hybrid war were deliberately planned and consistently implemented. The “creeping occupation” takes place even today, and the Kremlin still continues its influence over Georgia. During twenty-six years of independence Georgia was facing Russian hybrid warfare, and in this period Georgia lost twenty-seven percent of its territories, 15,000 of its population were killed, 400,000 became refugees and encountered tremendous economic damage, which still continues today. The Western countries’ passive positions and inconsistent attitude towards Russia gave an open hand to the Kremlin to plan and execute its aggressive and flexible schedule of hybrid warfare against Eastern European countries and generally throughout the region (1990-1994 Georgia, Moldova, Armenia, Azerbaijan; 2004, 2008 Georgia, 2014 Ukraine). Who is next???

ENDNOTES

- ¹ Hiram W. Johnson, "Notes and Queries," *The Guardian*, <https://www.theguardian.com/notesandqueries/query/0,5753,-21510,00.html> (accessed January 24, 2018).
- ² George Orwell, *Nineteen Eighty-Four* (London, Oceania: Secker & Warburg).
- ³ George Tarkhan-Mouravi, "The Georgian-Abkhazian Conflict in a Regional Context," Policy Documentation Center, 1996, <https://core.ac.uk/download/pdf/11872030.pdf> (accessed January 12, 2018).
- ⁴ The Washington Times, "Putin Calls collapse of Soviet Union 'Catastrophe,'" *The Washington Times*, April 26, 2005, <http://www.washingtontimes.com/news/2005/apr/26/20050426-120658-5687r/> (accessed June 18, 2017).
- ⁵ Alexander Kiknadze, *Elements of Russia's Hybrid Warfare*, Author creation, June 8, 2017.
- ⁶ Valery Gerasimov, "The Value of Science Is in the Foresight: New Challenges Demand Rethinking the Forms and Methods of Carrying out Combat Operations," *Military Review* 96, no.1 (January-February 2016): 23-29, in ProQuest (accessed January 13, 2018).
- ⁷ Molly K. McKew, "The Gerasimov Doctrine," *Politico*, September/October 2017, <https://www.politico.com/magazine/story/2017/09/05/gerasimov-doctrine-russia-foreign-policy-215538> (accessed March 15, 2018).
- ⁸ *Ibid.*
- ⁹ "1961, Quoted from the Report of the Secretary of the CPSU Central Committee, Mikhail Suslov," December 2, 2010, YouTube, video file, <https://www.youtube.com/watch?v=HA-NFrUbWTA> (accessed February 6, 2018).
- ¹⁰ Office of the State Minister of Georgia for Reconciliation and Civic Equality, *Main Directions of the Reconciliation and Engagement Policy of the SMRCE*, (Tbilisi, 2016).
- ¹¹ Daniel Fried, "U.S.-Russia Relations in the Aftermath of the Georgia Crisis," September 9, 2008, <https://2001-2009.state.gov/p/eur/rls/rm/109363.htm> (accessed March 7, 2018).
- ¹² Russian National Security Strategy, Edict of The Russian President, December, 2015, <http://www.ieee.es/Galerias/fichero/OtrasPublicaciones/Internacional/2016/Russian-National-Security-Strategy-31Dec2015.pdf> (accessed January 14, 2018).
- ¹³ Brian J. Ellison, "Russian Grand Strategy in the South Ossetia War," EBSCO Information Services, September, 2011, https://www2.gwu.edu/~ieresgwu/assets/docs/demokratizatsiya%20archive/GWASHU_DEMO_19_4/0367216M621448T3/0367216M621448T3.pdf (accessed January 14, 2018).
- ¹⁴ Jim Nichol, "Russia-Georgia Conflict in August 2008: Context and Implications for U.S. Interests," Congressional Research Service, March 3, 2009, <https://fas.org/sgp/crs/row/RL34618.pdf> (accessed January 15, 2018).
- ¹⁵ Tamar Gogosashvili, "Historical Aspects of Georgia-Abkhazian Relation," https://translate.google.com/translate?hl=en&sl=ka&u=http://old.gruni.edu.ge/uploads/content_file_1_32.pdf&prev=search (accessed June 18, 2017).
- ¹⁶ David Natroshvili, *Conflict in Abkhazia: History and Contemporaneity* (Tbilisi, 15 May, 2015), 67-70.
- ¹⁷ სულხან ალექსია, ავხაზეთისა და ცხინვალის კონფლიქტები და მათი დარეგულირების პრობლემები (Batumi State University, Department of History and Ethnology, 2013). (*Conflicts in Abkhazia and South Ossetia and Ways of Resolution*).
- ¹⁸ Stephen D. Shenfield, "Origins and Evolutions of the Georgian-Abkhaz Conflict," *Abkhaz World*, October 15, 2008, <http://abkhazworld.com/aw/conflict/31-origins-and-evolutions-of-the-georgian-abkhaz-conflict> (accessed January 15, 2018).
- ¹⁹ Bruno Coppieters, "The Georgian-Abkhaz Conflict," European Centre for Minority Issues, January 2004, <http://www.ecmi.de/fileadmin/downloads/publications/JEMIE/2004/1-2004Chapter5.pdf> (accessed June 12, 2017).
- ²⁰ George Tarkhan-Mouravi, "The Georgian-Abkhazian Conflict in a Regional Context," Policy Documentation Center, 1996, <https://core.ac.uk/download/pdf/11872030.pdf> (accessed December 25, 2017).
- ²¹ Ames C. Fox and Andrew J. Rossow, "Making Sense of Russian Hybrid Warfare: A brief Assessment of the Russo-Ukrainian War," *The Land Warfare Papers*, no.112 (March 2017): 1.
- ²² Ariel Cohen and Robert E. Hamilton, *The Russian Military and Georgian War: Lessons and Implications*, Monograph (Carlisle Barracks, PA: Strategic Studies Institute, June 2011), 44.
- ²³ Nart Villeneuve, "Ru-Ge Skepticism," Nart Villeneuve, August 25, 2009, <http://www.nartv.org/2009/08/25/ru-ge-skepticism/> (accessed March 8, 2018).
- ²⁴ John Markoff, "Before the Gunfire, Cyberattacks," *The New York Times*, August 12, 2008, <http://www.nytimes.com/2008/08/13/technology/13cyber.html> (accessed June 18, 2017).
- ²⁵ Juan Carlos Antunez, "The Role of Religion and Values in Russian Policies: The Case of Hybrid

Warfare,” November 2, 2017, <http://www.seguridadinternacional.es/?q=en/content/role-religion-and-values-russian-policies-case-hybrid-warfare> (accessed January 29, 2018).

²⁶ Ibid.

²⁷ Christopher S. Chivvis, *Understanding Russian “Hybrid Warfare” and What Can Be Done About It, Testimony* (Santa Monica, CA: RAND Corporation, March 22, 2017), 4, <https://www.rand.org/pubs/testimonies/CT468.html> (accessed January 21, 2018).

²⁸ Nick Paton Walsh, “Georgian leader attacks Russia after gas blasts,” *The Guardian*, January 22, 2006, <https://www.theguardian.com/world/2006/jan/23/russia.georgia> (accessed June 18, 2017).

²⁹ Frederic P. Miller, Agnes F. Vandome, John McBrewster, “2006 Russian Ban of Moldovan and Georgian Wines,” September 11, 2010, <https://www.betterworldbooks.com/2006-russian-ban-of-moldovan-and-georgian-wines-id-613279445X.aspx> (accessed June 18, 2017).

³⁰ Nick Paton Walsh, “First Wine, Now Russia Bans Georgia’s Water,” *The Guardian*, May 5, 2006, <https://www.theguardian.com/world/2006/may/06/russia.nickpatonwalsht> (accessed March 7, 2018).

³¹ C. J. Chivers, “A Russian ‘Wine Blockade’ Against Georgia and Moldova,” *The New York Times*, April 6, 2006, <http://www.nytimes.com/2006/04/06/world/europe/06russia.html> (accessed June 18, 2017).

³² Ibid.

³³ Junotane, “Hybrid diplomacy to end hybrid war?,” Sunday, April 24, 2016, <http://www.junotane.com/single-post/2016/04/24/Hybrid-diplomacy-to-end-hybrid-war> (accessed January 15, 2018).

³⁴ Ibid.

³⁵ Ibid.

³⁶ Ibid.

³⁷ Valery Gerasimov, “Ценность Науки в Предвидении,” *Военно-Промышленный Курьер*, February 27, 2013, <http://www.vpk-news.ru/articles/14632> (accessed June 18, 2017). (Value of Science in Forecast).

³⁸ From 1993-2008 the Kremlin had three peacekeeping battalions totaling about 2000 troops in Georgia, which were busy with destabilization of the situation there despite their official status as peacekeepers.

³⁹ “Charter of the United Nations,” August 23, 2016, <http://legal.un.org/repertory/art51.shtml> (accessed June 18, 2017).

⁴⁰ David Batashvili, “How the Russo-Georgian War of 2008 Started,” *Euromaidan Press*, August 8, 2014, <http://euromaidanpress.com/2014/08/08/how-the-russo-georgian-war-of-2008-started/> (accessed June 18, 2017).

⁴¹ Greg Jentzsch, “What are the Main Causes of Conflict in South Ossetia and how can they best be addressed to Promote Lasting Peace?” *University of Kent, Brussels School of International Studies, The BSIS Journal of International Studies*, 2009, <https://www.kent.ac.uk/brussels/documents/journal/2009/Greg%20Jentzsch%20-%20What%20are%20the%20main%20causes%20of%20conflict%20in%20South%20Ossetia%20and%20how%20can%20they%20best%20be%20addressed%20to%20promote%20lasting%20peace.pdf> (January 14, 2018).

⁴² IWPR Georgia, “August 2008 Russian-Georgian War: Timeline,” August 8, 2013, <https://iwpr.net/global-voices/august-2008-russian-georgian-war-timeline> (accessed June 18, 2017).

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Iberiana, “2008 Russian-Georgian War” August, 2008 <https://iberiana.wordpress.com/08-08-08/> (accessed February 6, 2018).

⁴⁵ IWPR Georgia, “August 2008 Russian-Georgian War: Timeline,” August 8, 2013, <https://iwpr.net/global-voices/august-2008-russian-georgian-war-timeline> (accessed June 18, 2017).

⁴⁶ Ahmad Jansiz and Mohammad Reza Hojaste, “Conflicts in the Caucasus Region and Its Effects on Regional Security Approach,” *Department of Political Science, University of Guilan, Rasht, Iran*, February 18, 2015, <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/jpl/article/viewFile/43585/24681> (accessed December 20, 2017).

⁴⁷ Andrew C. Kuchins and Jeffrey Mankoff, “The South Caucasus in a Reconnecting Eurasia: U.S. Policy Interests and Recommendations,” *Center for Strategic and International Studies, a Report of the GSIS Russia and Eurasia Program*, October 2016, https://csis-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/161007_Kuchins_SouthCaucasusReconnectingEurasia_Web.pdf (accessed December 20, 2017).

⁴⁸ Ibid.

საქართველოს გეოპოლიტიკურ-სტრატეგიული მდებარეობა და ჩრდილო ატლანტიკური ალიანსი (NATO)

ბესიკი მაჩიტაძე
გეოგრაფიის დოქტორანტი
ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
სსიპ გენერალ გიორგი კვინიტაძის სახელობის კადეტთა საზღვაო ლიცეუმი

აბსტრაქტი

საქართველოს, როგორც პატარა და რთული, მაგრამ ხელსაყრელი გეოპოლიტიკური მდებარეობის მქონე ქვეყნის სუვერენიტეტისა და უსაფრთხოების შენარჩუნებისათვის, განსაკუთრებით გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება მის საგარეო პოლიტიკას, კერძოდ, დღეს, როდესაც ჩვენი ქვეყნის ტერიტორიების 20 % ოკუპირებულია უზარმაზარი რესურსების მქონე რუსეთის მიერ, დიდი მნიშვნელობა აქვს საერთაშორისო თანამეგობრობის მხარდაჭერას.

2008 წლის აგვისტოში რუსეთის მიერ საქართველოში განხორციელებულმა ფართომასშტაბიანმა სამხედრო აგრესიამ, რომელსაც შემდგომ მოჰყვა 2014 წელს რუსეთის მიერ ყირიმის ანექსია და დონეცკისა და ლუგანსკის რეგიონების ოკუპაცია, სირიის კონფლიქტში რუსეთის აქტიურმა ჩართულობამ, უსაფრთხოების მხრივ, რეგიონში სიტუაცია კიდევ უფრო გააუარესა. ამას ემატება რუსეთის მიერ საქართველოს ტერიტორიების - აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის/ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ოკუპაცია, გაზრდილი მილიტარიზაცია, გახშირებული პროვოკაციები, უკანონო ბორდერიზაცია, საქართველოს მოქალაქეების გატაცება და უკანონო დაკავება.

ასეთ მძიმე ვითარებაში საქართველოს მარტო გაუჭირდება საკუთარი ინტერესების დაცვა, აუცილებელია ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში გაერთიანება, ჩვენი ქვეყნის სუვერენიტეტისა და უსაფრთხოების დაცვაში განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ნატოში ინტეგრაციას, რაშიდაც დიდ როლს ასრულებს და მომავალშიც უნდა შეასრულოს საქართველოს თავდაცვის ძალებმა.

GEOPOLITICAL-STRATEGIC LOCATION OF GEORGIA AND THE NORTH ATLANTIC ALLIANCE (NATO)

BESIK MACHITADZE
PHD IN GEOGRAPHY / AKAKI TSERETELI STATE UNIVERSITY OF KUTAISI LEPL GENERAL
GIORGI KVINITADZE CADETS MILITARY LYCEUM

ABSTRACT

Georgia is a small and complex country, however it has favorable geopolitical location. That's why country's external policy is the most crucial factor to maintain country's sovereignty and safety. International welfare support is of vital importance for Georgia, as our country's 20% is occupied by Russia, the country with greatest reserves of resources.

The region security was threatened by many factors, such as the large scale military aggression committed by Russian federation against Georgia in August 2008, followed by the annexation of Crimean peninsula and occupation of Donetsk and Luhansk by Russia in 2014, and Russia's active participation in Syria's conflict. Furthermore Russia has occupied territories of Georgia, such as Abkhazia and Tskhinvali region, former South Ossetian Autonomous Oblast. All the above-mentioned is worsened by increased militarization, frequent provocations, illegal border policy, and illegal detention and kidnapping of Georgia's population.

Under such harsh conditions Georgia is less likely to secure its own interests without any support. So it is of great importance for Georgia to unite with Euro-Atlantic organizations. NATO integration is most crucial for sovereignty and safety of our country. And Georgian armed forces are to play fundamental role in this process.

შენაშალი

საქართველოს, როგორც პატარა და რთული, მაგრამ ხელსაყრელი გეოპოლიტიკური მდებარეობის მქონე ქვეყნის სუვერენიტეტისა და უსაფრთხოების შენარჩუნებისათვის, განსაკუთრებით გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება მის საგარეო პოლიტიკას, კერძოდ, დღეს, როდესაც ჩვენი ქვეყნის ტერიტორიების 20 % ოკუპირებულია უზარმაზარი რესურსების მქონე რუსეთის მიერ, დიდი მნიშვნელობა აქვს საერთაშორისო თანამეგობრობის მხარდაჭერას.

თანამედროვე მსოფლიოსთვის მნიშვნელოვან გამოწვევად რჩება ტერორიზმი, რადიკალიზაცია და ძალადობრივი ექსტრემიზმი. სამოქალაქო ომები, შეიარაღებული კონფლიქტები: რელიგიურ და ეთნიკურ ნიადაგზე არსებული დაპირისპირებები ქმნის საფუძველს ტერორისტული და ექსტრემისტული ჯგუფების გაძლიერებისა და გავლენის გავრცელებისთვის. საკმაოდ გაიზარდა ტერორისტული მიზნებისათვის მასობრივი განადგურების იარაღის კომპონენტების უკონტროლო გავრცელების საფრთხე. აგრეთვე, მნიშვნელოვნად გაზრდილია კიბერსაფრთხეები, მიზნების მისაღწევად პროპაგანდისტული და დეზინფორმაციული მეთოდების გამოყენება. ბოლო პერიოდში ევროპაში მიგრაციულმა საფრთხეებმა და რუსეთის აგრესიულმა ქმედებებმა დამატებითი კორექტივები შეიტანა კონტინენტის ტრადიციულ პოლიტიკურ ცხოვრებაში.

2008 წლის აგვისტოში რუსეთის მიერ საქართველოში განხორციელებულმა ფართომასშტაბიანმა სამხედრო აგრესიამ, რომელსაც შემდგომ მოჰყვა 2014 წელს რუსეთის მიერ ყირიმის ანექსია და დონეცკისა და ლუგანსკის რეგიონების ოკუპაცია, სირიის კონფლიქტში რუსეთის აქტიურმა ჩართულობამ, უსაფრთხოების მხრივ, რეგიონში სიტუაცია კიდევ უფრო გააუარესა. ამას ემატება რუსეთის მიერ საქართველოს ტერიტორიების - აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის/ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ოკუპაცია, გაზრდილი მილიტარიზაცია, გახშირებული პროვოკაციები, უკანონო ბორდერიზაცია, საქართველოს მოქალაქეების გატაცება და უკანონო დაკავება.

ასეთ მძიმე ვითარებაში საქართველოს მართლ გაუჭირდება საკუთარი ინტერესების დაცვა, აუცილებელია ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში გაერთიანება, ჩვენი ქვეყნის სუვერენიტეტისა და უსაფრთხოების დაცვაში განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ნატოში ინტეგრაციას, რაშიდაც დიდ როლს ასრულებს და მომავალშიც უნდა შეასრულოს საქართველოს თავდაცვის ძალებმა.

გეოპოლიტიკა, გავრცელებული მნიშვნელობით, გულისხმობს ფიზიკური გეოგრაფიის ზეგავლენას სახელმწიფოს საშინაო და საგარეო ფაქტორებზე, სახელმწიფო ხელისუფლებაზე. უფრო ზუსტად კი გეოპოლიტიკა არის გეოგრაფიული და პოლიტიკური ფაქტორების იმგვარი კომბინაცია, რომელიც ზეგავლენას იქონიებს ქვეყანასა თუ რეგიონზე.

კავკასია და, რა თქმა უნდა, საქართველო, გეოპოლიტიკური თვალსაზრისით, კონტინენტური და ოკეანური სამყაროების ზღურბლზეა. ეს რეგიონი წარმოადგენს, ერთსა და იმავე დროს, ბარიერსაც და მრავალსაუკუნოვანი ურთიერთქმედების ზონასაც ქრისტიანობას, ისლამსა და ბუდიზმს შორის. აქ გადიოდა მნიშვნელოვანი სავაჭრო გზები, ამიტომაც კავკასია, მათ შორის საქართველო, ყოველთვის იქცეოდა ხოლმე ბრძოლის ველად ძველ, შუა საუკუნეების და ახალი დროის უდიდეს სახელმწიფოებს შორის, რომლებსაც სურდათ არა მხოლოდ სამხედრო-სტრატეგიული და ეკონომიკური ინტერესების რეალიზება, არამედ საკუთარ კულტურულ-ცივილიზაციურ ფასეულობათა გავრცელება.

საქართველოს მდებარეობის გოგადი მიმოხილვა

საქართველო მდებარეობს ევროპის უკიდურეს სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში, კერძოდ, კავკასიაში, ევროპისა და აზიის გზათა შესაყარზე, კავკასიის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში. კავკასია მოიცავს ტერიტორიას შავ, აზოვისა და კასპიის ზღვებს შორის. კავკასიონის ქედი მას ორ ნაწილად - ჩრდილოეთ, ანუ იმიერკავკასიად და სამხრეთ, ანუ ამიერკავკასიად ყოფს. ჩვენი ქვეყანა ამიერკავკასიის დასავლეთ ნაწილში მდებარეობს. პასუხი მუდმივ კითხვაზე, საქართველო ევროპაში მდებარეობს თუ აზიაში, ერთმნიშვნელოვანი იქნება, თუ მას კავკასიის მდებარეობას დავეკავშირებთ. საქართველო კავკასიის შემადგენელი ნაწილია, კავკასია კი ევრაზიის ყელზეა განლაგებული, ევროპასა და აზიას შორის. საქართველოს გეოგრაფიული მდებარეობის უფრო კონკრეტული განსაზღვრა პირობითია, თუმცა თავად საქართველო არჩევანს ევროპის სასარგებლოდ აკეთებს. საქართველო სამხრეთ კავკასიის რეგიონში მდვისპირა და ცენტრალური მდებარეობით გამოირჩევა, რაც დადებით გავლენას ახდენს ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაზე. საქართველო იმ უძველეს სატრანსპორტო გზაჯვარედინზე მდებარეობს, რომელიც აკავშირებდა და აკავშირებს ჩრდილოეთისა და სამხრეთის, დასავლეთისა და აღმოსავლეთის ქვეყნებს.

დედამიწის აღმოსავლეთ ნახევარსფეროს რუკაზე თვალის ერთი გადავლება კი საკმარისია ამიერკავკასიის ცენტრალური მდებარეობის დასანახად. მისგან ჩრდილოეთით განლაგებულია გამოკვეთილად ჩრდილოური

ქვეყანა— რუსეთი, სამხრეთით— ირანი და თურქეთი, დასავლეთიდან შავი ზღვა გამოყოფს მას აღმოსავლეთ ვეროპისაგან, ხოლო აღმოსავლეთით კასპიის ზღვა— ცენტრალური აზიისაგან. ამიერკავკასიის ასეთი შუალედური მდებარეობა მიზეზი უნდა ყოფილიყო მისი ეთნო-კულტურული მრავალფეროვნებისა.

ამიერკავკასია, საქართველო, დედამიწის ოთხივე მხარის გზაჯვარედინზე მდებარეობს არა მხოლოდ გეოგრაფიულად, არამედ ქრონოლოგიური თვალთახედვითაც— ძველ, ტოტალიტარულ, და ახალ, დემოკრატიულ, სამყაროებს შორის. ორივე ეს გზაჯვარედინი ამავე დროს ერთმანეთთანაა გადახლართული; ამიერკავკასიის ჩრდილოეთით ჯერ ისევ არის განლაგებული ფაქტობრივად ტოტალიტარული ქვეყანა, ხოლო დასავლეთითა და სამხრეთით— მეტ-ნაკლებად დემოკრატიული ცხოვრების წესის მქონე ან დემოკრატიული გარდაქმნების გზაზე მდგარი საზოგადოებები.

ასეთი რთული და ამავდროულად მეტად ხელსაყრელი გეოპოლიტიკური მდებარეობის მქონე ქვეყანა საგარეო პოლიტიკური კურსის გარდამტეხი მომენტის წინაშე დგას როგორც საერთაშორისო არენაზე, ისე ქვეყნის შიდა დონეზე გადანწყვეტილებების მიღების კუთხით. ამის გამო განსაკუთრებით რთულია სწორი პროგნოზების გაკეთება შესაძლო შედეგების შესახებ. ჩვენს ქვეყანას ასარჩევი აქვს სამი გზა:

1. ევრაზიულ ეკონომიკურ კავშირში გაერთიანება, ანუ რუსეთის ორბიტაზე დაბრუნება;
2. ნეიტრალიტეტის გამოცხადება;
3. ევროატლანტიკურ დემოკრატიულ საზოგადოებებში ინტეგრირება.

პრორუსული გადახრა, ფაქტობრივად, ნიშნავს სახელმწიფოებრიობის შენების გზიდან ჩვენი ქვეყნის უკან დაბრუნებას და რუსულ “ხახაში” თანდათანობით ჩავარდნას. ნიშანდობლივია, რომ მიუხედავად საერთაშორისო გადანწყვეტილებებისა, რუსეთი ყველა ხერხით ცდილობს, საქართველოში შეინარჩუნოს თავისი ძალაუფლება, გააფართოს აქ თავისი ეკონომიკური და პოლიტიკური გავლენა. ევრაზიულ ეკონომიკურ კავშირში გაერთიანების მაგალითად საკმარისია ბელორუსიაც, მიუხედავად მისი რუსეთისადმი „ლოიალური“ პოლიტიკისა, პერიოდულად მას მაინც ექმნება სერიოზული პრობლემები. რუსეთისათვის სრულიად მიუღებელია მემობელი ქვეყნების სუვერენიტეტის სრული დელეგირების ნებისმიერი ალტერნატივა; სუვერენული, თავისუფალი, დემოკრატიული, ეკონომიკურად ძლიერი საქართველოს სახელმწიფოს არსებობა, რომელიც დამოუკიდებელ საგარეო თუ საშინაო პოლიტიკას გაატარებს. შესაბამისად, რუსეთი საქართველოსთვის გრძელვადიანი საფრთხეა და ამ საფრთხესთან გამკლავება დამოუკიდებლად საქართველოს მართლ არ შეუძლია და ვერც შეძლებს.

რაც შეეხება ნეიტრალიტეტს, ამ იდეის ფართოდ გავრცელება რუსეთის ერთ-ერთ საინფორმაციო ომის პროპაგანდას წარმოადგენს საქართველოში. ნეიტრალიტეტის სტატუსი აბსოლუტურად წამგებიანია საქართველოსთვის, არასტაბილური ჩრდილოეთი კავკასია, ახლო აღმოსავლეთის კონფლიქტებთან და ტერორისტულ დაჯგუფებებთან სიახლოვე არახელსაყრელი გარემოა ნეიტრალიტეტისთვის. ჩვენს ქვეყანას არ აქვს შვეიცარიის მსგავსი, სამხედრო-პოლიტიკური თვალსაზრისით დაბალანსებული სამემბლო მდებარეობა. საქართველო უნდა გახდეს მტკიცე კოლექტიური უსაფრთხოების სისტემის ნაწილი, რომელიც უზრუნველყოფს ქვეყნის თავდაცვას.

საქართველოს პირობებში ნეიტრალიტეტი მიუღებელია იმის გათვალისწინებითაც, რომ ეს ნიშნავს რეგიონის დომინანტ ძალაზე, ანუ რუსეთზე, დელეგირებას. ამის კარგი მაგალითია ცივი ომის პერიოდში ფინეთი, რომლის ნეიტრალიტეტი გულისხმობდა სუვერენიტეტის მკაცრ შემზღვევას საბჭოთა კავშირის მიერ.

როგორც ჩანს, ევროატლანტიკურ დემოკრატიულ საზოგადოებებში ინტეგრირება ერთადერთი არჩევანია, რომელსაც შეუძლია უზრუნველყოს საქართველოს თავისუფალი განვითარება.

საქართველოს ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის პერსპექტივას ამყარებს 2008 წლის 5 იანვარს ჩატარებული პლემბისციტი (“უჭერთ თუ არა მხარს საქართველოს განევრიანებას ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაციაში (ნატო)?”), რომელშიც მოსახლეობის 77 %-მა მხარი დაუჭირა საქართველოს ნატოში განევრიანებას (ცესკო, 2008).

ნატოში განევრიანება ნიშნავს ჩვენს სტაბილურობასა და უსაფრთხოებას, საქართველოს მოქალაქეებისათვის შემდგომ წარმატებულ სვლას დემოკრატიული სახელმწიფოს მშენებლობისა და განვითარების გზაზე, ასევე, დემოკრატიული ფასეულობების განმტკიცების პროცესის შეუქცევადობას.

ნატოს მთავარი მიზანია, დაიცვას მშვიდობა, თავიდან აიცილოს ომი, გაზარდოს უსაფრთხოებისა და სტაბილურობის დონე. ნატო-ს წევრობა იძლევა მნიშვნელოვანი საერთაშორისო საკითხებისა და პროცესების განხილვისას გადანწყვეტილების მიღებაში თანაბარი მონაწილეობის შესაძლებლობას, ეს კი თავისთავად მოგვცემს საშუალებას, ხელი შევუწყოთ ეროვნული ინტერესების განხორციელებას საერთაშორისო ასპარეზზე, ასევე, მივიღოთ მონაწილეობა ქვეყნისა და რეგიონისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე საკითხების გადანწყვეტაში.

აღსანიშნავია, რომ ნატოს წევრობა პოზიტიურად აისახება ევროკავშირში ინტეგრაციის პროცესზე, რამდენადაც ამ ალიანსში განწევრიანების მიზნით გასაბრუნებელი რეფორმები მსგავსია ევროკავშირში განწევრიანებისათვის დაწესებული კრიტერიუმებისა. ორივე ორგანიზაციას აქვს საერთო ფასეულობები და მიზნები, ამასთან, ისინი თანამშრომლობენ უსაფრთხოების მთელ რიგ ასპექტებში.

სამხედრო თვალსაზრისით, ჩრდილოატლანტიკური ორგანიზაციის წევრობა საუკეთესო გარანტიაა ეროვნული უსაფრთხოებისათვის. ის არის უმნიშვნელოვანესი საშუალება და წინაპირობა, გვყავდეს თანამედროვე, საუკეთესოდ მომზადებული და აღჭურვილი თავდაცვის ჯარი, რომელიც საგანგებო შემთხვევებში იქნება კიდევ უფრო მოქნილი, ადეკვატური და კოლექტიური რეაგირების უნარის მქონე. ქვეყნის უსაფრთხოება და სტაბილურობა პირდაპირ ზეგავლენას ახდენს მის ეკონომიკურ განვითარებაზე: ხელს უწყობს პოტენციურ ინვესტირებებში სავაჭრო პარტნიორებსა და ტურიზმის სფეროში ნდობის გაღვივებას. აღნიშნული, თავის მხრივ, დადებითად აისახება ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმებასა და შრომის ანაზღაურებაზე. აგრეთვე, ნატო აქტიურად უჭერს მხარს და აფინანსებს ისეთ მნიშვნელოვან პროექტებს, როგორცაა აეროპორტების აღჭურვა თანამედროვე საინფორმაციო სისტემებით, რადარებით, სანავიგაციო სისტემებითა და ა.შ. ნატოს დახმარებით ქვეყნებს ხელი მიუწვდებათ სამხედრო ტექნოლოგიების უფრო მაღალ სტანდარტებზე ისევე, როგორც შესაძლებლობებზე - ჩაერთონ ნატოს მიერ დაფინანსებულ პროექტებში და მონაწილეობა მიიღონ უცხოური კვლევითი ცენტრების საქმიანობაში.

ნატოში განწევრიანების შესახებ არსებობს რამდენიმე მცდარი მოსაზრება. ერთ-ერთი ყველაზე ფართოდ გავრცელებული მოსაზრებაა, თითქოს და ნატოში განწევრიანება ნიშნავს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე საბოლოოდ უარის თქმას. სინამდვილეში კი ისტორიული გამოცდილება ადასტურებს, რომ ხელოვნურად გაყოფილი სახელმწიფოს ერთი ნაწილის ნატოში განწევრიანება არ გამოორიცხავს ასეთი სახელმწიფოების ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენას. ამის კარგი მაგალითია გერმანია.

დღევანდელი გადასახედიდან, კარგად ჩანს, რომ ომით ოკუპირებული ტერიტორიების დაბრუნება გამორიცხებულია, გაცილებით უფრო მნიშვნელოვანია საქართველოს ხელისუფლების კონტროლირებად ტერიტორიაზე სრული სუვერენიტეტის გავრცელება, მისი უსაფრთხოების გარანტიის უზრუნველყოფა, რაც ხელს შეუწყობს ეკონომიკური განვითარების ფართო შესაძლებლობებს, რითაც საქართველო უფრო მიმზიდველი გახდება ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობისათვის, გარდა ამისა, ნატოს წევრობა ნიშნავს მსოფლიო თანამეგობრობის აქტიურ მხარდაჭერას ოკუპირებული ტერიტორიების არაღიარების პოლიტიკაში. ამით ისინი საერთაშორისო სამართლისა და საზოგადოების თვალსაზრისით, დარჩებიან საქართველოს შემადგენლობაში. შესაბამისად, ყოველთვის იარსებებს შესაძლებლობა საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისა.

საქართველოს თავდაცვის ძალები, ნატოში განწევრიანების გზაზე განსაკუთრებით დიდ როლს ასრულებდა, ასრულებს და შეასრულებს მომავალშიც.

1999 წელს საქართველოს შეიარაღებული ძალები ნატოს ეგიდით ჩაერთვნენ კოსოვოში მიმდინარე სამშვიდობო ოპერაციებში (KFOR). 34-კაციანი ქართული ოცეული ქ. მამუშაში თურქული ბატალიონის შემადგენლობაში ირიცხებოდა. 2003 წლიდან ქართული სამშვიდობო კონტინგენტი კოსოვოში რამდენჯერმე გაიზარდა. 2008 წლამდე, ვიდრე კოსოვო დამოუკიდებლობას გამოაცხადებდა, იქ მუდმივად იმყოფებოდა ქართული შეიარაღებული ძალების 180-ზე მეტი წარმომადგენელი.

საქართველო ასევე მონაწილეობს ხმელთაშუა ზღვაზე მიმდინარე ანტიტერორისტულ ოპერაციაში.

ყველაზე ფართო მასშტაბიანი კონფლიქტი, რომელშიც საქართველოს თავდაცვის ძალები არიან ჩართული, ავღანეთია. 2004-2014 წლებში საქართველო მონაწილეობდა საერთაშორისო უსაფრთხოების მხარდაჭერი ძალების ოპერაციაში (ISAF – International Security Assistance Force). აღნიშნულ ოპერაციაში მონაწილე ნატოს არანეკრ პარტნიორ ქვეყნებს შორის, კონტინგენტის რიცხოვნობის მხრივ, საქართველოს პირველი ადგილი ეკავა.

2015 წლის 1 იანვრიდან საქართველო განაგრძობს ნატოს ავღანეთის ოპერაციაში მონაწილეობას და ჩართულია გადამწყვეტი „მტკიცე მხარდაჭერის მისიაში“ (Resolute Support Mission - RSM), სადაც ის ამერიკის შეერთებული შტატების შემდეგ სამხედრო მომსახურეთა რაოდენობით რიგით მეორე კონტრიბუტორია (დაახლოებით 870 ჯარისკაცი). 2019 წლის იანვრის მდგომარეობით სულ ავღანეთში მონაწილეობა მიიღო საქართველოს 16000-ზე მეტმა სამხედრო მოსამსახურემ (საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო, 2019). ბოლოს, უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ქართულმა ჯარმა ყველაზე დიდი მსხვერპლი გაიღო საქართველოს ნატოში განწევრიანების გზაზე, სამწუხაროდ, ავღანეთის სამშვიდობო მისიებს შეწირა საქართველოს შეიარაღებული ძალების 32 სამხედრო მოსამსახურე (საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო, 2019).

2015 წლის 27 აგვისტოდან საქართველო შეუერთდა ნატო-ს სწრაფი რეაგირების ძალებს (NATO Response Force), რომლებიც მოიცავს სახმელეთო, საჰაერო, საზღვაო და სპეციალური დანიშნულების ძალების კომპონენტებს. აღნიშნული ძალების რაოდენობა დაახლოებით 25 000 კაცს შეადგენს. ისინი მუდმივ მზადყოფნაში არიან, ბრძანების შესაბამისად, დედამიწის ნებისმიერ წერტილში განთავსდნენ 5 დღის ვადაში და ერთი თვის განმავლობაში თავიანთი რესურსებით უზრუნველყონ შესაბამისი ოპერაციებისა და დავალებების შესრულება. ნატოს სამშვიდობო და სტაბილიზაციის ოპერაციებში მონაწილეობით საქართველოს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს საერთაშორისო სტაბილურობისა და უსაფრთხოების განმტკიცების პროცესში. გარდა ამისა, საქართველოს შეიარაღებული ძალები იძენს მნიშვნელოვან საბრძოლო გამოცდილებას, რასაც არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის ამაღლებისა და განმტკიცების მიმართულებით (საქართველო და ნატო - საინფორმაციო ცენტრი, 2019). ქართველი ჯარისკაცების მაღალი დონისა და მამაცობის შესახებ არაერთხელ აღუნიშნავთ ნატოს მაღალი თანამდებობის პირებს. (მაგ. იენს სტოლტენბერგი - „ქართული ჯარი აკმაყოფილებს ნატო-ს მაღალ სტანდარტს და შეუძლია ალიანსის წვრთნებში, მისიებსა და ოპერაციებში მონაწილეობა“).

ალიანსის მისიაში წვლილის შეტანით საქართველომ დაადასტურა, რომ არ არის მხოლოდ უსაფრთხოების მომხმარებელი ქვეყანა, არამედ აქტიურად შეუძლია, ჩაერთოს საერთაშორისო მშვიდობის დამყარების პროცესში.

ამრიგად, საქართველოს ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში, ნატოში, ინტეგრაციის მიზანი ჩვენი ქვეყნის უსაფრთხოების, სუვერენიტეტის დაცვა და განვითარებაა, რაც უზრუნველყოფს ჩვენი მოქალაქეების უსაფრთხოებასა და კეთილდღეობას. ნატოსთან ინტეგრაცია საქართველოსთვის ნიშნავს ახალ ცოდნასა და ტრადიციებზე დაფუძნებულ მეურნეობას, კანონის უზენაესობას, მაღალ თანამედროვე სამხედრო სტანდარტებს, დასავლურ განათლებასა და ჯანდაცვას, რაც უზრუნველყოფს საქართველოს მოქალაქეების საქართველოში ცხოვრების სურვილს. იგი წარმოადგენს ალტერნატივას მემკვიდრეობით მიღებული, ჩამორჩენილი, კრიმინალურ-კორუფციული სოციალურ-ეკონომიკური გარემოსი, უკანონობისა და მოსახლეობის მაღალი ემიგრაციის. სამომავლოდ აუცილებელია მოსახლეობის მეტი ინფორმირება, „რეკლამირება“ ნატოს შესახებ, რათა მეტი წინააღმდეგობა გაუწიოს რუსულ „საინფორმაციო ომს“. აგრეთვე, აუცილებელია ნატომ გადაადგას მეტი ქმედითი ნაბიჯები საქართველოს ალიანსში განწევრიანებისათვის.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. ბერუჩაშვილი, ნ. ელიზბარაშვილი, ნ. სად არის... საქართველო, თბილისი, 1992.
2. ჩიტიძე, ნიკა. გეოპოლიტიკა, თბილისი, 2011.
3. Kakachia, Kornely. Meister, Stefan. Fricke, Benjamin. GEOPOLITICS AND SECURITY, Tbilisi, 2018.
4. Hunter, Shireen T. The New Geopolitics of the South Caucasus: Prospects for Regional, 2011 (<http://bit.ly/2k9Qcru>)
5. Гаджиев, Камалудин. Геополитика Кавказа, Москва, Международные отношения, 2011.
6. worldview.stratfor, The Caucasus: Laboratory of Geopolitics By Robert D. Kaplan, ნანახია 30 აგვისტო, 2019 საიტზე <https://worldview.stratfor.com/article/caucasus-laboratory-geopolitics>
7. საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო, საერთაშორისო მისიები, ნანახია 7 სექტემბერი, 2019 საიტზე <https://mod.gov.ge/ge/mission>
8. საქართველო და ნატო - საინფორმაციო ცენტრი, სამშვიდობო მისიები, ნანახია 7 სექტემბერი, 2019 საიტზე <http://infocenter.gov.ge/nato-peacekeeping-missions/>
9. HEINRICH-BÖLL-STIFTUNG - თბილისი, სამხრეთ კავკასია, რატომ არის ნატოში განწევრიანება საქართველოს გადარჩენის გზა, ნანახია 3 სექტემბერი, 2019 საიტზე <https://ge.boell.org/ka/2016/06/20/ratom-aris-natoshi-gacevrianeba-sakartvelos-gadarchenis-gza>
10. HEINRICH-BÖLL-STIFTUNG - თბილისი, სამხრეთ კავკასია, საქართველოს ნეიტრალიზების შეუძლებლობა, ნანახია 3 სექტემბერი, 2019 საიტზე <https://ge.boell.org/ka/2016/06/20/sakartvelos-neitralobis-sheuzlebloba>

ნატო - საქართველოს უსაფრთხოების შესაძლებლობა

შალვა ძინძიბაძე
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის
სამართლისა და საერთაშორისო ურთიერთობების
ფაკულტეტის დოქტორანტი

აბსტრაქტი

ნაშრომი - „ნატო-საქართველოს უსაფრთხოების შესაძლებლობა“ ეხება ფრიად აქტუალურ თემას. მასში განხილულია საქართველოს საგარეო პოლიტიკური პრიორიტეტები და გაანალიზებულია სხვადასხვა პერსპექტივები. ამ თვალსაზრისით ყურადღება ძირითადად გამახვილებულია დღევანდელ ქართულ პოლიტიკურ სპექტრში არსებულ პერსპექტივებზე. მაგალითად, როგორებიცაა ნეიტრალიტეტი, დსთ და ევროატლანტიკური ინტეგრაცია. მოსაზრება გამყარებულია სხვადასხვა ქვეყნების გამოცდილებითა და ისტორიული ფაქტების ანალიზით. ნეიტრალიტეტთან დაკავშირებით მოყვანილია მაგალითები საქართველოს პირველი რესპუბლიკის ეპოქიდან 1918-21 წწ, რომელმაც ვერ უზრუნველყო საქართველოს უსაფრთხოება. ასევე, ამ კუთხით გაანალიზებულია უკრაინისა და მოლდოვის პრაქტიკა, სადაც ნეიტრალიტეტი უსაფრთხოების გარანტიად ვერ იქცა. ასევე, ნაშრომში მოცემულია ისრაელის მაგალითი, რომელიც შეიძლება იქნას საუკეთესო მოდელი საქართველოს შემთხვევაში უსაფრთხოების თვალსაზრისით.

რაც შეეხება ევროატლანტიკურ ინტეგრაციას, საქართველოს შანსი აქვს ნატო-ში გაწევრიანდეს მსგავსად ტერიტორიული პრობლემების მქონე სხვა ქვეყნებისა (გერმანია), უზრუნველყოს ქვეყნის უსაფრთხოება და სტაბილური განვითარება. დღევანდელი გლობალური უსაფრთხოების გარემოს გათვალისწინებით, ნაშრომში გაანალიზებულია, ნატო როგორც საქართველოს უსაფრთხოების ერთადერთი შესაძლებლობა.

SECURITY POSSIBILITIES OF NATO-GEORGIA

SHALVA DZINDZIBADZE
DOCTORAL STUDENT OF LAW AND INTERNATIONAL RELATIONS
AT TECHNICAL UNIVERSITY OF GEORGIA

ABSTRACT

The paperwork – “Security Possibilities of NATO – Georgia” addresses to quite an actual issue. It overviews Georgia’s Foreign Policy priorities and analyzes various prospective in this way. From this standpoint, the work underlines the existing trends in Georgian Political spectrum; such as neutrality, Commonwealth of Independent States (CIS) and Euro-Atlantic Integration. The abovementioned opinions are strengthened by the experience of various countries and analyzes of historical facts. There are some facts from the period of Georgia’s First Republic (1918-21 years), examined through the light of neutrality, that could not ensure country’s security. Same issue is under discussion in regard with Ukraine and Moldova, where the neutrality also failed to be the guarantee of security. The work suggests the example of Israel as one of the best models for Georgia on its way of security.

While discussing the Euro-Atlantic Integration, it is considered, that Georgia has the chance to become a member of NATO despite of its territorial problems (example of Germany) and by this means to ensure its safety and sustainable development. Taking in to consideration the global safety, NATO is suggested to be the only possibility for Georgia’s security.

საქართველოს რთული გეოპოლიტიკური მდებარეობიდან გამომდინარე, საზოგადოებაში არსებობს სხვადასხვა არჩევანი და პრიორიტეტები ეროვნული უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად. განსაკუთრებით აქტუალურია საქართველოს საგარეო პოლიტიკური სტრატეგია ეროვნული უსაფრთხოების თვალსაზრისით, რომელიც ძირითადად ორ ვექტორზე ამახვილებს ყურადღებას; რუსეთის ან რუსეთის ინიციატივით შექმნილ დსთ-ს პოლიტიკურ ორბიტაზე დაბრუნება ნეიტრალიტეტის გამოცხადებით ან ევროატლანტიკურ სივრცეში ინტეგრაცია. ისტორიული და მიმდინარე პოლიტიკური მოვლენების ანალიზი გვკარნახობს, რომ საქართველოსთვის რუსული იმპერიალისტური გამონგვევის წინაშე ნეიტრალიტეტი ეროვნული უსაფრთხოების გარანტიებს ვერ მოგვცემს.

მოგვსენებათ საქართველო დსთ-ს წევრი 1993-2008 წლებში იყო. ამ პერიოდის განმავლობაში საქართველომ კომფლიქტების მოგვარების თვალსაზრისით ვერცერთი ნაბიჯი წინ ვერ გადადგა. გარდა ამისა, რუსეთმა საქართველოს დაუნესა ეკონომიკური ემბარგო ღვინოზე, რომელიც უძველესი და უნიკალური წარმოების ქვეყნადაც იუნესკომ საქართველო აღიარა. უფრო მეტიც, 2006 წელს, რუსეთის მიერ ქართველების მიმართ განხორციელებული არაადამიანური მეთოდებით მასობრივი დეპორტაცია საქართველოში, სტრასბურგის ადამიანის უფლებათა დაცვის სასამართლოს მიერ განხილვის საგანი გახდა და რუსეთს ათი მილიონი ევრო დააკისრა ჯარიმის სახით 1500 საქართველოს მოქალაქის სასარგებლოდ.

რაც შეეხება ნეიტრალიტეტს, კლასიკური განმარტებით, იგი არის სახელმწიფოს მიერ ნეიტრალური პოლიტიკა, რომელიც გამოიხატება კომფლიქტში თუ საომარ მდგომარეობაში მყოფი სახელმწიფოებისადმი ნეიტრალური პოზიციის დაკავების გამოხატულებით. მაგალითები არსებობს მსოფლიოში, სადაც ნეიტრალიტეტი წარმატებით მუშაობს, თუმცა უმეტეს შემთხვევაში წარუმატებელია. პრეზიდენტი ზ. გამსახურდია საუბრობდა „მუდმივ ნეიტრალიტეტზე“, როგორც 1918 წლი 26 მაისის დამოუკიდებლობის აქტის ტექსტში იყო განსაზღვრული. რა მოგვცა 1918-21 წლების დამოუკიდებლობის დროს „მუდმივა ნეიტრალიტეტმა“? საქართველოს სრული ოკუპაცია 1921 წლის 25 თებერვალს, ხოლო დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდეგ, პრეზიდენტი ზ. გამსახურდიას დამხობა, სამოქალაქო ომი და დესტაბილიზაცია 1992-93 წლებში. ნეიტრალიტეტი რომ გამოსავალი იყოს, ალბათ ყველა პატარა ქვეყანა გამოაცხადებდა და ამით უზრუნველყოფდა საკუთარ ეროვნულ უსაფრთხოებას. მაკიაველის თქმით, „შენი მეგობრები შენგან მეკავშირეობას მოითხოვენ, მტრები კი ნეიტრალიტეტს“. დღეისათვის, საქართველოს ნეიტრალიტეტზეც ვითდება მინიშნება სხვადასხვა ინტერესთა ჯგუფებისა თუ პოლიტიკოსების მხრიდან. 2007 წლის 6 თებერვალს, მაშინდელმა რუსეთის ელჩმა ვიჩესლავ კოვალენკომ, სპეციალური პრესკომენტარით გამართა და მკაფიო მესიჯი გაუგზავნა საქართველოს ხელისუფლებას; „რუსეთს სურს საქართველო იხილოს დამოუკიდებელი, სუვერენული, ნეიტრალური სახელმწიფოდ, რომელსაც კარგი ურთიერთობა ექნება ყველა ქვეყანასთან, მათ შორის რუსეთთან“. იგი ნეიტრალიტეტზე მკაფიო აქცენტს აკეთებდა, რომელიც საქართველომ არ გაითვალისწინა და განაგრძო ევროინტეგრაციის მიმართულებით სვლა. მსგავსი ნარატივი ისმის ქართული სხვადასხვა პოლიტიკური ჯგუფებიდანაც. საქართველოს პრეზიდენტობის კანდიდატი 2013 წელს, „დემოკრატიული მოძრაობა-ერთიანი საქართველოს“ ლიდერი, თავის საპრეზიდენტო პროგრამაში საქართველოს საგარეო პოლიტიკურ პრიორიტეტად ნეიტრალიტეტს განიხილავდა. „ნეიტრალიტეტი არის იდეალური ისეთი ქვეყნისათვის, როგორც ვართ ჩვენ, თუ ჩვენ ამის მიღწევა შეგვიძლია და თუ ეს შესაძლებელია“. მისი მოტივაცია ნეიტრალიტეტთან დაკავშირებით, „საქართველოს ნატო-ში განწვრიანების უპერსპექტივობას უკავშირდება, რომელიც გამონგველია რუსული ბაზების თბილისიდან 40 წუთის სავალზე ყოფნით და საზღვრების სპეციპიკით, რომელიც დადგენილი მხოლოდ თურქეთთანაა.“

ნეიტრალიტეტის წარუმატებელი მაგალითი გვაქვს სხვა პოსტ საბჭოთა ქვეყანებშიც. მოლდოვას მაგალითზე, საგარეო პოლიტიკის განმსაზღვრელი „მუდმივი ნეიტრალიტეტი“ არ აღმოჩნდა საკმარისი დნესტრისპირეთში კომფლიქტის დარეგულირების და რეგიონიდან რუსული ბაზების გაყვანის, სადაც პრორუსულ სეპარატისტებს რუსული დანაყოფები უმაგრებენ ზურგს.

განვითარებული მოვლენები უკრაინაში ასევე ადასტურებს ნეიტრალიტეტის არაეფექტურობას. 2010 წელს უკრაინის სათავეში მოსული პრეზიდენტი ვიქტორ იანუკოვიჩი, წინასაარჩევნო პროგრამაში საზოგადოებას რუსეთთან ურთიერთობის მონესრიგებას პირდებოდა. მისი ინიციატივით „უმაღლესმა რადამ“ კანონი მიიღო, უკრაინის „ბლოკგარეშე ქვეყნად“ გამოცხადების თაობაზე. მიუხედავად „ბლოკგარეშე ქვეყნის“ სტატუსის დაკანონებისა, იანუკოვიჩის რუსეთმა ყირიმში სამხედრო ფლოტის ყოფნის გახანგრძლივება მოთხოვა, რაც მიიღო კიდევ. ასევე რუსეთმა უკრაინისაგან სტრატეგიული მილსადენების გადაცემა და ევრაზიულ კავშირში განწვრიანებაც მოითხოვა, ევროპასთან ასოცირების ხელშეკრულების სანაცვლოდ, რასაც სამოქალაქო პროტესტი და იანუკოვიჩის ხელისუფლების დამხობა მოჰყვა. უკრაინის შემთხვევაშიც ვერ უზრუნველყო ნეიტრალიტეტმა ეროვნული უსაფრთხოების გარანტიები, პირიქით ქვეყანა სამოქალაქო ომის ქარცეცხლში გახვია.

- „ნატომ ნატო?“ ხშირია კრიტიკოსების შეკითხვა, რომლებიც ნატო-ში სწრაფვას უკავშირებენ რუსეთიდან წამოსულ აგრესიას საქართველოს წინააღმდეგ. ასევე აქტუალურია ოკუპირებული რეგიონები, რომლის გარეშეც ნატო-ში შესვლას კრიტიკოსები ამ ტერიტორიებზე უარის თქმით აღიქვავენ.

მსოფლიოში არსებული პრაქტიკიდან თუ ვიშკვლევთ, მაგალითისთვის საინტერესოა გერმანიის ნატო-ში განწვრიანების პროცესი. მე-2 მსოფლიო ომის შემდეგ მოგვსენებათ გერმანია გაყოფილ იქნა ოთხ ნაწილად: ბრიტანეთს, აშშ-ს, საფრანგეთს და რუსეთს შორის. ევროპას შუაზე „რკინის ფარდა“ ყოფდა, რომლის დასავლეთ ნაწილი, აშშ-ს, ბრიტანეთისა და საფრანგეთის კონტროლის ქვეშ მათივე ძალისხმევით გაერთიანდა და 1955 წელს ნატო-ს წევრი გახდა. იგი ნატო-ს აღმოსავლეთ ნაწილის გარეშე შეუერთდა. აღმოსავლეთ გერმანია, ნახევარი ბერლინით, საბჭოთა კავშირის გავლენის ქვეშ დარჩა, მაგრამ აღნიშნული გარემოება არასოდეს ყოფილა უარის

თქმის საფუძველი მათ მიერ სამშობლოში დაბრუნების შესაძლებლობის, უბრალოდ შესაბამისი მომენტი იყო საჭირო. ეს მომენტი დადგა, რკინის ფარდა საბჭოთა კავშირის დაშლისთანავე ცუდ მოგონებებში დარჩა და დღეს სუვერენული გერმანია ევროპული ოჯახის სრულფასოვანი წამყვანი წევრია.

საინტერესო მოსაზრება გამოთქვა ნატო-ს ყოფილმა გენერალურმა მდივანმა ანდერს ფონ რასმუსენმა საქართველოს ნატოში გაწევრიანების პერსპექტივასთან დაკავშირებით. მან განაცხად, რომ „ჩვენ უნდა დავთანხმდეთ საქართველოს ნატო-ში გაწევრიანებას, როგორც ევროკავშირის დათანხმდა კვიპროსის მიღებას, მაგრამ ამავე დროს, განვაცხადოთ, რომ ნატო-ს წესები და ვალდებულებები და მათ შორის მესხეთე მუხლი არ გავრცელდება ოკუპირებულ ტერიტორიებზე, ისევე, როგორც ევროკავშირის წესები არ ვრცელდება კვიპროსის ჩრდილოეთ ნაწილზე“. ალექსანდრე ვერშლომ უფრო მეტი დეტალიზაცია მისცა აღნიშნულ ნარატივს და საქართველოს ნატო-ში ინტეგრაციის პერსპექტივა შემდეგნაირად ჩამოაყალიბა. საქართველოს ნატო-ში ინტეგრაციის შემთხვევაში შესაძლებელია მე-5 პუნქტი არ გავრცელდეს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე და წუხილი საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების გამო ნატო-ს რუსეთთან კონფრონტაციის უსაფუძვლოა.

საქართველო ბუნებრივია არასოდეს არ უნდა შეეგუოს აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონების ოკუპაციას, მაგრამ აღნიშნული ოკუპაცია, საფუძველიც ვერ უნდა გახდეს საქართველოს ნატო-ში ინტეგრაციის შეჩერების. უფრო მეტიც, ნატო-ს ოჯახის წევრობა და ევროპული კეთილდღეობა, წინაპირობას შექმნის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოქალაქეების საქართველოსთან ინტეგრაციის სურვილის, უკეთესი მომავლის პერსპექტივების შესაქმნელად და მსგავსად გერმანიისა შექმნას ოკუპირებული რეგიონების ინტეგრაციის პროცესის წინაპირობა საქართველოსთან.

ასევე მნიშვნელოვანი დატვირთვა აქვს ნატო-ს საქართველოს სამხედრო კომპონენტის განვითარების თვალსაზრისით. იგი არის შესაძლებლობა ქართული არმიის პროფესიონალიზმის გაზრდის. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ საქართველო სანამ საკუთარ სამხედრო პროფესიულ საგანმანათლებლო სისტემას დახვეწდა, ოფიცრების უმრავლესობა განათლებას რუსეთის სხვადასხვა სამხედრო აკადემიებში იღებდა, მაგრამ რუსეთის ხელისუფლებამ 300 ქართველ სტუდენტს „კურსანტს“ რუსეთში სწავლა შეუჩერა 2000 წელს, რაც ქართული არმიის განვითარების წინააღმდეგ გადადგმული ნაბიჯი იყო, მაგრამ აღნიშნული გადაწყვეტილებით, მათ ხელი შეუწყვეს საქართველოს დასავლური სამხედრო სასწავლებლებისადმი მეტად დაინტერესებას და უფრო სწრაფი ტემპებით ქართული არმიის განვითარებას, დღეისათვის 700-ამდე სამხედრო მოსამსახურეს აქვს მიღებული დასავლური განათლება, რაც საფუძველს ქმნის დასავლურ, ნატო-ს სტანდარტებთან თავსებადობის ხარისხის გაზრდის.

შეიძლება ითქვას რომ ნატო-სთან თანამშრომლობის მზარდმა დინამიკამ ქართული არმიის სახმელეთო კომპონენტი ნატო-სთან თავსებადი გახადა, მაგრამ საინტერესოა აღნიშნული შესაძლებლობა რამდენადაა საკმარისი ქვეყნის ეროვნული უსაფრთხოების დასაცავად? ბუნებრივია, მხოლოდ სახმელეთო კომპონენტის ნატო-სთან თავსებადობა საკმარისი არაა პოტენციური მტრის აგრესიის მოსაგერიებლად. საზღვაო და საჰაერო კომპონენტების გაძლიერებაც კრიტიკულად მნიშვნელოვანია სრულყოფილი უსაფრთხოების გარანტიების შესაქმნელად, რადგანაც 2008 წლის ომის გამოცდილებით, საქართველო სწორედ ჰაერიდან და ზღვიდან იყო მოწყვლადი, რომელმაც მონინალმდეგეს უპირატესობის მოპოვების შესაძლებლობა მისცა.

უნდა ვალიაროთ, რომ საქართველოს საჰაერო და საზღვაო კომპონენტი დამოუკიდებლად რუსული აგრესიის პირისპირ უძღურია, რომლის განვითარებაც სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი და ხანგრძლივი პროცესია. მისი განვითარებისათვის აუცილებელ წინაპირობას, ადეკვატური რესურსების მობილიზება და საფრთხეებზე ორიენტირებული თავდაცვითი ძალების მშენებლობა წარმოადგენს, რაც სამუხაროდ, დღევანდელი მდგომარეობით, საქართველოს ეკონომიკურ შესაძლებლობებს აღემატება.

შეიძლება ითქვას, რომ ნატო-ს გარეშე საქართველოს აქვს უსაფრთხოების უზრუნველყოფის შესაძლებლობა, მაგრამ მას ამის მისაღწევად გრძელი განვითარების გზა აქვს დასავლელი. აღნიშნული გზა მიდის ისრაელის მოდელის განხილვებზე, რომელსაც ბევრი საქართველოს მსგავსი გამოწვევა აქვს. ისრაელი მის წინაშე არსებულ გამოწვევებს პირველ რიგში იდეოლოგიით უპირისპირდება. მათი იდეოლოგია და უსაფრთხოების დოქტრინა განსაზღვრავს რწმენას, რომ მათ არ აქვთ ფუფუნება თუნდაც ერთი ომის წაგების. ამ მიზნის მისაღწევად, მათი დაგეგმარება ორიენტირებულია თავდაცვით სტრატეგიაზე, სწრაფი მობილიზაციის შესაძლებლობების უზრუნველყოფით მონინალმდეგეზე უპირატესობის მოსაპოვებლად. მათი საბრძოლო ძალა რეზერვის ჩათვლით 615 000 სამხედრო მოსამსახურეა (170 000 აქტიური ს/მ, 415000 რეზერვისტი), აქედან აქტიური სამხედრო სამსახურის ორ მესამედს, სავალდებულო სამხედრო სამსახურში განვლული ჯარისკაცები შეადგენენ. აღსანიშნავია, რომ ისრაელის არმიის წარმატება დაფუძნებულია კარგად განთვნილ რეზერვზე და სადაზვერვო ინფორმაციის შეგროვების სისტემაზე პოტენციური მონინალმდეგის შესახებ. სავალდებულო სამხედრო სამსახური ეხება როგორც ქალებს ასევე მამაკაცებს, სადაც სამსახურის ხანგრძლივობა მამაკაცისთვის 32 ხოლო ქალისთვის 24 თვეა განსაზღვრული. გამონაკლისს სავალდებულო სამსახურში განვლვის თვალსაზრისით ითვალისწინებს; რელიგიური მიმდევრობა, გათხოვილი ქალი და შვილების დედა. ისრაელის არმიის თანამედროვე ანტი-სარაკეტო სისტემები უზრუნველყოფს ქვეყნის ბალისტიკური რაკეტებისაგან დაცვას. დახვეწილი აქვთ საფრთხის შესახებ წინასწარი შეტყობინების საშუალებები. მათი სამხედრო დანიშნულების საჰაერო საფრენი აპარატი 595-ს, საზღვაო ხომალდი 65 ერთეულს, ხოლო თავდაცვის ბიუჯეტი \$19.6 მლრდს შეადგენს. უნდა აღინიშნოს ის ფაქტი, რომ ისრაელი პარტნიორია აშშ-ის, რომლისგანაც მას მე-2 მსოფლიო ომის შემდეგ მიღებული აქვს \$134.7 მლარდი, ასევე იგი არის პირველი საერთაშორისო მომხმარებელი ფ-35 შემტევი გამანადგურებლის, რომლის 50 ერთეულის მფლობელია დღეისათვის.

საქართველოსათვის ვფიქრობ, მართლაც მისაბაძი მოდელია ისრაელის თავდაცვითი პოლიტიკის გაზიარება, რადგანაც მათ ერთნაირად უწევთ მათზე ბევრად მასშტაბური მოწინააღმდეგის პირისპირ ყოფნა. ამ შემთხვევაში ასევე ემთხვევა ის ფაქტორიც, რომ საქართველო მსგავსად ისრაელისა საინტერესოა აშშ-ისთვის და მისი სტრატეგიული პარტნიორიცაა 2009 წლიდან. შესაბამისად, თუ საქართველო გრძელვადიან პერსპექტივაში მიაღწევს განვითარების იმ ნიშნულს, რომელიც მას თავდაცვითი შესაძლებლობებისთვის ადეკვატური რესურსის გამოყოფის შესაძლებლობას მისცემს ანუ საფრთხეებზე ორიენტირებული თავდაცვითი ძალების შექმნის შესაძლებლობა ექნება, ან აშშ-სთან პარტნიორობის ხარისხი გათანაბრდება, ისრაელის თანამშრომლობის ხარისხთან, ვფიქრობ ნატო-ზე უარის თქმის ფუფუნება გაჩნდება. სამწუხაროდ, დღეისათვის აღნიშნული ფუფუნების შესაძლებლობა საქართველოს არააქვს, მაგრამ უნდა აღინიშნოს, რომ ძალისხმევა დინამიურია და ამის პოტენციალი არსებობს.

გრძელვადიანი პერსპექტივის პარალელურად მოკლევადიან შესაძლებლობებს თუ განვიხილავთ, ნატო დღეისათვის უალტერნატივოა საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების უზრუნველყოფის თვალსაზრისით. საქართველო ჯერჯერობით მზად არაა დამოუკიდებლად მის წინაშე არსებული გამოწვევების გასამკლავებლად. მისთვის შესაფერისი პრაქტიკა, რომელსაც უნდა მიყვებ ბალტიის ქვეყნების გამოცდილებას. მათთვისაც წარმოუდგენელია რუსული აგრესიის პირისპირ დამოუკიდებლად დგომა. მათ არ გააჩნიათ საკუთარი არც საჰაერო და არც საზღვაო კომპონენტები, ასევე შეიძლება ითქვას, რომ არც საქართველოზე უფრო ძლიერი სახმელეთო კომპონენტი, მაგრამ ისინი ნატო-ს უსაფრთხოების ქოლგის ქვეშ არიან, რაც მათი ეროვნული უსაფრთხოების უზრუნველყოფის გარანტიაა. შესაბამისად, ნატო-სთან თავსებადობის გაზრდა და სწრაფვა მასში განევრიანების, სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია საქართველოს სახელმწიფოებრიობის შენარჩუნებისათვის და თუ საქართველოს გაუჩნდება ისრაელის მსგავსი შესაძლებლობების პოტენციალი, ნატო-დან გამოსვლის გზები არც თუ ისე რთულია განსხვავებით მასში შესვლისა.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, "Ancient Georgian traditional Qvevri wine-making method" Intangible cultural heritage 2013. (გადამოწმებულია 11/03/19) <https://ich.unesco.org/en/RL/ancient-georgian-traditional-qvevri-wine-making-method-00870>
2. Erik Slobe, "Europe rights court fines Russia \$11.5 million over Georgian deportation", JURISTS; Legal News & Reserch. 2019. (გადამოწმებულია 09/03/19) <https://www.jurist.org/news/2019/01/europe-rights-court-fines-russia-11-5-million-over-georgian-deportation/>
3. Merriam-Webster Dictionary, "neutrality", (გადამოწმებულია 07/02/19)
4. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/neutrality>
5. დიმიტრი ავალიანი, „ნეიტრალიტეტი და ბლოკგარეშე ქვეყანა, კრემლის უკვე დაძლილი სატყუარები“, ტაბულა, 2018 წ. (გადამოწმებულია 06/02/19) <http://www.tabula.ge/ge/story/134620-neutraliteti-da-blokgareshe-qvekana-kremlis-ukve-dacdili-satkuarebi>
6. ნინო ბურჯანაძე, „საქართველოს საგარეო პოლიტიკა – დინებით თუ დინების წინააღმდეგ“, გლობალური კვლევების ცენტრი, 2013 წ. (გადამოწმებულია 09/03/19) <http://globalresearch.ge/workshops/sagareo-politika-burjanadze.html>
7. Svetlana CEBOTARI, "The Republic of Moldova between Neutrality and NATO Membership Status", The Military Institute of the Armed Forces, Republic of Moldova", 2010. (გადამოწმებულია 05/03/19) <http://postmodernopenings.com/wp-content/uploads/2010/10/The-Republic-of-Moldova-between-Neutrality-and-NATO-Memebership-Status.pdf>
8. ახალაია ლ. „ანდერს ფოგ რასმუსენი - ერთადერთი გზა, რომ პუტინის დე ფაქტო ვეტო დაძლიო, არის საქართველოს ნატო-ში მიღება ევროკავშირში კვიპროსის განევრიანების მოდელით“. პირველი არხი. 2019. (გადამოწმებულია 11/04/2019) <https://1tv.ge/>
9. Galler C. "It's Time to Invite Georgia to Join NATO", Atlantic Council. 2019. (გადამოწმებულია 14/04/2019) <https://www.atlanticcouncil.org/>
10. GFP, Strength in Numbers, "Israel Military Strength", 2019 https://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.asp?country_id=israel (გადამოწმებულია 27/03/2019)
11. MILITARY ORGANIZATION, ISRAEL, „Israel Defense Forces“, Encyclopaedia Britannica. 2018. <https://www.britannica.com/topic/Israel-Defense-Forces> (გადამოწმებულია 28/03/2019)
12. 2 Jeremy M. Sharp. "U.S. Foreign Aid to Israel". Congressional Research Service. 2018.

EXPONENTIAL CAPACITY OF POWER AND ITS IMPACT ON MILITARY ALLIANCE DYNAMICS

DR. NIKOLOZ ESITASHVILI
FLORIDA INTERNATIONAL UNIVERSITY

ABSTRACT

The Cold War ended in 1989, yet the North Atlantic Treaty Organization (NATO) endures despite the disappearance of the Soviet Union — the principal rival that prompted the military alliance's formation¹ and purportedly warranted its endurance for over four decades.² Moreover, the number of cooperative programs has steadily increased after the Cold War and currently, the US and its allies are cooperating in over 20 military programs.³ The enduring capacity of NATO is, indeed, a puzzling political event and a counterintuitive development regarding the internal logic of military alliance theory.⁴

The central goal of the study is to find out why the cooperation among NATO members has endured and even increased since the end of the Cold War. The proposed study aims to advance an important theoretical contribution to the literature on military alliance theory. It will show that the political economy of military production, a variable generally omitted when explaining military alliance dynamics, might be among important causal factors influencing the alliance decisions of states.

სამხედრო ძალაუფლების ექსპონენციალური ზრდა და მისი გავლენა სამხედრო ალიანსების დინამიკაზე

ნიკოლოზ ესიტაშვილი
ფლორიდის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ცივი ომი დასრულდა 1989 წელს, მაგრამ ნატო მანაც აგრძელებს არსებობას მიუხედავად საბჭოთა კავშირის დაშლისა, რომელმაც ბიძგი მისცა ნატოს ჩამოყალიბებას ცივი ომის პერიოდში. უფრო მეტიც, საერთო სამხედრო პროგრამების რაოდენობამ ნატოს წევრ ქვეყნებს შორის მოიმატა და ამჟამად, შეერთებული შტატები და მისი პარტნიორები თანამშრომლობენ 20-ზე მეტ სამხედრო პროგრამაში. ნატოს შენარჩუნებას და განვითარებას ცივი ომის მიღმა ვერ ხსნის არსებული ლიტერატურა სამხედრო ალიანსების შესახებ.

ამ კვლევის მთავარი მიზანია მოიძიოს თუ რატომ გაგრძელდა და გაიზარდა თანამშრომლობა ნატოს წევრებს შორის ცივი ომის შემდეგ. ამ ნაშრომის მიზანია შეიტანოს მნიშვნელოვანი თეორიული წვლილი ლიტერატურაში სამხედრო ალიანსების შესახებ. კვლევის თანახმად სამხედრო წარმოების პოლიტიკური ეკონომიკა, გახლავთ მნიშვნელოვანი ფაქტორი რომელიც გავლენას ახდენს სახელმწიფოების გადაწყვეტილებებზე ალიანსებთან დაკავშირებით.

¹ David Reynolds, *The Origins of the Cold War in Europe: International Perspectives* (New Haven: Yale University Press, 1994), 10-15.

² David C. Isby, and Charles Jr. Kamps, *Armies of NATO's Central Front* (London: Jane's, 1985), 13.

³ "SIPRI military Expenditure." Stockholm International Peace Research Institute. Accessed February 12, 2014, <http://www.sipri.org/research/armaments/milex>.

⁴ According to realist scholars, alliances are temporary partnerships among states to defend themselves from immediate threats or achieve certain political goals. However, military alliance theory—proposed by Realist Scholars—as it stands cannot explain the endurance of NATO. More on this below.

EXPONENTIAL CAPACITY OF POWER AND ITS IMPACT ON MILITARY ALLIANCE DYNAMICS

INTRODUCTION:

The Cold War ended in 1989, yet the North Atlantic Treaty Organization (NATO) endures despite the disappearance of the Soviet Union — the principal rival that prompted the military alliance's formation⁵ and purportedly warranted its endurance for over four decades.⁶ Moreover, the number of cooperative programs has steadily increased after the Cold War and currently, the US and its allies are cooperating in over 20 military programs.⁷ The enduring capacity of NATO is, indeed, a puzzling political event and a counterintuitive development regarding the internal logic of military alliance theory.⁸

The central goal of the study is to find out why the cooperation among NATO members has endured and even increased since the end of the Cold War. The proposed study aims to advance an important theoretical contribution to the literature on military alliance theory. It will show that the political economy of military production, a variable generally omitted when explaining military alliance dynamics, might be among important causal factors influencing the alliance decisions of states.

THEORETICAL PERSPECTIVE:

In the field of International Relations different versions of Realism—ranging from Classical to Neo-classical—have focused on military power as the most significant determinant of military alliance dynamics among Great Powers.⁹ Neorealist scholars have offered three distinct theories expounding the motivations of states to engage in multilateral balancing—balance of power, balance-of-threat, and balance-of-interests theories.¹⁰

Paradoxically, none of the above-mentioned theories explains why alliance members would cooperate, and, critically important, deepen their military cooperation such as, for instance, in military production, in times of peace and in the absence of a clear and immediate external threat or an objective.

In this study, I will argue that the traditional explanation of material capabilities should be expanded to incorporate new political economic variables. This will help explain better the nature of power and its impact on particular alliance choices. The proposed study attempts to demonstrate that market imperfections such as economies of scale, scope, learning-by-doing, and escalating research and development costs in military production provide an important rationale for the cooperation even in the absence of external threats.

MARKET IMPERFECTIONS IN MILITARY PRODUCTION:

Several authors have written about scale economies, economies of scope, learning by doing, and other economic factors influencing military production. Harold Asher showed that the “learning curve” tended to apply to airframe production ... with unit costs declining in a fairly predictable pattern as production expanded.¹¹ Malcolm W. Hoag, also demonstrated that prominent production economies of scale apply with special frequency in military applications. According to Stefan Markowski and et al, scale, scope

⁵ David Reynolds, *The Origins of the Cold War in Europe: International Perspectives* (New Haven: Yale University Press, 1994), 10-15.

⁶ David C. Isby, and Charles Jr. Kamps, *Armies of NATO's Central Front* (London: Jane's, 1985), 13.

⁷ “SIPRI military Expenditure.” Stockholm International Peace Research Institute. Accessed February 12, 2014, <http://www.sipri.org/research/armaments/milex>.

⁸ According to realist scholars, alliances are temporary partnerships among states to defend themselves from immediate threats or achieve certain political goals. However, military alliance theory—proposed by Realist Scholars—as it stands cannot explain the endurance of NATO. More on this below.

⁹ John J. Mearsheimer, “Structural Realism”, *International Relations Theories* (New York: Oxford University Press, 2010), 79–85; and Richard Little, *The Balance of Power in International Relations: Metaphors, Myths and Models* (Cambridge: Cambridge University Press, 2007), 185.

¹⁰ *Ibid.*

¹¹ Harold Asher, “Cost-quantity Relationships in the Airframe Industry: July 1, 1956,” Rand Corporation, accessed January 1, 2014, http://www.rand.org/pubs/authors/a/asher_harold.html

and learning economies do appear to influence defense industry cost conditions, thereby helping prompt restructuring of the industry nationally and globally.¹²

Sandler and Hartley argue that scale economies per se may have had only a modest influence on defense industry structure in the past, though the evidence for learning economies and their impact was more convincing. However, since the 1990s scale economies have had large impact as well.¹³ Dunne suggests that governments now appear more sensitive to the extra cost incurred by small national production runs (and the high technology nature of some manufacture) and more receptive to the argument that 'economies of scale need to be met through international collaboration and industrial restructuring.'¹⁴

The various views summarized above point to one key development: There are clear indications that market imperfections play an important role in the military production of states. Since the end of the Cold War NATO members have increased collaboration with each other and produced common orders, which, I will argue, allowed them to take advantage of economic variables. By cooperating NATO members used less resources yet generated equal or more power than before. The study will investigate how these conditions came about and how important they are for NATO endurance.

METHODOLOGY AND CENTRAL RESEARCH QUESTION:

The study employs a mixture of quantitative and qualitative methods to find out why NATO members continued and deepened their military cooperation after the Cold War, in the absence of an external or extra-alliance threat. I will base my explanation on the compatibility of interests among great powers and political economy of military production: the size and extent of scale economies, economies of scope, learning-by-doing and escalating R & D costs. I will measure these variables with data available in industrial censuses and national trade statistics. Because I only have a few cases, the study will employ the focused method of comparison in order to shed light on the compatibility of national interests of NATO members after the Cold War. I will mix my method with intensive case study approach to learn in depth about the states' military and economic interests and alliance decisions they took. This will allow for finding similarities and reaching specific generalizations and conclusions.

I will have to be ingenuous to measure economic variables. With market imperfections, unit costs differ across plants and firms manufacturing the same product in different volumes. However, it is impossible to directly observe long-run average cost curves; but, fortunately, there are alternative methods to calculate costs. I hope to be able to draw from the unit costs data of engineers who design and construct factories. Market imperfections can be measured as the elasticity of costs with respect to scale – that is how costs fluctuate as the volume of production changes. Huge decreases of costs as the quantity of production increases would be indicative of the presence of significant imperfections. I will be able to find how much states save on weaponry because of transnational production compared to how much they would spend if they produced the same weaponry on their own. Discovering that market imperfections have saved states considerable resources since the Cold War might be one of important explanations as to why they have continued to cooperate militarily.

¹² Stefan Markowski, Peter Hall, and Robert Wylie, *Defense Procurement and Industry Policy: A Small Country Perspective* (London: Routledge, 2010), 96.

¹³ Todd Sandler and Keith Hartley, "Economics of Alliances: The Lessons for Collective Action," *Journal of Economic Literature*, Vol. 39, No. 3 (September 2001), 18.

¹⁴ Paul Dunne and SIPRI Arms Production Program Staff, "Developments in the Modern Arms Industry from the End of the Cold War to the mid-2000s," in *The Modern Defense Industry: Political, Economic, and Technological Issues*, ed. Richard Bitzinger (Santa Barbara: Praeger Security International/ABC-CLIO, 2009), 27-28.

REFERENCES:

Asher, Harold. "Cost-quantity Relationships in the Airframe Industry: July 1, 1956." Rand Corporation. Accessed January 1, 2014. http://www.rand.org/pubs/authors/a/asher_harold.html

Dunne, Paul and SIPRI Arms Production Program Staff. "Developments in the Modern Arms Industry from the End of the Cold War to the mid-2000s." In *The Modern Defense Industry: Political, Economic, and Technological Issues*, ed. Richard Bitzinger, 22-45. Santa Barbara: Praeger Security International/ABC-CLIO, 2009.

Christensen, Thomas J. and Snyder, Jack. "Chain Gangs and Passed Bucks: Predicting Alliance Patterns in Multipolarity." *International Organization*, Vol. 44, No.2 (Spring1990), 137-168.

Hoag, Malcolm. "Increased Returns in Military Production." NBER. Accessed January 1, 2014. <http://www.nber.org/chapters/c5158.pdf>

Kaplan, Lawrence S. *NATO Divided, NATO United: The Evolution of an Alliance*. Westport: Praeger, 2004.

Markowski, Stefan, Peter Hall, and Robert Wylie. *Defense Procurement and Industry Policy: A Small Country Perspective*. London: Routledge, 2010.

Morgenthau, H. J. *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace*. New York: Knopf, 1967.
Sandler, Todd. "The Economic Theory of Alliances: A Survey," *Journal of Conflict Resolution*, Vol. 37, No.3, (Fall 1993), 446-483.

Schweller L. Randall. "Bandwagoning for Profit: Bringing the Revisionist State Back In." *International Security*, Vol.19, No.1 (Summer 1994), 72-107.

"SIPRI military Expenditure." Stockholm International Peace Research Institute. Accessed February 12, 2014, <http://www.sipri.org/research/armaments/milex>.

Snyder H. Glenn. "The Security Dilemma in Alliance Politics." *World Politics*, Vol.36, No.4, (Fall1994), 461-495.

Walt, Stephen. "Alliance Formation and the Balance of World Power." *International Security*, Vol. 9, No.4 (Winter 1995), 3-43.

Waltz, Kenneth. *Theory of International Politics*, New York: Random House, 1979.

ტერორიზმი - NATO-ს უმთავრესი გამოწვევა XXI საუკუნის დასაწყისში. საქართველოს შეიარაღებული ძალები ტერორიზმის წინააღმდეგ.

გიგა ბასილაძე
ისტორიის აკადემიური დოქტორი,
სსიპ გენერალ გიორგი კვინიტაძის სახელობის კადეტთა სახეიდრო ლიხეუმი.

აბსტრაქტი

საერთაშორისო ტერორიზმი წარმოადგენს თანამედროვე მსოფლიოს ერთ-ერთ უმთავრეს პრობლემას უსაფრთხოების თვალსაზრისით. 2001 წლის 11-მა სექტემბერმა ყველას დაანახა ტერორიზმის სამინელი ძალა და ის, რომ თვით სუპერ სახელმწიფოებიც კი არა არიან დაცულნი მათი თავდასხმისაგან. 11-მა სექტემბერმა გააერთიანა მსოფლიო საზოგადოება ტერორიზმის წინააღმდეგ და ბრძოლა გამოუცხადა ტერორიზმს. ბრძოლის მისია თავის თავზე იტვირთა ისეთმა სამხედრო-პოლიტიკურმა ორგანიზაციამ, როგორც ნატო.

ნატო მე-20 საუკუნის შუა ხანებში კომუნიზმისაგან დემოკრატიული საზოგადოების თავდაცვის მიზნით შექმნეს. მაგრამ ამავე საუკუნის ბოლოს, კომუნისტური ბლოკის დაშლის შემდეგ, იგი ერთადერთ სამხედრო-პოლიტიკურ ორგანიზაციად იქცა, რომელმაც იტვირთა მსოფლიოში მშვიდობისა და უსაფრთხოების დაცვა. 2001 წლის სექტემბრიდან, აშშ-სთან ერთად, ნატოს ქვეყნები აქტიურად ებრძვიან საერთაშორისო ტერორისტულ ორგანიზაციებსა და მათ მხარდამჭერ ქვეყნებს. ამ ბრძოლაში, როგორც ნატოს მოკავშირე, ჩართულია საქართველოს შეიარაღებული ძალების ქვედანაყოფები, რომლებმაც არაერთხელ ისახელეს თავი ტერორისტების წინააღმდეგ ბრძოლაში. სწორედ ტერორიზმის წინააღმდეგ საქართველოსა და ქართველი სამხედროების ბრძოლას შეეხება ჩვენს მიერ წარმოდგენილი მცირე ნარკვევი.

TERRORISM - NATO'S BIGGEST CHALLENGE AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY. GEORGIAN ARMED FORCES AGAINST TERRORISM

GIGA BASILADZE
ACADEMIC DOCTOR OF HISTORY,
LEPL GENERAL GIORGIKVINITADZE CADET MILITARY LYCEUM

ABSTRACT

International terrorism is considered to be one of the biggest problems threatening security of innocent citizens. The wave of violence which erupted on 11 September, 2001 was the clear example of the fact that even super countries are not protected against terroristic attack. This tragic event united the whole world community against terrorism. NATO, political-military alliance, committed to work in cooperation with this union in order to guarantee security.

NATO was founded to defend democratic society in response to the threat posed by communism in the middle of the XX century. However, at the end of the century after the dissolution of Soviet Union it became the only political-military alliance aiming to secure peace and freedom of the world through political and military means. Since 2001 NATO, in cooperation with America, has been struggling against international terrorism and its supportive countries. Georgian armed forces are successfully participating in this struggle. Our essay briefly outlines how Georgia and Georgian troops act against terrorism in cooperation with NATO.

ნატო (NATO) იგივე ჩრდილო ატლანტიკური შეთანხმების ორგანიზაცია XX საუკუნის პირმშოა, რომელიც სამხედრო-პოლიტიკურ ორგანიზაციას წარმოადგენს. იგი 1949 წლის 4 აპრილს ვაშინგტონის ხელშეკრულების საფუძველზე დასავლეთის 12 სახელმწიფომ შექმნა. ნატოს წინაშე ორი მთავარი ამოცანა იდგა: აშშ-დას. ევროპის სტრატეგიული კავშირის შექმნა და დასავლეთ ევროპის ქვეყნების უსაფრთხოების უზრუნველყოფა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური საფრთხისაგან(აბაშიძე 2009:23-24).

ნატოს შექმნამდე მსოფლიოში მრავალი სამხედრო ბლოკი არსებობდა, მაგრამ მათგან ნატოს განასხვავებდა ფასეულობათა სისტემა, რომელიც სიახლეს წარმოადგენდა იმ პერიოდის მსოფლიოსათვის. ვაშინგტონის ხელშეკრულების პრეამბულაში აქცენტი კეთდებოდა შემდეგზე, რომ ალიანსი დაიცავდა თავიანთი ხალხების თავისუფლებას, დემოკრატიის პრინციპებზე დაფუძნებულ საერთო მემკვიდრეობასა და ცივილიზაციას, პირად თავისუფლებასა და კანონის უზენაესობას. ამგვარად, ეს კავშირი განაცხადს აკეთებდა მწეობრივ ფასეულობათა პრიმატზე.

ვაშინგტონის ხელშეკრულების უმთავრეს დებულებას წარმოადგენდა მე-5 მუხლი, რომელშიც ნათქვამია, რომ შეიარაღებული თავდასხმა ერთ-ერთ ან რამდენიმე მხარეზე ევროპაში ან ჩრდილო ამერიკაში, განხილული იქნება როგორც აგრესია ყველას წინააღმდეგ (იქვე). ხელშეკრულებაში არ იყო მითითებული თუ საიდან მოელოდნენ აგრესიას, მაგრამ ყველამ იცოდა რომ საუბარი კომუნისტურ საფრთხეს შეეხებოდა. დასავლეთის სახელმწიფოების ამ ნაბიჯს მოსკოვმა უპასუხა 1955 წელს ვარშავის პაკტის, კომუნისტური სამხედრო ბლოკის შექმნით. ამგვარად, თითქმის ნახევარი საუკუნის განმავლობაში, „ცივი ომის“ პერიოდში, მსოფლიო მომსწრე გახდა ამ ორი სამხედრო-პოლიტიკური ბლოკის დაპირისპირების. საბედნიეროდ საქმე უშუალოდ სამხედრო შეტაკებამდე არ მისულა. 1991 წელს საბჭოთა კავშირი დაიშალა, რასაც მოჰყვა ვარშავის ბლოკის დაშლაც. ცივი ომი დასრულდა ნატოსა და დასავლეთის დემოკრატიული ქვეყნების სრული გამარჯვებით.

ბერლინის კედლის დანგრევისა და საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, თითქოს აღარ ჩანდა ნატოს არსებობის აუცილებლობა, მაგრამ მოვლენათა განვითარებამ მსოფლიო დაარწმუნა საპირისპიროში. ცივი ომის დასრულებამ გამოიწვია ბარიერების რღვევა ევროპაში. შეიცვალა მსოფლიო პოლიტიკური რუკაც. გაჩნდნენ ახალი სახელმწიფოები, რომელთაც განსხვავებული სოციალურ-პოლიტიკური თუ რელიგიურ-ეთნიკური ინტერესები გააჩნდათ. ეს კი ზრდიდა ახალი კონფლიქტების წარმოშობის საშიშროებას. სწორედ ამიტომ ნატოს წინაშე დაისვა ახალი ამოცანები---უზრუნველყო საერთაშორისო მშვიდობა და უსაფრთხოება.

შეიცვალა ნატოს კონცეფცია და სამოქმედო მექანიზმები. 1990 წელს ნატოს წევრი ქვეყნების ლონდონის სამიტმა დახმარების ხელი გაუწოდა ცენტრალური და აღმოსავლეთი ევროპის ქვეყნებს, მათ წინაშე არსებული პრობლემების მოგვარებაში. 1991 წელ შეიქმნა **ჩრდილოატლანტიკური საკოორდინაციო საბჭო**, რომელიც განიხილავდა ნატოსა და მისი პარტნიორი ქვეყნების პრობლემებსა და მათი მოგვარების გზებს (უსაფრთხოება პარტნიორობის მეშვეობით.გვ 6). 1994 წელს ყალიბდება ნატოს პროგრამა „**პარტნიორობა მშვიდობისათვის**“, რამაც კიდევ უფრო გააღრმავა პარტნიორ ქვეყნებთან ურთიერთობა. 1997 წელ კი ჩრდილო ატლანტიკური საკოორდინაციო საბჭო ჩაანაცვლა „**ევროატლანტიკური პარტნიორობის საბჭომ**“, რამაც უფრო ღრმა და ოპერატიულ მოქმედებებს შეუწყო ხელი.

პარტნიორობის პროცესი გულისხმობდა დიალოგისა და ურთიერთგაგების დამყარებას ყველა მონაწილე ქვეყნებს შორის, რომელთაგანაც ბევრი დაპირისპირებული იყო (განსაკუთრებით ყოფილი იუგოსლავიის ქვეყნები -გ.ბ.). ამ კუთხით გარკვეული წარმატებები იქნა მიღწეული, თუმცა პრობლემები ბოლომდე ვერ აღმოიფხვრა.

ამგვარად, XX საუკუნის 90-იანი წლების დასაწყისიდან ნატომ, როგორც ერთადერთმა სამხედრო-პოლიტიკურმა ორგანიზაციამ, საკუთარ თავზე აიღო ევრო-ატლანტიკურ სივრცესა და ცივილიზებულ სამყაროში მშვიდობისა და უსაფრთხოების დაცვა, მაგრამ XXI საუკუნის დასაწყისში ის შეეჯახა ისეთ პრობლემას, როგორც არის საერთაშორისო ტერორიზმი და მათი მხარდამჭერი ქვეყნები. 2001 წლის 11 სექტემბერს ნატოს უმთავრეს დამფუძნებელსა და სუპერ სახელმწიფო **ამერიკის შეერთებულ შტატებზე** განხორციელებულმა ტერორისტულმა თავდასხმამ მსოფლიო შეძრა.

ტერორისტული ორგანიზაცია „**ალ ქაიდას**“ თვითმკვლელობა ისლამისტმა ტერორისტებმა გაიტაცეს 4 სამგზავრო თვითმფრინავი, რომელთაგან ორი მათგანი ნიუ იორკის ტყუპ ცათამბრტყენებს, „**მსოფლიო სავაჭრო ცენტრის**“ შენობებს შეეჯახა. ტერაქტის შედეგად 2977 ადამიანი დაიღუპა, მათ შორის 343 მგზავრი და 60 პოლიციელი. დაღუპული 19 ტერორისტიდან 15 საუდის არაბეთის, 2 არაბთა

გაერთიანებული საემიროების, ერთი ეგვიპტის და ერთი ლიბანის მოქალაქე იყო. ტერაქტის ორგანიზება ოსამა ბინ ლადენმა განახორციელა, რომელიც ავღანეთს აფარებდა თავს. მსოფლიო საყოველთაო შიშმა მოიცვა. თუკი ისეთი ზესახელმწიფო, როგორც აშშ-ა, ვერ ახერხებს ტერორისტებისაგან თავის დაცვას, მაშინ ეს როგორ უნდა მოახერხოს შედარებით სუტმა და პატარა ქვეყნებმა?

ტერორისტული ორგანიზაცია **ალ ქაიდას** შესახებ მსოფლიომ ჯერ კიდევ 1993 წელს შეიტყო, როდესაც მისმა აქტივისტებმა ნიუ იორკში პირველად განახორციელეს ტერაქტი, მაგრამ ბინ ლადენის სახელი ჯერ კიდევ უცნობი იყო მსოფლიოსათვის. იგი წარმოშობით საუდის არაბეთის მდიდარი ოჯახიდან იყო. მიუხედავად ამისა, მან დათმო საოჯახო ბიზნესი და 1979 წლიდან ავღანეთში წავიდა საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ საბრძოლველად. ავღანეთიდან საბჭოთა ჯარების გასვლის შემდეგ (1989 წ-გ.ბ), ოსამამ ახალი მტერი გაიჩინა და მთლიანად აშშ-ს წინააღმდეგ ბრძოლაზე გადაერთო. იგი სუდანში გადავიდა და იქ შექმნა ტერორისტული ბაზები. 1994 წელს მას ჩამოართვეს საუდის არაბეთის მოქალაქეობა, ხოლო 1996 წელს ამერიკის ზენოლით სუდანიდანაც გააძევეს. ბინ ლადენი ავღანეთში ბრუნდება და იწყებს ალ ქაიდას საერთაშორისო ტერორისტული ქსელის გაძლიერებას. ამ პერიოდისათვის მას უკვე ჰყავდა 3 ათასამდე კარგად განვრთნილი მებრძოლ-ტერორისტები. 1998 წლის 7 აგვისტოს **ნაირობიში** (კენია) და **დარ ესალამში** (ტანზანია) აშშ-ს საელჩოს წინააღმდეგ მისმა მებრძოლებმა ერთდროულად განახორციელეს ტერორისტული აფეთქებები, რასაც დიდი მსხვერპლი მოჰყვა. ნაირობიში 212 ადამიანი დაიღუპა და 4 ათასამდე დაშავდა, ხოლო დარ ესალამში 11 და დაშავდა 85. ნაირობიში დაღუპულთა შორის 12 აშშ-ს მოქალაქე იყო (აბაშიძე 2012:192-193).

ალ ქაიდას გაძლიერებას და გააქტიურებას ხელი შეუწყო ავღანეთის ხელისუფლებაში „**თალიბების**“ მოსვლამ (1996 წლიდან-გ.ბ). სტყვა „**თალიბი**“, არაბულად სტუდენტს ნიშნავს. თალიბებმა ქვეყნის დიდ ნაწილში დაამყარეს უაღრესად რადიკალური ისლამისტური რეჟიმი და მხარი დაუჭირეს ალ ქაიდას ბრძოლას აშშ-სა და დასავლეთის ქვეყნების წინააღმდეგ. სწორედ ასეთმა შეთანხმებულმა მოქმედებამ წარმოშვა 11 სექტემბრის ტერაქტი, რომელსაც ათასობით მშვიდობიანი მოქალაქე შეენირა.

11-მა სექტემბერმა გააერთიანა ცივილიზებული სამყარო ტერორიზმის წინააღმდეგ. ნატომ 12 სექტემბერს მოწვეულ საგანგებო სხდომაზე დაგმო ტერორისტული აქტი და აამოქმედა ჩვენს მიერ ზემოთ ნახსენები მე-5 მუხლი, რომლის მიხედვითაც თავდასხმა ნატოს წევრ ნებისმიერ სახელმწიფოზე, გულისხმობს თავდასხმას ყველა წევრზე. 2001 წლის 7 ოქტომბერს, ტერაქტიდან ერთ თვეში, ნატოსა და აშშ-ს სამხედრო ნაწილებმა ავღანეთისა და ალ ქაიდას წინააღმდეგ შეტევა დაიწყეს. 20 დეკემბერს მიღებული რეზოლუციით ჩამოყალიბდა „**საერთაშორისო უსაფრთხოების დახმარების ძალები**“ (ISAF), რომლის მისიაც ალ ქაიდასა და მისი მხარდმჭერების, მათ შორის თალიბების წინააღმდეგ ბრძოლა იყო. კოალიციურმა ძალებმა მოახერხეს თალიბების ქაბულიდან განდევნა, (2011 წელს პაკისტანში მოკლეს ბინ ლადენი-გ.ბ) მაგრამ ისინი ბოლომდე დღესაც კი არ არიან დამარცხებული.

საერთაშორისო ტერორიზმის წინააღმდეგ ნატოს მიერ ჩამოყალიბებულ ISAF ფარგლებში, როგორც ნატოს პარტნიორი ქვეყანა, იბრძვის საქართველოც. ქართული გაძლიერებული ოცეული ავღანეთში პირველად 2004 წლის აგვისტოში გამოჩნდა. მათ მისიას წარმოადგენდა ავღანეთის საპრემიერენტო არჩევნების უსაფრთხოდ ჩატარების უზრუნველყოფა. მისიის მიმდინარეობისას იცვლებოდა ავღანეთში მყოფ ქართველ სამხედრო მოსამსახურეთა რაოდენობა და ამოცანები. ქართული ქვედანაყოფები ახორციელებდნენ: ბაზების დაცვას, პატრულირებას, ჩხრეკას, კორდონს, საკონტროლო-გამშვები პუნქტის ოპერაციებს, ავღანური არმიის საარტილერიო ქვედანაყოფის მომზადებას, სამხედრო ჰოსპიტლის დახმარებას.

2007 წლის ნოემბრიდან 2013 წლის აგვისტოს ჩათვლით, ავღანეთში, გოჰარის პროვინციის ქალაქ ჩაგჩარში, ლიტველ ექიმებთან ერთად მისიას საქართველოს შეიარაღებული ძალების ექიმ ქირურგებიც ასრულებდნენ, რომლებიც როტაციის წესით 6 თვეში ერთხელ იცვლებოდნენ. 2010 წლის აპრილიდან მოყოლებული 2012 წლის ოქტომბრამდე საქართველოს შეიარაღებული ძალები, ჰელმანდის პროვინციაში ერთი ბატალიონით ასრულებდა სამშვიდობო მისიას. 2012 წლის ოქტომბერში ავღანეთში, დამატებით კიდევ ერთი ბატალიონი გაიგზავნა, რის შედეგადაც ქართველ სამხედროთა რაოდენობამ 1600-ს მიაღწია.

2015 წლის 1 იანვრიდან ავღანეთში ნატოს საერთაშორისო მისია „**მტკიცე მხარდაჭერის ფორმატი**“ (RSM) მიმდინარეობს. ქართული ქვედანაყოფები საერთაშორისო მისიებში მონაწილეობისათვის 2015 წლიდან წვრთნას გადიან აშშ-ს სამღვაო ქვეითთა კორპუსის ინსტრუქტორთა ხელმძღვანელობით. ამასთანავე ქართული კონტიგენტი ამოცანაზე ორიენტირებულ სწავლებას გერმანიის ქალაქ ჰოჰენფილდში, ერთი თვის განმავლობაში გადის. სწორედ მტკიცე მხარდაჭერის მისიის ფარგლებში მოუხდათ

ქართველ სამხედროებს ერთ-ერთ ყველაზე რთულ სამხედრო ოპერაციაში მონაწილეობა, რომელიც უდანაკარგოდ, მაღალი პროფესიული სტანდარტით განახორციელეს.

2016 წლის 10 ნოემბერს საღამოს 11 საათზე, ჩრდილო ავღანეთის, ბალხის პროვინციის მთავარ ქალაქ მაზარ-ი-შარიფში, „თალიბანის“ ისლამისტმა ტერორისტებმა სცადეს გერმანიის საკონსულოს აფეთქება. თავდასხმაში ოცდაათამდე ტერორისტი და ორი თვითმკვლეელი იღებდა მონაწილეობას. ტერორისტებმა შეძლეს და დანაღმული მანქანა საკონსულოს ეზოში ააფეთქეს, რის გამოც დამცავი კედელი ჩამოინგრა. თალიბებმა საკონსულოს შენობის დაკავება სცადეს, რასაც ორმხრივი ცეცხლი მოჰყვა. საკონსულოს თანამშრომლებს დროული დახმარება აღმოუჩინა სენაკის მე-2 ბრიგადის ქართულმა ოცეულმა. ჩაბნელებულ მაზარ-ი-შარიფში მოწინააღმდეგის ძლიერი ცეცხლის მიუხედავად, ქართულმა ოცეულმა მოახერხა მათი მოგერიება და საკონსულოს დიპლომატების ევაკუირება. აფეთქების შედეგად 6 ადამიანი დაიღუპა, 130 კი დაიჭრა, მაგრამ მსხვერპლი გაცილებით დიდი შეიძლება ყოფილიყო. გერმანიის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ფრანკ ვალტერ შტაინმაიერმა გერმანელი ხალხის სახელით მადლობა გადაუხადა საქართველოს მთავრობას, ქართველი სამხედროების მიერ გამოჩენილი მამაცობისა და განუელი სამსახურისათვის.

მიუხედავად ამისა, აქვე ისიც უნდა ავღნიშნოთ, რომ საერთაშორისო ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლას უდანაკარგოდ არ ჩაუვლია. საქართველოს შეიარაღებულმა ძალებმა ავღანეთში სხვადასხვა მისიის დროს 32 ჯარისკაცი დაკარგა, რამდენიმე ასეული კი დაიჭრა და დაშავდა, რაც არც თუ ისე პატარა ციფრია ისეთი ქვეყნისათვის როგორც საქართველოა. ოკუპაციის პირობებშიც კი საქართველო დგას ცივილიზებული სამყაროს გვერდით, საერთაშორისო ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში, რაც, ჩვენი აზრით, ხელს შეიწყობს ნატოსთან კიდევ უფრო დაახლოებას. ეს კი უნდა გახდეს სანინდარი მომავალში საქართველოს ევრო-ატლანტიკურ სტრუქტურებში განევრიანებისა და დიდ ევროპულ ოჯახში კვლავ დაბრუნების.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. აბაშიძე, ზურაბ. ნატო და საქართველო: უტოპიიდან რეალობისაკენ. თბილისი: საარი, 2000
2. აბაშიძე, ზურაბ. დანგრეული კედლის ჩრდილში. თბილისი: ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა, 2012.
3. აბაშიძე, ზურაბ. ცივი ომი. თბილისი, 2009.
4. გაჩეჩილაძე რევაზ. ახლო აღმოსავლეთი: სივრცე, ხალხი, პოლიტიკა. ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა, 2008.
5. გაჩეჩილაძე რევაზ. საქართველო მსოფლიო კონტექსტში. ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა, 2017.
6. უსაფრთხოება პარტნიორობის მეშვეობით. 2016. <https://www.nato.int/docu/sec.../sec-partner-geo.pdf>
7. წულაძე ზაზა. თავდასხმა მაზარ-ი-შარიფში: ქართველებმა გერმანელებს სულზე მიუსწრეს. 2016. [Amerikiskhma.com/a/germany-grateful-to-georgia-for-courage-in-repelling-attack-in mazar-i-shar-if/3594912.html](http://Amerikiskhma.com/a/germany-grateful-to-georgia-for-courage-in-repelling-attack-in-mazar-i-sharif/3594912.html).

ტრანსნაციონალური ტერორიზმი

გიორგი მათიაშვილი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, დოქტორანტი
სამართლისა და საერთაშორისო ურთიერთობების სადოქტორო პროგრამა

აბსტრაქტი

XXI საუკუნის ერთ-ერთ ყველაზე გამოკვეთილ პრობლემად და გამოწვევად ტერორიზმი სახელდება. ტერორიზმი გლობალური პრობლემაა, რომელიც საფრთხეს უქმნის ნებისმიერ სახელმწიფოს, ნაციას, პოლიტიკურ მხარეს, სახელმწიფო ინსტიტუტებს. მისი გავრცელების არეალი განუსაზღვრელია როგორც გეოგრაფიული ისე ეთნიკური მაშტაბით. იგი სერიოზული დარტყმის ქვეშ აყენებს გლობალურ უსაფრთხოებას. ტერორიზმი საერთაშორისო პოლიტიკის წამყვან თემად იქცა 2001 წლის 11 სექტემბერს ამერიკის შეერთებულ შტატებში განხორციელებული ტერორისტული აქტების შემდეგ.

TRANSNATIONAL TERRORISM

GIORGI MATIASHVILI

DOCTORAL STUDENT, GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY,
PHD PROGRAM OF LAW AND INTERNATIONAL RELATIONS

ABSTRACT

One of the most pressing problems and challenges of the 21st century is terrorism. Terrorism is a global problem that threatens any state, nation, political party, state institution. Its distribution area is unbounded both geographically and ethnically. It poses a serious threat to global security. Terrorism has become a leading issue of international politics since the terrorist attacks carried out in the United States on September 11, 2001.

XXI საუკუნის ერთ-ერთ ყველაზე გამოკვეთილ პრობლემად და გამოწვევად ტერორიზმი სახელდება. ტერორიზმი გლობალური პრობლემაა, რომელიც საფრთხეს უქმნის ნებისმიერ სახელმწიფოს, ნაციას, პოლიტიკურ მხარეს, სახელმწიფო ინსტიტუტებს. მისი გავრცელების არეალი განუსაზღვრელია როგორც გეოგრაფიული ისე ეთნიკური მაშტაბით. იგი სერიოზული დარტყმის ქვეშ აყენებს გლობალურ უსაფრთხოებას. ტერორიზმი საერთაშორისო პოლიტიკის წამყვან თემად იქცა 2001 წლის 11 სექტემბერს ამერიკის შეერთებულ შტატებში განხორციელებული ტერორისტული აქტების შემდეგ.

თუმცა ტერორიზმი ნამდვილად არ არის მხოლოდ XXI საუკუნის პრობლემა. იგი უძველეს დროშიც არსებობდა. კლასიკური ტერორიზმი როგორც წესი დაკავშირებული იყო ნაციონალისტურ გამათავისუფლებელ მოძრაობებთან კონკრეტულ ტერიტორიულ საზღვრებში და იშვითად ცდებოდა ამ საზღვრებს. დღეისთვის ტერორიზმი კიდევ უფრო მნიშვნელოვან და საშიშ მოვლენად იქცა, ვინაიდან იგი გადაიქცა გლობალურ საფრთხედ. გლობალიზაციამ ვაცობრიობის განვითარებაში უპრეცედენტო შესაძლებლობებსა და პროგრესთან ერთად დიდი რისკებიც მოიტანა, მან მოწყვლადი გაგვხადა ტერორიზმის წინაშე. მზარდი ურბანიზაციის, თანამედროვე ტექნოლოგიებისა და ელექტრონული ქსელების წყალობით, უფრო მეტი სამიზნე ობიექტი გაჩნდა ტერორისტული აქტებისთვის, ტერორისტებს მიეცა უფრო დიდი შესაძლებლობები ტერაქტის ორგანიზებისა და განხორციელებისთვის. გლობალიზაცია, დაფინანსება და ინტერნეტი საშუალებას აძლევს ტერორისტებს პროპაგანდა განიონ, ერთმანეთში გაცვალონ შეტყობინებები, გამოცდილება, ტექნოლოგია, დაგეგმონ ტერაქტი, დააორგანიზონ და განახორციელონ ტერორისტული დარტყმები. იქმნება გლობალური ტერორისტული ქსელები, ჩვენ ვხდებით ტერორიზმის ახალი ტიპის-ტრანსნაციონალური ტერორიზმის განვითარების მომხრენი, რომლის მიზნებიც და მოქმედების არეალიც გაცილებით უფრო მაშტაბურია.

ტერორიზმის დეფინიცია

ტერორიზმის საყოველთაოდ აღიარებული დეფინიცია არ არსებობს. მის განმარტებასთან დაკავშირებით კონსენსუსი მიღწეული არ არის, მიმდინარეობს კამათი ტერორიზმის ბუნების, მიზნებისა და ამოცანების, დამნაშავეს, მსხვერპლის, კანონიერების და ტერორისტული აქტორების მიზნებისა და მეთოდების თაობაზე. თუმცა ტერმინი „ტერორიზმის“ ყველაზე ფართოდ აღიარებულ მახასიათებლად მიიჩნევა მისი დამანგრეველი და გაუმართლებელი სახე და როგორც წესი, ჯგუფის ტერორისტულად განსაზღვრა ნეგატიურად მოქმედებს ჩვენ მიერ ჯგუფის ლეგიტიმურობის, კანონიერების აღქმაზე.¹ ზოგადი განმარტებით, ტერორიზმი არის ძალადობის უკანონო გამოყენება მოსახლეობაში შიშის დანერგვისა და პოლიტიკური მიზნების მიღწევისთვის. იგი აღიქმება როგორც არასახელმწიფო აქტორების მხრიდან ძალადობის გამოყენება ან მუქარა, რათა ზეგავლენა იქონიონ მოქალაქეებზე ან ხელისუფლებაზე პოლიტიკური ან სოციალური ცვლილებების განხორციელების მიზნით.

ტერმინი „ტერორიზმი“ საფრანგეთის რევოლუციის ეპოქიდან დამკვიდრდა და დაკავშირებულია მაქსიმილიან რობესპიერის მმართველობის ფორმასთან (1793-1794 წწ), რომელიც ძალადობრივ მეთოდებს იყენებდა მოწინააღმდეგეების დასასჯელად. ამ შემთხვევაში სიტყვა ტერორიზმი ასოცირებული იყო ძალადობასთან შინაური მტრის წინააღმდეგ. რევოლუციის შემდეგ გამოცემული ფრანგული ლექსიკონი ტერორიზმს განმარტავდა როგორც პოლიტიკური მმართველობის ერთ-ერთ ფორმას, როდესაც ხელისუფლების შენარჩუნების მიზნით ქვეყნის მმართველობა ძალადობრივი მეთოდებით უპირისპირდება პოლიტიკურ ოპონენტებს. ტერორიზმი, როგორც პოლიტიკური ბრძოლის ფორმა, საფრანგეთის რევოლუციაზე ბევრად ადრე წარმოიშვა, თუმცა ტერორისტულ საქმიანობას იმ ეპოქაში დიდი გასაქანი არ მისცემია.

XX საუკუნიდან ეს ტერმინი გამოიყენება ძალადობის აღსანიშნავად, რომელიც პირდაპირ თუ ირიბად მიმართულია მთავრობების წინააღმდეგ, რათა გავლენა მოახდინონ მათ პოლიტიკურ რეჟიმსა და პოზიციაზე. 1937 წელს, ერთა ლიგას ქონდა ტერორიზმის განმარტების მცდელობა როგორც კრიმინალური აქტისა, რომელიც მიმართულია უშუალოდ სახელმწიფოს წინააღმდეგ, უბრალო ადამიანებში და ადამიანთა ჯგუფებში, ან საზოგადოებაში მთლიანად ტერორის მდგომარეობის შექმნის მიზნით, თუმცა ეს განმარტება ძალაში არასდროს შესულა. 1999 წელს გაერომ, ერთა ლიგის პროექტზე დაყრდნობით, ტერორიზმის შემდეგი ფორმულირება მიიღო: „ყველა კრიმინალური აქტი, მიმართული უშუალოდ სახელმწიფოს წინააღმდეგ, უბრალო ადამიანებსა და ადამიანთა ჯგუფებში, ან საზოგადოებაში მთლიანად, ტერორის მდგომარეობის შექმნის მიზნით, რომელსაც არ გააჩნია გამამართლებელი გარემოება, მიუხედავად იმისა რომ მათი პოლიტიკური, ფილოსოფიური, იდეოლოგიური, რასობრივი, ეთნიკური თუ რელიგიური საფუძველები ამართლებს მათ ქმედებას“.

2002 წლის ოქტომბერში გაეროს გენერალური მდივანი კოფი ანანი თავის განცხადებაში ტერორიზმის განმარტებას შეეცადა: „ტერორიზმი არის გლობალური საფრთხე, გლობალური ეფექტებით... თავისი ბუნებიდან გამომდინარე ეს არის თავდასხმა სამართლის, წესრიგის და ადამიანის უფლებების ფუნდამენტურ პრინციპებზე“. ევროკავშირი ტერორიზმს ასეთ შეფასებას აძლევს: „ტერორიზმი ეს არის ქმედება, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს საზოგადოების დაშინება, მთავრობებსა და საერთაშორისო ორგანიზაციებზე არაკანონიერი გზით ზეგავლენის მოხდენა, ქვეყნებისა და დემოკრატიული ინსტიტუტების განადგურება“. აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტის აზრით ტერორიზმი ეს არის „ქვეეროვნული და ფარული ელემენტების მიერ საზოგადოებაზე ზეგავლენის თვალსაზრისით დაგვემილი ძალადობა, რომელიც მიმართულია არასაომარი – სამოქალაქო სამიზნეების წინააღმდეგ“. აშშ-ის ცენტრალური სადაზვერვო სააგენტო იძლევა ტერორიზმის ოთხ ძირითად დამახასიათებელ ელემენტს: 1) ძალადობის წინასწარ დაგვემილი და არაიმპულსური აქტი. 2) ქმედება, რომელიც განსაზღვრულია პოლიტიკური წესრიგის შესაცვლელად. 3) ქმედება, რომელიც მიმართულია სამოქალაქო პირების წინააღმდეგ. 4) იგი ხორციელდება ქვეეროვნული დაჯგუფების მიერ.²

შესაძლოა გამოვყოთ ტერორიზმის ელემენტები, რომლებიც მეტნაკლებად საერთოა ყველა განმარტებისთვის: უპირველესად, ტერორიზმს აქვს პოლიტიკური მოტივები და პოლიტიკური მიზნები; მეორე, ტერორიზმის სამიზნე როგორც წესი სამოქალაქო პირებია და არა სამხედროები, თუმცა ტერორიზმის მსხვერპლი შესაძლოა იყოს სამხედრო პირებიც. ტერორიზმი დამიზნებულია მშვიდობიან

¹ Transnational Terrorism, Katherine E. Brown, Jan. 19 2017 - https://www.e-ir.info/2017/01/19/transnational-terrorism/?fbclid=IwAR2DAKB7WeLsrd6-M7woPc7BDMsxeB_WUUXcG-sxuLCqm5Y7VU0gN_ADBRk

² ვასილ რუბაშვილი. „ტერორიზმის პრობლემა საერთაშორისო ორგანიზაციებში“ მილიტარიუმი, <https://www.militarium.org/terorizmis-problema/>

მოსახლეობაზე რომელიც პირდაპირ არ არის ჩართული კონფლიქტში; მესამე, ტერორიზმი იყენებს ძალადობას, თუმცა ამ აზრს რიგი ექსპერტები არ იზიარებენ და მაგალითისთვის კიბერტერორიზმს ასახელებენ; მეოთხე - ტერორიზმი ეს არის სუსტის იარაღი ძლიერის წინააღმდეგ ბრძოლაში, ამიტომაც მისი მიზანი სულაც არ არის მტერზე გამარჯვება, ისინი ცდილობენ მესიჯების გაგზავნას; მეხუთე - ტერაქტი ატარებს სიმბოლურ ხასიათს.

ტერორიზმის ისტორია

ტერორიზმი უძველესი დროიდან იღებს სათავეს. ერთ-ერთ ყველაზე ადრეულ ტერორისტულ დაჯგუფებად მიიჩნევენ ახალი წელთაღრიცხვით პირველ საუკუნეში პალესტინაში მოქმედ სიკარიების სექტას, ასევე ინდოეთში მოქმედ სხვადასხვა საიდუმლო საზოგადოებებს.

XI-XIII საუკუნეებში ტერორისტული საქმიანობით მთელ მსოფლიოში გაითქვა სახელი წინა აზიაში მოქმედმა ასასინების სექტანტურმა ნეოსლამისტურმა ორგანიზაციამ, რომელმაც სამოქმედო ტაქტიკად თავიანთი მტრების ლიდერების მკვლელობები აირჩია.

XVIII-XIX საუკუნეებში ტერორიზმი უმეტესწილად წარმოადგენდა ერთი ადამიანის ლიკვიდაციისაკენ მიმართულ პოლიტიკურ აქტს, კონკრეტული ადამიანების ძალზე ვიწრო წრისკენ იყო მიმართული და არ ემსახურებოდა საზოგადოებაში შიშის გენერირების იდეას. ტერორისტული აქტების მსხვერპლი გახდნენ საფრანგეთის ბურბონთა დინასტიის უკანასკნელი წარმომადგენელი - ბერიის პრინცი, რეაქციონერი მწერალი კოცებუ, ფერდინანდ III ნეაპოლიტანელი, ესპანეთის დედოფალი იზაბელა, მიხეილ III სერბიელი, რუსეთის იმპერატორი ალექსანდრე მეორე, საფრანგეთის პრემიერ-მინისტრი კარო, ესპანეთის პრემიერ-მინისტრ ანტონიო კანოვა, იტალიის მეფე უმბერტო, აშშ-ის პრემიერ-მინისტრი უილიამ მაკკინლი და სხვ.

XIX საუკუნეში ტერორიზმი ანარქისტული მოძრაობის მთავარ იარაღად იქცა. 70-90-იან წლებში ანარქისტებმა ტერორისტული აქტები განახორციელეს დასავლეთ და სამხრეთ ევროპის კათოლიკურ ქვეყნებში (საფრანგეთი, იტალია, ესპანეთი), რუსეთში და შეერთებულ შტატებში. საზოგადოებაზე ზემოქმედების მიზნით ტერორიზმი პირველად სწორედ რუსეთში მოქმედი ანარქისტული ტერორისტულ ორგანიზაცია „ნაროდნაია ვოლიას“ ქმედებებში ჩნდება, როდესაც ორგანიზაციის სიძლიერეში საზოგადოების დარწმუნების (და არა დაშინების) მიზნით, ასაფეთქებელი ნივთიერებებით ახორციელებდა ტერორისტულ აქტებს საჯარო ადგილებში.

იმავე პერიოდში მოქმედებდნენ ასევე, სომხების, პოლონელების, ირლანდიელების, თურქების, მაკედონელების, სერბების რადიკალური ნაციონალური ჯგუფები, რომლებიც ტერორისტულ მეთოდებს ეროვნული დამოუკიდებლობის მიღწევის მიზნით იყენებდნენ. ნაციონალიზმთან და ნაციონალურ გამათავისუფლებელ ბრძოლებთან დაკავშირებული ტერორისტული მოძრაობები განსაკუთრებით ძლიერი გახდა XIX-XX საუკუნეების მიჯნაზე იტალიაში, ირლანდიაში, ავსტრია-უნგრეთში, აგრეთვე რუსეთის იმპერიაში. ნაციონალისტური ტერორიზმისთვის დამახასიათებელი იყო სხვადასხვა ეთნიკური ხალხის ძალადრობრივი ქმედებები, რომლებიც მიმართული იყო საკუთარი იდენტობის შესანარჩუნებლად, მისი მოქმედების არეალი ნაციონალურ საზღვრებს ძირითადად არ ცდებოდა. არაერთი ძლიერი ტერორისტული დაჯგუფება შეიქმნა ნაციონალურ ნიადაგზე, მათ შორის ირლანდიის რესპუბლიკური არმია და ეტა (ბასკეთის დამოუკიდებლობისათვის მებრძოლი ტერორისტული ორგანიზაცია ესპანეთში), ასევე შრი-ლანკაში მოქმედი „თამილის განმათავისუფლებელი ვეფხვები“ და თურქეთში მოქმედი ქურთ მუშათა პარტია.

დროთა განმავლობაში ტერორისტული აქტები სულ უფრო ორგანიზებული, ფართომასშტაბიანი და სასტიკი ხდებოდა. რუსეთში აქტიურად მოქმედ სოციალისტ ტერორისტებს - ნაროდნიკებს, რომლებმაც იმპერატორი ალექსანდრე მეორეს მკვლელობა განახორციელეს, მოყვა სოციალ-დემოკრატები და ესერები. XX საუკუნის 20-30-იანი წლების ევროპაში ძალას იკრებს მემარჯვენე ტერორიზმი, რომელიც იტალიური ფაშიზმისა და შემდგომში გერმანული ნაცისტური ტერორიზმით გახდა ცნობილი, რიგი ექსპერტები მათ სახელმწიფო ტერორიზმის ტერმინით მოიხსენიებს, როდესაც ტერორი სახელმწიფო პილიტიკის ნაწილია და ქვეყნის სპეცსამსახურების მიერ იგეგმება და ხორციელდება. მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ ძლიერდება მემარცხენე ტერორიზმი, რომელიც თავისი მასშტაბებით და გავრცელებით აღემატებოდა მემარჯვენე ტერორიზმს. მემარცხენე ტერორიზმის ნათელი მაგალითი საბჭოთა კომუნისტური ტერორი იყო, რომელმაც უამრავი ადამიანის სიცოცხლე იმსხვერპლა. ცივი ომის დამთავრების შემდეგ სუსტდება მემარცხენე ტერორიზმი და თანამედროვე მსოფლიოში ტერორიზმის სხვა ფორმები გამოდის წინა პლანზე.

1968 წლის 22 ივლისი ტერორიზმის ახალი სახის - საერთაშორისო ტერორიზმის გამოჩენის თარიღად მიიჩნევა. სწორედ ამ დღეს პალესტინურმა „პალესტინის განთავისუფლების სახალხო ფრონტმა“ ისრაელის ავიაკომპანიის კუთვნილი თვითმფრინავი გაიტაცა. მას შემდეგ, პალესტინელი ტერორისტების მიერ მრავალრიცხოვანი საერთაშორისო ტერორისტული აქცია განხორციელდა. დასავლეთის სამიზნეებზე იერიშის მიტანით ისინი ცდილობდნენ სულ უფრო მეტი ყურადღება მიეპყროთ. სწორედ ამ მიზანს ემსახურებოდა 1972 წელს, მიუნხენის საზაფხულო ოლიმპიურ თამაშებზე 11 ებრაელ სპორტსმენზე განხორციელებული სასტიკი ტერორისტული თავდასხმა. საერთაშორისო ტერორიზმის მნიშვნელოვანი მახასიათებელი იყო მრავალრიცხოვანი ტერორისტული დაჯგუფებების სახელმწიფო მხარდაჭერა, როგორც წესი, ტერორისტული ჯგუფები ისლამური სახელმწიფოების მიერ იყო მხარდაჭერილი. ძირითადად მომხრე ქვეყნები იყვნენ საბჭოთა კავშირის მოკავშირეები, განსაკუთრებით ერაყი, ლიბია, სირია, სამხრეთ იემენი, რომელთაც საბჭოთა კავშირის არსებობის პერიოდში აშშ-სა და მისი მოკავშირეების მიერ სანქციების დაწესება არ აშინებდათ. საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, როდესაც აღარ არსებობდა ამ ქვეყნების სანქციებისგან დაცვის მექანიზმი, ტერორისტული დაჯგუფებები იძულებული გახდნენ სახელმწიფო მხარდაჭერის ნაცვლად გადასულიყვნენ ორგანიზაციის ახალ - ტრანსნაციონალურ ფორმებზე და ფინანსური მხარდაჭერა კერძო პირებიდან მიიღოთ.

ტერორიზმის ისტორიიდან გამომდინარე, ექსპერტები გამოყოფენ ტერორიზმის მნიშვნელოვან ფორმებს: სახელმწიფო ტერორიზმი - როცა ხელისუფლება მისივე ქვეყნის მოქალაქეებზე ახორციელებს ტერორისტულ აქტებს; საერთაშორისო ტერორიზმი - როცა რომელიმე ქვეყნის ხელისუფლება შეიფარებს საერთაშორისო ტერორისტებს (როგორც ავღანეთის თალიბების მთავრობა მოიქცა ოსამა ბინ ლადენთან და ორგანიზაცია ალ-ქაიდასთან მიმართებაში), აფინანსებს საერთაშორისო ტერორისტულ ოპერაციებს, ან რაიმე სხვა გზით უჭერს მხარს ტერორიზმს, რომელიც მის საზღვრებს გარეთ ხორციელდება; საშინაო ტერორიზმი - ერთი ქვეყნის ფარგლებში ხორციელდება ტერორისტების მიერ, რომლებსაც მთავრობასთან არავითარი კავშირი არ აქვს; ტრანსნაციონალური ტერორიზმი - როცა სხვადასხვა ქვეყნის ტერორისტული დაჯგუფებები, რომელთაც არც ერთი მთავრობა არ აფინანსებს, ერთმანეთთან იწყებენ თანამშრომლობას, ან ასეთი დაჯგუფებების ტერორისტული ოპერაციები ერთი სახელმწიფოს საზღვრებს სცილდება.³

საერთაშორისოდან ტრანსნაციონალურ ტერორიზმამდე

ტრანსნაციონალური ტერორიზმის წინამორბედი საერთაშორისო ტერორიზმი განიმარტება როგორც საერთაშორისო ხასიათის დანაშაული. ტერორიზმის ნაირსახეობა - გამოიხატება ცალკეული პირებისა და ორგანიზაციების მოქმედებით ან მოქმედების მუქარით, რომელიც მიმართულია გარკვეული მიზნების (უმეტესად პოლიტიკური, რელიგიური, იდეოლოგიური და სხვა) მისაღწევად ძალადობის, ტერორისტული აქტების საჭაროდ განხორციელების გზით, მოსახლეობის ან ხელისუფლების დაშინების მიზნით და მასზე პირდაპირი ან ირიბი ზეწოლის მოსახდენად. სტ არის საერთაშორისო მასშტაბის საზოგადოებრივად საშიში ქმედებების ერთობლიობა, რომელიც იწვევს ადამიანთა მსხვერპლს, დიპლომატიური სამსახურებისა და მათი პერსონალის ნორმალური საქმიანობის მოშლას, აბრკოლებს საერთაშორისო უერთიერთთანამშრომლობას. სტ-ის დამახასიათებელი ნიშანია სხვადასხვა სახელმწიფოს მოქალაქეების ტერორისტულ ჯგუფებში (ორგანიზაციებში) გაერთიანება, ერთი სახელმწიფოს მოქალაქის მიერ მეორე სახელმწიფოში ტერორისტული აქტის ჩადენა ან ინდივიდისა თუ ტერორისტული ჯგუფის ქმედება საერთაშორისო ორგანიზაციების პერსონალის ან დიპლომატიური წარმომადგენლობისა და დიპლომატიური აგენტების, უცხო სახელმწიფოთა ოფიციალურ წარმომადგენელთა (სახელმწიფო მეთაური, მთავრობის მეთაური, პარლამენტის წევრები, მინისტრები და სხვ). საერთაშორისო ორგანიზაციების და მათი პერსონალის წინააღმდეგ.⁴

საერთაშორისო ტერორიზმიდან ტრანსნაციონალურზე გადასვა თანამიმდევრულად განხორციელდა, ამ პროცესზე პირდაპირი გავლენა ავღანეთის ომმა იქონია. 1979 წელს, პროსაბჭოური ხელისუფლების დასაცავად წითელი არმიის მეზობელ ქვეყანაში შეჭრას დაუყოვნებლივ მოყვა ავღანელ მემბოხეთა დაჯგუფებების ჩამოყალიბება, რომლებიც ძირითადად პაკისტანის ტერიტორიიდან მოქმედებდნენ და აშშ-ს, საუდის არაბეთისა და პალესტინის მხარდაჭერით სარგებლობდნენ. მათ შეუერთდნენ არაბი ისლამისტები სხვადასხვა არაბული ქვეყნიდან, განსაკუთრებით გამოირჩეოდნენ მებრძოლები ეგვიპტიდან, საუდისარაბეთიდან და იემენიდან. ამ დროიდან იწყება ტრანსნაციონალური ისლამისტი ტერორისტების ჩამოყალიბება.

³ მაგშტადტი თ., გავიგოთ პოლიტიკა, იდეები, ინსტიტუტები და პრობლემები, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბ., 2010.
⁴ სამოქალაქო განათლების ლექსიკონი, National Parliamentary Library of Georgia - <http://www.nplg.gov.ge/gw-dict/index.php?a=term&d=6&t=6296>

პალესტინელი თეოლოგი აბდულა აზამი (Abdullah Yusuf Azzam, 1941-1989) ცნობილია „ჯიჰადის“ კლასიკური ინტერნაციონალისტური პროპაგანდით. მან თავის ნაშრომებში „ჯიჰადი“ განსაზღვრა როგორც ნებისმიერი ფიზიკურად ჯანმრთელი მუსლიმის უპირობო და პირადი ვალდებულება, სანამ თუნდაც ერთი მუჭა მუსულმანური მიწისა რჩება ოკუპირებულად. აზამმა ხელი შეუწყო ავღანეთში არაბი მოხალისეების თავმოყრას და უდიდესი გავლენა იქონია მათი მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებაზე. ავღანეთში შეიარაღებული ბრძოლისკენ მოწოდების პარალელურად, აზამი ნათლად მიაჩნებდა, რომ შემდეგი ნაბიჯი უნდა ყოფილიყო პალესტინის, ასევე ქაშმირის, ჩეჩნეთის, ფილიპინების და სხვა მუსულმანური ტერიტორიების „გათავისუფლება“. აზამი, ოსამა ბინ ლადენის სულიერ მოძღვრად ითვლებოდა.

XX საუკუნის 80-იანი წლებიდან ავღანეთში სულ უფრო გაიზარდა ნაციონალისტურად განწყობილი ეგვიპტელების რიცხვი, რომლებიც, აზამის იდეოლოგიის საპირისპიროდ, თვლიდნენ, რომ უნდა დაპირისპირებოდნენ მათ სამშობლოში არსებულ რეჟიმებს. აზამი, განსხვავებით ეგვიპტელებისგან, არაბულ სამყაროში არსებულ მუსულმანურ რეჟიმებთან ბრძოლის სასტიკი წინააღმდეგი იყო. ეგვიპტური ისლამისტების სტრატეგია ჩამოყალიბდა მუჰამედ აბდ ალ-სალამ ფარაჯის (Muhammad abd-al-Salam Faraj, 1954-1982) იდეებზე დაყრდნობით, რომელიც ამტკიცებდა, რომ ბრძოლა ახლო მტერთან არის უპირატესი, ვიდრე შორეულთან, ყველა მუსლიმურ ქვეყანაში მტერს აქვს ძალაუფლების სადავეები, მტერი არის არსებული მმართველობა.

არსებული ორი დომინირებადი ტენდენციის პარალელურად, შეიქმნა ახალი ინტერნაციონალისტური იდეოლოგია ოსამა ბინ ლადენის (Osama bin Mohammed bin Awad bin Laden, 1957-2011წ.) ხელმძღვანელობით, რომელიც 80-იან წლებში გამოეყო თავის სულიერ მოძღვარ აზამს. იდეოლოგია გულისხმობდა „შორეულ მტერთან“ ბრძოლაზე კონცენტრირებას, თუმცა ამავდროულად არ ივიწყებდნენ „ახლო მტერსაც“. ექსტრემისტულ-ტერორისტული ისლამური ორგანიზაცია ალ ქაიდას მეთაურმა ოსამა ბინ ლადენმა და მისმა უახლოესმა თანამებრძოლმა, ეგვიპტური ჯიჰადის დაჯგუფების ლიდერმა და მსოფლიო ტერორიზმის მთავარ სტრატეგად ცნობილმა ტერორისტმა აიმან ამ-ზავაჰირიმ (Ayman Mohammed Rabie al-Zawahiri, 1951) შეიმუშავეს ერთიანი სტრატეგია. თუ აქამდე ნაციონალისტები დომინირებდნენ ჯიჰადის სცენაზე, 1995 წელს აშკარა გახდა, რომ ისლამისტები ვერ შეძლებდნენ საკუთარ ქვეყნებში რეჟიმების შეცვლას, რამაც სტრატეგიის ცვლილება გამოიწვია. ახალი სტრატეგიის ავტორი აიმან ამ-ზავაჰირი თვლიდა, რომ „შორეულ მტერზე“-აშშ-ზე ტერორისტული დარტყმები აიძულებდა მას დაეტოვებინა ისლამური სამყარო, აშშ-ს წასვლისა და მხარდაჭერის გარეშე კი „ახლო მტრები“ ვეღარ შეძლებდნენ წინააღმდეგობა გაენიათ ჯიჰადისტებისთვის. ეს არგუმენტი მუსტად შეესაბამებოდა ბინ ლადენის იდეებს.

1998 წლის თებერვალში, ოსამა ბინ ლადენმა და აიმან ამ-ზავაჰირიმ გამოაქვეყნეს ფეტვა, რომელშიც „მსოფლიო ისლამური ფრონტის შექმნა“ გამოაცხადეს და დაიწყეს ომი ჯვაროსნების და ებრაელების წინააღმდეგ. ფეტვაში ეწერა, რომ ჩრდილოეთ ამერიკის და მათი მოკავშირეების მოკვლა და მათგან ალ-აქსის და წმინდა მეჩეთების განთავისუფლება თითოეული მუსულმანის ვალი იყო. დაიწყო თავდასხმები აშშ-ს სამოქალაქო ობიექტებზე. რომოდენიმე ტერაქტი განხორციელდა აღმოსავლეთ ამერიკის ქვეყნებში ამერიკის საელჩოებზე. დაილუპა ასეულობით ადამიანი. თუმცა კულმინაციად იქცა 2001 წლის 11 სექტემბრის თავდასხმა, როდესაც ორგანიზაციამ უზარმაზარი დარტყმა მიაყენა პენტაგონსა და ვაშინგტონს. თავდასხმებს მალევე მოყვა აშშ-ს მხრიდან საპასუხო დარტყმები, რაც ავღანეთში თალიბების მმართველობის დამხობით დასრულდა. შედეგად, ალ-ქაიდამ დაკარგა მთავარი თავშესაფარი, სადაც 1996 წლიდან იყო გამაგრებული. მომდევნო რამოდენიმე წელი იგი კვლავ განაგრძობდა ტერორისტულ თავდასხმებს პაკისტანში, არაბულ სამყაროში თუ ევროპაში, თუმცა მისი ძალები ნელნელა სუსტდებოდა.

2011 წელს, არაბული გაზაფხულის სახელით ცნობილი საპროტესტო აქციების შედეგად დამხობილ იქნა რეჟიმები ტუნისში, ეგვიპტეში, ლიბიაში. ამ მოვლენამ დიდი გავლენა იქონია ასევე სხვა არაბულ ქვეყნებზეც. აღნიშნული პროცესი ეწინააღმდეგებოდა არაბი ჯიჰადისტების მიზნებს, რომლის თანახმადაც რეჟიმის დამხობა იარაღის გამოყენებითა და დიდი მსხვერპლით უნდა მომხდარიყო. თუმცა ამ პროცესებიდან ალ ქაიდამ მაინც მიიღო სარგებელი და ბევრ არაბულ ქვეყანაში სახელმწიფო კონტროლის ჩამოშლის შედეგად 2011 წელს კვლავ დაიწყო ძალების მოკრება. ლიბიასა და სირიაში მიმდინარე კონფლიქტების ფონზე სულ უფრო იზრდებოდა ტერორისტ-ისლამისტების რიცხვი. 2014 წლისთვის ლიბია ტერორიზმის ეპიცენტრად იქცა. სირიაში მიმდინარე სამოქალაქო ომის შედეგებიც სათავისოდ გამოიყენა ერაყულმა ალ ქაიდამ. აღნიშნული ორგანიზაცია 2003 წელს შეიქმნა იორდანელი ტერორისტის აბუ მუსაბ ალ-ზარქავის (Abu Musab al-Zarqawi, 1966-2006) მეთაურობით და მან მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა აშშ-ს წინააღმდეგ ბრძოლაში. ზარქავი ცნობილია სუნიტებსა და

შიიტებს შორის დაპირისპირების გაღვივებით. 2013 წელს ზარქავის მემკვიდრემ ერაყელმა აბუ ბაქრ ალ-ბაღდადიმ (Ab Bakr al-Baghdadi. 1971) გამოაცხადა „ერაყისა და სირიის ისლამური სახალიფო“. 2014 წელს კი დაჯგუფებამ საკუთარი თავი მსოფლიო სახალიფოდ გამოაცხადა, ოფიციალური სახელწოდებით - „ისლამური სახელმწიფო“. ერაყელ ალ-ბაღდადისა და ბინ ლადენის მემკვიდრე ზავაჰირს შორის არსებული უთანხმოების გამო ისლამური სახელმწიფო ალ-ქაიდას დაჯგუფებას გამოეყო, თუმცა ისლამური სახელმწიფო კიდევ უფრო ძლიერი გახდა და ამავე წელს მოსულისა და ერაყის დასავლეთისა და ჩრდილო-დასავლეთის დიდი ნაწილის დაკავებაც შეძლო, მის კონტროლს ქვეშ მოექცა ასევე ჩრდილოეთ და აღმოსავლეთ სირიის დიდი ნაწილიც. ისლამურ სახელმწიფოს გაუჩნდა პრეტენზია ექსკლუზიურობაზე. იგი გლობალური ტერორიზმის ცენტრი გახდა. ტრანსნაციონალური ტერორიზმის განვითარებას ადგილი ქონდა სამხრეთ აზიაშიც. სულ უფრო გააქტიურდნენ პაკისტანელი ჯიჰადისტები. აღსანიშნავია ერთ-ერთი ყველაზე დიდი და აქტიური ისლამური ტერორისტული დაჯგუფება „ლაშკარ-ე-ტაიბი“, რომელმაც შეიარაღებული ბრძოლა გააჩაღა ქაშმირიდან ინდოეთის პროვინცია პენჯაბამდე. ექსტრემისტ სუნიტთა დაჯგუფება „ლაშკარ-ე-ტაიბის“ მიერ დასახული მიზნები გაცდა ქაშმირის დაპყრობის საზღვრებს, მან თავისი პროგრამის ნაწილად გამოაცხადა ინდოეთის ყველა მუსლიმებით დასახლებული ტერიტორიის დაპყრობა, რამაც ორგანიზაციას ტრანსნაციონალური ხასიათი შესძინა.

ტრანსნაციონალური ტერორიზმი

დღევანდელი ტერორიზმი თავისი ტრანსნაციონალური ხასიათის გამო წარმოადგენს სრულიად ახალ უსაფრთხოების პრობლემას სახელმწიფოებისთვის, როდესაც თავდასხმის საშიშროება გამომდინარეობს მობილური დანაშაულებრივი დაჯგუფებებიდან, რომლებიც გადაადგილდებიან სახელმწიფოებს შორის და არიან გაშლილი მთელი მსოფლიოს მასშტაბით. დღეს მოქმედი ტრანსნაციონალური ტერორისტული დაჯგუფებების მოქმედების არეალი მრავალ სახელმწიფოს მოიცავს და ბევრ მათგანზე აქვს ზეგავლენა, შესაბამისად, იგი სცილდება ნაციონალურ საზღვრებს. ტრანსნაციონალური ტერორიზმის განმასხვავებელი თვისება სწორედ მრავალი სახელმწიფოს დონეზე გაშლილი ტერორისტული ჯგუფების ტრანსნაციონალური ქსელია. ტერორისტულმა ორგანიზაცია ალ ქაიდამ ტრანსნაციონალური ქსელების გამოყენებით შეძლო თავდასხმები განხორციელებინა მთელი მსოფლიოს მასშტაბით, უწევდა რა ფინანსურ და მატერიალურ-ტექნიკურ მხარდაჭერას მცირე დაჯგუფებებს, რომლებიც შეუერთდნენ ორგანიზაციას. ამგვარი კავშირების გაბმა კი შესაძლებელი გახდა ალ-ქაიდას მიერ გლობალური იდეოლოგიის განვითარებით, რომლის თანახმადაც მსოფლიოს მუსულმანი მოსახლეობა დასავლური ზენოლის მსხვერპლად სახელდება. ამ კომპონენტებმა მათ გლობალური მასშტაბით ფუნქციონირების საშუალება მისცა. ტერორისტული დაჯგუფებები წარსულშიც მოქმედებდნენ ტრანსნაციონალური მიზნებით, თუმცა თანამედროვე მიღწევების გარეშე მათი მესიჯები სათანადო გავრცელებას ვერ პოულობდნენ. ალ ქაიდას მიერ გლობალური ტექნოლოგიის, მითოლოგიისა და იდეოლოგიის გამოყენება გახდა აშშ-ის წინააღმდეგ განხორციელებული 11 სექტემბრის დარტყმების წარმატების საფუძველი. ტერორისტული ძალადობის ერთერთი მთავარი მიზანი წევრების მოზიდვა და მომხრეებში ლოიალობის განმტკიცებაა. უსასტიკესი და მაღალტექნოლოგიური ტერორისტული აქტები მიუთითებს დაჯგუფების შესაძლებლობებზე, ამაღლებს მის ავტორიტეტს და აჩვენებს სამხედრო უნარიანობას, რასაც მანდავილი (2007) წარმატების შესახებ მითს უწოდებს.

ტრანსნაციონალური ტერორისტული დაჯგუფებები, როგორცაა ალ-ქაიდა და ისლამური სახელმწიფო, გლობალურ რელიგიურ ენას იყენებენ გლობალური პოლიტიკის ერთიანი აღქმის შესაქმნელად, რომლის მიხედვითაც მსოფლიო ორ ნაწილად იყოფა. ერთ მხარესაა ისლამური სამყარო, სადაც დაცულია რელიგიური კანონები და მუსულმანები არ იჩაგრებიან. მეორე მხარეს - ომის სამყარო, სადაც მუსულმანებს ჩაგრავენ უსამართლო და ტირანი ლიდერები. ისინი ამტკიცებენ, რომ გლობალური კავშირის გამო, რომელსაც მუსლიმები როგორც მორწმუნეები ერთმანეთის მიმართ განიცდიან, ყველა მუსლიმი უნდა შეუერთდეს მათ „მჩაგვრელების“ წინააღმდეგ ბრძოლაში, მიუხედავად მათი საცხოვრებელი ადგილისა და ვინაიდან „მჩაგვრელები“ ყველგან არიან და ყველგან ესხმიან მუსლიმებს, მათი ბრძოლაც გლობალური ხასიათისაა. საუბრობენ „ახლო მტრებზე“ (ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოები) და „შორეულ მტრებზე“ (გლობალური შესახელმწიფოების მთავრობა) როგორც შესაძლო აგრესორებზე, რომლის წინააღმდეგაც უნდა იბრძოლოს მათი ორგანიზაციის წევრმა.

ტრანსნაციონალური ტერორისტული ჯგუფებისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია თავდასხმის ადგილის შერჩევა, ვინაიდან ის თუ ვინ იქნება თავდასხმის ობიექტი განსაზღვრავს გაგზავნილი მესიჯის არეალს. როგორც წესი, ტერორისტული თავდასხმები ხორციელდება ხალხმრავალ ადგილებზე - ბარებში, სტადიონებსა და კონცერტებზე, სადაც ადამიანი თავს უსაფრთხოდ გრძნობს. ეს არის გზავნილი - ნებისმიერი, სადაც არუნდა იყოს, შეიძლება გახდეს ტერაქტის მსხვერპლი. ტერორისტებისთვის

ხშირად მთავარი არა ტერორისტული აქტის კონკრეტული შედეგი არამედ მისი რეზონანსულობაა, რაც ადრესატების მიერ გაფრთხილებად უნდა იქნას მიღებული.

ტრანსნაციონალური ტერორიზმის თავისებურებაა ასევე - აიძულოს სახელმწიფოები მოქმედებებისკენ. ხშირად დარტყმები სიმბოლურია და მაქსიმალურ ეფექტზეა გათვლილი. წარმოუდგენელი იყო რომ აშშ-ს არ მოეხდინა რეაგირება 11 სექტემბრის მოვლენებზე, და რომ საფრანგეთი არ უპასუხებდა პარიზის ტერაქტებს. ამ შემთხვევაში დარტყმები გამიზნულია იმისკენ, რომ სახელმწიფოები აიძულონ რამე მოიმოქმედონ- დაამტკიცონ, რომ ისინი იცავენ სამოქალაქო მოსახლეობას, თუმცა ამ მოქმედებებმა შესაძლოა შეარყიოს მათი ცხოვრებისეული ღირებულებები ან იმდენად ძვირადღირებული აღმოჩნდეს, რომ მოსახლეობის მხრიდან მხარდაჭერა შესუსტდეს. ასეთი ტერორისტული სტრატეგია შესაძლოა გახდეს ადგილობრივი რევოლუციის გამომწვევი. ტერორისტული ორგანიზაციების სტრატეგია გამოიყენება მსოფლიო ზესახელმწიფოების ძალაუფლებისა და იმიჯის დასანგრევად.

ტერორიზმისა და ტერორისტების ტრანსნაციონალურობაზე მათი მიზნებისა და მოქმედებების გარდა ასევე მეტყველებს მათი ორგანიზაციული ფორმაც. ტრანსნაციონალურ ტერორისტულ ჯგუფებს არ აქვთ იერარქიული სტრუქტურა, ისინი უფრო მრავალი ბირთვისგან შემდგარი ორგანიზაციაა, რომელსაც ფორმალური ლიდერი არ ყავს. ტერორისტული ორგანიზაციები სულ უფრო დეცენტრალიზებული ხდება. ისინი ავტონომიურად თავისი ინტერესებისთვის იყენებენ ახალ ტექნოლოგიებს, ურთიერთობის ფორმებსა და გლობალიზაციის სხვა ასპექტებს. შესაბამისად, ტრანსნაციონალურ ტერორისტულ ჯგუფებთან ურთიერთობა სულ უფრო რთულდება. ცენტრალური ხელმძღვანელობის არარსებობა გაცილებით დიდ მაშტაბებს ქნის მათ და ართულებს მათი განადგურებისა და წინააღმდეგობის განწვევის შესაძლებლობებს. ამასთან ტრანსნაციონალურ ტერორისტულ ორგანიზაციაში ძალიან მნიშვნელოვანია ფულადი რესურსებისა და აღჭურვილობის შექმნა და გადანაწილება, ამ მხრივ იგი მჭიდრო კავშირშია ტრანსნაციონალურ დანაშაულთან, რომლისთვისაც განვითარებადი ქვეყნები მშვენიერი ნიადაგია. გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციებში საუბარია ტერორიზმის, ტრანსნაციონალური ორგანიზებული დანაშაულის, ნარკოტიკული საშუალებებით უკანონო ვაჭრობის, ფულის გათეთრების, იარაღით არალეგალურად ვაჭრობისა და ბირთვული, ქიმიური თუ ბიოლოგიური იარაღის უკანონოდ გადაზიდვას შორის მჭიდრო კავშირზე.

დასკვნა

წამყვანი სახელმწიფოების პრიორიტეტულ მიმართულებად დღემდე რჩება ბრძოლა ტერორიზმთან, იგი არ არის რომელიმე ერთი სახელმწიფოს პრობლემა, მას ყველა ერთიანად უნდა შეებრძოლოს. ტრანსნაციონალურად მოქმედი ტერორიზმის შესაჩერებლად სახელმწიფოები სხვადასხვა გზებს იყენებენ. რიგი დასავლეთის ქვეყნები ტერორიზმის გავრცელების აღკვეთის მიზნით საერთაშორისო დონეზე მოქმედებენ. ისინი იყენებენ საერთაშორისო დახმარებას, ფინანსურ და სამხედრო მხარდაჭერას. ტრანსნაციონალური ელემენტების ფონზე ცდილობენ უფრო მჭიდრო ტრანსსასაზღვრო თანამშრომლობას სამთავრობო ორგანიზაციებს შორის, განსაკუთრებით სამართალწესრიგის დაცვისა და დაზვერვის კუთხით. ზოგი ქვეყანა კი ადგილობრივად რეაგირებს, ტერორისტული დაჯგუფებების მოქმედებების და მათი შედეგების განეიტრალების მიზნით ზრდის სახელმწიფო უფლებამოსილებას, ხშირად მიმართავს დაკავებებს და დაპატიმრებებს, ზრდის ტერორიზმის წინააღმდეგ მებრძოლი სახელმწიფო დანესებულებების დაფინანსებას. ტერორიზმის დამარცხება და საბოლოოდ აღმოფხვრა შეუძლებელია, იგი ყოველთვის იარსებებს ამათუ იმ სახით, თუმცა ძალისხმევა მიმართული უნდა იყოს მის დასუსტებაზე, ტერორიზმიდან მომდინარე საფრთხის შემცირებაზე, ტერორიზმის განხორციელების შესაძლებლობის მინიმუმამდე დაყვანაზე.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. მელიქიძე ვ., მსოფლიო პოლიტიკის გლობალიზაცია, თბ., 2006 - <http://old.ucss.ge/005%20Msoflio%20Politikis%20Globalizacia.pdf>
2. მაგშტადტი თ., გავიგოთ პოლიტიკა, იდეები, ინსტიტუტები და პრობლემები, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბ., 2010.
3. ვასილ რუბაშვილი. „ტერორიზმის პრობლემა საერთაშორისო ორგანიზაციებში“ მილიტარიუმი - <https://www.militarium.org/terorizmis-problema/>
4. სამართლის ელექტრონული ბიბლიოთეკა - <https://iuristebi.files.wordpress.com/2011/07/e183a2e18394e183a0e1839de183a0e18398e18396e1839be18398e183a1-e183a8e18394e-183a1e18390e183aee18394e18391.pdf>
5. სამოქალაქო განათლების ლექსიკონი, National Parliamentary Library of Georgia - <http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=6&t=6296>
6. The History of Terrorism by Amy Zalman, Ph.D., ThoutghCo. - <http://terrorism.about.com/od/whatis-terroris1/p/Terrorism.htm>
7. The Changing Faces of Terrorism By Professor Adam Roberts, BBC Home - http://www.bbc.co.uk/history/recent/sept_11/changing_faces_01.shtml
8. Terrorism RESEARCH - <http://www.terrorism-research.com/history/early.php>
9. Transnational Terrorism, Katherine E. Brown, Jan. 19 2017 - https://www.e-ir.info/2017/01/19/transnational-terrorism/?fbclid=IwAR2DAKB7WeLsrd6-M7woPc7BDMsxeB_WUUXcG-sxuLC-qm5Y7VU0gN_ADBRk
10. Transnationaler Terrorismus - Guido Steinberg, 15.7.2015, BPB - https://www.bpb.de/izpb/209663/transnationaler-terrorismus?fbclid=IwAR2-aizCu1CvITjNWLt23QWmVM2gMaKP2_T9aW1mfKyM-mE33IXmadeU3rY

GEORGIA-GERMANY MILITARY RELATIONS IN THE FORMAT OF COOPERATION WITH NATO

SAHADIMAN BITSADZE

ASSOCIATE PROFESSOR OF SECURITY STUDIES AT THE COMMAND AND STAFF COLLEGE
OF THE NATIONAL DEFENCE ACADEMY OF GEORGIAN

MAMIA BALAKHADZE

DOCTORAL STUDENT, GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY, PHD PROGRAM OF LAW AND
INTERNATIONAL RELATIONS

ABSTRACT

The Ministries of Defence of Georgia and the Federal Republic of Germany work productively in the format of a bilateral cooperation plan, which includes expert visits and exchange of experience in the fields of logistics, infrastructure, civilian education, personnel management, operational planning, military-medical and sergeant training. According to official data, Germany is the first foreign country after the US in terms of financial assistance provided to Georgia free of charge.

A new direction for existing cooperation is the active involvement of Georgian military personnel in the various trainings planned throughout Germany, facilitating the sharing of practical experience compatible with NATO standards by German instructors. Particularly noteworthy is the participation of the Georgian units in the peacekeeping missions under subordination of the German contingent in Kosovo and Afghanistan. Georgia seeks to establish closer ties with the alliance through the development of bilateral relations with leading NATO countries. In this respect, Georgia's involvement in international peacekeeping missions is a key part of the country's security strategy and is a precondition for the long-term goal of joining NATO.

საქართველო-გერმანიის სამხედრო ურთიერთობები ნატოსთან თანამშრომლობის ფორმატში

შადიმან ბიტაძე

სსიპ-დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის
აკადემიის სამეთაურო-საშტაბო კოლეჯის უსაფრთხოების კვლევების
მეცნიერების ასოციირებული პროფესორი.

მამია ბალახაძე

სსიპ-საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, დოქტორანტი.
სამართლისა და საერთაშორისო ურთიერთობების სადოქტორო პროგრამა

აბსტრაქტი

საქართველოსა და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროები ნაყოფიერად მოღვაწეობენ ორმხრივი თანამშრომლობის გეგმის ფორმატში, რომელიც მოიცავს ექსპერტთა ვიზიტებსა და გამოცდილების გაზიარებას ლოჯისტიკის, ინფრასტრუქტურის, სამოქალაქო განათლების, პერსონალის მართვის, ოპერატიული დაგეგმვის, სამხედრო-სამედიცინო და სერჟანტთა მომზადების სფეროებში. ოფიციალური ინფორმაციით უცხო ქვეყნების მიერ საქართველოსათვის უსასყიდლოდ გაწეული ფინანსური დახმარების თვალსაზრისით, აშშ-ს შემდეგ პირველი სახელმწიფო გერმანიაა.

არსებული თანამშრომლობის ახალ მიმართულებას წარმოადგენს ქართველ სამხედრო პირთა აქტიური ჩართულობა გერმანიის მასშტაბით დაგეგმილ სხვადასხვა სწავლებაში, რაც ხელს უწყობს ნატო-ს სტრატეგებთან თავსებადი პრაქტიკული გამოცდილების გაზიარებას გერმანელი ინსტრუქტორების მიერ. ამ მხრივ განსაკუთრებით აღსანიშნავია ქართული ქვედანაყოფების მონაწილეობა სამშვიდობო მისიებში გერმანული კონტინგენტის დაქვემდებარებაში კოსოვოსა და ავღანეთში. საქართველო ნატოს წამყვან ქვეყნებთან ორმხრივი ურთიერთობების განვითარების გზით ალიანსთან გაცილებით მჭიდრო კავშირების დამყარებას ესწრაფვის. ამ თვალსაზრისით საქართველოს მონაწილეობა საერთაშორისო სამშვიდობო მისიებში ქვეყნის უსაფრთხოების სტრატეგიის უმთავრესი ნაწილია და ნატო-ში გაწევრიანების გრძელვადიანი მიზნის წინაპირობას წარმოადგენს

INTRODUCTION

The first steps of Georgian-German military cooperation were taken during World War I. This rapprochement had a real basis. Georgia needed Germany to defend itself against Turkish aggression and to guarantee independence, and Germany needed Georgia as a springboard for its eastern policy. The importance of Georgia was heightened by the fact that the English-oriented Armenia and the Turkish-oriented Azerbaijan opposed the policy of Germany in the Caucasus.

After the Declaration of Independence on May 26, 1918 the first session of Parliament was attended by Graf von der Schulenburg and Major Kaiser, who welcomed the newly established Republic from the tribune. By declaring Georgia's independence, Germany has managed to address three important tasks: it has demonstrated its interests in Georgia, met the political interests of the Georgian nation, maintained allied relations with Turkey and incorporated its annexationist plans into a certain framework.

At the meeting in Berlin in May 1918 the issue of sending several battalions to Georgia was raised. Colonel Baron Friedrich Von Kressenstein was appointed as the Commander of the mission. Kressenstein was promoted to General before leaving for Georgia. One of the goals of the General's future activity was to contain and control the Turkey under the Brest-Litovsk Treaty that was not explicitly stated in the action plan of the mission. This served to prepare the ground for Germany to fill the political vacuum created by Russia's withdrawal from Georgia and the Transcaucasia. General Kressenstein was supported by military force. The first German units were formed by General von Lossow by the German prisoners of war before leaving Georgia. "In order to safeguard the common interests of the allied states", Poti and Sokhumi ports along with the Georgian Railway Communications should also be protected by this unit composed by thousand soldiers. Supreme Command of Germany was angered by the treaty of "truce and friendship" signed on June 4 in Batumi on the basis of an ultimatum of May 26, which was opposed to Poti Agreement. This diplomatic counterattack by Turkey was clearly against Germany.

Ludendorff and Hindenburg addressed directly to Enver Pasha on June 8 and 9 to release occupied territories other than those designated by Brest Truce. The Turkish-German alliance has cracked. Except for the political confrontation, there was a small clash between them. On June 19, Graf Schulenburg notified Berlin from Tbilisi: "Yesterday, Turkish troops opened fire on German troops in the north of Kogalageran morning and they responded with fire too."

On June 8, 1918, the first military unit arrived in Poti, with a total of 1080 soldiers and officers. The Georgians enthusiastically greeted the German battalions. On July 11, a parade of German-Georgian troops was held. The battalions were followed by a German military mission consisting of von Kressenstein, von Lossow, Graf Schulenburg, Dr. Denver and Captain Egan-Krieger.

Soon, 1100 troops were added to the German troops stationed in Georgia that accompanied the new Commander von Holtz. In August, the number of German troops exceeded 5,000. The process of increasing their numbers continued and by mid-September their number was already 19,000. Germany made a significant contribution to the military organization scheme of the young Republic.

The truce signed in the Forest of Compiègne in November 11, 1918, which led Germany out of the war, forced them to leave Georgia. At this time the English were coming from Baku. The Georgian troops besieged the station so that the documentation of the mission would not fall into the hands of the English. The Germans were sent to Kutaisi by a special train and a farewell banquet was organized by the Ministry of Military Affairs.

There were too many people in the station along with the government. The Georgians regretfully farewelled their benefactors. Their safe journey to Batumi was ensured by a representative of the Parliament and Government to German mission, a well-known political activist David Vachnadze and an Adjutant of the Minister of Military Affairs, Major Giorgi Abkhazi. D. Vachnadze later recalled Schulenburg's words: "I vividly remember the heroic history of Georgians ... Thank you very much for the attention, your people showed in those dark days."¹ Georgian-German relation was hindered for over 70 years because of the occupation of Georgia by Soviet Russia.

¹ დაუშვილი რუსუდან, უტიაშვილი შოთა საქართველო- დასავლეთი ნარკვევები სამხედრო ურთიერთობათა ისტორიიდან, თბილისი, 2010;

GEORGIA IN PEACEKEEPING MISSIONS (KOSOVO, AFGHANISTAN)

After gaining independence, a new phase of cooperation with Germany began. Diplomatic relations between Georgia and the Federal Republic of Germany were established on April 13, 1992. Germany was the first state that recognized Georgia's independence in 1991 and opened an embassy in Tbilisi in 1992.

At this point, the support and assistance that international organizations and donor states provided was vital. In this respect, Germany's outstanding caring attitude is priceless, especially with regard to Georgia's participation in NATO-led international peacekeeping missions.

Georgia has expressed support for the international community in the fight against terrorism by participating in peace support operations within the coalition forces. Since 1999, within the coalition forces, the Georgian units have performed many tasks and missions involving a wide range of operations.

Participation in the peacekeeping missions by the Georgian units originates in the Kosovo region.

The operation in the former Yugoslavia is NATO's first peacekeeping mission. In January 1999, a Serbian special police unit against the Kosovo Albanians carried out an ethnic cleansing in Račak (which later became one of the bases of charges brought by the International Tribunal against Milosevic and other Serbian leaders) but the negotiations still took place.

NATO came out as a mediator and guarantor, represented by Secretary-General Javier Solana. The negotiation that took place at the summer residence of the French president in Rambouillet, was attended by the representatives of the United States, Britain and Russia.

During the negotiation process, the position of the Kosovars was gradually softened. They abolished the claim for independence and agreed to the status of broad autonomy within the Serbian constituency. In order to ensure the non-renewal of war and to maintain the peace, Kosovo had to be demilitarized and the peacekeeping forces (KFOR) under the aegis of NATO be deployed there. The text of Agreement of March 18, 1999 was signed by the US, British and Kosovo Representatives, as for Russians and Serbs, they refused to sign it² (2, 177-178).

For the implementation of the United Nations Security Council Resolution # 1244, which included: 1) maintaining stability in the Kosovo region; 2) ensuring a safe environment, order and protection of civilians; 3) assisting international non-governmental organizations in the implementation of humanitarian tasks; 4) contributing to the development of democratic, multi-ethnic and peaceful Kosovo, the first Georgian platoon was sent to the village of Mamusha in Kosovo in 1999 under the Turkish contingent, and another Georgian company (consisting of 144 military servicemen) was sent to Prizren under the German contingent in 2003.

The deployment of the Georgian company to Prizren was conditioned by an agreement between the Ministry of Defence of Georgia and the Federal Ministry of Defence of the Federal Republic of Germany on "Cooperation and Support within the International Security Assistance Force" (KFOR) in Kosovo signed in Berlin on 4 February 2003, that aimed to determine the conditions for the involvement of the Georgian Armed Forces in the German military contingent and to establish specific details of the parties' cooperation .

The tasks of the Georgian units included patrolling, communicating with the local population, military-civilian cooperation, safeguarding military bases and ensuring interaction with NATO forces. The Georgian units completed the international peacekeeping mission in Kosovo in April 2008.

On December 20, 2001, the UN Security Council adopted Resolution # 1386 that envisaged the deployment of the International Security Assistance Force (ISAF) in Kabul and its surroundings to enable the Afghan government and United Nations personnel to operate in a safe environment.

² დაუშვინი რუსუდან, უტიაშვილი შოთა საქართველო- დასავლეთი ნარკვევები სამხედრო ურთიერთობათა ისტორიიდან, თბილისი, 2010;

The process of rebuilding the Afghan state began in 2004 - a new constitution was adopted, a presidential election was held that ended with Hamid Karzai's victory. With the help of the USA and NATO member countries, the formation of the Afghan army and security forces began. Most of the Taliban armed forces have fled to Pakistan.

On September 23, 2004, the Ministry of Defence of Georgia and the Federal Republic of Germany signed an agreement on "Cooperation and Support within the International Security Assistance Force in Afghanistan". The given agreement set out the terms and details of cooperation between the two parties, which included an infantry platoon of the Georgian Armed Forces to be attached to German contingent in support while accomplishing the ISAF VI peacekeeping mission in Afghanistan.

In accordance with the agreement, the Georgian military contingent (infantry platoon) was operating under the command of ISAF VI commander of the German military contingent as a security and defence platoon. The Georgian military contingent delegated the authority of the tactical command to the commander of the German military contingent, and was subordinate to the Georgian Ministry of Defence at the national level. Kabul was defined as the area of operation of the Georgian peacekeeping contingent. By virtue of Article 5 of the Agreement, only those persons who had accomplished training in NATO training institutions, especially those who had received primary (basic) military and special education with the assistance of the German side, would be appointed to the senior position of military personnel. They were selected in agreement with the German Defence Attaché in Tbilisi. The selected contingent was taking preparatory training in Germany. In 2014, the Georgian peacekeeping contingent finished participation in the ISAF operation.⁷

Cooperation between the countries has been particularly strengthened since Georgia joined NATO's Resolute Support Mission (RSM) in 2015.

The infantry company of Defence Forces of Georgia and its supporting elements are participating in an international mission in the TAAC North with the German contingent deployed in Mazar-i-Sharif that is responsible for the northern Afghanistan. Georgian Forces are used as Quick Reaction Forces or to accomplish instructor and adviser protection tasks in accordance with appropriate operating procedures. Georgian Quick Reaction Forces can be deployed throughout the TAAC North area of responsibility. The area of deployment of the company commander and commander of the Georgian forces is Base Camp Marmal (Mazar-i-Sharif). According to the agreement, supporting elements of the Georgian company remain under the command of the Georgian National Command and coordinate logistical aspects with the authorities of the German side, while at the national level the Georgian contingent continues reporting to the Ministry of Defence of Georgia.

The Georgian contingent includes one infantry company consisting of three platoons, one company headquarters and service elements. The total number of these forces is 140 people. The company commander is the staff officer (Major or Lieutenant Colonel).

Before the deployment in Afghanistan Georgian contingent is involved in one-month mission-oriented training in Germany, Hohenfeld. The Georgian peacekeepers will continue to participate in NATO's Resolute Support Mission on a rotating basis until the mission ends. In November 2016, Georgian fighters made great contribution to repel the Taliban attack on the German consulate in Mazar-i-Sharif. German Foreign Minister Frank-Walter Steinmeier then thanked Georgian soldiers.⁴

On May 26-30, 2017, within the framework of NATO Parliamentary Assembly in Tbilisi, the Head of the Delegation of the German Parliament, Deputy Chairman of the Defense Committee of the German Parliament, Karl Lamers assessed the importance of the NATO Parliamentary Assembly and bilateral relations between Georgia and Germany: "Holding the NATO Parliamentary Assembly in Georgia is of paramount importance. We received an invitation from Georgia in 2014, and we agreed with great pleasure as Georgia is an important partner for NATO and its Parliamentary Assembly.

³ შეთანხმება საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსა და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს შორის ავღანეთში უსაფრთხოების უზრუნველყოფის საერთაშორისო ძალების ფარგლებში თანამშრომლობისა და მხარდაჭერის შესახებ;

⁴ შტაბერი სილვია გერმანიის საგარეო პოლიტიკა და საქართველო, თბილისი, 2017.

NATO has a very close relationship with Georgia. Georgia is the largest contributor of military forces in Afghanistan among non-member states, and we are connected by the partnership of enhanced capabilities. Bilateral relations between Georgia and Germany were definitely positive. That is why we are pleased to be here to demonstrate our strong message that Germany supports Georgia on its path to Euro-Atlantic integration. SNGP measures have also been developed with the support of Germany. We are mutually supportive of one another and I can say that everything is developing well," said Karl Lamers.

Particular attention should be paid to the cooperation between the Ministries of Defence of Georgia and Germany in the field of radiation, chemical, biological and nuclear defence, which was established in 2014. With the material and technical as well as practical support of the German side, the Georgian CBRN company was established, technically equipped and manned in the Georgian Defense Forces. German experts have developed a special program for the company, which is successfully functioning. The practical support of the Federal Republic of Germany in implementing the substantial NATO-Georgia package is noteworthy. Germany is the leader of the Defence Institution School Project (DIBS) and the head of the NATO Core Team. Accordingly, two representatives within the SNGP and one political officer at the NATO Liaison Office are permanently dispatched in Georgia. Germany's financial contribution to the development of the Defence Institution Building School (EUR 821 295) and the NATO Joint Training and Evaluation Centre (202 198) is also worth mentioning.

Cooperation in military education is also noteworthy. The Georgian soldiers attend courses of various levels and content offered annually by the Bundeswehr. Within the framework of military education, many Georgian military servicemen have completed relevant courses in the Federal Republic of Germany.

Particular emphasis should be placed on the importance of high-level visits. On the occasion of the 100th anniversary of the proclamation of the First Republic of Georgia on 26 May last year, Parliamentary Secretary of the Bundeswehr, Mr. Peter Tauber, and the senior representative of the German Armed Forces, Brigadier General Stefan Galen, paid an official visit to Georgia. On May 30-31 of the same year, Chief of the German Armed Forces, General Eberhard Zorn, paid his first official visit to Georgia.

Conclusion

Georgia-Germany military cooperation has a solid foundation but the modern level of communication in this respect far outstrips its potential. Deepening the activities in this area is a priority for Georgia and, most importantly, it is strategically important and desirable to make these activities regular. The progress and dynamics of military cooperation between the two countries must be non-reversible, which will not only bring Georgia-Germany bilateral partnership to a new level, but will also provide an additional impetus to Georgia's prospect of joining NATO.

REFERENCES

1. დაუშვილი რუსუდან, უტიაშვილი შოთა საქართველო- დასავლეთი ნარკვევები სამხედრო ურთიერთობათა ისტორიიდან, თბილისი, 2010;
2. გვენეტაძე ედიშერ საერთაშორისო უშიშროების ასპექტები, თბილისი, 2017;
3. შეთანხმება საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსა და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის თავდაცვის ფედერალურ სამინისტროს შორის კოსოვოში უსაფრთხოების უზრუნველყოფის საერთაშორისო ძალების (KFOR) ფარგლებში თანამშრომლობისა და მხარდაჭერის შესახებ;
4. შეთანხმება საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსა და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს შორის ავღანეთში უსაფრთხოების უზრუნველყოფის საერთაშორისო ძალების ფარგლებში თანამშრომლობისა და მხარდაჭერის შესახებ;
5. შტობერი სილვია გერმანიის საგარეო პოლიტიკა და საქართველო, თბილისი, 2017.

ბუქარესტის სამიტი და მისი გავლენა 2008 წლის აგვისტოს ომზე

ნინო ოხანაშვილი
სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

სტატიის ძირითად მიზანს წარმოადგენს აჩვენოს, თუ რა გავლენა იქონია 2008 წლის ბუქარესტის სამიტი და ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის მიერ მიღებულმა კომუნიკემ, რომელშიც გაიწერა, რომ საქართველო და უკრაინა გახდებიან ალიანსის წევრი სახელმწიფოები, რუსეთის მიერ საქართველოში განხორციელებულ სამხედრო აგრესიაზე.

სტატიის მიზანია აჩვენოს, რომ აგვისტოს ომის გამომწვევი ერთ-ერთი მიზეზი გახდა ბუქარესტის სამიტი, სადაც ალიანსის წევრები შეთანხმდნენ, რომ საქართველო გახდებოდა ნატოს წევრი სახელმწიფო. 2008 წელს რუსეთი საქართველოს დაესხა თავს, რათა ხელი შეეშალა საქართველოსთვის გამხდარიყო ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის წევრი. რუსეთის მიერ საქართველოს ტერიტორიაზე განხორციელებული სამხედრო აგრესია და სეპარატისტული რეგიონების დამოუკიდებლობის აღიარება ერთადერთ მიზნს ემსახურებოდა, კერძოდ, საქართველოს პროდასავლური საგარეო პოლიტიკის კურსის შეცვლას, რათა არ დაეკარგა გავლენა ყოფილ პოსტსაბჭოთა რესპუბლიკაზე და შესაბამისად გავლენა მთლიანად სამხრეთ კავკასიის რეგიონში.

BUCHAREST SUMMIT AND ITS IMPACT ON THE 2008 AUGUST WAR

NINO OKHANASHVILI
DOCTOR OF SOCIAL SCIENCES
IVANE JAVAKHISHVILI TBILISI STATE UNIVERSITY

ABSTRACT

The main goal of this research paper is to determine what impact the 2008 Bucharest Summit has had, Communiqué adopted by the North Atlantic Alliance it states that Georgia and Ukraine will become members of the alliance in the wake of Russia's military aggression in Georgia.

The purpose of the article is to show that one of the reasons for the start of the August war was the Bucharest Summit, where the allies agreed that Georgia would become a NATO member state. Russia invaded Georgia in 2008 to prevent Georgia from becoming a member of the North Atlantic Treaty Organization. The sole purpose of the Russian military aggression on the territory of Georgia and the recognition of the independence of the breakaway regions was, in particular, changing the course of Georgia's pro-Western foreign policy, in order not to lose influence on the former post-Soviet republic and consequently on the whole of the South Caucasus region.

შენახვალი

აღნიშნული თემა საკმაოდ აქტუალურია, გამომდინარე იქიდან, რომ აგვისტოს ომს არ დაუკარგავს მნიშვნელობა და მრავალი გადაუჭრელი საკითხი რჩება დღის წესრიგში. ამრთა დიდი სხვადასხვაობა არსებობს იმ საკითხთან დაკავშირებით, თუ რამ გამოიწვია, რატომ მოხდა 2008 წლის აგვისტოს ომი, რა როლი შეასრულა საერთაშორისო სისტემაში არსებულმა მდგომარეობამ და რა მარცხი განიცადა კოოპერატიულმა ევროპულმა უსაფრთხოებამ. სტატიის მთავარ მიზანს ამ საკითხებში მეტი სიცხადის შეტანა წარმოადგენს.

მეთოდოლოგიურად სტატია თვისებრივი კვლევის კატეგორიაში მოიაზრება და საბაზისო მეთოდოლოგიურ მიდგომად შემთხვევის შესწავლის მეთოდს იყენებს. მონაცემთა შეგროვებისა და ანალიზისთვის გაანალიზდა პირველადი წყაროები; მეორადი წყაროები; სამეცნიერო ლიტერატურა, რომელიც შესასწავლი საკითხის ირგვლივ არსებობს, რათა შექმნილიყო მეცნიერული საფუძველი კვლევის გასაგრძელებლად. ამგვარი მიდგომა, მეცნიერული თვალსაზრისით რელევანტურს ხდის კვლევის შედეგებს. ასევე, ქართული და უცხოური ბეჭდვითი პრესა, ქართველ მეცნიერთა სამეცნიერო-კვლევითი ნაშრომები, სტატიები, ელექტრონულ მედიაში მოძიებული მასალები. კვლევაში ასევე გამოყენებულ იქნა მონაცემთა შეგროვების ისეთი კონკრეტული მეთოდოლოგიური ტექნიკა, როგორცაა ჩაღრმავებული ინტერვიუები საექსპერტო წრეების წარმომადგენლებთან.

სტატიის მიზანია პასუხი გასცეს შემდეგ საკვლევ კითხვას: **რა გავლენა იქონია 2008 წლის ბუქარესტის სამიტმა აგვისტოს ომზე?**

საკვლევ კითხვიდან გამომდინარე შემუშავდა შემდეგი **ჰიპოთეზა - ბუქარესტის სამიტზე, ალიანსის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება გახდა აგვისტოს ომის გამომწვევი ერთ-ერთი მიზეზი.**

სტატიაში არაერთი ცვლადი და მათი ურთიერთმიმართება შეიძლება გამოიყოს, თუმცა გადამწყვეტ განტოლებად მიმაჩნია შემდეგი ცვლადები:

დამოუკიდებელი ცვლადი: ბუქარესტის სამიტი.

დამოკიდებული ცვლადი: აგვისტოს ომი.

სტატიაში შემოთავაზებულია შედარებითი ანალიზი უკრაინასთან, რომელიც სწორად და თანმიმდევრულად ასაბუთებს იმ სირთულეების გამომწვევ მიზეზებს, რომელიც სტატიის ფარგლებშია განხილული.

საქართველოს ევროინტეგრაციული არჩევანი - ბუქარესტის სამიტი

2008 წლის აგვისტოს ომი ერთ–ერთი უმნიშვნელოვანესი მოვლენა იყო საქართველოს თანამედროვე ისტორიაში; განუყოფელი ნაწილი დიდი ხნის რუსეთ–საქართველოს დაპირისპირებისა, რომელსაც ღრმა ისტორიული ფესვები ჰქონდა.

აგვისტოს ომის გამომწვევ მიზეზად შეიძლება გამოვყოთ რამოდენიმე ფაქტორი, კერძოდ:

1. რუსეთის ინტერესი კავკასიაში;
2. საქართველოს ევროინტეგრაციული არჩევანი- ბუქარესტის სამიტი;
3. დასავლეთის მხრიდან კოსოვოს დამოუკიდებლობის აღიარება;
4. რუსეთის ზრუნვა პრესტიჟისთვის;
5. საქართველოს გაძლიერება „ვარდების რევოლუციის შემდეგ“;
6. საქართველო–რუსეთის რიტორიკა;
7. გამაფრთხილებელი სიგნალი ყოფილი პოსტსაბჭოთა ქვეყნებისთვის.¹

აღნიშნული ფაქტორებიდან, სტატია აქცენტს საქართველოს ევროინტეგრაციულ არჩევანსა და ბუქარესტის სამიტზე აკეთებს, როგორც კონფლიქტის გამომწვევ ერთ-ერთ ფაქტორზე.

დაძაბულობა საქართველოსა და რუსეთს შორის წლების განმავლობაში ღრმავდებოდა. 2003 წლიდან, საქართველოს ხელისუფლების მკვეთრად პროევროპული კურსის გატარება რუსეთის ეროვნული ინტერესებისთვის საფრთხის შემცველი იყო. საქართველო „ვარდების რევოლუციის“ შემდეგ ძალიან

¹ ოხანაშვილი, ნინო. აგვისტოს ომი საერთაშორისო ურთიერთობების თეორიებისა და შედარებითი ანალიზის ჭრილში. სამაგისტრო ნაშრომი. ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი. 2014. გვ. 33

სწრაფი ნაბიჯებით მიიწვეს წინ. სახელმწიფოს მიზანი გახდა რუსეთის გავლენისგან საბოლოოდ თავის დაღწევა, რომელიც მიჩნეული იყო საქართველოს წინსვლის ძირითად შემაფერხებელ ფაქტორად.²

2006 წლიდან, რუსეთის მიერ განხორციელებული ქმედებები აშკარად მიანიშნებდა, რომ რუსეთი ომისთვის ემზადებოდა. სიტუაციის განსაკუთრებული გამწვავება ბუქარესტის სამიტმა გამოიწვია, როდესაც ჩრდილო-ატლანტიკურმა ალიანსმა საქართველოს და უკრაინის მომავალში ალიანსში ინტეგრირება განაცხადა. აღნიშნულმა სამიტმა დააჩქარა ომი. შეიძლება იმის თქმა, რომ ბუქარესტის სამიტმა განაპირობა ის ფაქტი, რომ რუსეთმა სამხედრო აგრესია განახორციელა 2008 წელს და არა მაგალითად 2007 წელს ან 2009 წელს.

კომუნიკეში აღნიშნულია, რომ ნატო მიესალმება უკრაინასა და საქართველოს ევროატლანტიკურ მისწრაფებებს ნატოში განევრიანებისთვის (P.Gallis,2008). „ჩვენ დღეს შევთანხმდით, რომ ეს ქვეყნები გახდებიან ნატოს წევრები. ორივე ქვეყანამ მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა ალიანსის ოპერაციებში“(- Bucharest Summit Declaration, 2008).

2008 წელს რუსეთის მიერ საქართველოში განხორციელებულმა აგრესიამ და საქართველოში რუსეთის ფედერაციის საოკუპაციო ჯარების განლაგებამ ცხადყო, რომ რუსეთის ფედერაციის ხელისუფლება არ ეგუება საქართველოს სახელმწიფო სუვერენიტეტს, მის ევროინტეგრაციულ არჩევანს. რუსეთს უჭირს იმ ფაქტთან შეგუება, რომ საქართველო აღარ იმყოფება მისი კონტროლის ქვეშ ისე, როგორც ეს გასულ წლებში იყო. სამხრეთ კავკასიის ქვეყნებიდან ყველაზე დაძაბული ურთიერთობა რუსეთს საქართველოსთან აქვს, საქართველოს ნატოსა და ევროკავშირში ინტეგრაციის მისწრაფების გამო. გამომდინარე იქიდან, რომ დიდია რუსეთის ინტერესი სამხრეთ კავკასიაში, ამ რეგიონის დაკარგვას რუსეთი ვერ ეგუება. კავკასიაში არსებული ენერგორესურსები რუსეთისთვის ძალიან მიმზიდველია, შესაბამისად მას სურს კონტროლის მოპოვება ენერგორესურსებსა და სატრანზიტო გზებზე.

რუსეთის მხრიდან ადგილი ჰქონდა გაფრთხილებებს, რომ დასავლეთისკენ სწრაფვა საქართველოს სავალალო შედეგებს მოუტანდა. რუსეთმა ბუქარესტის სამიტს სეპარატისტულ რეგიონებთან კავშირების გაძლიერებით უპასუხა და დაიწყო „მცოცავი ანექსიის“ სტრატეგიის შემუშავება. უკანონოდ შეჰყავდა ჯარი, შეჰქონდა შეიარაღება, რაც იძლეოდა წინაპირობას, რომ რუსეთი თავდასხმისთვის ემზადებოდა.²

საქართველო დასავლეთს სთხოვდა ზემოქმედება მოეხდინა რუსეთზე, მაგრამ დასავლეთი თავს იკავებდა დახმარების განწვეისგან, რადგან მიაჩნდა, რომ საქართველოს მხრიდან ადგილი ჰქონდა რუსეთის აგრესიული პოლიტიკის გაზვიადებას. ევროპას საქართველოსთვის არ ეცალა. ერთის მხრივ, საზაფხულო შვებულებების და მეორეს მხრივ, ჩინეთში, ოლიმპიურ თამაშებზე დასასწრები მზადების გამო.

ამერიკა ძირითადად ერაყის პრობლემებით იყო დაკავებული და ჯორჯ ბუში ხელისუფლებაში ყოფნის ბოლო თვეებს სწორედ ამ პრობლემას და ახლო აღმოსავლეთში ვითარების რეგულირებას უთმობდა. აგრეთვე, გადამწყვეტ ფაზაში შედიოდა წინასაარჩევნო კამპანია და ბრძოლა ბარაკ ობამასა და ჯონ მაკ-კეინს შორის და სწორედ ამ მოვლენებზე იყო მიპყრობილი ვაშინგტონის მთელი ყურადღება. აგვისტოს ომის შემდეგ, რუსეთის ყოფილმა პრეზიდენტმა, დიმიტრი მედვედევმა შემდეგი განცხადება გააკეთა: „საქართველოსთვის ჩვენ სწორედ ასეთი პასუხი უნდა გაგვეცა. წინააღმდეგ შემთხვევაში, დავკარგავდით კავკასიას და საბოლოო ჯამში დავკარგავდით მთლიანად რუსეთს. ვფიქრობ არ მჭირდება თქვენთვის უბრალო ჭეშმარიტების დამტკიცება: რუსეთს შეუძლია იყოს ძლიერი და დიდი, ან ის არ იქნება საერთოდ. რუსეთს შეუძლია დაიცვას წესრიგი მსოფლიოში და ალბათ, ეს არის კავკასიის ომის მთავარი გაკვეთილი.“⁴

რუსეთს სურს საქართველოზე კონტროლის მოპოვება, რის შედეგადაც შეძლებს წრეში მოაქციოს ჩრდილოეთ კავკასიის ქვეყნები და თურქეთისა და ამერიკის გავლენის შემცირებას რეგიონში.⁵ დიმიტრი მედვედევის განცხადებით, სამხრეთ კავკასია წარმოადგენს რუსეთის „ინტერესების პრივილეგიურ ზონას“.

² რონალდ დ. ასმუსი. მცირე ომი რომელმაც მსოფლიო შეძრა. ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა. 2010. გვ. 61.

³ იქვე.

⁴ რუსეთის პრეზიდენტის ოფიციალური ვებ-გვერდი 30.09.2008 <http://news.kremlin.ru/transcripts/1564> (წვდომა 24.09.2019)

⁵ Bishku, Michael. The South Caucasus Republics and Russia's Growing Influence: Balancing On a Tightrope, Gloria Center, Global Research in International Affairs, August 2011.

„2008 წლის აგვისტოს ომი ძირითადად გამოწვეული იყო რუსეთის გადანაცვლებით, დაპირისპირებოდა ევროპული უსაფრთხოების სისტემას, რომელიც 2006–2007 წლებში იქნა მიღწეული.“ ომის გამომწვევი ძირითადი მიზეზი გახდა საქართველოს იმდროინდელი მთავრობის პროდასავლური პოლიტიკა. საქართველოს მიერ აღებულ დასავლურ კურსს ვერ შეეგუა რუსეთი. ის ყველანაირად ეწინააღმდეგებოდა საქართველოს ევროპასთან ინტეგრაციას და ცდილობდა არ დაეშვა საქართველოს რუსეთის ისტორიული გავლენის სფეროდან გამოსვლა. 2008 წელს კი მოსკოვი საბოლოოდ დარწმუნდა, რომ საქართველო არჩეული გზიდან არ გადაუხვევდა, რუსეთი კი მხოლოდ მაშინ გრძნობს თავს დაცულად, როცა მისი მეზობელი სახელმწიფოები მისი კონტროლის ქვეშ არიან.

საქართველოს მთავრობა ღიად აცხადებდა, რომ საქართველოს მთავარი საგარეო პრიორიტეტი ევროატლანტიკური ინტეგრაციაა. საქართველო ნატოს განიხილავს, როგორც სტაბილურობისა და უსაფრთხოების უმთავრეს მექანიზმს. რუსეთი ყველანაირი მეთოდით შეეცდებოდა ხელი შეეშალა საქართველოსთვის, რათა მას გადაეხვია ევროპული გზიდან. ბუქარესტის საგაზაფხულო სამიტი და ნატოს პოზიცია საქართველოსა და უკრაინის მიმართ გახდა ომის დაჩქარების ძირითადი მიზეზი.

უკრაინა „ბამოქახილი“

რუსეთს როგორც საქართველოსთან, ისე უკრაინასთან მიმართებაში ერთი და იმავე მიზანი ამოძრავებს: ამ ქვეყნების საკუთარი გავლენის სფეროში მოქცევა და მათთვის ხელის შეშლა გახდნენ ევროატლანტიკური სივრცის ნაწილი. 2008 წლის აგვისტოს ომი, საქართველოსთვის იყო ნატო-ში განწევრიანების დამაბრკოლებელი ფაქტორი, 2014 წლის მოვლენები კი, რომელიც უკრაინაში განვითარდა, უკრაინის ევროატლანტიკური ინტეგრაციის არჩევანის სანაღმდეგოდ მიმართული.

კრემლმა უკრაინის აღმოსავლეთი ნაწილი და პრორუსული სეპარატისტები გამოიყენა უკრაინის სახელმწიფოს დესტაბილიზაციის მოსახდენად. რუსეთისთვის ყირიმი გახდა უკრაინაზე ზეწოლის ბერკეტი. რუსეთის ხელისუფლებამ განაცხადა, რომ უკრაინაში მომხდარი არეულობის გამო დაიცავდა თავის მოქალაქეებს, რომლებიც საფრთხეში იმყოფებოდნენ. რუსეთმა მიიერთა ყირიმი; მან გააკრიტიკა ამერიკის შეერთებული შტატები და ევროპა და აღნიშნა, რომ რუსეთის საზღვართან ნატოს ჯარების ყოფნას არ დაუშვებს.

რუსეთს როგორც საქართველოსთან, ისევე უკრაინასთან მიმართებაში ერთი და იგივე მიზანი გააჩნია - ძალაუფლების/გავლენის შენარჩუნების სურვილი, რომლის განხორციელებასაც რუსეთი ძალადობრივი პოლიტიკის გატარებით ახორციელებს.

უკრაინასა და საქართველოში რუსეთის მიერ სამხედრო შემოჭრა აშკარად წააგავს ერთმანეთს, არა მხოლოდ იმიტომ რომ ოკუპანტის ხელწერა არის მსგავსი, არამედ იმიტომაც რომ ზემოთხსენებულ ორ ქვეყანას მსგავსი წარსული აქვს.

უკრაინისგან განსხვავებით, რუსეთისთვის გაცილებით იოლი იყო საქართველოში ომის წამოწყება რადგან არსებობდა რუსეთის მიერ ორგანიზებული და დაფინანსებული სეპარატიზმის გამოცდილება, რაც იმ ეტაპზე არ ხდებოდა უკრაინაში. საქართველოში განხორციელებული სამხედრო აგრესია კი იყო ასევე გამაფრთხილებელი სიგნალი უკრაინისთვის, რომ ევროატლანტიკური ალიანსისკენ სწრაფვა მსგავს შედეგებს მოუტანდათ.

რუსეთმა მთლიანად დაარღვია 1994 წელს უკრაინასა და რუსეთს შორის დადებულ ხელშეკრულება, სადაც პირდაპირ წერია, რომ არც ერთი მხარე არ გამოიყენებს თავის ეკონომიკურ ბერკეტებს, არ შეუშლის ხელს ნებისმიერ საერთაშორისო ორგანიზაციაში განწევრიანებას.

დასკვნა

2008 წლის აგვისტოში, საქართველოში განვითარებულმა მოვლენებმა ცხადყო, რომ რუსეთი კვლავ ცდილობს აქტიური როლი ითამაშოს მსოფლიო ასპარეზზე. რუსეთის ასეთ მისწრაფებას აღვივებს ნატოს გაფართოება აღმოსავლეთით, რაც მას უბიძგებს აქტიურად ჩაერიოს აღმოსავლეთ ევროპისა და სამხრეთ კავკასიის სახელმწიფოთა პოლიტიკაში.

საქართველოსთან 2008 წლის აგვისტოს ომის შედეგად, რუსეთმა ხელი შეუშალა საქართველოს ჩრდილო-ატლანტიკურ ალიანსში განწევრიანებასა და ენერგორესურსების გადაზიდვას გლობალურ

სისტემებში საქართველოს სტაბილურ პარტნიორად ჩამოყალიბების პერსპექტივას.⁷ 2008 წელს რუსეთის მიერ საქართველოში განხორციელებულმა აგრესიამ და საქართველოში რუსეთის ფედერაციის საოკუპაციო ჯარების განლაგებამ გააუარესა ქვეყნის უსაფრთხოების გარემო. „ამ ომმა ცხადყო, რომ რუსეთის ფედერაციის ხელისუფლება არ ეგუება საქართველოს სახელმწიფო სუვერენიტეტს, მათ შორის, მის მიერ დემოკრატიის სასარგებლოდ გაკეთებულ არჩევანს, ქვეყნის დამოუკიდებელ საშინაო და საგარეო პოლიტიკას“.⁸ 2014 წელს კი რუსეთმა უკრაინაში მოაწყო არეულობა, უკრაინის ევროკავშირში ინტეგრაციის ხელისშემშლის მიზნით.

სტატიაში შემოთავაზებული შედარებითი ანალიზისას, ცხადი გახდა, რომ რუსეთის მიერ უკრაინაში განხორციელებული ქმედებები ერთგვარი დადასტურებაა იმ მოსაზრებისა, რომ აგვისტოს ომი ძნელად თავიდან ასაცილებელი იყო.

რუსეთის მიერ საქართველოში განხორციელებული სამხედრო აგრესია აიხსნება, როგორც რუსეთის მიერ ბრძოლა ძალაუფლებისთვის; საერთაშორისო სისტემის ბიპოლარულობის აღდგენის მცდელობა და ამერიკის, როგორც ჰეგემონი სახელმწიფოს დაბალანსება.⁹ სწორედ ამ მიზნის განსახორციელებლად სჭირდებოდა საქართველო, შემდგომში უკრაინა, რათა ეს სახელმწიფოები საბოლოოდ არ დაეკარგა მათი ევროატლანტიკურ სივრცეში ინტეგრაციით, რის შედეგადაც, შესაბამისად, საბოლოოდ დაკარგავდა რეგიონში ჰეგემონიის შანსს. ეს ერთ-ერთი იმ მიზეზთაგანია, რამაც საქართველო და რუსეთი კონფლიქტის ზღვარზე მიიყვანა.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. ასმუსი, რონალდ. მცირე ომი რომელმაც მსოფლიო შეძრა. ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა.
2. ფხალაძე, თენგიზ. რუსეთის კავკასიური პოლიტიკის ძირითადი ვექტორები/SOFT POWER რუსეთის საგარეო პოლიტიკის ახალი კონცეფცია საქართველოსთან მიმართებაში, 2008 წლის აგვისტოს შემდგომი პერიოდი, ICGS, კონრად ადენაუერის ფონდი, 2010.
3. თხანაშვილი, ნინო. აგვისტოს ომის გამომწვევი მიზეზები თავდაცვითი და თავდასხმითი რეალიზმის ჭრილში. თბილისი: ჟურნალი - ინტელექტუალი. 2017. გვ. 122-126.
4. თხანაშვილი, ნინო. აგვისტოს ომი საერთაშორისო ურთიერთობების თეორიებისა და შდარებითი ანალიზის ჭრილში. ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი. 2014.
5. საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფცია. 2012. გვ. 8.
6. Bishku, Michael. The South Caucasus Republics and Russia's Growing Influence: Balancing On a Tightrope, Gloria Center, Global Research in International Affairs, August 2011.
7. The NATO Summit at Bucharest, 2008, CRS Report for Congress. Paul Gallis. 2008.
8. Bucharest Summit Declaration, 2008. წვდომა, 23/09/2019. https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_8443.htm
9. რუსეთის პრეზიდენტის ოფიციალური ვებ-გვერდი 30.09.2008 <http://news.kremlin.ru/transcripts/1564> (წვდომა 24.09.2019)

⁷ თ. ფხალაძე. გ. ვოლსკი, რუსეთის კავკასიური პოლიტიკის ძირითადი ვექტორები/SOFT POWER რუსეთის საგარეო პოლიტიკის ახალი კონცეფცია საქართველოსთან მიმართებაში, 2008 წლის აგვისტოს შემდგომი პერიოდი, ICGS, კონრად ადენაუერის ფონდი, 2010, გვ.16

⁸ საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფცია. 2012. გვ.8

⁹ თხანაშვილი, ნინო. აგვისტოს ომის გამომწვევი მიზეზები თავდაცვითი და თავდასხმითი რეალიზმის ჭრილში. თბილისი: ჟურნალი - ინტელექტუალი. 2017. გვ. 122-126.

ნატოს ახალი სტრატეგია რუსეთთან მიმართებაში და საქართველოს როლი. პოლიტიკური და სამხედრო ასპექტები

ნიკა ჩიტაძე

**შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტის პროფესორი
საერთაშორისო სწავლების ცენტრის ხელმძღვანელი.
სპეციალობა: პოლიტიკა/საერთაშორისო ურთიერთობები**

გიორგი ქავთარაძე

ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტის მაგისტრანტი

აბსტრაქტი

ნაშრომში ძირითადი ყურადღება გამახვილებულია ნატო-ს მიერ რუსეთის აგრესიული პოლიტიკის შესაკავებლად შემუშავებული ოთხპუნქტიანი გეგმის ანალიზზე, რომელიც თავის მხრივ მოიცავს ისეთ მნიშვნელოვან საკითხებს, როგორებიცაა: რუსეთზე სანქციების მეშვეობით ზეწოლის გაძლიერება; ალიანსის გააქტიურება შავი ზღვის რეგიონში; დახმარების პაკეტი მოკავშირეებისათვის, პირველ რიგში საქართველოსა და უკრაინისათვის; კიბერსაფრთხეებთან ბრძოლა. თემის მეორე ნაწილი ეთმობა საქართველოს - როგორც ნატო-ს ერთ-ერთი მთავარი პარტნიორი ქვეყნის - ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის აღნიშნული სტრატეგიის ფარგლებში როლისა და ადგილის განხილვას, ასევე საქართველოს სამხედრო ძალების მიერ ნატოს წევრ ქვეყნებთან ერთად საერთაშორისო უსაფრთხოების სფეროში შეტანილი წვლილის გათვალისწინებით - კერძოდ საქართველოს მონაწილეობა სამშვიდობო და ანტიტერორისტულ ოპერაციებში კოსოვოში, ერაყსა და ავღანეთში განხილვა იმისა, განიხილება, თუ რა პერსპექტივები არსებობს სამხედრო, უსაფრთხოების და პოლიტიკური თვალსაზრისით ჩვენი ქვეყნის ევრო-ატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის მიმართულებით, მათ შორის ნატო-ს მიერ წარმოდგენილი ოთხპუნქტიანი გეგმის ფარგლებში.

NATO'S NEW STRATEGY TOWARDS RUSSIA AND ROLE OF GEORGIA POLITICAL AND MILITARY ASPECTS

NIKA CHITADZE

**PROFESSOR OF INTERNATIONAL BLACK SEA UNIVERSITY
HEAD OF INTERNATIONAL STUDIES CENTER.
SPECIALTY: POLITICS / INTERNATIONAL RELATIONS**

GIORGI KAVTARADZE

GEORGE WASHINGTON UNIVERSITY MA STUDENT

ABSTRACT

The main attention in the research is focused the analysis of the four-point plan of NATO related to the countering the aggressive policy of Russia, which from its turn consists such important topics, as: intensifying pressure through sanctions on Russia; Activating the Alliance in the Black Sea region; Assistance package for allies, primarily to Georgia and Ukraine; Cybersecurity.

Second part of the research is dedicated to review the role and place of Georgia, as a main partner country of the North Atlantic Alliance within the new strategy of NATO. Also, taking into account the contribution of the military forces of Georgia together with NATO members states in the International Security – particularly participation of Georgian military forces in the antiterrorist and peacekeeping operations in Kosovo, Iraq and Afghanistan, it is considered what kind of perspectives are from the military, political and security point of view toward the direction of the integration of our country to the Euro-Atlantic structures, including the four-point plan, which has been presented by NATO.

შესავალი

მსოფლიო პოლიტიკაში არსებული თანამედროვე რეალობების გათვალისწინებით, რუსეთის იმპერიალისტური ამბიციების შესაკავებლად, ჩრდილო-ატლანტიკურმა ალიანსმა მთელი რიგი ღონისძიებები შეიმუშავა.

კერძოდ, ცვლილებები იქნა განხორციელებული სამხედრო სტრატეგიაში. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ „ცივი ომის“ დასრულების შემდეგ ნატო-ს მიერ მიღებული დოკუმენტები - მაგალითად ნატო-ს სტრატეგიული კონცეფცია და ა.შ. ცვლილებას ყოველი 10 წლის შემდეგ განიცდიდა, თუმცა, რუსეთის მიერ უკანასკნელი წლების განმავლობაში განხორციელებული აგრესიული პოლიტიკის შედეგად, ასევე, თუ დავყვარდნობით ნატო-ს გენერალური მდივნის იენს სტოლტენბერგის განცხადებას რუსეთის მხრიდან ბირთვული საფრთხის არსებობასთან დაკავშირებით, შესაბამისი პოლიტიკური და სამხედრო ხასიათის დოკუმენტების გადახედვა გაცილებით ადრე განხორციელდა.

ალიანსის გენერალური მდივნის განცხადების თანახმად, ახალი სამხედრო კონცეფცია სტაბილურობასა და თავდაცვისუნარიანობის გაზრდისა და გაძლიერებისაკენ იქნება მიმართული.

საქართველოსა და უკრაინაში განვითარებულმა მოვლენებმა ნატო-ს წინაშე ახალი ამოცანები დასახა, რომელთა განხორციელების ფარგლებში ნათლად გამოჩნდა, რომ კრემლის ექსპანსიონისტური და აგრესიული პოლიტიკის შეკავებას განსაკუთრებული მიდგომები სჭირდება.

ნატოს მიერ რუსეთის შესაკავებლად შემუშავებული ახალი ოთხპუნქტიანი გეგმის ძირითადი ასპექტები სწორედ ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, შემუშავებულ იქნა სტრატეგია, რომელიც 4 პუნქტისგან შედგება, კერძოდ:

1. მოსკოვზე ზეწოლის გაძლიერება. სანქციები და ბაზები.

აღნიშნული პუნქტის ფარგლებში განიხილება ის პოლიტიკური ზეწოლა, რომელშიც სანქციები იგულისხმება. იმის მიუხედავად, რომ ნატო-ს ევროპელ მოკავშირეებში აღნიშნულის მიზანშეწონილობის და ეფექტურობის შესახებ ქვეყნების პოზიციები ერთმანეთისაგან განსხვავდება, საერთო ჯამში არსებობს კონსენსუსი იმასთან დაკავშირებით, რომ ვიდრე რუსეთი არ გამოხატავს თავის პატივისცემას საერთაშორისო სამართლის მთავარი პრინციპების მიმართ, სანქციები სხვადასხვა ფორმით ამ ქვეყნის მიმართ შენარჩუნებულ უნდა იქნეს.

აღნიშნული პუნქტის ერთ-ერთი შემადგენელი ნაწილია ნატოს წევრი ქვეყნების თავდაცვისუნარიანობის ზრდა. ასე მაგალითად, ნატომ საკუთარი რეგულარულად ბაზირებული კონტიგენტი გააძლიერა რუმინეთში, ხოლო ამავე სახელმწიფოს ქალაქ ოტოპენში 2019 წლის მაისში დასრულდა სწავლება „კომუნიკაციის და ინფორმატიკის“ სფეროში (მედია ბიზნესისთვის, 2019).

ჩრდილო-ატლანტიკური ალიანსის ოფიციალური წარმომადგენლების აზრით, აღნიშნული ფაქტორები მოსკოვზე ფსიქოლოგიურ ზეწოლას აძლიერებს და ხელს უწყობს ალიანსის პოზიციების გამყარებას ევროპის კონტინენტზე, მათ შორის რუსეთის საზღვრების უშუალო სიახლოვეს.

ამავე დროს ნატო-ს შტაბ-ბინაში აღნიშნავენ, რომ აღმოსავლეთ ევროპაში განლაგებული ალიანსის ოთხი ბატალიონი, თავისი შეიარაღებით და რაოდენობით არ მოდის თანაფარდობაში, მოსკოვის მიერ, ნატოს ქმედებების საპასუხოდ, რუსეთის დასავლეთ და სამხრეთ ნაწილებში განლაგებულ დივიზიების რაოდენობასთან (მედია ბიზნესისთვის, 2018).

2. შავი ზღვის უსაფრთხოება. „ის არცერთ მხარეს ვუთენის“.

ნატოს ახალი სტრატეგიის მეორე პუნქტის არსი - ალიანსის მონაწილეობა შავი ზღვის რეგიონში. საუბარია საპატრულო თვითმფრინავებზე, საზღვაო ფრეგატების, ავია გამანადგურებისა და სხვა საბრძოლო ხომალდების რეგიონში განთავსებასა და სამხედრო წვრთნების ორგანიზებაზე.

რუსეთის მიერ ყირიმის ოკუპაციამდე ნატო-ს პრიორიტეტს ბალტიის ზღვის რეგიონში პოზიციების გამყარება წარმოადგენდა, თუმცა განსაკუთრებით 2014 წლიდან განვითარებული მოვლენების შედეგად, ნატო-ს უელსისა და ვარშავის სამიტებზე მიღებულ დეკლარაციებში მკაფიოდ იყო წარმოდგენილი ალიანსის მიერ შავი ზღვის რეგიონში გააქტიურების აუცილებლობა.

„დადგა ის ხანგრძლივი პერიოდი, რომლის ფარგლებში შავი ზღვის რეგიონი, რუსეთის ძლიერი სამხედრო მონაწილეობის გამო, არასტაბილური გახდა. ჩვენ გვაქვს სწავლებების გრძელი სია, რომლებსაც ნატო მოკავშირეებთან ერთად განახორციელებს ამ ტერიტორიაზე. ეს გამომდინარეობს სამხედრო რეალობით, პოლიტიკური მოტივებით და ძალების დემონსტრირების მიზნით“, - განაცხადა ნატოს გენ-მდივნის წარმომადგენელმა, ჯეიმს აპათურაიმ (James Apathuray, 2018).

3. დახმარების პაკეტი მოკავშირეებისთვის

აღნიშნული პრიორიტეტების ფარგლებში პირველ რიგში საქართველო და უკრაინა მოიაზრებიან. ერთობლივი წვრთნები ჩატარება ნატო-ს წევრი ქვეყნების შეიარაღებულ ძალებთან ერთად მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს ჩვენი ქვეყნის ევრო-ატლანტიკურ სტრუქტურებთან დაახლოების პროცესს და დადებითად აისახება საქართველოს შეიარაღებული ძალების თავდაცვისუნარიანობის ამაღლების პროცესზე.

უკრაინასთან დაკავშირებით თანამშრომლობის მთავარ სფეროებად მიიჩნევა სპეცსამსახურების დონეზე, ასევე სამხედრო-საზღვაო ძალების გაძლიერების მიმართულებით კავშირუერთობების განმტკიცებაზე.

4. კიბერსაფრთხეებთან ბრძოლა

ალიანსის ოფიციალური წარმომადგენლების აზრით, თანამედროვე რეალობის ფარგლებში კიბერსაფრთხეები რეალურ სამხედრო ქმედებებს უტოლდება. როგორც მინიმუმ ერთმა კიბერ შეტევამ შესაძლოა ეკონომიკას მილიარდობით დოლარის მოცულობის ბარალი მიაყენოს, მოახდინოს კრიტიკულად მნიშვნელოვანი ინფრასტრუქტურის პარალიზება და შეაფერხოს როგორც წამყვანი სახელმწიფო ინსტიტუტების, ასევე მსხვილი კომპანიების ფუნქციონირება.

ნატოს გენერალური მდივნის, იენს სტოლტენბერგის განცხადების თანახმად, „კიბერუსაფრთხოების მიმართულებით ნატო-ს იმუნიტეტი არ გააჩნია. ჩვენი მხრიდან ყოველი დღის განმავლობაში ხორციელდება საფრთხის შემცველი ქმედებების რეგისტრაცია, რომელიც ჩრდილო-ატლანტიკური ალიანსის კიბერსისტემის წინააღმდეგაა მიმართული. ახალი ტექნოლოგიების, ხელოვნური ინტელექტის, „ფიქ-ნიუსების“ განვითარება კიდევ უფრო მეტად ზრდის კიბერსაფრთხეების მნიშვნელობას“ (Stoltenberg, 2019).

თანამედროვე პირობებში, ხდება ნატო-ს მიერ სახმელეთო, საზღვაო და საჰაერო სივრცესთან კიბერსივრცის გათანაბრება. შესაბამისი კიბერსაფრთხეების თავიდან ასარიდებლად ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის ფარგლებში ფუნქციონირება დაიწყო კიბერ-ოპერაციების სპეციალურმა ცენტრმა, რომლის მაქსიმალური დატვირთვაც 2023 წლისთვისაა ნავარაუდები (მედია ბიზნესისთვის, 2019).

ნატოს ყოფილი გენ-მდივანი, ანდრეს ფოგ რასმუსენის აზრით, ნატო-მ ახალ საფრთხეებთან ბრძოლის გზაზე ყურადღება ელექტრონულ დაზვერვაზე უნდა გაამახვილოს და მცირე დროის განმავლობაში ოპერატიული გადანაცვებები მიიღოს. ალიანსის ყოფილი ხელმძღვანელის აზრით, უმნიშვნელოვანესია, რომ კიბერ-ოპერაციების ცენტრმა 2023 წლამდე დაიწყოს სრული დატვირთვით მუშაობა და აღნიშნული სტრუქტურის საკადრო შემადგენლობა მნიშვნელოვნად უნდა აღემატებოდეს იმ რაოდენობას, რომელიც დღევანდელ ეტაპზე გათვალისწინებული (მედია ბიზნესისთვის, 2019).

საქართველო-ნატო-ს ურთიერთობები და ოთხპუნქტიანი გეგმა

ძირითადი ძლიერი მხარეები საქართველოს ნატოში ინტეგრაციის გზაზე, სამხედრო და უსაფრთხოების ასპექტები

სამხედრო კონტრიბუცია: 1999 წლიდან საქართველო აქტიურად მონაწილეობს ჩრდილო-ატლანტიკური ალიანსის მიერ ინიცირებულ სამშვიდობო და ანტი-ტერორისტულ ოპერაციებში. ჩვენი ქვეყნის შეიარაღებული ძალების საერთაშორისო ასპარეზზე პირველ აქტიური ჩართვა კოსოვოს კონფლიქტის დასრულების შემდგომ პერიოდში განხორციელდა, როდესაც ნატო-ს ეგიდით, სამშვიდობო მისიაში დაახლოებით 150 ქართველი სამხედრო მოსამსახურე იყო მობილიზებული.

საქართველომ უმნიშვნელოვანესი წვლილი შეიტანა ერაყის სამშვიდობო მისიის ფარგლებში

შეიტანა, მიუხედავად იმისა, რომ აღნიშნული სამშვიდობო და ანტიტერორისტული ოპერაცია ნატო-ს ვეგდით არ ხორციელდებოდა, მაგრამ მასში ძირითადად ნატო-ს წევრი სახელმწიფოების სამხედრო ძალების წარმომადგენლები მონაწილეობდნენ, სადაც უდიდესი გახლდათ ამერიკის შეერთებული შტატების წვლილი. კერძოდ, 2008 წლის პირველ ნახევარში ქართული კონტინგენტის რაოდენობამ ახლო აღმოსავლეთის ამ სახელმწიფოში 2,300 სამხედროს მიაღწია. მოგვიანებით, რუსეთის მიერ საქართველოს წინააღმდეგ განხორციელებული სამხედრო აგრესიის დროს, აღნიშნული კონტინგენტი, რომელმაც ანტიტერორისტული და სამშვიდობო ოპერაციების განხორციელების ფარგლებში უდიდესი გამოცდილება მიიღო, საქართველოში დააბრუნეს. იმ დროს აღნიშნული საჯარისო ფორმირებები მზად იყვნენ დაეცვათ საქართველოს დედაქალაქი, თბილისი და საქართველოს დამოუკიდებლობა.

ავღანეთში, ქართული საჯარისო ნაწილები ISAF-ის მისიის ფარგლებში დაგეგმილ ოპერაციებში პირველად 2004 წელს ჩაერთვნენ და მათი რაოდენობა რამდენიმე ათეულ სამხედრო მოსამსახურეს შეადგენდა. თუმცა ეტაპობრივად ქართული კონტინგენტის რაოდენობა ავღანეთში თანდათან იზრდებოდა და ISAF - ის მისიის საბოლოო ფაზის ფარგლებში საქართველო ავღანეთში დაახლოებით 1,560 სამხედრო მოსამსახურით იქნა წარმოდგენილი. შესაბამისად, ავღანეთში დისლოცირებული 50 ქვეყნის შეიარაღებულ ძალებს შორის, საქართველო ნატოს არანევრი ქვეყნებიდან „ISAF-ის“ მისიის ფარგლებში გახლდათ ყველაზე დიდი წვლილის შემტანი, მითუმეტეს თუ გავითვალისწინებთ იმ ფაქტს, რომ ქართველი სამხედროები დისლოცირებულები იყვნენ ჰელმანდის პროვინციაში, რომელიც ნარკოტიკული ნივთიერებების წარმოების გამო ავღანეთის ყველაზე ცხელ რეგიონს წარმოადგენდა. „ISAF“-ის მისიის დასრულების შემდეგ, 2015 წლის 1 იანვრიდან, ჩრდილო-ატრანტიკურმა ალიანსმა, ახალი ოპერაციის, „მტკიცე მხარდაჭერის მისია“ (Resolute Support Mission - RSM) განხორციელება დაიწყო. მის მიზანს ავღანეთის არმიისა და უსაფრთხოების ძალების მხარდაჭერა წარმოადგენს. პროგრამაში მონაწილე დაახლოებით 13 ათასი სამხედრო მოსამსახურიდან, საქართველო - როგორც მისიის ერთ-ერთი აქტიური წევრი, 870 სამხედრო მოსამსახურითაა წარმოდგენილი (ჩიტაძე, 2018).

სამხედრო ხარჯები: როგორც ცნობილია, ალიანსის წევრ ქვეყნებს აღებული აქვთ ვალდებულება, რომ აღნიშნული სახელმწიფოების თავდაცვის ბიუჯეტი მთლიანი შიდა პროდუქტის 2%-ზე არანაკლები უნდა იყოს. დღევანდელ ეტაპზე, აღნიშნულ კრიტერიუმს ნატო-ს მხოლოდ 3 სახელმწიფო აკმაყოფილებს. სხვადასხვა მონაცემებზე გაანგარიშებით, 2024 წლისათვის შესაბამის ზღვარს ალიანსის წევრი 29 ქვეყნიდან დაახლოებით 15 დააკმაყოფილებს. საქართველო შესაბამის სტანდარტს რამდენიმე წლის განმავლობაში აკმაყოფილებს. გარდა ამისა, ალიანსის ერთ-ერთი მთავარი მოთხოვნაა, რომ თავდაცვის ბიუჯეტის არანაკლებ 20% შეიარაღებისთვის იყოს გათვალისწინებული. აღნიშნულ მოთხოვნასაც საქართველო აკმაყოფილებს. მეორეს მხრივ, 2018 წელს ბიუჯეტის მხოლოდ 53% (2015 წლის 66%-ის ნაცვლად) გამოიყოფა ხელფასებსა და სოციალურ დახმარებებზე, რაც აგრეთვე ნატო-ს საკუთარი წევრებისათვის მოთხოვნის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან კრიტერიუმს წარმოადგენს (ჩიტაძე, 2018).

ნატო-საქართველოს შორის ბოლო პერიოდში გამართული სამხედრო სწავლებები

„ნატო-საქართველოს სწავლება 2019“ გახლავთ სამეთაურო-საშტაბო სწავლება, რომელიც 18-29 მარტის ჩათვლით “წვრთნისა და შეფასების ერთობლივ ცენტრში” (JTEC) გაიმართა და მასში 343 სამხედრო და სამოქალაქო პირმა მიიღო მონაწილეობა.

„ნატო-საქართველოს სწავლება 2019“ გახლდათ პირველი ერთობლივი მრავალეროვნული ბრიგადის დონის სამეთაურო-საშტაბო სწავლება, რომელსაც საქართველოს თავდაცვის ძალები ხელმძღვანელობდა.

სწავლება მიზნად ისახავდა საქართველოს, ალიანსის და პარტნიორი ქვეყნების შეიარაღებული ძალების ურთიერთთავსებადობის ამაღლებასა და საქართველოს თავდაცვის ძალების მართვისა და კონტროლის შესაძლებლობების გაძლიერებას. სწავლება ასევე გამოცადა ალიანსის Non Article 5 კრიზისებზე რეაგირების ყოვლისმომცველ მიდგომა.

„ნატო-საქართველოს სწავლება 2019“ გახლდათ რიგით მეორე სწავლება, რომელიც ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტის ფარგლებში (SNGP) ჩატარდა - პაკეტი საქართველოს 2014 წელს უელსში გამართულ ნატოს სამიტზე მიენიჭა. ნატო-საქართველოს პირველი ერთობლივი სწავლება 2016 წელს ჩატარდა.

იმ სამხედრო წვრთნებისაგან განსხვავებით, რომელიც წინა წლებში ჩატარდა, 2019 წელს

ლონისძიების მასშტაბი გაფართოვდა, კერძოდ თუ წინა სწავლებაში მონაწილეობას 14 სახელმწიფოს შეიარაღებული ძალების წარმომადგენლები იღებდნენ, მიმდინარე წელს გამართულ წვრთნებში 24 ქვეყანამ მიიღო მონაწილეობა (ალბანეთი, ბელგია, ბულგარეთი, ჩეხეთის რესპუბლიკა, გერმანია, დანია, ესტონეთი, საფრანგეთი, საბერძნეთი, გაერთიანებული სამეფო, უნგრეთი, ლატვია, ლიეტუვა, პოლანდია, ნორვეგია, პოლონეთი, პორტუგალია, რუმინეთი, სლოვაკეთი, თურქეთი, აშშ, აზერბაიჯანი, საქართველო, შვედეთი) (საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო, 2019).

სწავლება ღირსეული პარტნიორი - სამხედრო წვრთნები „ღირსეული პარტნიორი“ - გახლავთ საქართველოს შეიარაღებული ძალებისა და აშშ-ის ევროპაში დისლოცირებული სამხედრო ძალების ერთობლივი წვრთნები. სწავლების ძირითად მიზანს წარმოადგენს საქართველოს, აშშ-ის და სხვა მონაწილე ქვეყნების სამხედრო ძალების თავდაცვისუნარიანობის ამაღლება მრავალეროვნული სამხედრო სწავლებების ფარგლებში. სწავლებები „ღირსეული პარტნიორი“ ვაზიანის სამხედრო ბაზის ტერიტორიაზე ტარდება (U.S. Army Europe, 2019).

სამოგადოებრივი მხარდაჭერა ნატოში ინტეგრაციის გზაზე

სხვადასხვა სოციოლოგიურ კვლევებზე დაფუძნებით, რომელიც საქართველოში 2006 წლიდან იწარმოება, საქართველოს მოსახლეობის მინიმუმ 65% მხარს უჭერს ქვეყნის ევროპულ და ევრო-ატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის პროცესს. მაგალითად, 2018 წელს „კავკასიის კვლევების რესურს ცენტრი საქართველოში“ მიერ განხორციელებულ კვლევაზე დაყრდნობით, საქართველოს მოსახლეობის უდიდესი ნაწილისათვის, ჩვენი სახელმწიფოს საგარეო პოლიტიკის მთავარ პრიორიტეტს ნატო-სა და ევროკავშირში გაწევრიანება წარმოადგენს. გამოკითხულთაგან 67% -მა სრულად ან ნაწილობრივ მხარი დაუჭირა საქართველოს ჩრდილოატლანტიკურ ალიანსში გაწევრიანებას, ხოლო წინააღმდეგი გახლდათ მხოლოდ 20% (ჩიტაძე, 2018).

დასკვნა

როდესაც ვსაუბრობს იმაზე, რომ საქართველოს გააჩნია მისწრაფება გახდეს ნატოს-ს სრულუფლებიანი წევრი. შესაბამისად, ჩნდება კითხვა, რატომ ჩრდილოატლანტიკური ალიანსი? დღეს საუბარი მიმდინარეობს იმაზე რომ ნატო თანდათან ხდება უფრო გლობალური მოთამაშე და მეტი წვლილი შეაქვს მსოფლიოს სხვადასხვა რეგიონში (მაგ: ბალკანეთი, ავღანეთი, ლიბია, ერაყი და ა.შ.) მშვიდობის, სტაბილურობისა და უსაფრთხოების განმტკიცების საქმეში. აქედან გამომდინარე, მთელი რიგი ქვეყნებისთვის და განსაკუთრებით იმ სახელმწიფოებისათვის, რომელთა დამოუკიდებლობას და ტერიტორიულ მთლიანობას საფრთხე ემუქრება, ნატოსთან თანამშრომლობის განვითარებას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება. შესაბამისად, ისმის კითხვა, რას ნიშნავს ნატოში გაწევრიანება კონკრეტულად საქართველოსთვის?

პირველი, ნატოს წევრობა გახლავთ ძალიან ეფექტური იარაღი პოლიტიკური და უსაფრთხოების მიმართულებით რეფორმების განხორციელების გზაზე. მეორე, ნატო არის გაერთიანება, რომლის ფარგლებშიც წევრი ქვეყნები, ერთმანეთს სახელმწიფოებრიობის განმტკიცების პროცესში ეხმარებიან. მესამე, ნატოს წევრობა მიღწევაა იმ შემთხვევაში, თუკი ქვეყანა აკმაყოფილებს დემოკრატიულ, ეკონომიკურ, პოლიტიკურ, თავდაცვისა და უსაფრთხოების სტანდარტებს. შესაბამისად, ნატოში გაწევრიანებისკენ სწრაფვა ბადებს კითხვას: „რისი მიღწევა სურს საქართველოს?“ ნატო-ს შესაბამისი პოლიტიკური, სამხედრო, ეკონომიკური, სამართლებრივი და სხვ. სტანდარტების დაკმაყოფილება ქვეყნის სახელმწიფოებრიობის განმტკიცების მიზნით შესაბამისი რეფორმების განხორციელების აუცილებლობას განაპირობებს.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველო ნატო-ს წევრი ჯერ არ გამხდარა, არსებობს ორ მხარეს შორის თანამშრომლობის განვითარების მრავალი მექანიზმი, მათ შორის, ნატო-საქართველოს კომისია, ყოველწლიური ეროვნული პროგრამა, ნატო-ს სასწავლო ცენტრის ფუნქციონირება საქართველოს ტერიტორიაზე, ერთობლივი სამშვიდო და ანტი-ტერორისტული ოპერაციები და ა.შ. რაც იძლევა იმის საფუძველს, რომ განვაცხადოთ, საქართველო ნატო-ს ერთ-ერთ საიმედო და სანდო პარტნიორს წარმოადგენს და ალიანსის ახალი ოთხპუნქტიანი სტრატეგიის პრაქტიკული განხორციელების საქმეში, მათ შორის, ან პირველ რიგში სამხედრო მიმართულებით ჩვენს ქვეყანას მნიშვნელოვანი წვლილის შეტანა შეუძლია.

REFERENCES

მედია ბიზნესისთვის (2019). ნატოს რუსეთის შესაკავებლად ახალი ოთხპუნქტიანი გეგმა შეიმუშავა. მასალა გამოყენებულია შემდეგი ვებ-გვერდიდან: <https://www.m2b.ge/post/272821-natom-ruse-tis-sesakaveblad-axali-otxpunqtiani-gegma-seimusava>

ჩიტაძე, ნიკა (2018). საერთაშორისო სწავლების კვლევითი ცენტრი. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიები და ახალი პერსპექტივები ქვეყნის ნატო-ში განწევრიანების გზაზე. მასალა გამოყენებულია შემდეგი ვებ-გვერდიდან: <https://centerforis.blogspot.com/2018/03/blog-post.html?sref=fb>

საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო (2019). ნატო-საქართველოს სწავლება 2019 ოფიციალურად გაიხსნა. მასალა გამოყენებულია შემდეგი ვებ-გვერდიდან: <https://mod.gov.ge/ge/news/read/7203/nato-saqartvelos-swavleba-2019-oficialurad-gaixsna>

First Channel (2015). James Appathurai – I will return to Brussels with Salome Zurabishvili's messages. Retrieved from: <https://1tv.ge/en/news/james-appathurai-will-return-brussels-salome-zurabishvilis-messages/>

NATO (2019). Secretary General gives keynote speech on NATO's adaptation to cyber threats Retrieved from: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_166287.htm?selectedLocale=en

U.S. Army Europe (2019). Noble partner. Retrieved from: <https://www.eur.army.mil/noblepartner/>

მიჯელ მუსხელი - ევროკული კავშირის ინსტიტუციური საქართველოს შესახებ

ედიშერ ჯაფარიძე
სოციალურ მეცნიერებათა აკადემიური დოქტორი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ევროკავშირში გასაწევრიანებლად ჯერ კიდევ ბევრი გამოწვევა არსებობს, მაგრამ არც თუ ისე მიუღწევადია და საამისოდ ქმედითი ნაბიჯები უკვე გადადგმულია. ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ ევროკული ერების ოჯახს საქართველოც მალე შეუერთდება. მ. მუსხელიშვილის შემოქმედების მიზანი და ნატვრაც სწორედ ეს იყო, საქართველო ყოფილიყო დემოკრატიული და ევროკული ყაიდის ქვეყანა. მან საამისოდ პარიზში და ბრიუსელში ჩაუყარა საფუძველი ევროკული იდეების დამუშავებას და ევროკული საქართველოს საფუძვლებს (ევროკავშირის ფუნდამენტურ კონსტიტუციას) - ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლების დაცვას. 1950 წლის 6 აგვისტოს სტრასბურგში, ევროკონფერენციის გახსნის წინა დღეს, ევროპის 8 ქვეყნის 300 ზე მეტმა სტუდენტმა, ევროგაერთიანების მგზნებარე ინიციატორის მიხეილ მუსხელიშვილსადა სამი სხვა მომხრე პროფესორის წინამძღოლობით, მოშალა საფრანგეთ-გერმანიის სასაზღვრო ინფრასტრუქტურა და აღმართა ერთიანი ევროპის დროშა, „ჩვენ მხოლოდ პატარა ვოცონი დავანთეთ, დიდი ცეცხლი ეხლა სტრასბურგში უნდა გაჩაღდეს, რომ ევროკული გულებიც აინთოს,.... თქვა მაშინ მ. მუსხელიშვილმა.

დიახ საქართველო ევროკულია, თავისი კულტურით, ისტორიით, რელიგიით და თავისუფალი მისწრაფებებით, ამიტომაცაა, რომ ევროკავშირის წევრი ქვეყნების მიერ დროულად მოხდა ამის გაცნობიერება-აღიარება და საქართველოს ვიზალიბერალიზაციის იმპლემენტაცია. ვიზალიბერალიზაცია ეს იყო ისტორიული მომენტი საქართველოსთვის და ქართველი ხალხისთვის.

2017 წლის 2 თებერვალს ევროპის პარლამენტმა საქართველოს მოქალაქეებისათვის 553 ხმით 66-ის წინააღმდეგ (28 დებუტატმა თავი შეიკავა ხმის მიცემისაგან) მხარი დაუჭირა სავიზო რეჟიმის გაუქმებას. საქართველოსთვის უვიზო მიმოსვლის შემოღება დაფუძნებულია ჩვენს მიერ ლიბერალიზაციის სამოქმედო გეგმის (VLAP-Visa Liberalisation Action Plan) შესრულებით და გულისხმობს მოგზაურობას ყოველ 6 თვეში 3 თვე ანუ 90 დღე, ევროკავშირის 22 წევრ, 4 არაწევრ (ისლანდია, ლიხტენშტეინი, ნორვეგია და შვეიცარია) და შენგენის 4 კანდიდატ (ბულგარეთ, კვიპროსი, რუმინეთი და კოვრატია) ქვეყანაში (გამონაკლის წარმოადგენენ ევროკავშირის ორი წევრი ქვეყანა დიდი ბრიტანეთი და ირლანდია). იგი ძალაში 2017 წლის 28 მარტს შევიდა, ძალაში შესვლისთანავე 2017 წლის 28 მარტს საქართველოს პრემიერ მინისტრი გორგი კვირიკაშვილი წარჩინებულ სტუდენტებთან და პროფესორ მასწავლებლებთან ერთად სიმბოლური ვიზიტით პირველად, უვიზოდ ჯერ ათენში, შემდგომ კი ბრიუსელში გაემგზავრა. ამით კიდევ ერთხელ ხაზი გაუსვა მის ისტორიული და პოლიტიკურ მნიშვნელობას ადგილობრივ და საერთაშორისო ასპარეზზე. ეს ნიშნავს ქართველი ხალხის დაბრუნებას თავის პირვანდელ სამშობლოში-ევროპაში, რომელიც სულ მუდამ ისწრაფოდა და ბრძოლობდა ამისათვის, განაცხადა ერთ-ერთ ინტერვიუში პრემიერმა.

ვიზა ლიბერალიზაცია არ ნიშნავს ევროკავშირის ქვეყნების ტერიტორიაზე ხანგრძლივი ცხოვრების ან მუშაობის უფლების მიღებას, ის გვაძლევს საშუალებას ვიმოგზაუროთ 90 დღე ნებისმიერი 180 დღის განმავლობაში.

საქართველოსათვის ევროკავშირის ქვეყნებში უვიზოდ მიმოსვლამ შესაძლოა მოიტანოს როგორც დადებითი ასევე უარყოფითი შედეგები. ორივე მათგანი, ბუნებრივია, გამომდინარეობს ვიზალიბერალიზაციის რაობიდან, რომელიც ლოგიკურად შეიძლება ასე დავალაგოთ:

- ევროკავშირის ქვეყნებში თავისუფლად გადაადგილება, რაც გამოიწვევს ბიუროკრატიული წესების მოხსნას საზღვრის გადაკვეთისას;

- საქართველოს ევროპასთან ინტეგრაცია, რაც ხელს შეუწყობს და დააჩქარებს ევროინტეგრაციულ პროცესებს საქართველოს სასარგებლოდ;
- ეკონომიკური სარგებელი, რომელიც გულისხმობს ზოგადად საქართველოს ეკონომიკური ბაზრის მიერთებას ევროპის მსხვილ და კონკურენტულ ბაზართან;
- ოკუპირებულ ტერიტორიაზე აფხაზი და ოსი მოსახლეობისათვის საქართველოს პასპორტების შეთავაზება, რაც მოახდენს აფხაზეთის და ცხინვალის რეგიონის საქართველოსთან გამწვავებული ურთიერთობის საბოლოოდ დეესკალაციას;
- პოლიტიკური, კულტურული და სოციალური პირობების გაუმჯობესება და ევროპულ სტანდარტებთან დაახლოება;

რაც შეეხება უარყოფით შედეგებს, შეიძლება შემდეგნაირად მოვახდინოთ მისი მოკლედ ფორმულირება:

- დემოგრაფიული პრობლემა, საზღვრების გახსნამ მთელი ევროპის მამუბით შესაძლოა გამოიწვიოს ადგილობრივი ქართველი მოსახლეობის უფრო მეტი დობით შემცირება საქართველოდან მიგრაციის ხარჯზე;
- მიგრაციული პროცესების გაზრდა, ვინაიდან მოსახლეობის უმეტესი ნაწილი დაუსაქმებელია და საარსებო მინიმუმის მოსაპოვებლად აქ თუ მთელი ერთი თვე მუხლჩაუხრელად მუშაობს, ევროპაში შესაძლოა უფრო მეტი ანაზღაურება ჰქონდეს „შავ მუშას“ ვიდრე საქართველოში, შესაბამისად მას გაცილებით უფრო გაუადვილდება იქ თავის გატანა;
- პროფესიონალი და ნიჭიერი კადრების გადინება უცხოეთში. ბუნებრივია კარგ პროფესიონალს და ნიჭიერ ადამიანს ევროპაში უფრო მეტი შესაძლებლობა და ანაზღაურება აქვს, ვიდრე საქართველოში ნიებისმიერი მაღალი რანგის საჯარო მოსამსახურეს, შესაბამისად ყოველგვარი ბიუროკრატიული წესების გავლით და ზედმეტი შეზღუდვების გარეშე მოხდება პროფესიონალი ადამიანების უცხოეთში გადინება, რას საქართველოსთვის დიდი დანაკარგი იქნება;
- უცხოელი ლტოლვილების მიღება, როცა ქვეყანას საკუთარი ლტოლვილები ჰყავს. ისეთი ქვეყნისთვის, როგორც საქართველოა, რომელსაც საკუთარი ლტოლვილებიც ბევრი ყავს ქვეყანაში, ვფიქრობ გაუჭირდება ვიზალიბერალიზაციით აღებული ვალდებულებების შესრულება, რაც გულისხმობს საჭიროების შემთხვევაში გარკვეული რაოდენობის ლტოლვილების მიღებას სიირიდან და ახლო აღმოსავლეთის სხვა ქვეყნებიდან;

საქართველოს ევროკავშირთან ვიზალიბერალიზაციის შეჩერების მთავარი აქტორი ევროკომისიაა, იგი უწევს კონტროლს და მონიტორინგს აღნიშნულ თანამშრომლობას. საქართველოში წარმატებით განხორციელებული რეფორმათა ციკლი და ასოცირების ხელშეკრულება გახდა საწინდარი ვიზალიბერალიზაციის მიღებისა, რამაც კიდევ ერთხელ ერთი ორად გაზარდა შანსი საქართველოს დაბრუნების თავის ევროპულ ოჯახში. ქართველი მოსახლეობისათვის ეს გახლავთ საბოლოოდ დაახლოება ევროპულ ფასეულობებთან და ღირებულებებთან, რომლისკენაც საუკუნეების მანძილზე მისწრაფოდნენ. ამიტომ საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ერთობლივი ძალისხმევა მოითხოვს კოორდინირებულად მუშაობას, რათა თავიდან იქნას აცილებული შესაძლო მოსალოდნელი ექსცესები „შეჩერების მექანიზმის“, „ვიზალიბერალიზაციისთვის“ ამოქმედება. „შეჩერების მექანიზმი“ ამოქმედდება იმ შემთხვევაში თუკი:

- მოხდა რეადმისია, ანუ ქვეყანაში 90 დღიანი ყოფნის ვადის გადაცილების შემთხვევაში, შენგენის ქვეყნის ტერიტორიაზე პირის ყოფნა ჩაითვლება არალეგალურად და ასეთი პირი მოძებნილი იქნება ორივე მხარის მიერ და პოვნის შემთხვევაში მოხდება მისი საქართველოში დაბრუნება. ამასთან ერთად ასეთ შემთხვევაში მოქალაქეს შეეზღუდება შენგენის ტერიტორიაზე შესვლა 5 წლამდე ვადით, ხოლო ალტერნატივის სახით შესაძლოა გამოყენებულ იქნას ადმინისტრაციული ჯარიმა 3000 ევრომდე ოდენობით, გადაუხდელობის შემთხვევაში კანონდამრღვევს აევრძალება შესვლა შესაბამის ან ზოგადად შენგენის ტერიტორიაზე, ან უარეს შემთხვევაში მოხდება მისი გონივრული ვადით დეპორტაცია. ამიტომ საქართველოს თითოეულმა მოქალაქემ უნდა გააცნობიეროს არსებული პასუხისმგებლობა, რათა ასეთ ქმედებებს არ მიეცეს მასიური ხასიათი, რაც საქართველოსა და ევროკავშირის ურთიერთობებზე ნეგატიურად შეიძლება აისახოს მომავალში;
- გაიზარდა არალეგალურად დარჩენილთა რაოდენობა;
- საფრთხე შეუქმნეს მასპინძელი ქვეყნის საზოგადოებას, მონაწილეობას მიიღებენ საზოგადოებრივი

წესრიგის დარღვევის ნებისმიერი სახის ღონისძიებებში და გამოავლენენ კრიმინალურ მოქმედებებს;

- შესამჩნევად გაიზარდა დეპორტირებული და უკან გამობრუნებული მოსახლეობის რაოდენობა; ვიზალიბერალიზაცია წარმოადგენს საქართველოსა და ევროკავშირს შორის აღმოსავლეთ პარტნიორობის ფარგლებში გათვალისწინებულ ურთიერთობათა საბოლოო შედეგს, რომლის შესაძლებლობები უკვე ამოწურულია და საბოლოო მიზანი მიღწეული. საქართველოს ევროკავშირთან უვიზო მიმოსვლა ეს არის კიდევ ერთი წინ გადადგმული ნაბიჯი საქართველოსთვის თავის ევროპულ ოჯახში საბოლოოდ ინტეგრაციისა. თუმცა იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ საქართველოს ევროკავშირში განვერიანება აქტიურად ჯერ არ განიხილება, საქართველო მაინც მიმზიდველი რჩება ევროპისათვის (ნაკისრი ვალდებულებების ჯეროვნად შესრულებისათვის), მთავარია საქართველომ არ შეაჩეროს დინამიური პოლიტიკა და პრაქტიკული წინადადებების განხილვა ორმხრივ ურთიერთობებში ევროკავშირში ასოცირების ან სრული წევრობაზე გადასასვლელად. ამისთვის საქართველოს მთავრობამ ყურადღება უნდა გაამახვილოს ძირითადად სამ მთავარ ასპექტზე: ქვეყნის მდგრადი დემოკრატიულობის პროცესების შეუქცევადობაზე და კანონის უზენაესობაზე, ეკონომიკურ ინტეგრაციაზე და ქვეყნის სამხედრო და თავდაცვით საითხებზე, რომელიც გულისხმობს: ქვეყანაში უზრუნველყოფილი უნდა იყოს მდგრადი დემოკრატიული განვითარება, რომლის გარეშეც ევროინტეგრაცია წარმოუდგენელია. საქართველოს მთავრობამ არ უნდა შეცვალოს პილიტიკური კურსი და მაქსიმალურად ხელი შეუწყოს დემოკრატიულ პროცესებს ქვეყნის შიგნით და მოახდინოს საზოგადოების მობილიზება, რათა არ მოდუნდეს ყურადღება და მისწრაფება ევროკავშირში გასაწევრიანებლად.

ვიზალიბერალიზაცია თავისი შინაარსიდან გამომდინარე ამ ეტაპზე არ გულისხმობს ეკონომიკურ ინტეგრაციას, ევროპის ეკონომიკურ ზონაში ჩართვა ამ ეტაპზე საქართველოსთვის მომგებიანი ვერ იქნება, გამომდინარე იქედან რომ საქართველო საგარეო ვაჭრობის ლიბერალურ პოლიტიკას ატარებს. საქართველომ თავი უნდა შეიკავოს საგარეო ვაჭრობის შემზღვეველი ხელშეკრულებების ხელმოწერისა და მისი იმპლიმენტაციისაგან (მაგ. ევროკავშირის საბაჟო კავშირი) და ასევე შეეცადოს მოიძიოს ორმხრივი მოლაპარაკებების საფუძველზე სხვა ალტერნატიული გზები ეკონომიკური კავშირებისათვის, რათა მოხდეს დროული და მიზნობრივი ეკონომიკური ინტეგრაცია.

რაც შეეხება სამხედრო რესურსს და უსაფრთხოებას, საქართველომ არ უნდა შეაჩეროს ნატოში ინტეგრაციის მისწრაფება და აქტიურად ითანამშრომლოს ევროპის თავდაცვით სააგენტოებთან და ყველა სამხედრო ინტიტუციურ წარმომადგენლობასთან, რომელიც კარს გაუღებს და დაეხმარება დინამიური სამხედრო და თავდაცვითი პოლიტიკის გატარებაში.

ამრიგად, ნაშრომში შესწავლილია აქამდე ნაკლებად ცნობილი პოლიტიკური და საზოგადო მოღვაწის მ. მუსხელიშვილის პოლიტიკური, კულტურული და სამეცნიერო მოღვაწეობის არქივი, მისი ღვაწლი და დამსახურება ევროპაში ქართულ-ევროპულ ურთიერთობის გაღრმავებისა და ევროინტეგრაციის საქმეში.

MIKHEIL MOUSKHELY ABOUT EUROPEAN UNION INSTITUTIONAL LAW

EDISHER JAPHARIDZE
PHD IN SOCIAL SCIENCE
GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY

ABSTRACT

Georgia has always been the centuries long to aspire to Europe. Today Georgia is pursuing thoroughly the path of western orientation. From the beginning of European History, Georgia participated in the development of Humanity of spiritual, cultural, political and economic formations in forming, which it constituted the essence of European life. We became Europeans then, when we got Christianity and to became part of Hellenistic world and share of Roman and Greek Civilization. Georgia is giver of share in the European creative works. It is very important to designate Georgian emigrant professor merits in the development and forming of European Union. Muskhelishvili was the first Georgian European who preached about the idea of Creating European Union in his way and erasing frontiers among European countries. He formed the European Center of scientific research and study in Strasburg named „Muskheli” center (where it is operating with the name) which researched European integration issues. After the War he raised the idea of uniting Europe and its federation and protected it. To his opinion, European federalism is not only surviving necessity for European people but also a guarantee of peace and for general flourishing in Europe, freedom and integrity of human race...., he wrote in his work, „The structure of Europe’s federalism”.

Till Jean Monnet became founder of EU, for this time M. Muskhelishvili had publish many publications about European confederation and they found many scientific Center of EU for EU. While Robert Schuman and Jean Monnet talked about the idea of uniting Europe, M. Muskhelishvili were publishing articles on the same subject in the leading newspapers and magazines and actively participated in the processes of creating the European Union.

In Strasburg in August of 1950, Michel Mouskheli with him students and supporter of European Union was demolished France-German frontier infrastructure and he hoisted common European flag. He said that we had light a fire, the big one fire should be kindling in Strasburg now that European Heart will be relight.

M. Muskhelishvili talked also about European common market creating and European common educational system creating and harmonization which it meant bologna process today. We hardly can say that bologna process ideology is on the base of M. Muskhelishvili’s law conceptions. The aim is getting close to European countries educational system and harmonization, and creating of European common educational system for high education

Georgia got EU visa liberalization in 2 February of 2017 (VLAP-Visa Liberalisation Action Plan). It was result of success reforms which it was realized by Georgian Democratic Government and we hope that it will be the beginning of integration process of Georgia to European Union.

At the present time Visa liberalization represents Michel Mouskheli’s four main conception for the creating of European Union, which he fought for it. The conception meant at that time, European Countries Union (EU, Confederation), Creating of European common market, Demolish border between European countries and creating of European common educational system and harmonization. Georgia already participated in last two conception and another conceptions are also main provoke for Georgia too. We hope that Georgia will connect with success follow up reforms to European common market and finally Georgia will return own in European family.

Also, thus, it can be said that at the initial point of European Integration were standing the First in the world famous Georgian emigrant scientists M. Muskhelishvili, who are widely credited with forming and developing the European Union.

ნაშრომის მიზანია პარიზში მოღვაწე, ქართული ემიგრაციის პირველი ტალღის თვალსაჩინო წარმომადგენლის მიხეილ მუსხელიშვილის შემოქმედების, მისი მეცნიერული, პოლიტიკური და კულტურული მემკვიდრეობის შესწავლა-გაცნობა, სამეცნიერო წრეებში მიმოქცევა და მისი ფართოდ სამჯავროზე გამოტანა.

მსოფლიოში ცნობილი პროფესორი, იურისტი, ადამიანის უფლებათა დამცველი, საერთაშორისო სამართლის დარგის სპეციალისტი, პოლიტიკური და საზოგადო მოღვაწე, ევროპის ხალხთა კონგრესის პრეზიდენტი, „ფედერალური ევროპის მოძრაობის“ ცენტრალური კომიტეტის წევრი, ევროპის ფორმირების ინტერნაციონალური ცენტრის ბიუროს ვიცე-პრეზიდენტი, ევროპის უნივერსიტეტთა ასოციაციის დამაარსებელი და გენერალური მდივანი, მთამსვლელი, მეცნიერი და „აკადემიური პალმის“ ჯილდოს კავალერი მიხეილ მუსხელიშვილი დაიბადა 1903 წლის 8(21) ივლისს ქალაქ თბილისში.

მიხეილ მუსხელიშვილის მშობლები კეთილშობილი და განთქმული ოჯახი ყოფილა ძველ თბილისში. მამა - ვახტანგი სოლომონის ძე მუსხელიშვილი, ცნობილი ოფთალმოლოგი და აკაკი წერეთლის პირადი ექიმი იყო. დედა - ნატალია მირზაშვილი მეტად კეთილი, სათნო და ლამაზი ქალი ყოფილა. ექიმის ოჯახში ოთხი ვაჟი იზრდებოდა. ოთხივემ უმაღლესი განათლება საზღვარგარეთ მიიღო: ლევან მუსხელიშვილი ცნობილი ისტორიკოსი და არქეოლოგი იყო, აკადემიკოს დავით მუსხელიშვილის მამა. გიორგი მუსხელიშვილი ცნობილი ინჟინერი, რომელიც სამხრეთ აფრიკაში პროფესიული მუშაობისას დაიღუპა, ხოლო სოლომონ მუსხელიშვილი ცნობილი ექიმი გახდა, რომელიც 1934 წლამდე პარიზში მოღვაწეობდა.

ვახტანგ მუსხელიშვილის ოთხივე ვაჟი თბილისში, ლევანდოვსკის გიმნაზიაში სწავლობდა და ოთხივემ წარჩინებით დაამთავრა. გიმნაზიის დამთავრების შემდეგ მიხეილ მუსხელიშვილი მიდის 1921 წლის ოქტომბრიდან (18 წლის) ჯერ გიოტინგენისა და მიუნხენის, შემდგომ კი პარიზის და ლიონის უნივერსიტეტებში სასწავლებლად, სადაც იღებს უმაღლეს იურიდიულ განათლებას. 1929 წელს დაასრულა სორბონის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი საერთაშორისო სამართლის სპეციალობით. სორბონის უნივერსიტეტშივე დაამთავრა ერთწლიანი „აგრეგასინ“ (საკანდიდატო გამოცდები) და მიიღო კანდიდატის ხარისხი, სადაც მუშაობას იწყებს ამავე უნივერსიტეტის საერთაშორისო სამართლის ინსტიტუტის პრივატ-დოცენტად, ხოლო პარალელურად 1932-33 წლებში იგი ლექციებს კითხულობდა პარიზის უნივერსიტეტის საერთაშორისო გამოკვლევათა უმაღლეს ინსტიტუტში.

როგორც უკვე ზემოთ ავღნიშნეთ, მ. მუსხელიშვილი ემიგრაციაში 1921 წელს წავიდა, როცა მოხდა საქართველოს ანექსია საბჭოთა რუსეთის მიერ. იგი ვერ ეგუებოდა არსებულ მდგომარეობას და სრულიად დაუფარავად აკრიტიკებდა მას, საინტერესოა მისი იურიდიული შეფასება, სადაც მან 1783 წლის რუსეთ-საქართველოს ტრაქტატს საქართველოს დამოუკიდებლობის დასასრული უწოდა. ამან გამოიწვია მ. მუსხელიშვილის პოლიტიკური დევნა და მისი ისტორიოგრაფიის სრულად გაქრობა-ამოძირკვა საქართველოში ბოლშევიკთა მიერ. თუმცა მასზედ ფრანგულენოვან მანქანაში მოიპოვება გარკვეული სახის ინფორმაციები ემიგრანტულ ჟურნალებში [1] სადაც წერია, რომ მ. მუსხელიშვილი იყო მუდამ მგზნებარე, ფიცხი ტემპერამენტის კაცი, დაულაღავი მკვლევარი და მაძებარი, მწხრევავი, რაც გამოიხატება იმაში, რომ იგი ვერ კმაყოფილდებოდა იურისპრუდენციით და აქტიურ მონაწილეობას იღებდა პოლიტიკურ საქმიანობაშიც. გარდა ამისა მ. მუსხელიშვილის პიროვნული დახასიათებას ვხვდებით აგრეთვე ბატონ ილია ტაბაღუას ნაშრომში, სადაც მას დეტალურად აქვს აღწერილი მათი შეხვედრა პარიზში, 1961 წლის მაისში პროფესორ მიხეილ მუსხელიშვილთან, იგი წერს, რომ [2] მ. მუსხელიშვილი იყო მაღალი, ახოვანი, სიმპატიური და რაინდული შესახედაობის კაცი. მუსხელიშვილს პირადად ვიცნობდი, როდესაც 1961/62 სასწავლო წლებში საფრანგეთში, პარიზში მუშაობის დროს, არქივებსა და ბიბლიოთეკებში სტრასბურგში ჩავედი. ერთხელ საღამოს მის ბინაზე დავერევე, მოვახსენე ვინც ვიყავი და შეხვედრა ვთხოვე. პასუხი, რომელშიც დიდი სითბო იგრძნობოდა, იყო მოკლე, „თუ გნებავთ, ახლავე გელოდებით“. მივედი, დამხვდა თვითონ და მისი მეუღლე. მიღება იყო ძალიან გულთბილი, ვახშამი, საუბარი..., ბატონი მიხეილი აღმოჩნდა უაღრესად სასიამოვნო, მომხიბლავი პიროვნება, მრავალი ენის მცოდნე (ქართული, რუსული, ფრანგული, ინგლისური, გერმანული), საერთაშორისო სამართლისა და საერთაშორისო პოლიტიკის ნამდვილი დიდი სპეციალისტი, ღრმად ერუდირებული. დავესწარი მის ლექციებს სტრასბურგის უნივერსიტეტში ფრანგულ და ინგლისურ ენებზე. ამ ენებზე ისე თავისუფლად, მჭევრმეტყველურად და ორატორულად კითხულობდა ლექციებს, რომ თითოეული ამ ენის ქვეყნის მკვიდრი გეგონებოდათ. ლექციებს ზეპირად ყოველგვარი ჩანაწერების გარეშე, ორატორულად სასიამოვნო მანერით კითხულობდა. ჩვენი საუბრის დროს სულ დეტალებში მეკითხებოდა საქართველოს ამბებს. მას ყველაზე მეტად უფრო აინტერესებდა ქართველის (საბჭოთა მოქალაქის) უფლებრივი მდგომარეობა. ჩემში გაოცებამ გამოიწვია საბჭოთა კანონმდებლობის მისმა

ღრმა ცოდნამ. ვისაც მ. მუსხელიშვილთან ურთიერთობა ჰქონდა ყველა მიუთითებდნენ მის მაღალ კულტურაზე, ელენატობაზე, გულწრფელობაზე, საქმისადმი ერთგულებაზე, მაღალ ერუდიციაზე, ადამიანებთან საერთო ენის გამონახვის იშვიათ თვისებაზე, კეთილშობილებასა და მის თბილ დამოკიდებულებაზე კოლეგებთან და სტუდენტებთან [2,129].

მიხეილ მუსხელიშვილი 1935-48 წლებში მუშაობდა კაიროს სამართლის ფრანგული სკოლისა და კაიროს უნივერსიტეტის ჯერ ექსტრაორდინალურ, შემდგომ კი ორდინარულ პროფესორად. 1946-48 წლებში იყო ამავე უნივერსიტეტის სამართლის კათედრის გამგე და ასევე ეგვიპტის ხელისუფლების მრჩეველი საერთაშორისო სამართლისა და პოლიტიკურ მეცნიერებების მიმართულებით. ამის შემდგომ მიხეილი ბრუნდება საფრანგეთში და 1948 წლიდან სიცოცხლის უკანასკნელ წლებამდე იყო სტრასბურგის იურიდიულ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის წამყვანი პროფესორი.

1948-1949 წლებში მან შექმნა სსრკ-ისა და აღმოსავლეთ ევროპის (ე.წ. სოციალისტური) შემსწავლელი სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი, რომელიც 18 წელი სათავეში ედგა მას, რომელსაც შემდგომ მას „მუსხელის“ [3] (საფრანგეთის რესპუბლიკის ოფიციალურ გაზეთშია ცნობა, სადაც წერია, რომ ქაიროს ფრანგული სკოლის პროფესორმა Michel Mouskhelishvili-მა მიმართა ქაიროში იუსტიციის სამინისტროს, მისი გვარის შეცვლის თაობაზე. უნივერსიტეტის პროფესორმა მიხეილ მუსხელიშვილმა შეიცვალა გვარი და ის იწოდება დღეიდან მიშელ მუსხელად, Michel Mouskell) ცენტრი უწოდეს (ეხლაც მუსხელის ცენტრი ჰქვია). „მუსხელის“ ცენტრი წარმოადგენდა პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო სამართლის, სოვეტოლოგიის დარგის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ცენტრს საფრანგეთში, სადაც მუშავდებოდა ევროინტეგრაციის და ევროპული საზღვრების მოშლის იდეა. იგი იყო პირველი ქართველი და ერთ-ერთი პირველი პოლიტიკური მოღვაწე მსოფლიოში, რომელმაც ევროგაერთიანების და ევროპული საზღვრების მოშლის იდეა წამოაყენა და დაიცვა. ამის პოლიტიკური და სამართლებრივი ხედვა ასახულია მის მონოგრაფიაში „ევროპის ფედერალიზმის სტრუქტურა“. ამავე ცენტრში დაარსა საერთაშორისო სამეცნიერო კრებული, რომელშიც აქტიურად თანამშრომლობდნენ მსოფლიოში ცნობილი მეცნიერები: ჟორჟ კედელი, რობერ მოსესე, გუი ერო, ანრი შამბრი და მრავალი სხვა. პროფესორმა ამავე ცენტრში გამოსცა ორი კრებული, რომელსაც უძღვის მისი ვრცელი წინასიტყვაობა, ორივე ტომმა მალევე ჰპოვა საერთაშორისო გამოხმაურება მსოფლიოს წამყვან მეცნიერთა წრეებში [4]. ამიტომაცაა, რომ მ. მუსხელიშვილი დღემდე რჩება პოლიტოლოგიის ფრანგული სკოლის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან და წამყვან ლიდერად. ხოლო მუსხელის ცენტრში მისი რედაქციით და თანაავტორობით გამოცემული პოლიტოლოგია-სამართალმცოდნეობის დარგის ფუნდამენტური ორტომიანი მონოგრაფია, დღესაც დასავლეთის პოლიტოლოგთა სამაგიდო წიგნად ითვლება.

საინტერესო მოსაზრებებია ასახული აგრეთვე ევროპული ფედერაციის მომავალი ფორმის და მის გაერთიანების შესახებ მუსხელიშვილის ნაშრომებში, რომლებიც ფრანგმა გამომცემლებმა ჟან ფრანსის ბიონმა და ჟან ლუკ პრეველმა მოიძიეს, შეკრიბეს და ერთ წიგნად გამოსცეს 1930-40-50 იან წლებში მუსხელიშვილის მიერ დაწერილი სტატიები, საერთო სათაურით „კონფედერაცია და ფედერაცია“ რომელთა ანოტაცია გვამცნობს 2012 წლის 20 ივლისის ნომერში [5] ფედერალიზმის რაობას: ფედერაცია ეს არის სუვერენიტეტის ცნება, რომელიც ასაფუძვლებს განსხვავებას ფედერაციასა და კონფედერაციას შორის. კონფედერაცია ეფუძნება ხელშეკრულებას, ფედერაცია კი-კონსტიტუციას. კონფედერაცია ქვეყნების გაერთიანებაა, ფედერაცია კი ამასთან ერთად -ინდივიდების საზოგადოება. ფედერაციაში კანონი დომინირებს ძალაზე. ფედერაცია აღჭურვილია უფლებამოსილებით, რომლის განხორციელებაც აღარ ან არ არის მიზანშეწონილი ფედერირებულ სამელმწიფოსათვის (თავდაცვა, საგარეო პოლიტიკა, ეკონომიკური პოლიტიკა და ა.შ). უფლებამოსილებათა გადანაწილება ხდება სუფსიდიარულ პრინციპებზე: ფედერირებული სახელმწიფოები ფლობენ ყველაინაირ უფლებამოსილებას, რომელიც არ იყო ფორმალურად მინიჭებული ფედერალური სახელმწიფოსათვის. ეს უფლებები განეკუთვნება ნაციონალურ, რეგიონალურ, კანტონალურ (შვეიცარია) საქმეებს, რომელთა განგებაც თვით მათ სრულყოფილად შეუძლიათ (განათლება, სამოქალაქო და სისიხლის სამართლის კანონმდებლობა, საქველმოქმედო დაწესებულებები, საყოფაცხოვრებო მომსახურება და ა.შ.). მუსხელიშვილი თავის ნაშრომში წერს, რომ ფედერალიზმში „ძალასა და თავისუფლებას შორის ნაციონალური ავტონომია მორიგებულია საზოგადო წესრიგის მორჩილებასთან. წევრ-სახელმწიფოების საკონსტიტუციო ავტონომიის, სამთავრობო დაწესებულებების, შემდგომლობის, კავშირის სურვილების ფორმირებაში მონაწილეობის, კომპეტენციების გადანაწილების და არბიტრალური ხასიათის ფედერალური სასამართლოს დაწესების საშუალებით. მიშელ მუსხელი ასევე საუბრობს ფედერალურ კონსტიტუციაზე და აღნიშნავს, რომ იგი უნდა იყოს მოკლე და შემოგვათავაზოს „საერთო იდეალი“. რა იქნება ეს იდეალი ევროკავშირისათვის?!

აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ თანამედროვე ევროკავშირის კონსტიტუცია დგას მიხეილ მუსხელიშვილის მიერ დაწერილი კონსტიტუციის ფუნდამენტალურ პრინციპებზე. მ. მუსხელიშვილმა, გასტონ სტეფანთან ერთად 1949 წელს დაწერა ევროპული კონსტიტუცია, სადაც განწერილია პოლიტიკური და სოციალური დემოკრატიის პრინციპები, რაც დაფუძნებულია მშვიდობაზე და სოციალურ სამართალზე ფედერაციის ერთიანობაში და ფედერაციული სახელმწიფოების სხვადასხვაობაში. მუსხელიშვილი განმარტავს, რომ თუ „კონსტიტუციამ მიიღო გარკვეული ეკონომიკური და სოციალური ლოგიკა, ის შემოიტანს ფედერაციაში განხეთქილების სხვადასხვა მოტივებს, რომელთაც შეეძლება ფატალური დისკუსიების პროვოცირება კავშირის შენარჩუნებაზე“. მართლაც ძნელი წარმოსადგენია, რომ ფედერაციის კონსტიტუცია იღებს გარკვეულ ეკონომიკურ და სოციალურ იდეოლოგიას წევრ-სახელმწიფოების მთავრობების დაპირისპირების რისკის ფასად, ევროპული ხალხის დემოკრატიული კონტროლის ქვეშ მყოფ ფედერალურ მოძრაობაზე დამოკიდებული ისეთი არჩევანის გაკეთება, რომელსაც შეეძლება შემდგომი არჩევნების მიმდინარეობის შერყევა. დღეს იმ სიძნელის წინაშე, რასაც ევროპის დონეზე გადანყვებილების მიღება ქვია, კავშირის კონფედერალური ბუნების გამო, მთავრობები ცდილობენ გადანყვებილებათა კონსტიტუციონირებას, მაგალითად საბიუჯეტო ხელშეკრულების შემთხვევაში, რომელიც არ უნდა იყოს კონსტიტუციური ხასიათის. ჩვენ მოხარული ვიქნებით დავრჩეთ მასტრიხტის შეთანხმების ფარგლებში. ეს მდგომარეობა ფაქტობრივად არის აღიარება უმწეობისა, რომელიც, პირველყოვლისა, გამოწვეულია კავშირის ცუდი მმართველობისაგან. დასასრულს იგი წერდა, რომ „უნდა გამოვიდეთ ევროპული რეალობებიდან და ფედერალიზმი შეუთავსოთ ამ რეალობებს. ევროპა კი არ უნდა დაექვემდებაროს ფედერალისტურ პრინციპებს, არამედ უფრო ფედერალისტური პრინციპები უნდა მოერგოს ევროპულ რეალობას“. ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ევროპული ფედერალიზმის ფორმა კიდევ გამოსაგონებელია?. ნაშრომის დასასრულს იგი ხაზგასმით აღნიშნავს ფედერაციული პრინციპის მოქნილობას და სიმდიდრეს, რომელიც ითვალისწინებს ყველა რთულ და მგრძობიარე დე ფაქტო სიტუაციებს. ეჭვს გარეშეა, რომ ევროპული ფედერაცია არ მიიღებს ფორმას, ადაპტირებულს ძლიერ ინდივიდუალიზმთან და მისი შემქმნელი ნაციონალური სახელმწიფოების ხანგრძლივ ისტორიასთან. ამიტომ არის, რომ შეიძლება აპრიორი ითქვას, რომ ევროპული ფედერაცია არ იქნება არცერთი მანამდე არსებულ ფედერალურის სისტემის მსგავსი. ეს იქნება ფაქტობრივად ერთი სუვერენული სახელმწიფო სხვებს შორის, ერთი ეტაპი მსოფლიო ფედერაციისაკენ, რომელიც ერთადერთი საშუალება იქნება ფედერალიზმის სრული რეალიზაციისა ომის ლოგიკის უნივერსალური გადაჭრის გზით, რომელიც შედგება სახელმწიფოების სუვერენიტეტისა, მისი უსასრულო მშვიდობის ლოგიკით შეცვლა და სამართლის გაბატონება ძალმომრეობაზე.

მიხეილ მუსხელიშვილი აქტიურად მონაწილეობდა ადგილობრივ და საერთაშორისო კონფერენცია - კონგრესებზე. იგი ყოველთვის საინტერესო და ვრცელი მოხსენებებით გამოდიოდა ევროინტეგრაციის და ერთიანი ევროპული საზღვრების მოშლის ინიციატივით, ევროპის საერთო ბაზრის შექმნის და ერთიანი ევროპული განათლების სისტემის მოდერნიზაციის იდეით. განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს მისი მოხსენება და ისტორიული გამოსვლა 1950 წლის 6 აგვისტოს ევროკონფერენციაზე სტრასბურგში, რომელიც ჩატარდა მისი უშუალო ინიციატივით. ევროკონფერენციის გახსნის წინა დღეს, ევროპის 8 ქვეყნის 300-ზე მეტმა სტუდენტმა, ევროგაერთიანების მგზნებარე ინიციატორის მიხეილ მუსხელიშვილის და სამი სხვა მომხრე პროფესორის წინამძღოლობით, მოშალა საფრანგეთ-გერმანიის სასაზღვრო ინფრასტრუქტურა და აღმართა ერთიანი ევროპის დროშა „ჩვენ მხოლოდ პატარა კოცონი დავანთეთ, დიდი ცეცხლი ეხლა სტრასბურგში უნდა გაჩაღდეს, რომ ევროპული გულებიც აინთოს,.... თქვა მაშინ მ. მუსხელიშვილმა.

განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია აგრეთვე მისი გამოსვლა და ინიციატივა საერთო ევროპული ბაზრის შექმნის შესახებ ბრიუსელში, [6, 43-44] 1958 წლის 23-27 აპრილს ბრიუსელში მსოფლიო გამოფენის C.E.C.A-ს პავილიონში შედგა ევროპულ პროფესორთა ასოციაციის მორიგი კონგრესი, რომლის მუშაობის დღის წესრიგში იყო ორი საკითხი: ევროპის საერთო ბაზარი და ევროპის საერთო დაწესებულებები. მოხსენებები ეხებოდა ევროპის ეკონომიკური მთლიანობის იურიდიულ ბუნებას და მის საერთო ასპექტს, მის ფსიქოლოგიურ მხარეს. მ. მუსხელიშვილმა კი ვრცელი მოხსენება წარადგინა, ევროპის საერთო ბაზრის შექმნის, მისი ინტეგრაციის (მთლიანობის) შესახებ და მის სამართლებრივ ასპექტებზე, რომელმაც დიდი გამოხმაურება ჰპოვა, როგორც ადგილობრივ ისე საერთაშორისო პრესა-პუბლიკაციებში. იგი მიიჩნევდა, რომ ევროპის გაერთიანების შედეგად უნდა მოხდეს ევროპის ბაზრის გაერთიანება, რაც გაადვილებდა სავაჭრო კავშირებს ქვეყნებს შორის და შექმნიდა ერთიან საბაზრო სისტემას ევროპის კონტინენტზე. ევროპის საერთო ბაზრის სისტემის შექმნა ხელს შეუწყობდა ევროპული ქვეყნების გაერთიანებას და გაერთიანების შემდგომ მის საერთო სიმტკიცის შენარჩუნებას. 1948-51 წლებში მ. მუსხელიშვილი საუნივერსიტეტო საერთაშორისო ფედერაციის პრეზიდენტ-დამაარსებელია. 1952 წლიდან იგი იყო ევროპულ პროფესორთა ასოციაციის გენერალური მდივანი. 1952 წლის 25 სექტემბერს პარიზში შეიქმნა სპეციალური კომისია [7], რომლის შემადგენლობაში შევიდნენ მ.

მუსხელიშვილი, მ. ორე, ს. ბერგსტონი, ა. ნიკურაძე, გ. მიშო, ალ. მარკი. რ. ნორთი და სხვა. ამ კომისიას უნდა შეემუშავებინა დებულება ევროპულ პროფესორთა ასოციაციის შესაქმნელად, ხოლო 1955 წლის სექტემბერში ქ. ტრიესტში მოიწვიეს კონგრესი, რომელშიც წარმოდგენილი იყო 18 ქვეყნის 120 წარმომადგენელი. აქ შეიქმნა ევროპულ პროფესორთა ასოციაცია, რომლის მიზანი იყო ევროპული ინტელექტუალური და კულტურული ერთიანობის ორგანიზაციის და განვითარების ხელშეწყობა. ტრიესტის კონგრესზე მთავარმა მომხსენებელმა მიშელ მუსხელმა თქვა, ახლა დადგა საკითხი ევროპელთა ინტელექტუალური და კულტურული ერთობის გაერთიანების შესახებ. აღსანიშნავია ისიც, რომ ტრიესტის კონგრესის მიზანი იყო ევროპის ქვეყნების უმაღლეს სასწავლებლებში, სწავლების მეთოდების ჩამოყალიბება, ევროპის უმაღლესი სასწავლებლების პროფესორ-მასწავლებელთა და სტუდენტთა დაახლოება, გონივრული ურთიერთობების განვითარება. ეს იგივეა, რასაც დღეს ბოლონის პროცესი გულისხმობს, რომლის მიზანია ევროპული ქვეყნების განათლების სისტემების დაახლოება და ჰარმონიზაცია, ერთიანი ევროპული სივრცის შექმნა უმაღლესი განათლებისათვის. ტრიესტის კონგრესზე შეიქმნა ევროპულ პროფესორთა ასოციაცია და განხილული იქნა საკითხების საფუძვლიანად შემუშავებისათვის კომისიები, ასოციაციის პრეზიდენტად არჩეულ იქნა პროფესორი ვ. არანჯო-რუიმი-ლინიჩის ეროვნული აკადემიის პრეზიდენტი იტალიიდან, ვიცე-პრეზიდენტად პროფესორი ს. დემპვი-მიუნხენიდან, ასევე პროფესორთა საჭოს წევრი ალ. ნიკურაძე გერმანიიდან და გენერალურ მდივანად პროფესორი მ. მუსხელიშვილი საფრანგეთიდან.

მ. მუსხელიშვილი აქტიურად მონაწილეობდა საფრანგეთში „ერთიანი ევროპის წარმომადგენელთა არჩევნებში, იყო ჟურნალ „ევროპის ფორმირები“-ს რედაქციის კომიტეტის წევრი და ჟურნალ „სოციალისტური ამრის“ დამაარსებელი და რედაქტორ-გამომცემელი.

1953 წლის 10 აგვისტოს ოფიციალურად დაარსდა სტრასბურგში „ევროპული ქართული მოძრაობა“, რომლის სულისჩამდგმელი და ინიციატორი ასევე მიხეილ მუსხელიშვილი იყო. „ქართულ-ევროპული მოძრაობის“ საინიციატივო წრემ დაარსა სამდივნო შემდეგი შემადგენლობით: ალ. ჯინჭარაძე, ვ. სალია, მ. ალშიბაია, ვ. ცხომელიძე. სამდივნო ხელმძღვანელობდა მოძრაობის მუშაობას ყრილობის მოწვევამდე. „ევროპული ქართული მოძრაობის“ საპატიო თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა პროფესორი მიხეილ წერეთელი, ხოლო საპატიო წევრად გრიგლ რობაქიძე. „ევროპული ქართული მოძრაობა“-ს საფუძვლად დაედო 1953 წლის 7 აპრილს, ქ. მიუნხენში შეკრებილი დამფუძნებელი კრების მიერ შემუშავებული და დამტკიცებული შემდეგი წესდება: 1) ქართველთა შორის ევროპის სახელმწიფოთა კავშირის და მასში სუვერენული, დემოკრატიული საქართველოს შესვლის აუცილებლობის იდეის გავრცელება. 2) გაცნობა უცხოელთათვის, რომ საქართველო მუდამ იყო სულიერად და კულტურულად ნაწილი ევროპისა და სურს გახდეს მისი წევრი. ამ მიზანთა მისაღწევად, იგი უკავშირდება კავკასიელ მეზობელთა და ევროპის სხვა ერთა ევროპულ მოძრაობებს. მოძრაობის წესდებაში ხაზგასმულია, რომ „ქართული-ევროპული მოძრაობა“ არ იყო კუთვნილება რომელიმე პარტიისა ან ჯგუფისა. მასში მონაწილეობის მიღება შეეძლო ნებისმიერ ქართველს, განურჩევლად რელიგიური მრწამსისა და პოლიტიკური შეხედულებებისა, ვინც აღიარებდა საქართველოს სუვერენობას და იზიარებდა ევროპის მთლიანობის იდეას [8, 30-31].

მიშელ მუსხელი 1954 წლიდან იყო ევროპის უნივერსიტეტთა ასოციაციის დამაარსებელი და ორჯერ არჩეული გენერალური მდივანი. ამავე წლებში პოლიტიკურ მეცნიერებათა საერთაშორისო საზოგადოების დამაარსებელი, მეცნიერული პრესის საერთაშორისო კავშირის (ამ კავშირის ვიცე პრეზიდენტი იყო კალისტრატე სალია) და სხვა უამრავი სამეცნიერო თუ საზოგადოებრივი გაერთიანების წევრი.

ცნობილ მეცნიერს ხშირად იწვევდნენ ლექციების წასაკითხად მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში, მათ შორის ნორვეგიაში, იტალიაში, აშშ-ში, სკანდინავიის ქვეყნებში, ჰოლანდიაში, შვეიცარიაში და სხვა. მ. მუსხელიშვილი 1954 წელს მიწვეული იყო The American Friends Service Committee-ს მიერ აშშ-ში ლექციების წასაკითხავად. პროფესორმა წაიკითხა მოხსენებები ჩრდილოეთ ამერიკის ყველა დიდ ქალაქში და უნივერსიტეტებში, პოლიტიკურ და დიპლომატიურ წრეებში, რელიგიურ საზოგადოებებში. მის ლექციებს ყველგან უამრავი ხალხი ესწრებოდა. ვაშინგტონში ერთ მის მოხსენებაზე მოვიდნენ მთელი დიპლომატიური წარმომადგენლობის კულტურულ სექციათა ხელმძღვანელები. იქიდან დაბრუნების შემდეგ იგი გაემგზავრა სკანდინავიაში ოსლოსა და უკსალას უნივერსიტეტების მიწვევით, მოხსენების თემა იყო ევროპის ცივილიზაციის კრიზისი და ევროპის კულტურის გაცოცხლების აუცილებლობა [9, 30]. მ. მუსხელიშვილის სტატიებიდანაშრომები იბეჭდებოდა ფრანგულ, გერმანულ, ინგლისურ ენებზე. „Monde Nouveau“, Trvaux et Enquetes კრებულებში, ასევე ნინო და კალისტრატე სალიას პარიზში გამომავალ ქართულ ჟურნალში „ბედი ქართლისა“ ესენია: „საქართველო და ევროპა“, „ერთა თვითგამორკვევის უფლებისათვის“, „რუსეთი არ არის ევროპა“, „დამონებულ ერთა წამომადგენლობისათვის“, „სსრკ

ანუ მითი ბედნიერ ერებზე”, „პროლეტარიატის დიქტატურა სახელმწიფო ლევიათანში”, „საბჭოთა ფედერალიზმი”, „ეროვნებები და ლინგვისტიკა სსრკ-ში”, „იურიდიული ბუნება საბჭოთა კავშირში” და მრავალი სხვა.

მიხეილ მუსხელიშვილის პირველი, ყველაზე ცნობილი და პოპულარული ნაშრომებია გამოცემული ფრანგულ ენაზე, ესენია: 1) Michel Mouskheli. L'equite en Droit International Modern. Paris. 1933. 2) Michel Mouskheli. Autonomie. 1934, 3) Michel Mouskheli. Le Plebiscite de la Sarre. 1933. (პირველი სამი ნაშრომი გამოსვლისთანავე მიშელ მუსხელმა დიდი სიყვარულითა და ენთუზიაზმით 1933 წელის მაისში გამოუგზავნა თავის დედას წარწერით „ჩემ საყვარელ და ძვირფას დედიკოს სახსოვრად მისი საყვარელი შვილისაგან”, რომელიც დაცულია მუსხელიშვილების პირად არქივში) 4) Michel Mouskheli. La theorie juridique de l'Etat federal: 60 fr. (J.Pedone) 1931. (18 ივლისის #457 წელს „ახალი ლიტერატურა“-ში პარიზის სამეცნიერო ჟურნალში ცნობაა, რომ გამოვიდა მუსხელის ნაშრომი ფედერალური სახელმწიფოს იურიდიული თეორია). 5) Michel Mouskhely, Gaston Stefani, „Draft of a European Federal Constitution” 1948.

მ. მუსხელიშვილი გატაცებული იყო ალპინიზმით, ის ხშირად დადიოდა სალაშქროდ. 1964 წლის 16 ივლისს ერთ-ერთი ასვლის დროს იტალიის ალპებში, აოსტას ხეობაში მწვერვალ სევინის დაპყრობის შემდეგ, დაშვებისას იგი კლდიდან ჩამოვარდა და ტრაგიკულად დაიღუპა. უფრო დეტალურადაა ფრანგულად აღწერილი გარდაცვალების მიზეზი ნეკროლოგში, რომლის თარგმანი ასეთია: მ. მუსხელი 1964 წლის ივლისის დასაწყისში გაემგზავრა სტრასბურგიდან ვალე დ'აოსტაში იტალიაში, ევროპის ფედერალიზმის უნივერსიტეტში ლექციების წასავითხად. იგი ამას ყოველწლიურად აკეთებდა არდადეგების დროს. მან გადაწყვიტა, რომ ჯერ ასულიყო იტალიის ალპებში, სერვენის მასივში „დიდი ტორნალინის მწვერვალზე (3.378 მ) ხოლო შემდეგ ჩასულიყო ქალაქ აოსტაში და ლექციები წაეკითხა, რომელიც მდებარეობს ჩრდილოეთ იტალიის ალპებში საფრანგეთისა და შვეიცარიის საზღვართან. მას ახლდა სამი პიროვნება: თავისი შვილობილი ვაჟიშვილი ფრანგი, ჰოლანდიელი მეგობარი ჟან ვესტერნბროეკი, რომელიც ასევე ლექციებს კითხულობდა ქალაქ აოსტას უნივერსიტეტში და ერთი გერმანელი სტუდენტი. „1964 წლის 11 ივლისს დილით მ. მუსხელიშვილი ავიდა მწვერვალზე და უკან დაბრუნებისას ფეხი დაუსხლტა და გადაიჩეხა კლდეზე. ძალზედ საინტერესოა ამ უბედური შემთხვევის აღწერა ბატონი ჟან ვესტერნბროეკის მიერ, რომელიც დეტალურადაა ფრანგულ ნეკროლოგში გადმოცემული. სამშაბათს ჩვენ დილით დავტოვეთ ვალტურმანში. „დიდი ტორნალინის“ მწვერვალზე ასვლის შემდგომ ვისაუბრეთ და სურათები გადავიღეთ. ამინდი ისეთი კარგი იყო, რომ სამწუხაროდ უკან დავბრუნდით მხოლოდ დღის სამ საათზე, როდესაც უკვე ყინულს დნობა დაეწყო. ჩვენ ვიყავით ნახევარ გზაზე, ტორნალინის დიდ და პატარა მწვერვალებს შორის, როდესაც გზაზე პროფესორი ნაბორძიკდა და ფეხი დაუსხლტა. რამდენადაც ჩვენ თოკებით უკვე აღარ ვიყავით ერთმანეთთან გადაბმული, ჩვენ არაფრის გაკეთება აღარ შეგვეძლო, თუ არა მართო გვეყვირა, „ბუჩქებს მოეჭიდეთ“, მან ვერაფერს მოსჭიდა ხელი და პირდაპირ გადაეცვა 150 მეტრიდან ციკაბო შიშველ კლდეზე“. პროფესორის მხლებელნი მაშინვე გაეშურენ ვალტურმანთან ახლოს მდებარე პატარ სოფელ შენეილისაკენ და უხმეს მაშველებს. მაშველების მობილიზებას და იქ მისვლას ათი საათი დასჭირდა, რა დროსაც პროფესორი უკვე გადრაცვლილი იპოვეს და მისი ცხედარი აოსტაში ჩამოასვენეს. ამ უბედური შემთხვევის გაგების შემდგომ მუსხელიშვილის მეუღლე ქალბატონი ნინა ჩამოვიდა აოსტაში და მისი ცხედარი სტრასბურგში გადაასვენა, სადაც მისი დასაფლავება მოხდა 17 ივლისს პარასკევს 16 საათზე სტრასბურგ-რობერტსოს ჩრდილოეთ სასაფლაოზე. აღსანიშნავია ისიც, რომ მისი დასაფლავება მოხდა ორთოდოქსული წესით და ამ მესიას ხელმძღვანელობდა მამა ჟან არნუ. ვინაიდან მუსხელიშვილს საკუთარი შვილი არ ყავდა (თუ არ ჩავთვლით მის ფრანგ შვილობილს), ტრადიციისამებრ მისი კუბო ჩასვენა საფლავში მისმა ყოფილმა უახლოესმა ექვსმა სტუდენტმა.

მ. მუსხელისშვილის დაკრძალვას მთელი უნივერსიტეტი დაესწრო, სამგლოვიარო სიტყვა წარმოსთქვა სტრასბურგის უნივერსიტეტის რექტორმა დ. ფ. ანჟელოსმა, პროფესორმა ა. ვიელმა და იურიდიული ფაკულტეტის დეკანმა პროფესორ რუაერ-მა. ასევე ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის მოადგილემ პოლ მოდინმა. ორივე პროფესორმა განსაკუთრებით აღნიშნა მიშელ მუსხელის სიკეთე, სისადავე, სულიერი კეთილშობილება, ინტელიგენტობა, ცოცხალი ხასიათი და მგზნებარება, რაც ნამდვილად ახასიათებდა ამ ქართველ კაცს, რომელიც ვერ მოესწრო თავისი მშობლიური უნივერსიტეტი დაემშვენებინა [10, 184-186].

61 წლის მეცნიერის დაკარგვამ დიდი სინანული გამოიწვია მთელ ევროპაში. ეს ჩანს ფრანგული წამყვანი გაზეთების „მონდის“ და „ფიგაროს“ ფურცლებიდან, სადაც ვკითხულობთ... „პირადი ვაჟკაცობა და შემართება, გასაოცარი ენთუზიაზმი, ინტელექტუალური სიმდიდრე შეადგენდა, ხასიათის სიძლიერესა და ნებისყოფის სიმტკიცესთან ერთად, ამ შესანიშნავი პიროვნების თვისებებს. ევროპის უნივერსიტეტთა

და ევროპულ მოძრაობათათვის ეს აუნაზღაურებელი დანაკლისია, მიშელის დაკრძალვამ გვიჩვენა, თუ რაოდენ დიდი პატივისცემით და სიყვარულით სარგებლობდა იგი კოლუგებსა და სტუდენტებში. მისი სახით ჩვენ დავკარგეთ ნათელი გზის და მაღალი კვალიფიკაციის პროფესორი, სულიერებით, კეთილშობილებით და გონიერებით გამორჩეული.....

ასევე ვკითხულობთ გაზეთი „ფიგარო“-ში, [11] რომ ნიჭიერი პროფესორის სიყვარული და პატივისცემა იმდენად დიდი იყო, რომ მუსხელიშვილის გარდაცვალების წლისთავზე ორმა რომაელმა სტუდენტმა 23 წლის ჯანი რუტმა და 22 წლის კარლო გრაციანიმ მონ ბლანზე ერთიანი ევროპის დროშა აღმართა, ერთიანი ევროპისათვის მხურვალე მებრძოლის სახელის უკვდავსაყოფად. მათ ეს დიადი ქცევის აქტი, საყვარელი სტრასბურგელი პროფესორის სიონისადმი მიუძღვნიათ.

ამრიგად, აქ წარმოდგენილი პოლიტიკური ინიციატივები მოწმობს იმას, რომ ევროპის კავშირის შექმნის იდეის პირველი აპოლოგეტი სწორედ მიშელ მუსხელი იყო. აქედან გამომდინარე შეგვიძლია თამამად ვთქვათ, რომ ცნობილი ევროპოლიტიკოსის მიხედვით მუსხელიშვილის შემოქმედების ანალიზის საფუძველზე გამოვლინდა მის მიერ ინიცირებული შემდეგი ახალი მნიშვნელოვანი ფაქტები, რაც დასკვნის სახით შეიძლება ასე ჩამოვაცალიბოთ: კერძოდ, ა) 1948 წელს მან ფრანგ კონსტიტუციონალისტ გასტონ სტეფანის ერთად შექმნა ევროპის ფედერალური კონსტიტუციის პროექტი, რომლის მნიშვნელოვანი დებულებანი საფუძვლად დაედო თანამედროვე ევროკავშირის სამართალს. ბ) მას ეკუთვნის ერთიანი ევროპული ბაზრის შექმნისა და ევროგაერთიანების ინსტიტუციების დაარსების იდეა (რაც მერე განხორციელდა ევროპარლამენტის, ევროკომისიის, ევროკავშირის საბჭოს და სხვათა შექმნით). გ) ევროპაში საზღვრების მოშლის კონცეფცია (რაც დღეს განხორციელდა ე.წ. შენგენის ვიზის სახით, რამაც ევროკავშირში ფაქტობრივად საზღვრები მოშალა). დ) ევროპულ საგანმანათლებლო სივრცის მოდერნიზაცია და ევროპულ საგანმანათლებლო სისტემების და პროგრამების ჰარმონიზაცია (რაც მერე განხორციელდა ე.წ. „ბოლონიის პროცესის“ სახით და ა.შ). ე) მიხედვით მუსხელიშვილი „ევროპის საბჭოს საკონსულტაციო ასამბლეის წარმომადგენლის მანდატს“ ფლობდა, რომელიც დათარიღებულია 1952 წლით, ხოლო აღნიშნული საბჭო შეიქმნა 1949 წლის 5 მაის ლონდონში დასავლეთ ევროპის ათი სახელმწიფოს მიერ, რომლის შტაბბინა სტრასბურგში მდებარეობს. ამ საბჭოს ფუნქციონირებასა და მის დაარსებაში ქართველი ევროპოლიტიკოსის წვლილი შემდგომი კლევის საგანია. და ბოლოს ვ) 1953 წელს მან შექმნა პირველი „ქართულ-ევროპული მოძრაობა“ საფრანგეთში, რომელიც შემდგომ საფუძვლად დაედო ქართულ-ევროპული მოძრაობის შემორანდუმის კონცეფციას.

ბამოყენებული ლიტერატურა

1. ჟურნალი „კავკასიონი“ 1965 წ. ტ. X, პარიზი. გვ.166
2. საქართველოს ურთიერთობა ევროპისა და ამერიკის ქვეყნებთან. ევროპისა და ამერიკის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი. ტ. 1, მეცნიერება. 1994, გვ. 115/118/129
3. Journal Officiel de la Republique Francaise # 73. 1944 წლის 31 აგვისტო
4. გაზეთი „ფიგარო“ 2.ÍÍ. 1965
5. La Taurillon -ევრომოქალაქის ჟურნალი. მიშელ მუსხელი. კონფედერაცია და ფედერაცია: ანტითემა. 2012. 20 ივნისი. სტატიის ავტორი ჯონათან ლევეგლი.
6. ჟურნალი „ბედი ქართლისა“ #28-29 გვ.43-44
7. ჟურნალში „ბედი ქართლისა“ #21-22. გვ. 27-29, 1-5, 7-8.
8. ჟურნალი „ბედი ქართლისა“ #15, 1953 წლის სექტემბერი. გვ.30/31.
9. ჟურნალი „ბედი ქართლისა“ 1954 წლის #17, გვ 30
10. Revue de Kartvelologie. # 45/46. Paris. გვ.184/86
11. Figaro, 12.08.1965
12. Berdiev. Les sources et le sens du communism russe.
13. Preface au livre de G.Jorre, L'URSS,la terre et les homes.1946
14. Ils'agit de la terminologie de Sir Harold Mackinder, Democratic Ideals and Reality
15. ჟურნალი „ბედი ქართლისა“ #18. 1954 პარიზი, მ. მუსხელიშვილი, გვ.15/16
16. მ. მუსხელიშვილი, ქართულ-ევროპული მოძრაობის გამოცემა, 1952 წ. პარიზი. გვ. 10-16
17. მ. მუსხელიშვილი, საქართველო და ევროპა. 1953 პარიზი.

ევროკავშირის გაფართოების თეორიული ხედვები და მათი პრაქტიკული იმპლემენტაცია საქართველოს სახელმწიფო ინსტიტუტებში

ნინო ფაულენიშვილი
ასოცირებული პროფესორი,
ხელოვნებისა და მეცნიერების ფაკულტეტი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მაია იაკობიძე
პროტოკოლის განყოფილების უფროსი
საერთაშორისო ურთიერთობის დეპარტამენტი

აბსტრაქტი

წარმოდგენილი ნაშრომი იკვლევს ევროკავშირის გარე მმართველობის პოლიტიკას არანევრი ქვეყნის შიდა სტრუქტურების ინსტიტუციური განვითარების პროცესში. განხილულია გარე მმართველობის ძირითადი მექანიზმები. ნაშრომი მიმოიხილავს რაციონალურ და კონსტრუქტივისტულ თეორიებს ევროკავშირის გაფართოებასთან მიმართებაში. გარე-მართველობითი პოლიტიკის თეორიული საფუძვლები თეორიული ხედვების მნიშვნელოვანი ნაწილია. კვლევა ცდილობს, აჩვენოს არანევრი სახელმწიფოში გარე მმართველობის ინსტიტუციური პოლიტიკის ფარგლებში იმპლემენტირებული ინსტიტუციური გარდაქმნები სხვადასხვა შიდა სტრუქტურებში. აღწერილია საქართველოში მიმდინარე ცალკეული ინსტიტუციური სისტემების (სასჯელალსრულება, მართლმსაჯულება) ინსტიტუციური რეფორმირება. ნაშრომი ასკვნის, რომ ევროკავშირის სამომავლო გაფართოების პოლიტიკა განისაზღვრება ორგანიზაციის დამოკიდებულებით წევრობის მსურველი ცალკეული ქვეყნის მიმართ - გაფართოების სტრატეგია იცვლება ყოველი კონკრეტული ქვეყნისათვის.

THEORETICAL VISIONS OF EU ENLARGEMENT AND THEIR PRACTICAL IMPLEMENTATION IN THE STATE INSTITUTIONS OF GEORGIA

NINO PAVLENISHVILI
ASSOCIATE PROFESSOR
FACULTY OF ART AND SCIENCE ILIA STATE UNIVERSITY

MAIA IAKOBIDZE
HEAD OF PROTOCOL DIVISION
DEPARTMENT FOR INTERNATIONAL RELATIONS

ABSTRACT

The paper presents the research on the European Union (EU) support to non-member countries' institutional development through the external governance control mechanisms. The effectiveness and importance of the domestic structural model, which stands out as a leading mechanism of the external governance are demonstrated. The rationalistic and constructivist theoretical approaches in terms of EU enlargement are overviewed. For theoretical complementarity is utilized Gänzle theory of the external governance policy of the EU enlargement. The work investigates institutional changes in non-member countries made in accordance with the institutional policy of the external governance of the EU that proceed unequally in the different policy making domestic structures. The paper depicts deeply the institutional development/transformation of the concrete institutions (domestic structures) in Georgia to show that the comparison demonstrates that the EU's enlargement policy prospects are determined by the EU's specific attitudes towards individual aspirant countries (difference in enlargement strategies for each).

შენაშნა

1990-იანი წლების შემდგომ, არაერთი მნიშვნელოვანი გეოპოლიტიური მოვლენის გამო ევროკავშირის პერიფერიების გაფართოების პოლიტიკა არაერთხელ შეიცვალა. ცვლილებები ძირითადად განპირობებული იყო სამი ძირითადი მიზეზის გამო (ასმუსი 2008). პირველი დაკავშირებულია ევროპაში მიმდინარე ცვლილებებთან, რომელიც განაპირობა ამერიკის შეერთებული შტატების ყურადღებისა და რესურსების ევროპიდან ახლო აღმოსავლეთში გადატანასთან 9/11-ის თავდასხმის შემდგომ. თავად ევროპაშიც დაიკვირვებოდა გაფართოებით გამოწვეული დაღლა დაკავშირებული ზოგიერთი ინსტიტუტის არასწორი რეფორმის ან ახალი წევრების მიღებისას გაუთვალისწინებელ ხარჯებთან. მიუხედავად იმისა, რომ არსებობდა ურყევი გადანაცვტილება დასავლეთ ბალკანეთის (ყოფილი იუგოსლავიის რესპუბლიკები, ალბანეთი) ევროკავშირსა და ნატოში ინტეგრირების შესახებ, პროცესი გაინელა. თურქეთის შანსი, გამხდარიყო ევროკავშირის წევრი, საკმაოდ შემცირდა. დემოკრატიული სამყაროს გაფართოების "ფანჯარა", რომელიც „ცივი ომის“ დასრულების შემდეგ გაიხსნა, დადგა დახურვის რისკის წინაშე (ასმუსი 2008).

მეორე ფაქტორი - სიტუაცია შეიცვალა აღმოსავლეთის მიმართულებითაც. 1990-იანი წლების ძირითადი გამოწვევა იყო დემოკრატიის კონსოლიდირება ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპაში. დღეს კი, ევრაზიის რეგიონის გამოწვევა სტაბილიზაციის შენარჩუნებაა შემდეგ სახელმწიფოებში: უკრაინა, თურქეთი, საქართველო, სომხეთი და აზერბაიჯანი. კვლევების მიხედვით, უკვე გამოცდილმა გაფართოების პოლიტიკამ შეიძლება, გაამართლოს ბალკანეთის ქვეყნებში, მაგრამ პოსტ-საბჭოთა სახელმწიფოებში გაფართოების პოლიტიკა ითხოვს მოდიფიცირებას ქვეყნების თავისებურებებიდან გამომდინარე. აღნიშნული რეგიონის სახელმწიფოებს აქვთ პრეტენზია, გახდნენ ევროპის ნაწილი და, შესაბამისად, მიიღონ დახმარება. ამბიცია შეუსაბამოა მათ ეკონომიკურ განვითარებასა და ღირებულებით ხედვებთან (სედელმაიერი 2003).

მესამე ფაქტორი რუსეთია - 90-იან წლებში სუსტი, ჰიბრიდულად დემოკრატიული სახელმწიფო სურვილით გამხდარიყო განვითარებული დასავლეთის ნაწილი. დღევანდელი რუსეთი ფლობს მეტ ძალაუფლებას, არის ნაციონალისტური, ავტორიტარიზმთან მიახლოებული ძალა. მოსკოვი საკუთარ თავს განიხილავს რეგიონულ, ევრაზიულ, ჰეგემონად და, შესაბამისად, საეთაშორისო თანამეგობრობას განვითარების ავტორიტარულ კაპიტალისტურ მოდელს სთავაზობს ნაცვლად დემოკრატიული ლიბერალიზმისა. კრემლის მერკანტილისტური გეოპოლიტიკა გულისხმობს, ნებისმიერი მეთოდით შეინარჩუნოს გავლენის სფეროები. თვალსაჩინო გახდა, რომ რუსეთი ცდილობს შეაფერხოს ან სულაც მოსპოს დემოკრატიული წინსვლები ისეთ ქვეყნებში, როგორცაა, საქართველო და უკრაინა. ის, როგორც წესი, იყენებს ენერგორესურსებს და ენერგომატარებლებს ზეგავლენის მოხდენის ინსტრუმენტად. სიტუაცია იძულებულს ხდის ევროპულ ქვეყნებს დაუპირისპირდნენ რუსეთს რიგ საკითხებში. სავარაუდოდ, მოსკოვის გავლენები შენარჩუნდება მანამ, სანამ ევროკავშირი ვერ შეძლებს ენერგომომწოდებლების დივერსიფიცირებას (სეფი 2014).

ცივი ომის დასრულების შემდგომ, დასავლურმა პოლიტიკამ მიიღწია ორ მნიშვნელოვან მიზანს: (ა) დამკვიდრდა ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებში და (ბ) შექმნა სტაბილურობა ნატოსა და ევროკავშირის ფარგლებს გარეთ (ასმუსი 2008). გაფართოების წინა პერიოდში არსებობდა მოსაზრება, რომ გაფართოებას მოჰყვებოდა ევროკავშირის წევრებსა და არა-წევრ სახელმწიფოებს შორის დიდი პოლიტიკო-ეკონომიკური სხვაობა (შიმელფენიგი 2001). მოხდა პირიქით, ნატოსა და ევროკავშირის გაფართოება, კერძოდ კი, ბალტიის ქვეყნების მიერთება, გახდა პოზიტიური პრეცედენტი სხვა პოსტ-საბჭოთა ქვეყნებისთვის. ბალტიისპირეთის ქვეყნებმა შეასრულეს სადემონსტრაციო ეფექტის როლი. ვარდებისა და ნარინჯისფერი რევოლუციების შემდგომ, საქართველოსა და უკრაინის ხელისუფლება მეტი ერთუზიანობით მოვიდა მათი სახელმწიფოების დასავლეთთან დაახლოების თემას (ასმუსი 2008).

ევროკავშირის გაფართოების თეორიული ხედვები

სანამ უშუალოდ შევეხები გაფართოების თეორიებს, განვმარტავ ევროკავშირის გაფართოების კონცეფციას. ის ეხება, როგორც ორგანიზაციის ფორმალური წესებისა და ნორმების ეტაპობრივი ჰორიზონტალურ ინსტიტუციონალიზაციას, ასევე სოციალურად აქტიური ინდივიდების ნორმატიულ ქმედებებსა და ურთიერთქმედებებს. ჰორიზონტალური ინსტიტუციონალიზაციის პროცესში ინსტიტუტები აფართოებს ორგანიზაციას წევრებით, რომელთა ღირებულებები და ქმედებები თანხმობაშია ორგანიზაციის წესებთან. ორგანიზაციაში ყოფნა განსაზღვრულია საკანონმდებლო ბაზით. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია, ყურადღება გამახვილდეს ჰორიზონტალური ინსტიტუციონალიზაციის ფორმალურ და მიზანმიმართულ ქმედებებზე. ასეთია, მაგალითად, ასოცირების შეთანხმებება ან განწვერიანების

ხელშეკრულებები - მათი გაფორმება, ხელმოწერა და ძალაში შესვლა. აღსანიშნავია, რომ ევროკავშირის ორგანიზაციული ნორმები შეიძლება, გავრცელდეს არაფორმალურად ორგანიზაციის საზღვრებს გარეთ, როგორც აპლიკანტ ქვეყნებში, ასევე სახელმწიფოებშიც, რომელნიც ევროკავშირის წევრობას არ გეგმავენ. პროცესი სიფრთხილეს მოითხოვს, რადგან ნორმების (ორგანიზაციის ინსტიტუციური მოდელების) არაფორმალური გავრცელება, შესაძლოა არანაწიერი ქვეყნების მიერ იმპლემენტირებული იყოს ფართო სისტემურ გამოწვევებზე რეაგირებისთვის; წარუმატებლობის შემთხვევაში იქმნება ევროკავშირისადმი უარყოფითი დამოკიდებულება. მნიშვნელოვანია, ორგანიზაციულ წესებთან, როგორც მიკრო-ჰარმონიზაცია (შიდა სტრუქტურა), ისევე მაკრო, როდესაც ინსტიტუციური რეფორმები მოჰყვება რეგიონულ ინტეგრირებას (სედელმაიერი 1998).

გაფართოების ძირითადი თეორიული ხედვები მოიცავს რაციონალურ და სოციოლოგიურ/კონსტრუქტივისტულ ინსტიტუციონალიზმს შორის დისკუსს და ეყრდნობა ინსტიტუციონალიზაციისა და ინსტიტუციური განვითარების თეორიულ კვლევებს. რაციონალური და კონსტრუქტივისტული ინსტიტუციონალიზმის საფუძველი განსხვავებულია. თუ რაციონალური ინსტიტუციონალიზმი ეყრდნობა ინდივიდუალიზმისა და მატერიალიზმის სოციალურ ონტოლოგიას, კონსტრუქტივისტულის წამყვანი ონტოლოგია - სოციალური და იდეურია (Ideational). შესაბამისად, არსებობს გადაწყვეტილების მიღებისა და შემდგომი ქმედების ორგვარი ლოგიკა - რაციონალური და კონსტრუქტივისტული (მარჩი, ოლსენი 1989).

რაციონალურ ინსტიტუციონალიზმში ინდივიდუალური, მატერიალური ინტერესები პირველადია ინსტიტუტების/ორგანიზაციების პრეფერენციებთან მიმართებაში. ორგანიზაცია განიხილება, როგორც შუალედური რგოლი, რომელიც აკავშირებს აქტორების მატერიალურ ინტერესებსა და მატერიალურ გარემოს მათ კოლექტიურ გადაწყვეტილებებთან და ქმედებებთან. ინსტიტუტებისათვის მნიშვნელოვანია სუბიექტის ქმედების შემლუდვა და წახალისება, და არ ინტერესდება მის მიერ განხორციელებული ქმედების მიზნით. ისინი აკორექტირებენ დანახარჯისა და სარგებლის კალკულაციას, მაგრამ არ ცვლიან თავად პრეფერენციებს.

კონსტრუქტივისტული მიდგომით, ინსტიტუტები ქმნიან, როგორც აქტორის იდენტობას, ისე ინტერესებს. სუბიექტები არ არიან კავშირში გარე შემლუდველ/წამახალისებელ სტრუქტურებთან. ისინი მოქმედებენ წინასწარი გეგმით, რადგან ინსტიტუტები ადგენენ მათთვის უფლებებისა და ვალდებულებების კონტენტს და განსაზღვრავს სოციალურ გარემოს. ინსტიტუტურად დადგენილი ქცევის წესები თუ ნორმატიული ვალდებულებები ხშირად გარდაიქმნება სუბიექტისათვის ჩვევად, ამიტომ მისთვის რთული აღარაა წესებისა და ნორმების დაცვა (სკოტი 1995).

ინსტიტუტების შესახებ კონცეფციები განსხვავდება ორგანიზაციების ფუნქციებისა და აქტორების მოქმედებების მიხედვით. შესაბამისად, ორივე თეორია საკუთარი კონდეპტუალური ხედვით აღწერს საერთაშორისო ორგანიზაციას. რაციონალური ინსტიტუციონალიზმი თვლის, რომ საერთაშორისო ორგანიზაციები არის დამხმარე ასოციაციები, რომელნიც ეხმარებიან სახელმწიფოებს დასახული მიზნების სრულყოფილად განხორციელებაში.

სახელმწიფოებისათვის საერთაშორისო ორგანიზაცია საინტერესოა ორი მახასიათებლის გამო: ცენტრალიზაცია და დამოუკიდებლობა (ებოტი, სნაიდალი 1998). ისინი ეფექტურად ფუნქციონირებენ ერთობლივად, ხშირი შეხვედრების, მოლაპარაკებების, სხვადასხვა ფორმატის ფორუმების მეშვეობით. კოოპერაცია გაუმჯობესებს ნორმებს და ობიექტური ინფორმაციის მიმწოდების მექანიზმებს; მრავალფეროვანი ხდება წარმომადგენლობა და სამართლიანი არბიტრაჟი. ამ და სახელმწიფოები არჩევენ გაერთიანებას ქმედით საერთაშორისო ორგანიზაციაში, მიუხედავად იმისა, რომ თმობენ გარკვეულად სახელმწიფოებრივ სუვერენიტეტს და უფლებას აძლევს საერთაშორისო ორგანიზაციას, რათა „შემლუდონ და აკონტროლონ ისინი“ (მორავჩიკი 1998).

რაციონალური ინსტიტუციონალიზმი ფოკუსირებულია საერთაშორისო ორგანიზაციებზე, რომელნიც ეფექტურად ეხმარებიან, როგორც წევრ, ისე აპლიკანტ ქვეყანას ინსტიტუციური განვითარებისათვის აუცილებელი ნორმების დანერგვით. კონსტრუქტივისტები კი თვლიან, რომ ფაქტურად, საერთაშორისო ორგანიზაციები, ერთის მხრივ, არიან „საზოგადოების წარმომადგენლები“ (ებოტი, სნაიდალი 1998) და, მეორეს მხრივ, საერთაშორისო თუ ადგილობრივი საზოგადოების შემქმნელები. თუ საზოგადოებას, მათ შორის საერთაშორისოს, აქვს საერთო ინსტიტუციური ნორმები და წესები, ის ქმნის ლეგიტიმურობისა და ღირებულებების სტანდარტებს და განსაზღვრავს მის მიზნებს, დებულებებს და პროცედურებს (ბარნეტი, ფინემორი 1999). ამგვარად, საერთაშორისო ორგანიზაციებს აქვთ, შესაძლებლობა იქცნენ ძალაუფლების ავტონომიურ წყაროდ, რომელსაც აქვს „რაციონალურ-სამართლებრივი უფლებამოსილება; და კონტროლის მექანიზმი ტექნიკური ცოდნისა და ინფორმაციაზე“

(ბარნეტი, ფინემორი 1999). მსგავსად სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციისა, ევროკავშირი ფლობს ძალაუფლების მითითებულ წყაროებს და, შესაბამისად, შეუძლია, დაადგინოს ორგანიზაციაში განვერიანების სტანდარტები, წევრი-ქვეყნების საეთო მიზნები და მათი განხორციელების გზები (მაკნილი 1995, ფინემორი 1996).

ევროკავშირის გარე მართველობა - გაფართოების სპეციფიური ფორმატი

ევროკავშირის სამეზობლო ჰგავს ქვეყანათა ერთობლიობას მიერთებულს ამ ორგანიზაციასთან "ჭიშკრით", რამეთუ ევროპის სურვილია, ჰქონდეს სტაბილურობა ევროპის "უკანა ეზოში" (ზაიოტის 2007). ევროკავშირმა 2000-იანი წლების გაფართოების ტალღის შემდგომ, შეცვალა განვერიანების პოლიტიკა (ველი 2004, ტუპი 2003) და შემუშავა ახალი სტრატეგის - გარე მართველობა, რაც გულისხმობს სახელმწიფოს შიგნით პოლიტიკური და ეკონომიკური რეფორმებისათვის ბიძგის მიცემას. მართველობის სტილი მრავალდონიანია და მოიცავს ბევრ სფეროს, ცდილობს ძალაუფლებრივი ურთიერთობის ფორმის მიახლოებას ევროპულთან და ქვეყნის ინტეგრირებას ევროკავშირის საგარეო ურთიერთობების დღის წერიგში (კოფლერ-კოფი 2005).

გარე მართველობის იმპლემენტაციისას ევროკავშირი ითვალისწინებს საზღვრების სხვადასხვა ფორმატს: (ა) გეოპოლიტიკური საზღვარი, რომელმაც განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰერ შეიძინა ცივი ომის დასრულებისას და შემდგომ რუსეთის "ნეოიმპერალისტური" გაძლიერებისას (ფილტენბორგი, გენზლე, ჯოჰანსენი 2002); (ბ) კულტურული საზღვარი, რომელიც განისაზღვრება სახელმწიფოს პოლიტიკური, მათ შორის, დემოკრატიული ღირებულებებით; (გ) ტრანზაქციური საზღვარი, რომლის მეშვეობითაც ევროკავშირი ქმნის ხელწვდომას მის ბაზარზე; (დ) სამართლებრივი საზღვარი, გულისხმობს ევროსტანდარტის კანონმდებლობის იმპლემენტაციას და სამართლებრივი ღირებულებების დამკვიდრებას; და (ე) ინსტიტუციური საზღვარი, რომელიც რეალურად არის ევროკავშირის მართველობითი კონტენტის მატარებელი (გენზლე 2010).

ამგვარად, ევროკავშირი გარე მართველობის მექანიზმით ცდილობს, გააძლიეროს ინტეგრაციის პოლიტიკა სხვადასხვა მიმართულებით. ზემოთ ჩამოთვლილი საზღვრებით, ის ახდენს ევროკავშირის მეზობელ სახელმწიფოებში ინსტიტუტების რეფორმირებას წევრობის ქვედონის (ასოცრების) ფორმის დამკვიდრებით. სტანდარტი არა-წევრი ქვეყნებთან ასოცირების ხელშეკრულების გაფორმებისას არის *acquis*¹ შესრულება. ის გულისხმობს არა-წევრი სახელმწიფო იმპლემენტაციას უკეთებს ევროკავშირის ნორმებს და ღირებულებებს (ლავენაქსი 2008). ინსტიტუციური თვალსაზრისით, გარე მართველობით იწყება ევროკავშირის მსგავსი ინსტიტუტების ამოქმედებას სახელმწიფოს შიგნით. სახელმწიფო იღებს ვალდებულებას საკანონმდებლო ბაზით შეცვალოს არსებული ინსტიტუტები და მოახდინოს ევროკავშირის ფარგლებს გარეთ ევროპული ნორმების ლეგიტიმაცია (შიმელფენიგი, სელემაიერი 2002).

გარე მართველობა ფოკუსირებულია სახელმწიფოს შიდა სტრუქტურებზე. გაფართოების ამ პოლიტიკის მიზანია, შესაბამისობაში მოვიდეს არაწევრი ქვეყნის შიდა-ინსტიტუციური სტრუქტურა ევროპულთან ანუ შიდა და გარე მართველობა უნდა იყოს ლეგიტიმური და განხორციელებადი.

და ბოლოს, გარე მართველობა ეფექტურია, თუ ის (ა) ითვალისწინებს არა-წევრი სახელმწიფოს შიდა-სტრუქტურულ აგებულებას; (ბ) თუ შიდა სტრუქტურა ახერხებს ევროკავშირის კანონებთან ჰარმონიზაციას; (გ) თუ სახელმწიფო საშინაო დონეზე ხდება თავსებადი ევროკავშირის შესაბამის ინსტიტუტებთან; (ე) სახელმწიფოში მცირდება ევროკავშირის მოწინააღმდეგეთა რიცხვი.

ევროკავშირის გარე გაფართოება და ინსტიტუციური სვლილებები საქართველოში

ევროკავშირის გარე მართველობის ეფექტურობა ცხადია, როცა სახელმწიფო ინსტიტუტების შიდა სტრუქტურები ცვლიან ფუნქციონირების წესებს. ევროკავშირის სტრუქტურებთან თავსებადობის ზრდას ხელს უწყობს ორგანიზაციის მხრიდან მონიტორინგი და კონტროლი (ფრანკი 1990).

საქართველოს შემთხვევაში გარე მართველობის ეფექტურობა თვალსაჩინოა სასჯელაღსრულებისა/ პენიტენციური სისტემისა და მართლმსაჯულების სისტემის რეფორმირების პროცესში. ორივე სტრუქტურა, მართლაც, რომ ითხოვდა მნიშვნელოვან ცვლილებებს. ევროკავშირმა შეისწავლა ორივე

¹ The *acquis* - სავალდებულო უფლებები და ვალდებულებები სავალდებულო ევროკავშირის წევრი ქვეყნებისათვის.

ორგანიზაციის გამონვევები და დაეხმარა საქართველოს ხელისუფლებას დონორ ორგანიზაციებთან ერთად. ყველა შემოთავაზებული ცვლილება ეფუძნებოდა ადამიანის უფლებების დაცვას. ფინანსური დახმარებასთან ერთად ორგანიზაციამ ხელი შეუწყო პროექტს, რომელიც პენიტენციური და პრობაციის სფეროების ინსტიტუციურ გაძლიერებას და პატიმართა პირობების გაუმჯობესებას ითვალისწინებდა², მათ შორისაა მსჯავრდებულების რეაბილიტაცია-რესოციალიზაცია და პენიტენციური ჯანდაცვის მიღება. შედეგად, პატიმართა რაოდენობა 24,000-დან 10,000-მდე ჩამოვიდა. პარალელურად მოგვარდა საპატიმროების გადატვირთულობის საკითხიც.

გარე მართვლობა თეორიით ითხოვს არანევი ქვეყნისგან კანონების დაახლოებას ევრო-სტანდარტებთან. პრაქტიკული პროცესი საქართველოში დაიწყო 2017 წელს. პარლამენტს წარედგინა კანონპროექტი “პატიმრობის კოდექსი” სხვა 19 კანონპროექტი პატიმრობისათვის პირობების გასაუმჯობესებლად.³ ცვლილებები შეეხო დისციპლინური პატიმრობის ვადებს; სასამართლოს მიეცა უფლება მიიღოს გადაწყვეტილება მსჯავრდებულის გათავისუფლებაზე რიგ შემთხვევებში.⁴ გაიზარდა უფლებადამცველის, ექსპერტებისა და სამოქალაქო საზოგადოების ჩართულობა და სხვა.

პარალელურ რეჟიმში დაიწყო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება, ადაპტირებული გარემოს შექმნა პენიტენციურ სისტემაში და დაბალი რისკი პატიმრობის დააქმება მშენებლობებზე. გრძელდება ელექტრონული და ვიზუალური სამეთვალყურეო მონაცემილოების ეტაპობრივი ინსტალაცია. ყველა ცვლილება, რომელიც განხორციელდა პენიტენციურ სისტემაში გამყარებული საკანონმდებლო ბაზით. “ადამიანთა უფლებათა დაცვის კუთხით ლამბრინიდის ინიციატივით ა.წ. სექტემბერში გაეროს გენერალურ ასამბლეაზე წელს პირველად საქართველო შევიდა ერთადერთი ქვეყანა რეგიონიდან გაეროს იმ 14 ქვეყანას შორის, რომლებიც წარმოადგენენ ადამიანის უფლებათა დაცვის კუთხით საუკეთესო გამოცდილებას გაეროს მასშტაბით მთელ მსოფლიოში” (ინტერვიუ ვიქტორ დოლიძესთან, 20.12.2018).

მართლმსაჯულების სისტემის რეფორმირება ევროკავშირისათვის ერთ-ერთი სერიოზული გამონვევაა. ორგანიზაციის მხარდაჭერის პაკეტი აძლიერებს სისტემის ინსტიტუციურად: სისტემის საკანონმდებლო ბაზის მისადაგება ევროპულთან, ეფექტიანი სტრუქტურების შექმნა და პროფესიონალების მომზადება. ასოცირების ხელშეკრულებამ გააღრმავა ქართველი და ევროპელი პარტნიორების ჰარმონიზაციისადმი დამოკიდებულება. პროცესი განვილია ეტაპობრივად. რიგი საკითხებში საქართველო და ევროკავშირი მჭიდროდ თანამშრომლობს (ინტერვიუ თამარ ბერუჩაშვილთან, 20.12.2018). სასამართლოს რეფორმირებისათვის უმნიშვნელოვანესია სამოქმედო გეგმისა და სტრატეგიის შექმნა, რომელიც მოსამართლეს და სასამართლო სისტემას გახდის დამოუკიდებელს.

2014 წლიდან იწყება საკანონმდებლო ცვლილებები მომავალ მოსამართლეთა შერჩევისა და კრიტერიუმების დასადგენად. კანონის მოთხოვნით, კანდიდატურების განხილვის პროცესი არის გამჭვირვალე და ობიექტური. ევროკავშირის ეგიდით მართლმსაჯულების სისტემაშიც მომზადდა პროფესიული კადრები: ჩატარდა სემინარები და ტრენინგები პროკურატურის თანამშრომლებისათვის.

“საქმეთა ელექტრონული გადანაწილების პრინციპის”⁵ ამოქმედება (31.12.2017) მნიშვნელოვანი ნაბიჯია სასამართლოს რეფორმირების გზაზე. ამავე წელს იუსტიციის საბჭომ მიიღო 2017-2020 წლების სასამართლო სისტემის გარდაქმნის სამოქმედო გეგმა, რის საფუძველზეც დადგინდა რეფორმის ძირითადი პრიორიტეტები. კონსტიტუციაში შეტანილი ცვლილებებით გადაწყდა მოსამართლეთა უვადოდ დანიშვნა.

მართლმსაჯულების სისტემის რეფორმირება დღესაც გრძელდება. საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონი “შრომის უსაფრთხოების შესახებ”, კანონი “სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახურის შესახებ”, კანონი “სამოქალაქო უსაფრთხოების შესახებ”.⁶

² http://www.moc.gov.ge/images/files/pdf/text_14461272421.pdf

³ <http://www.moc.gov.ge/images/temp/2016/05/25/e5f33831c5284d959490086d83bf94c2.pdf>

⁴ <http://www.moc.gov.ge/images/catalog/items/zxxx.pdf>

⁵ <http://hcoj.gov.ge/ge/reforms/judicial-reform/gankhortsielebuli-reforma>

⁶ http://www.parliament.ge/ge/saparlamento-saqmianoba/plenaruli-sxdomebi/plenaruli-sxdomebi_news/parlamentis-riggareshe-sesiis-plenaruli-sxdoma3.page

უკვე გატარებული, თუ მიმდინარე რეფორმები, როგორც სასჯელალსრულების/პენიტენციურ, ასევე მართლმსაჯულების/სასამართლო სისტემაში მიუთითებს იმაზე, რომ სახელმწიფოს შიდა სტრუქტურების ინსტიტუციური ცვლილებები საქართველოს აახლოებს ევროპულ ნორმებთან და წესებთან.

და ბოლოს, რაციონალური თეორია, რომელიც განსაზღვრავს წევრი და არა-წევრი სახელმწიფოების მოსალოდნელ ხარჯებს და სარგებელს, აჩვენებს, რომ ორივე აქტორი უპირატესობას ანიჭებს ჰორიზონტალურ გაფართოებას გარე მართველობის მექანიზმით. გარე ინტეგრაცია უნდა მიმდინარეობდეს ინსტიტუციური ცვლილებებით სახელმწიფოს შიდა სტრუქტურებში სექტორულად. კონსტრუქტივისტული მიდგომა, რომელიც ითვალისწინებს იდეურ “კონფლიქტს” არა-წევრ სახელმწიფოსა და ორგანიზაციას (ევროკავშირი) შორის, ემხრობა ისეთ გაფართოებას, რომელიც შეეხება იდეურად მსგავს ქვეყანას. და თუ იდეოლოგიური განსხვავება თვალსაჩინოა, მაშინ გარე-მართველობითი პოლიტიკა, რომელიც გარდაქმნის სახელმწიფო სტრუქტურებს, ამავედროულად, ცვლის, ერთის მხრივ, სტრუქტურებში მომუშავე ადამიანების ხედვებს და, მეორეს მხრივ, მოქალაქეების (რომელთაც აღნიშნული ინსტიტუტები ემსახურებიან) დამოკიდებულებას ევროპული ღირებულებებისადმი. ცალკე რაციონალური ან კონსტრუქტივისტული თეორია ვერ ახსნის არა-წევრი სახელმწიფოსა და ევროკავშირის ურთიერთობას, მაგრამ ორივე შეწყვილებულად აღქმადს ხდის გარე-მართველობითი პოლიტიკის ეფექტიანობას ევროკავშირის გაფართოების პროცესში.

ბამოყენებული ლიტერატურა

1. Abbott K.W., Snidal D. 1998. “Why States Act through Formal International Organizations”. The Journal of Conflict Resolution. Vol. 42. No. 1.
2. Asmus R.D., 2010. “Europe`s Eastern Promise: Rethinking NATO and EU Enlargement”. Council of Foreign Relations
3. Barnett M.N., Finnemore M. 1999. “The Politics, Power, and Pathologies of International Organizations”. International Organization. Vol. 53. No. 4
4. Filtenborg M. S., Ganzle S., Johansson E. 2002. “An Alternative Theoretical Approach to EU Foreign Policy ‘Network Governance’ and the Case of the Northern Dimension
- Finnemore M. 1996. “Norms, Culture, and World Politics: Insights from Sociology’s Institutionalism”. International Organization. Vol. 50. No. 2
5. Franck, T. 1990. The Power of Legitimacy among Nations. New York: Oxford University Press.
6. Gänzle S. 2010. “EU Governance and the European Neighbourhood Policy: A Framework for Analysis”. Europe-Asia Studies.
7. Kelley J. 2004. Ethnic Politics in Europe: The Power of Norms and Incentives. Princeton: Princeton University Press.
8. Kohler-Koch B. 2005. “European Governance and System Integration”. EUROGOV. European Governance Papers.
9. Lavenax S. 2008. “A governance perspective on the European neighbourhood policy: integration beyond conditionality?” Journal of European public policy
10. March J.G., Olsen J.P. 1989. Rediscovering institutions: The organizational basis of politics. New York. Free Press
11. McNeely C.L. 1995. Constructing the Nation-State: International organization and perspective action. Greenwood Press
12. Moravcsik A., 1998. The Choice for Europe: Social Purpose and State Power from Messina to Maastricht. Cornell University Press
13. Schimmelfennig F., 2001. “The Community trap: liberal norms, rhetorical action, and the eastern enlargement of the European Union”. /International Organization 55/.
14. Schimmelfennig F., Sedelmeier U., 2002. „Theorizing EU enlargement: research focus, hypotheses, and the state of research“. /Journal of European Public Policy/.
15. Scott W.R., 2008. /Institutions and Organizations, Thousand Oaks/. Sage
16. Sedelmeier U. 1998. The European Union’s association policy towards the countries of Central and Eastern Europe: collective EU identity and policy paradigms in a composite policy. Doctoral Thesis. University of Sussex
17. Smith K. 2001. “Western Actors and the Promotion of Democracy,” Oxford University Press.
18. Speck U. 2014. “Russia’s New Challenge to Europe”. Carnegie Europe. <https://carnegieeurope.eu/2014/04/17/russia-s-new-challenge-to-europe-pub-55368> (30.05.19)
19. Tupy M. 2003. “EU Enlargement: Costs, Benefits, and Strategies for central and European Countries”. Policy Analysis.
20. Zaiotti R. 2007. “Of Friends and Fences: Europe’s neighbourhood policy and the ‘gated community syndrome’”. European Integration Initiative”. Cooperation and Conflict: Journal of the Nordic International Studies Association

EUROPEAN DEMOGRAPHIC AND POLITICAL CHALLENGES CAUSED BY MODERN MIGRATION CRISIS

EMILIA ALAVERDOV
ASSOCIATE PROFESSOR,
FACULTY OF LAW AND INTERNATIONAL RELATIONS, GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY

ABSTRACT

The problem of Islam in Europe in all its aspects and completeness is currently one of the most acute and urgent topic, it is given special attention in political circles and in international clubs. As, Islam is not only a religion, it is a quite strong ideology and like every ideology with its certain features, which are usually expressed in: society, nationality, nation and defines their activities and of course the rule of their lives, relations between the society and political force with different ideology. Muslims in Europe are, first and foremost, immigrants whose influx into the European continent over the past 20 years has seriously changed its demographic picture and political situation. While speaking about the demographic picture we have to highlight that the birth rate in Muslim population is much more than the Europeans and if we consider the already high number of Muslim refugees plus their birth rate we can say that in couple of decades Europe will face Islamisation. However it does not mean that the refugees have to suffer from negative attitude, harassment and discrimination.

თანამედროვე მიგრაციის კრიზისით გამოწვეული ევროპის დემოგრაფიული და პოლიტიკური ვითარება

ემილია ალავერდოვი
ასოცირებული პროფესორი,
სამართლისა და საერთაშორისო ურთიერთობების ფაკულტეტი,
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ისლამის პრობლემა ევროპაში ყველა მისი ასპექტისა და სისრულით გამოწვეული საკითხით ამჟამად ერთ-ერთი ყველაზე მწვავე და აქტუალური მოვლენაა, აქედან გამომდინარე მას განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა პოლიტიკურ წრეებში და საერთაშორისო ორგანიზაციებში.

ისლამი მხოლოდ რელიგია არ არის, ის საკმაოდ ძლიერი იდეოლოგიაა. იდეოლოგიისათვის კი ისაა დამახასიათებელი, რომ გარკვეული სახით, ფორმით ასახავს და გამოხატავს საზოგადოების, ქვეყნის, სახელმწიფოს ფენების, ერებისა და ეთნოსების, თვით სახელმწიფოს (როგორც პოლიტიკური ორგანიზაციის) პოლიტიკას და განსაზღვრავს მათი საქმიანობის ძირითად მიმართულებას, ცხოვრების წესს, ურთიერთობებს სხვა იდეოლოგიის მატარებელი სოციალურ და პოლიტიკურ ძალებთან. რაც შეეხება მუსლიმანებს ევროპაში უპირველეს ყოვლისა, ისინი ემიგრანტები არიან, რომლებმაც ბოლო 20 წლის განმავლობაში ევროპის კონტინენტზე შემოდინებით სერიოზულად შეცვალეს მისი დემოგრაფიული სურათი და პოლიტიკური ვითარება. დემოგრაფიულ სურათზე საუბრისას უნდა აღვნიშნოთ, რომ მუსლიმურ მოსახლეობაში შობადობა ბევრად მეტია, ვიდრე ევროპულში და თუ გავითვალისწინებთ მუსლიმი ლტოლვილების ისედაც საკმაოდ მაღალ რაოდენობას, და ამას დავამატებთ მათ შობადობას, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ რამდენიმე ათეულ წელიწადში ევროპა ისმალაციის საფრთხის წინაშე აღმოჩნდება. თუმცა ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ლტოლვილებმა უნდა განიცადონ უარყოფით დამოკიდებულება, შევიწროება, დისკრიმინაცია და დაირღვას ადამიანის ფუნდამენტური უფლებები, როგორც ხდება ევროპის რიგ ქვეყნებში.

INTRODUCTION

Several periods can be distinguished in the modern history of migration flows to Europe. First the beginning of the twentieth century, after the First World War, however the influx of Muslim immigrants was very small. The second flow can be considered the period of after Second World War, as a result of post-colonial development. Since many European countries urgently needed cheap labor to restore the post-war economy, their governments stimulated the influx of foreign workers from countries.

The next period began in the late 80s. A new stream poured into Europe, due to several reasons and acted in a quite new way, turning migration into the central social problem of our time. The above mentioned facts and the demographic factor - the decline in fertility of Europe; and economic, a new TNC strategy related to the transition to the neoliberal policy of monetarism; and geopolitical - the collapse of the socialist bloc and the USSR with the corresponding political and economic consequences. (L'Harmattan, 2004)

Europe is currently home to an extremely diverse landscape of political Islamic¹ movements. This diversity is even greater than in most Muslim countries, where ideological Islamic expression is often limited by the official ideology of the state. In Europe, these movements are often mobilized in defense of European Muslim interests; they work for the recognition of Islam or as its spokesperson in dealing with European states or with the majority of Muslims who are not concerned with political Islam. These movements have been present in Europe for a long while now (between 20 and 40 years for most of them) but their daily realities are still not well known to European policy-makers, neither at the European, national nor local level.

STATISTICS OF MIGRANT SINCE 2017

In 2017, a total of 4.4 million people immigrated to one of the EU-28 Member States, while at least 3.1 million emigrants were reported to have left an EU Member State. However, these total figures do not represent the migration flows to/from the EU as a whole, since they also include flows between different EU Member States. Among these 4.4 million immigrants during 2017, there were an estimated 2.0 million citizens of non-EU countries, 1.3 million people with citizenship of a different EU Member State from the one to which they immigrated, around 1.0 million people who migrated to an EU Member State of which they had the citizenship (for example, returning nationals or nationals born abroad), and some 11 thousand stateless people. (Condrad Hacket, 2017)

Relative to the size of the resident population, Malta recorded the highest rates of immigration in 2017 (46 immigrants per 1 000 persons), followed by Luxembourg (41 immigrants per 1 000 persons). For emigration, the highest rates in 2017 were reported for Luxembourg (23 emigrants per 1 000 persons), Cyprus (18 emigrants per 1 000 persons), Lithuania (17 emigrants per 1 000 persons), and Malta (15 emigrants per 1 000 persons). (Migration and Migrant Population Statistics, 2019)

Now about the situation about 2018, by 1 January 2018 it was the following: the number of people residing in an EU Member State with citizenship of a non-member country was 22.3 million, representing 4.4 % of the EU-28 population. Here, we have to highlight that, foreign citizens are younger than nationals. An analysis of the age structure of the population shows that, for the EU-28 as a whole, the foreign population was younger than the national population. The distribution by age of foreigners shows, compared with nationals, a greater proportion of relatively young working age adults. On 1 January 2018, the median age of the national population in the EU-28 was 44 years, while the median age of non-nationals living in the EU was 36 years. (ibid)

It is worth to notice that participating in the construction of a common European space, EU Member States; besides the development of their state migration policy also have a great impact on the development of community migration policy standards. It is obvious that EU countries have different migration policy experiences. They are still independent players in the field.

DEMOGRAPHIC THREATS OF EUROPE

The intensive process of transforming migrants issues into an important factor in the economic development of European countries. And it must be emphasized that the demographic situation has become

one of the main reasons. For 200 years, the birth rate in Europe has been slowly and steadily declining, and in the past 20 years the region has stopped reproducing its population, moving to an active “demographic retreat”. (Utkin A. 2003)

Demographers assess this process as a pronounced state of the demographic crisis, manifested in a widespread decline in the number of indigenous populations and state-forming nations. According to UN statistics, 494 million people aged 15 to 65 lived in Europe in 2000, and by 2050 the number will be reduced to 365 million.

This crisis has a stable reason. The life span of 15 European countries at the beginning of the 21st century amounted to 14-15 children per 10 women, which is one third lower than the sufficiency threshold. All European countries belong to the group of countries with a low level of fecundity, in which the average value of the coefficient of total fecundity is 20% less than the norm, and taking into account the decreasing number of births, it is 30–40%. (Chetvernikova O, 2005)

The fertility of migrants moving here exceeds the fecundity of Europeans by two to three times, so that their number in Europe will double in 20-30 years, which will exacerbate ethno-demographic problems. In addition to the number of Muslim migrants, the number of Europeans who accept Islam is growing: there are already hundreds of thousands of them. There are even extreme forecasts of Western analysts, according to which the adoption of Islam by Europeans under the influence of migration processes in 50 years can make Europe the main center of the Islamic religion. Very characteristic in this regard is the situation in the UK. If in 1981 the number of Muslims (immigrants from Pakistan, India and Bangladesh) was estimated at 750 thousand here, now there are about 3 million, and the number of births in the UK itself is at least 50% of this number. According to forecasts, by 2050 there will be no “ethnic majority” in Britain; it will be washed away by interethnic marriages and the import of foreign labor. (Mikheyev B, 2002)

DUAL CONSCIOUSNESS

It is with the new generation that the evolution of the behavior of European Muslim communities is associated. The consciousness of young Muslims is duality. On the one hand, they are more affected by European culture; speak the language of the country of residence perfectly. But, on the other hand, their religiosity is manifested in a stricter faith, understood as a return to the original purity of Islam and sometimes taking the form of a fanatical belief. An interesting situation is emerging: young people feel at home in Europe and strive to openly occupy the European intellectual and social space, but precisely to be reckoned with as Muslims and to be able to remain faithful to deep Islamic values. The essence of this is expressed by the formula: “live your faiths precisely in Europe.” With more active participation in all areas of European society, Muslims are becoming more and more established as carriers of other religious and cultural values. Their mood was well conveyed by one of the educated French Muslim activists: “Today I affirm my difference, which is my identity here in France, and I want to be respected precisely as a Muslim”. (Lathion S, 2002)

CHARACTERISTICS OF MIGRATION FLOWS

The official number of migrants is usually recorded during passport control by the Border Police. Counting the number of illegal migrants is a serious problem - a migrant entering the country without a passport or visa means he or she is trying to enter the country without going through border control, because he fears that he will be arrested and sent back. The number of such migrants is known only when they are detained after their entrance, later while their living in the country. The registration of irregular migration flows can determine the realistic trend of migration. The more effective is the boarder control system, the greater the chance is to detain and register illegal migrants. In this regard, the systematic search and rescue project Mare Nostrum was launched by Italian government in October 2013, which helped to clarify the migration statistics. Mare Nostrum was launched in response to two mass drowning off the Italian coast that cost around 600 lives. It was a dramatic reversal of the Italian’s government’s previous policy that blocked immigrants at sea and often forced them to return to North Africa. After a year in which the Italian government plucked more than 100,000 shipwrecked refugees, it was scrapped and replaced by a new project, operation Triton, which is manned and managed by Frontex, the European Union’s external border protection agency. Triton costs less than a third of Mare Nostrum, but its

boats only patrol an area within 30 miles of the Italian shore and does not launch pro-active search and rescue operations in the Mediterranean. (Freeman Colin, 2015)

Despite the fact that the first generations were still linked to their countries of origin, there was nonetheless a profound Europeanization of Islam already taking place, largely due to the younger generations born and educated in Europe. Although they were practicing Muslims and came from a Muslim culture, members of this new generation severed their identification of Islam with their parents' country of origin, and increasingly thought of themselves as French, British, German or Belgian. This re-conceptualization of Islam coincided with the emergence of claims to equality of treatment with their fellow citizens of European origin.

SUFFERING FROM HUMAN DISCRIMINATION

Policies aimed at supporting increased economic, social and political participation of Muslims in Europe take place against a backdrop of growing prejudice and discrimination directed towards Muslims. Some of the prejudice that Muslims face are part of a "generic anti-immigrant" prejudice, which is directed at European postwar non-western immigrants. At the same time there is evidence that they also face a "specific anti-Muslim" prejudice which "has developed as a result of stereotype generating processes in the last couple of decades". (Strabac Zan, Listung Ola, 2008) Analysis of the 1999–2000 European Values Study suggests that, even prior to 11 September 2001; levels of anti Muslim prejudice across Europe were higher than anti-immigrant prejudice. (Strabac & Listung, 2014) The analysis finds that this prejudice is not related to poverty but does decrease with increased levels of education. (ibid) While the level of prejudice directed towards Muslims is greater than that directed at immigrants, the analysis of the European Values Study finds that it is the same type of prejudice as that directed towards immigrants. This means that policies aimed at addressing racial and ethnic prejudice should also lead to lower levels of anti-Muslim prejudice.

Discrimination Effective action in addressing discrimination was identified in the Tampere Council Conclusions as the second element of an effective integration policy. Article 13 of the EC Treaty (now article 19 TFEU), as introduced by the Treaty of Amsterdam, provides a legal basis for the Council to take appropriate action to combat discrimination on "sex, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or sexual orientation". (Open Society Institute, 2010) In 2000 the EU adopted two Directives on discrimination. The Directives recognize that discrimination undermines the achievement of the objectives of the EC Treaty, including the attainment of economic and social cohesion and solidarity. (Council Directive 2000) The first Directive prohibits discrimination on the grounds of race or ethnic origin in employment, education, housing, social protection, and access to goods and services. (ibid) The Directive, however, does not cover discrimination on the grounds of nationality. Furthermore, conditions relating to the entry and residence of TCNs are outside its scope. Racial discrimination is said to undermine the Union's goal of creating "an area of freedom, security and justice" and "to ensure the development of democratic and tolerant societies which allow the participation of all persons irrespective of racial or ethnic origin".

The second Directive covers discrimination on the grounds of "religion and belief, disability, age or sexual orientation", but is limited in scope to covering discrimination in employment. (the Employment Directive 2000) The Council proposed a new Directive on implementing the principle of equal treatment between persons, irrespective of religion or belief, disability, age or sexual orientation in 200. (Proposal for a Council Directive 2008) If adopted, this would extend the protection from discrimination on the grounds of religion and belief, to social protection (including social security and health care), social advantages, education, as well as access to and supply of goods and services, such as housing and transport.

The Charter of Fundamental Rights was first proclaimed in 2000. While the Charter exists separately from the EU treaties, the Lisbon Treaty amends article 6 TEU, and provides that the Charter has the same legal value as the other EU treaties. The Charter contains 54 articles grouped into seven chapters: dignity, freedoms, equality, solidarity, citizens' rights, justice and general provisions. With the exception of chapter five (citizens' rights), the Charter applies to all individuals in the EU irrespective of nationality. The rights in the Charter apply to both the actions of the European institutions and to Member States when they are acting to give effect to EC law. The Charter does not extend the competences of the EU but instead provides a framework to protect individual rights within the Union and its Member States in those areas where the EU has competence. Of particular relevance in the context of social inclusion

and integration of Muslims is the Charter's prohibition of discrimination, including discrimination on the grounds of religion and race (article 21). Furthermore, article 10 recognizes the right to "freedom of thought, conscience and religion", which includes the right "to manifest religion or belief, in worship, teaching, practice and observance". This is further reinforced by article 22, which places an obligation on the Union to "respect cultural, religious and linguistic diversity". However, article 53 allows for restrictions on the exercise of rights and freedoms in the Charter, where a restriction is "necessary and genuinely meet[s] objectives of general interest recognized by the Union or the need to protect the rights and freedoms of others". (Open Society Institute, 2010)

When Germany opened its borders to a large number of refugees and accepted these people, the right wing protested it and demanded from Germany to protect the country from Islamization. For example, Frauke Petry, one of the leaders of the party from 2015 to 2017, explained in a 2016 interview with German newspaper Der Spiegel that "The immigration of so many Muslims will change our culture," and insisted that such a significant cultural change "must be the product of a democratic decision supported by a broad majority." We can say that due to such kind of speeches caused the anti-refugee sentiment and in the country increased the number of attacks on migrant shelters and anti-migrant propaganda spread throughout the country. (BBC, 2015a; BBC 2016b; BBC, 2016c; Hill, 2016)

EU-MIDIS II shows that over one quarter (27 %) of Muslim respondents experienced harassment because of their ethnic or immigrant background in the 12 months preceding the survey, with another 2 % having been physically assaulted on this basis in that period. Some Muslim respondents (1 %) experienced physical assault by a police officer because of their ethnic or immigrant background during the 12 months preceding the survey (2 % did so in the preceding five years). Key findings and FRA opinions

Generational differences can be observed. About one fifth (22 %) of first-generation respondents say they experienced harassment motivated by hatred, compared to more than one third (36 %) of second-generation Muslim respondents. (European Union Agency for Fundamental Rights, 2017) These incidents of intolerance and violence have demonstrated Germany's radicalization and anti-refugee sentiment. Afterwards, in order not to violate the situation, some politicians called for changes in refugee policy.

CONCLUSION

The volume of the issue is that, first of all we deal with the two difficult aspects such as politics and religion and their directions and approaches, and then with their cooperation and influence on each other. The second is coming Islam itself as a religious system with its doctrinal theology, worship system, legal structure, characteristics and etc. Islam is closely connected with ideological world-view which is its component part. The actuality and main point of the Islam is that, it deals with the various aspects such as ethnical, national, economical, institutional, physiological and as well as with everyday life.

However, with all this attention the mentioned issues that are of fundamental importance usually remain in the shade or are simply circumvented. As a rule, each of the aspects of this problem is considered separately, and more often attention is concentrated on the consequences of the phenomenon, and not on its causes. If one talks about reasons, then some objective conditionality always hides in the foreground, hiding a real, well-thought-out strategy. Our task in this case is to consider the assertion of the Islamic world in Europe and try to understand the characteristic of this process, and what directly determines the policy of the ruling European elite in this matter and to what extent it meets the real interests of the European peoples themselves. But we have to remember that all the religions ask for tolerance and patience and Islam is not an exception. Despite the numerous refugees and asylum seekers Europe has to have more tolerant approach and be more patient toward them because these people were made to be refugees by the certain political actors and if Europe fails in birth rate and demography it is not their fault as well.

BIBLIOGRAPHY

1. L'Harmattan, Reconnaissance et discrimination: présence de l'islam en Europe occidentale et en Amérique du Nord / Sous la direction de Ural Manço. 2004. P.15.
2. Conrad Hacket, 5 facts about the Muslim population in Europe, Pew Research Center, November, 29. 2017
3. Migration and Migrant Population Statistics 03.09.2019
4. Ibid
5. Уткин А. Полюс богатства против полюса населения // НГ. 2003. 26 марта. №59 (2896)
6. Четверикова Ольга ИСЛАМ В СОВРЕМЕННОЙ ЕВРОПЕ: СТРАТЕГИЯ «ДОБРОВОЛЬНОГО ГЕТТО» ПРОТИВ ПОЛИТИКИ ИНТЕГРАЦИИ, Европейские параллели, 2005, стр. 46
7. Михеев В. Иного не дано. Британия: трудный путь к расовой гармонии // Европа. 2002. Июнь //www.eur.ru/em/23/eeu02_11.htm.
8. Lathion S. La jeunesse musulmane européenne vers une «identité commune»? // CEMOTI. 2002. №33. P.110.
9. Freeman Colin, Aid agency to launch controversial mission to rescue trafficked migrants in Mediterranean, The Telegraph, 09, April, 2015
10. Zan Strabac and Ola Listung, "Anti-Muslim prejudice in Europe: A multilevel analysis of survey data from 30 countries", Social Science Research 37, 2008, pp. 268–286, at 274 (hereafter, Strabac & Listung, "Anti-Muslim prejudice".
11. Strabac & Listung, "Anti-Muslim prejudice"; the actual question asked in the European Values Survey was "On this list are various groups of people. Could you please sort out any that you would not like to have as neighbors?" Respondents were given a list of 14 groups, including: "Jews", "Gypsies", "People of a different race", "Immigrants/foreign workers" and "Muslims", 2014
12. Ibid, p. 279.
13. Open Society Institute, Muslims in Europe A Report on 11 EU Cities, New York – London – Budapest, 2010
14. Council Directive 2000/43/EC of 29 June 2000 implementing the principle of equal treatment between persons irrespective of racial or ethnic origin, Official Journal of the European Communities, L 180, 19 July 2000, art. 9 (hereafter, Race Equality Directive); Council Directive 2000/78/EC of 27 November 2000 establishing a general framework for equal treatment in employment and occupation, Official Journal of the European Communities, L 303/16, 2 December 2000 (hereafter, Employment Directive), recital 11.
15. Directive 2000/43/EC OJ L 180/22, 19.7.2000.
16. Employment Directive. 2000
17. Proposal for a Council Directive on implementing the principle of equal treatment between persons irrespective of religion or belief, disability, age or sexual orientation, COM, 2008
18. Open Society Institute, Muslims in Europe A Report on 11 EU Cities, New York – London – Budapest, 2010
19. BBC, 2015a; BBC 2016b; BBC, 2016c; Hill, 2016

ანტიტერორისტული სამშვიდობო ოპერაციები ერაყში და საქართველო

ნინო ყანჩელი
ბანათლების აკადემიური დოქტორი
სსიპ ბენერალ გიორგი კვინიტაძის სახელობის
კადეტთა სამხედრო ლიქეუმი

აბსტრაქტი

ერაყში არსებობდა სადამ ხუსეინის რეჟიმი, რომლის დამოკიდებულება რეტორიზმისადმი ამ რეგიონში და, არა მარტო ახლო აღმოსავლეთში, უსაფრთხოების გარანტიას ვერ იძლეოდა. შეიქმნა ანტიერაყული კოალიცია აშშ-სა და ინგლისის მონაწილეობით. ომი დაიწყო 2003 წელს და კოალიციურმა ძალებმა ამერიკის მეთაურობით ძლგმეცირე დროსი შეძლო ერაყის დაპყრობა. ქვეყანაში არსებული რეჟიმის დამარცხების შემდეგ, ერაყში დაიწყო სამშვიდობო ოპერაცია სახელწოდებით „თავისუფლება ერაყს“, რომლის ფარგლებში მოხდა ქვეყნის სახელმწიფოებრივ-ინსტიტუციონალური სისტემის ფორმირება, ერაყის შეიარაღებული ძალების და უსაფრთხოების სამსახურის განვრთნა, რომელშიც კოალიციურ ძალებს ნატო ეხმარება სპეციალური მისიით (Training Mission – Iraq – NTM-I). საქართველო, როგორც ერაყის სამხედრო კამპანიის ერთერთი მოკავშირე ქვეყანა, აქტიურად ჩაერთო სამშვიდობო ოპერაციაში „თავისუფლება ერაყს“. საქართველოს მონაწილეობა საერთაშორისო სამშვიდობო მისიებში, ნათლად აჩვენებს, რომ იგი არა მხოლოდ უსაფრთხოების მომხმარებელი ქვეყანაა, არამედ თავისი წვლილი შეაქვს მსოფლიო მშვიდობის დამყარებაში, რაც დიდად წაადგება ქვეყანას ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში განვრჩიანების პროცესში, რადგანაც საქართველო ამას საკუთარი მოქალაქეების, ამ შემთხვევაში ჯარისკაცების, სიცოცხლის რისკის ფასად აკეთებს.

ANTI-TERRORIST PEACE OPERATIONS IN IRAQ AND GEORGIA

NINO KANCHELI
ACADEMIC DOCTOR OF EDUCATION
LEPL GENERAL GEORGI KVINITADZE CADET MILITARY LYCEUM

ABSTRACT

Saddam Hussein's reign that threatened safety not only in Iraq but also in West countries. That's why the USA and England created anti-Iraq coalition. Iraq War started in 2003 and coalition forces managed to invade Iraq in a very short period. After overthrowing the government of Saddam Hussein peace operations, called "freedom to Iraq", were launched. That aimed the formation of government-institutional system, the training of Iraq armed forces and security services, that is supported by NATO by means of special mission called Training Mission – Iraq – NTM-I. Georgia, as one of the allies of Iraq military campaign, actively participated in the peace operations "freedom to Iraq". The active participation of Georgia in international missions is a clear example of the fact that it is not country that only consumes safety but also contributes great deal to insure worldwide peace. That will be beneficial for the country in order to accede to Euro-Atlantic institutions, as Georgia to does this at the expand of risking its soldiers lives.

საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ XX საუკუნის 90-იან წლებში, ამერიკისათვის, ისევე როგორც მთელი დასავლური სამყაროსათვის, მოიხსნა ის საფრთხე, რაც შეიძლება გამოეწვია საბჭოთა კავშირის ექსპანსიურ პოლიტიკას დასავლეთში. მაგრამ ამ პროცესს თან დაერთო ტერორიზმის ზრდის ტემპები, რამაც იგი მსოფლიოში მშვიდობის და სტაბილურობის უპირველეს მტრად გადააქცია. შესაბამისად, დასავლურმა უსაფრთხოების სისტემამ, რომელსაც ძირითადად ჩრდილო ატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაცია-- ნატო წარმოადგენს, ტრანსფორმაცია განიცადა და ძირითად პრიორიტეტად მსოფლიოში ტერორიზმის გაუვნებელყოფა დაისახა. თუ მანამდე ალიანსი ორიენტირებული იყო თავდაცვით პოლიტიკაზე, ამ პერიოდიდან მან თავს უფლება მისცა, გადასულიყო სხვა ქვეყნების ტერიტორიაზე არსებული საფრთხის აღმოსაფხვრელად, რომელსაც შემდეგში პრობლემები შეეძლო შეექმნა ალიანსის წევრ და მოკავშირე ქვეყნებისათვის. მიუხედავად ამისა, თავიდან ვერ იქნა აცილებული 2001 წლის 11 სექტემბერს უდიდესი მასშტაბის ტერორისტული აქტი ნიუიორკში, რამაც გამოიწვია ალიანსის მე-5 მუხლის ამოქმედება და ნატომ საბრძოლო ოპერაცია დაიწყო ავღანეთში თალიბანის რეჟიმის წინააღმდეგ.

პარალელურად, ერაყში არსებობდა სადამ ხუსეინის რეჟიმი, რომლის დამოკიდებულება ტერორიზმისადმი ამ რეგიონში და, არა მარტო ახლო აღმოსავლეთში, უსაფრთხოების გარანტიას ვერ იძლეოდა. შეიქმნა ანტიერაყული კოალიცია აშშ-სა და ინგლისის მონაწილეობით, რომელსაც მიემხრნენ: პოლონეთი, ბულგარეთი, რუმინეთი და სხვა ქვეყნები, მათ შორის საქართველოც. საბრძოლო ოპერაციების დაწყებამდე, კოალიციური ძალების სამეთაურო შტაბები განთავსდა ერაყის მახლობლად: ქუვეითში, ბაჰრეინსა და ყატარში, რასაც თან ერთვოდა სადაზვერვო ინფორმაციების მოპოვება მონიშნულ დევიდის არმიის შესახებ. ამასთანავე, ხდებოდა კოალიციური ძალებისა და საბრძოლო ტექნიკის გადასროლა სპარსეთის ყურეში. ომის დაწყებამდე, 2002 წლის დეკემბერში, კოალიციურმა ძალებმა გენერალური რეპეტიცია მოაწყვეს – ჩაატარეს საშტაბო სამეთაურო სწავლება, რომლის დროსაც ერაყში საბრძოლო მოქმედების სცენარი გათამაშდა. ოპერაციის დაწყების წინ (რომლის კოდური სახელწოდება იყო “შიში და ცახცახი”) სპარსეთის ყურეში, ერაყის საზღვრებთან თავი მოიყარა სამმა დივიზიამ, შვიდმა ბრიგადამ და რვა ბატალიონმა, რომელთაც ემატებოდა სხვადასხვა ფუნქციის მქონე დამხმარე პოლკები და ჯგუფები. მათ განკარგულებაში იყო 112 ათასი მებრძოლი, 500-მდე ტანკი, 1200 ჯავშანმანქანა, 900 საარტილერიო დანადგარი, 900-ზე მეტი შვეულმფრენი და 200-მდე საზენიტო კომპლექსი, ამას ემატებოდა სპარსეთის ყურესა და წითელ ზღვაში მოდარაჯე ავიამბიდეებზე განლაგებული საბრძოლო თვითმფრინავები.

რაც შეეხება ერაყის არმიას, მიუხედავად მისი მრავალრიცხოვნობის, არაორგანიზებული და მოძველებული საბჭოთა ტექნიკით იყო აღჭურვილი, ამიტომაც მათი მრავალრიცხოვნობა შესაბამის ხარისხში არ აისახებოდა. ერაყის არმიის ერთადერთ თანამედროვე საბრძოლო საშუალებას 15 ერთეული მიგ-29 ტიპის ავიაგამანადგურებელი შეადგენდა, მაგრამ მცირე რაოდენობა მათ საბრძოლო გამოყენებას უაზროს ხდიდა, ამიტომ ერაყელებმა ისინი სილაში ჩაფლეს, რათა არ მომხდარიყო მათი განადგურება ბაზირების ადგილებზე.

კოალიციის შემტევი ძალები ძირითადად ორ ოპერატიულ დაჯგუფებაში „სამხრეთსა“ და „დასავლეთში“ გაერთიანდნენ. ძირითადი ძალა თავმოყრილი იყო დაჯგუფება „სამხრეთში“, რომელსაც უნდა განეხორციელებინა შეტევა ქუვეითიდან. მათ უნდა მოეხდინათ სამხრეთი რაიონებისა და ბაღდადის აღება. დაჯგუფება „დასავლეთი“ შეიქმნა იორდანის ტერიტორიაზე. მასში სპეცდანიშნულების 2000 ჯარისკაცი გაერთიანდა. მათ უნდა დაეკავებინათ სტრატეგიული დანიშნულების პუნქტები და გადაეკეტათ სირიისა და იორდანისაკენ მიმავალი გზები. დაგეგმილი იყო დაჯგუფება „ჩრდილოეთის“ შექმნაც, რომელშიც 30 000 მებრძოლი უნდა გაერთიანებულიყო და თურქეთის ტერიტორიიდან შეეტია ერაყისათვის, რაზეც თურქეთის ხელისუფლებამ უარი განაცხადა. დაჯგუფება „ჩრდილოეთი“ მხოლოდ ომის დაწყების შემდეგ შეიქმნა შემცირებული მასშტაბით. შეტევა ერაყზე 20 მარტს, ღამით დაიწყო. მოკავშირეებმა ლაზერული და ტომაჰავკის ტიპის ფრთოსანი რაკეტებით განახორციელეს ზუსტი დარტყმები სტრატეგიულ ობიექტებზე. დაჯგუფება „სამხრეთმა“ ძალზე სწრაფად მოახერხა ერაყის დიდი ნაწილის დაპყრობა; ისინი 4 დღე-ღამის განმავლობაში 400 კილომეტრით შეიჭრნენ ერაყის სიღრმეში. სადამ ჰუსეინის მებრძოლებმა მედგარი ბრძოლა გამართეს ქალაქ ბასრასთან. მათი ბლოკირება დიდი ბრიტანეთის სამხედრო დანაყოფებს დაევალა, ხოლო დანარჩენებმა ბაღდადზე შეტევა განაგრძეს. 2 აპრილს ამერიკულმა მე-3 მოტომსროლელმა დივიზიამ გაარღვია ერაყული დანაყოფების თავდაცვის ზღუდე ქ. ქერბალასთან და 3 აპრილს ბაღდადის საერთაშორისო აეროპორტი დაიკავა. დედაქალაქი საბოლოოდ 10 აპრილს დაეცა; ამერიკული ჯარის სვლას ქალაქში არანაირი წინააღმდეგობა აღარ შეხვედრია.

ამგვარად, კოალიციურმა ძალებმა ამერიკის მეთაურობით ძალზე მცირე დროში შეძლო, ერაყის დაპყრობა, მცირე მსხვერპლის ფასად, რაც იმითაც იყო განპირობებული, რომ ამერიკელები უშუალო საბრძოლო და საცეცხლე ურთიერთობაში არ შედიოდნენ მონინალმდეგესთან და მათ ანადგურებდნენ საავიაციო და საარტილერიო დარტყმებით. საჰაერო სივრცეში კი ამერიკელებს არანაირი დაბრკოლება არ შექმნიათ, რადგანაც ერაყის სამხედრო-საჰაერო ძალების მოძველებული საავიაციო პარკი, (გარდა ზემოთაღნიშნული გამოწვევისა) რომელიც ძირითადად Су-22, МиГ23, Mirage F.1–გან შედგებოდა, უაზროს ხდიდა წინააღმდეგობის გაწევას ამერიკის სუპერთანამედროვე ავიაციასთან. ამიტომ ომის დაწყების შემდეგ ერაყის აეროდრომიდან არცერთი თვითმფრინავი არ აფრენილა. არც ერაყული ჰაერსაწინააღმდეგო თავდაცვის სისტემა იდგა იმ დონეზე, რომ გარკვეული საფრთხე შეექმნა ამერიკული თვითმფრინავებისათვის ერაყის საჰაერო სივრცეში.

ქვეყანაში არსებული რეჟიმის დამარცხების შემდეგ, ერაყში დაიწყო სამშვიდობო ოპერაცია სახელწოდებით **“თავისუფლება ერაყს”**, რომლის ფარგლებში მოხდა ქვეყნის სახელმწიფოებრივი-ინსტიტუციონალური სისტემის ფორმირება, ერაყის შეიარაღებული ძალებისა და უსაფრთხოების სამსახურების განვრთნა, რომელშიც კოალიციურ ძალებს ნათო ეხმარება სპეციალური მისიით (Training Mission – Iraq – NTM-I). ყოველივე ეს მიმდინარეობდა პარტიზანული ომის პირობებში, რომელმაც მთელი ერაყი მოიცვა. მოკავშირეებმა პარტიზანებთან ბრძოლაში გაცილებით მეტი მებრძოლი დაკარგეს, ვიდრე სამხედრო ოპერაციის მსვლელობისას 2003 წლის გაზაფხულზე. ამიტომ, როგორც ექსპერტები აფასებენ, და რაც საკვებით მოსალოდნელი გახლდათ, ერაყის სამხედრო კამპანიის მეორე ეტაპის წარმატებით დასრულებას გაცილებით დიდი ძალისხმევა დასჭირდა. გამონკვევის საპირისპიროდ გაიზარდა ერაყში არსებული სამხედრო კონტიგენტის დაფინანსება, რასაც დაემატა მრავალეროვანი სამშვიდობო ბატალიონების მივლინება კონფლიქტის ზონაში.

საქართველო, როგორც ერაყის სამხედრო კამპანიის ერთერთი მოკავშირე ქვეყანა, აქტიურად ჩაერთო სამშვიდობო ოპერაციაში **“თავისუფლება ერაყს”**. ამიტომაც 2003 წლის აგვისტოში ერაყში სამშვიდობო მისიით გაემგზავრა 49 ქართველი სამხედრო, რომელთაც ემატებოდა ექიმებისა და პროფესიონალი გამწვანებლების 4 კაციანი ჯგუფი. მათი როტაცია ყოველ ექვს-შვიდ თვეში ხდებოდა, ქართველი სამხედროების რაოდენობა 2003 წლის შემდეგ ბევრად გაიზარდა და 2007 წლისათვის 850 კაცს შეადგენდა, რომელთა ნაწილიც 300 ჯარისკაცი ბაქუბაში იყო დისლოცირებული. მათ მოვალეობას სამხედრო და სამოქალაქო ობიექტების დაცვა და საკონტროლო-გამშვებ პუნქტებზე კონტროლი და პატრულირება წარმოადგენდა ხოლო დანარჩენი 550 ჯარისკაცი კი ბაღდათში გაეროს წარმომადგენლობის შენობას იცავდა. 2008 წელს ერაყში 2200 ქართველი სამხედრო მოსამსახურე მსახურობდა. ერაყის სამშვიდობო ოპერაცია, უშუალოდ ნატოს ფარგლებში არ მიმდინარეობდა, მაგრამ მასში მონაწილეობდნენ ნატო-ს ისეთი წევრი ქვეყნები, როგორებიცაა: აშშ, დიდი ბრიტანეთი, პოლონეთი და სხვები. მათთან ერთობლივმა სამხედრო მოქმედებებმა სხვადასხვა სახის ოპერაციების დროს, ხელი შეუწყო ქართველი ჯარისკაცების პროფესიული მომზადების დონის ამაღლებას და ქართულ სამხედრო დანაყოფები ნატოს სტანდარტებით მოქმედების გამოცდილებით აღჭურვა. ქართველი ჯარისკაცები ღირსეულად ასრულებდნენ დაკისრებულ მოვალეობას. ქართული ქვედანაყოფების ძირითად ამოცანებს სრული სპექტრის ოპერაციები, საკვანძო ობიექტების დაცვა, პატრულირება-ჩხრეკა, საკონტროლო-გამშვები პუნქტის ოპერაციები, საინჟინრო-უსაფრთხოების ოპერაციები, სამხედრო ოსპიტლის დახმარება და ესკორტირება წარმოადგენდა. ამაზე შეტყვევებს თუნდაც ის ფაქტი, რომ მე-11 ქართული ბატალიონის პირადმა შემადგენლობამ, პირველმა დაიმსახურა სპეციალური მედლები, რომლებსაც მხოლოდ ამერიკელ ჯარისკაცებს ანიჭებენ განსაკუთრებული დამსახურების გამო. ერაყის ოპერაციაში აქტიურმა მონაწილეობამ, დიდი როლი ითამაშა საქართველოში **“წრთენისა და აღჭურვის”** ამერიკული პროგრამის დასრულების შემდეგ, რიგით მეორე **“სტაბილურობის შენარჩუნებისა და უსაფრთხოების ოპერაციების” პროგრამის, იგივე (SSOP)-ის ამოქმედებაში**, რომლის ფარგლებშიც ამერიკული მხარე 4 000 ქართველ სამხედროს გაწრთენა. **აღსანიშნავია ჯორჯ ბუშის მადლობის წერილი საქართველოსადმი, სადაც ხაზგასმითაა აღნიშნული, რომ ამერიკა არასდროს ივინწყებს მათ, ვინც მის გვერდით დგას.** ერაყში განხორციელებულ საერთაშორისო მისიაში სხვადასხვა დონეზე ჩატარებული 19 როტაციის ფარგლებში 8495 სამხედრო მოსამსახურემ მიიღო მონაწილეობა 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომის დროს ქართული ქვედანაყოფები სამშობლოში დაბრუნდნენ, რითაც საქართველოს შეიარაღებული ძალების მისია ერაყში დასრულდა. ერაყში მისიის შესრულებისას 3 სამხედრო მოსამსახურე დაიღუპა, 19 კი დაიჭრა.

საქართველოს მონაწილეობა საერთაშორისო სამშვიდობო მისიებში, ნათლად აჩვენებს, რომ იგი არა მხოლოდ უსაფრთხოების მომხმარებელი ქვეყანაა, არამედ თავისი წვლილი შეაქვს მსოფლიო მშვიდობის დამყარებაში, რაც დიდად წაადგება ქვეყანას ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში განვითარების პროცესში, რადგანაც საქართველო ამას საკუთარი მოქალაქეების, ამ შემთხვევაში

ჯარისკაცების, სიცოცხლის რისკის ფასად აკეთებს. ანტიერაყულ კოალიციაში შესვლით საქართველომ დასავლეთს დაუმტკიცა, რომ სამხრეთ კავკასიაში, მსოფლიოს ამ ერთ-ერთ მნიშვნელოვან გეოპოლიტიკურ რეგიონში, ის საიმედო პარტნიორს წარმოადგენს. გარდა ამისა, ეს გახლავთ ქართული შეიარაღებული ძალების ძლიერების ერთგვარი დადასტურება. რეალობაა, რომ საქართველოს უკვე ჰყავს ისეთი განვრთნილი ბატალიონები და ჯარისკაცები, რომელთაც ძალუძთ მონაწილეობა მიიღონ მსოფლიო მშვიდობის დამყარებაში, ერთგვარი ბიძგი მისცენ დიდი წარსულისა და ტრადიციების მქონე ქვეყნის სამხედრო შემართებისა და სულისკვეთების გამოღვიძების პროცესს.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. აბაშიძე, ზურაბ. ნატო და საქართველო: უტოპიიდან რეალობისაკენ. თბილისი: საარი, 2000.
2. აბაშიძე, ზურაბ. ცივი ომი. თბილისი, 2009.
3. გაჩეჩილაძე რევაზ. ახლო აღმოსავლეთი: სივრცე, ხალხი, პოლიტიკა. ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა, 2008.
4. უსაფრთხოება პარტნიორობის მეშვეობით. 2016. [HTTPS://WWW.NATO.INT/DOCU/SEC.../SEC-PARTNER-GEO.PDF](https://www.nato.int/docu/sec.../sec-partner-geo.pdf)
5. ნატო და მსოფლიო უსაფრთხოება. 2007. [HTTP://WWW.PARLAMENT.GE/GE/AJAX/DOWNLOAD-FILE/18946/NATO-6GAM](http://www.parliament.ge/ge/ajax/download-file/18946/nato-6gam).

აშშ-საქართველოს ურთიერთობები და ნატოში შესვლის პერსპექტივები თანამედროვე ეტაპზე

ვაჟა შუბიძე
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი

აბსტრაქტი

გასული ათწლეულის განმავლობაში მიღწეული გარკვეული სამხედრო, ეკონომიკური და ინფრასტრუქტურული პროგრესის მიუხედავად, საქართველო ჯერ კიდევ არ არის მზად ნატოში შესვლისთვის. ნატოს ყველა წევრი ქვეყანა ჯერ კიდევ არ უჭერს მხარს ჩვენს განწევრიანებას ნატოში - იმის გათვალისწინებით, რომ რუსეთს უარყოფითი რეაქცია აქვს ამ ფაქტთან დაკავშირებით. ერთადერთი, გამოსავალი ის არის, რომ სანამ საქართველო ნატოში შევა, ჩვენ უნდა გავაკეთოთ აქცენტი აშშ-სთან მეგობრულ და სტრატეგიულ ურთიერთობებზე.

აშშ-ს პრეზიდენტ ტრამპის აქტიური საგარეო პოლიტიკა და მზარდი ინტერესი საქართველოს მიმართ ემყარება სერიოზულ ინტერესებს შავი და კასპიის ზღვების რეგიონის მიმართ, სადასაც ქართველო, როგორც ტრანზიტული ქვეყანა, შეიძლება გახდეს შეერთებული შტატების დასაყრდენი.

US-GEORGIA RELATIONS AND NATO MEMBERSHIP PROSPECTS INTO THE MODERN STAGE

VAJA SHUBIIDZE
PROFESSOR OF GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY

ABSTRACT

Despite of some military, economic, and infrastructural progress made over the past decade, Georgia is not ready yet for NATO entry. Every member nation of NATO have not yet backed our NATO membership - taking into account Russia's negative reaction to this fact.

So, the only out remains is, that before Georgia joins nato, we should focus on friendly and strategic relations with the USA. US President Trump's active foreign policy and growing interest in Georgia is based on serious interests around the region of Black and Caspian Seas, where, as a transit country, Georgia could become a stronghold of the United States.

2009 წლის იანვარში აშშ-ის მიერ საქართველოსთან დადებულმა სტრატეგიული თანამშრომლობის ხელშეკრულებამ გარკვეულ ეტაპზე რაღაც ვალის მოხდის და უმცროსი პარტნიორის დამშვიდების სახე მიიღო, თუმცა ეს მერე მხოლოდ ფინანსური დახმარების ფორმის იღებდა. ობამას მიერ აღებული კურსმა რუსეთთან ურთიერთობის გადატვირთვის შესახებ, გამოაჩინა ასეთი პოლიტიკის ნეგატიური ხასიათი, განსაკუთრებით 2014 წელს რუსეთის მიერ ყირიმის ანექსიის შემდეგ. რუსეთის მიმართ გაუმართლებელი დათმობების პოლიტიკამ აშშ-ს პრესტიჟი მსოფლიოში ძლიერ დააზარალა, განსაკუთრებით სირიის კრიზისში რუსეთის აქტიური ჩართვის შემდეგ (2015წ.). მიუხედავად იმისა, რომ აშშ პრეზიდენტმა ბარაკ ობამამ ხელი მოაწერა 2013 წელს წვრთნისა და აღჭურვის პროგრამას, რაც ითვალისწინებდა საქართველოს შეირაღებული ძალების დახმარებას ამ კუთხით, აშშ-საქართველოს ურთიერთობა ინტენსიურ ხასიათს არ ატარებდა.

მდგომარეობა მკვეთრად შეიცვალა აშშ-ის სათავეში პრეზიდენტ დონალდ ტრამპის მოსვლის მერე, რომელმაც აშშ საგარეო პრიორიტეტები სხვანაირად გაიაზრა და შესაბამის ქმედებას შეუდგა. ტრამპის საგარეო პოლიტიკის მთავარი ამოცანა რუსეთისადმი დათმობების პოლიტიკაზე უარის თქმა, ზოგიერთ სფეროში დაკარგული ლიდერობის აღდგენა, ფოკუსირება ქვეყნის შიდა პრობლემებზე.

დღეს საქართველოს წინაშე მთელი სიმწვავეთ დგას რუსეთთან კონფლიქტების შედეგად დარღვეული ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის პრობლემა, ქვეყნის ბორდერიზაციის და ეკონომიკური ძარცვის შეჩერება, დემოგრაფიული დისბალანსის შეცვლა, ეკონომიკის რეალური განვითარება და ა.შ.

ამ პრობლემების მოგვარება რუსეთთან მოლაპარაკების გზით ფუჭი დროის კარგვა და წყლის ნაყვია - გასულმა წლებმა მკაფიოდ აჩვენა, რომ რუსეთს არაფრის დათმობა არ სურს და პირიქით, გაღმა შეედავს ტაქტიკას მიმართავს და ხშირად აქეთ გვდებს შარს დარღვევებში. და ამას მართო ჩვენთან კი არ მიმართავს, არამედ მოძმე უკრაინელ ხალხთან მიმართებაშიც. რუსების აგრესიული და წინდაუხედავი ქმედებები მისადმი ლოიალური მემობლების მიმართ სწორედ იმას მიანიშნებს, რომ რუსეთი შედეგებზე არ ფიქრობს და მისთვის მთავარია დღევანდელი კვერცხი.

ამ მოჭადოებული წრიდან და ყოფნა-არყოფნის დილემიდან გამომდინარე, საქართველოსთვის გადარჩენის ორი გზა არსებობს:

1.ნატოში შესვლა, და

2.თუ ეს პროცესი გაიწვლება, აშშ-თან, როგორც სტრატეგიულ მოკავშირესთან ისეთი ახლო და საიმედო ურთიერთობების ჩამოყალიბება, როგორც აქვს ისრაელს აშშ-სთან.

განვიხილოთ თითოეული ცალ-ცალკე.

მიუხედავად იმისა, რომ ბოლო ოცნლეულში საქართველომ სამხედრო-პოლიტიკური, სოციალური და ადამიანის უფლებების დაცვის კუთხით მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადადგა, ქვეყანა ნატოში გასწავრიანებლად ჯერ კიდევ მზად არ არის, რადგან ნატო მართო სამხედრო ორგანიზაცია არ არის და იქ შესასვლელად სხვა კრიტერიუმების დაკმაყოფილებაცაა საჭირო.

არც ნატოს წევრი ყველა სახელმწიფო გვიჭერს მხარს, მათ შორის გერმანია და საფრანგეთი, რომლებიც განიცდიან რუსეთის ზეწოლას და გარკვეულ გავლენასაც კი, ჯერ კიდევ იკავებენ თავს საქართველოს მხადაჭერისაგან და ამით რუსეთის გალიზიანებასაც ერიდებიან, ვინაიდან რუსეთის ხელში ჯერ კიდევ არის მათზე ზემოქმედების ეკონომიკური ბერკეტები, განსაკუთრებით გაზომარაგების მხრივ.

საქართველო ასევე მოიკოტლებს სამართლიანი არჩევნების ჩატარების და სასამართლოს ობიექტურობის კუთხით, ძალზე დაბალია სოციალური დაცულობის დონეც, ხალხი სამუშაოს საძებნელად გარბის ქვეყნის გარეთ, სადაც ზოგიერთები დანაშაულსაც ჩადიან და არღვევენ ევროკავშირის ქვეყნებში ყოფნის ვადებს.

მიუხედავად იმისა, რომ რუსეთს ოკუპირებული აქვს საქართველოს ტერიტორიის 20%, გახსნილი აქვს იქ ძლიერი სამხედრო ბაზები და კომუნიკაციები, შეუძლია 400 მეტრით დაშორებული ცენტრალური ტრასის გადაკეტვა და ქვეყნის ორად გაყოფა, ანუ აქვს ზემოქმედების და კონტროლის ყველა ბერკეტი, იგი ძლიერ ეჭვიანობს საქართველოს ნატოში შესაძლო განწვრიანებაზე და არც მალავს, რომ ამაზე მწვავე და ადეკვატური რეაქცია ექნება არა მართო საქართველოს მიმართ, არამედ ნატოს წევრი ქვეყნების მიმართაც (აკი განაცხადა რუსეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ლავროვმა, რომ საქართველოს ნატოში განწვრიანების შემთხვევაში „ომს არ დავიწყებთ, მაგრამ გვექნება სერიოზული რეაქცია“-ო ნიუ-იორკში გაეროს გენიალური ასამბლეის სესიაზე 2013 წლის 25 სექტემბერს ინტერვიუ გაზეთ „კომერსანტთან“).

ამრიგად, მიუხედავად იმისა, რომ ნატოს წევრი ქვეყნების 2/3 მხარს გვიჭერს ამ ორგანიზაციაში განწვრიანებაში, ეს პროცესი, როგორც ჩანს, გაიწვლება და სწრაფად ვერ მოხდება (ბოლო ხანებში ნატოს წევრი თუქეთის და მისი პრეზიდენტის საეჭვო ქმედებებმა ნატოელი მოკავშირეების მიმართ,

საქართველოსადმი ინტერესი კიდევ უფრო გაზარდა, მაგრამ, სანამ თურქეთი ჯერ კიდევ ნატოს წევრია, ეს პროცესი რეალურად არ დაწყდა. თუ თურქეთი დატოვებს ნატოს, მაშინ საქართველო შეიძლება სწრაფად გაანწევრიანონ ამ ორგანიზაციაში).

რაც შეეხება მეორე ვარიანტს, პრეზიდენტ ტრამპის მმართველობის დროს, ობამას შედარებით პასიური და ინერტული საგარეო პოლიტიკის შემდეგ, აშშ-ის პრეზიდენტი კვლავ დაუბრუნდა აქტიური საგარეო პოლიტიკას და აშშ-ის ძველი საგარეო დიდების აღდგენას ცდილობს.

დღეს სხვადასხვა მეთოდებით (სამხედრო, ეკონომიკური, ფინანსური, სანქციები) აშშ ფაქტიურად ებრძვის რუსეთ-თურქეთ-ირანის ფარულ ალიანსს და გარკვეულ წარმატებასაც აღწევს საქართველოს ისტორიულ მტრებთან ბრძოლაში ისე, რომ ჯერჯერობით სამხედრო ქმედებებს არ მიმართავს და შეიძლება არც მიმართოს. ირანის „მორჯულების“ შემდეგ უკვე თურქეთთან ურთიერთობის გარკვევა დღის წესრიგში და შემდეგ მართოდ დარჩენილ რუსეთთან სიტუაციის დალაგება.

დღეს ვასპიისა და შუა აზიის ნავთობი და გაზი უმნიშვნელოვანესი ხდება მსოფლიო ენერჯეტიკაში. მათი გატანის ერთადერთი გზა რუსეთის გვერდის ავლით არის მხოლოდ საქართველოზე. საქართველოს სტაბილურ, დემოკრატიულ და პროგნოზირებად, დამოუკიდებელ ქვეყნად ქცევა უკვე რეალურად შედის აშშ-ის ინტერესებში და შემთხვევითი არაა აშშ-ის ინტერესის ზრდა ჩვენი ქვეყნის მიმართ. ხანგრძლივი პაუზის შემდეგ აქ ელჩის დანიშვნა ამის ნათელი დადასტურებაა, ასევე აშშ-მა ჩაშალა რუსული სპეცსამსახურების მრავალი მცდელობა საქართველოს დესტაბილიზაციის მოწყობის თაობაზე და სახელმწიფო გადატრიალების მცდელობაზე (2019 წლის 20-21 ივნისი).

ერთი სიტყვით, ნატოში შესვლამდე საქართველომ სტრატეგიულ პარტნიორად უნდა აირჩიოს აშშ-ი და მასთან დაამყაროს მჭიდრო სამხედრო, ეკონომიკური და კულტურული კავშირები და ასეთი ურთიერთობით უნდა განვდევნოთ რუსეთი საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიიდან ძირითადად აშშ-ის მხრიდან დაწესებული მკაცრი სანქციების გზით, ეკონომიკურად დასუსტებული რუსეთი იძულებული გახდება დათანხმდეს საქართველოს დეოკუპაციას და ეს ყველაფერი უნდა მოხდეს მშვიდობიანი გზით.

ამ ყველაფერს ხელს უწყობს პრეზიდენტ ტრამპის მიერ არჩეული ნეოკონსერვატიული და ანტიგლობალური კურსი, რაც შედის ჩვენისთანა პატარა ერების ინტერესებში და აადვილებს ამერიკელებთან დამეგობრებას, საერთო ფასეულობებით ცხოვრებას. 2019 წლის 23 სექტემბერს აშშ პრეზიდენტი ტრამპი გამოვიდა გაეროს გენერალური ასამბლეის სხდომაზე და ამ ღირებულებებს საგანგებოდ გაუსვა ხაზი: „ თუ გსურთ თავისუფლება, იამაყეთ საკუთარი ქვეყნით. თუ გსურთ დემოკრატია - შეინარჩუნეთ სუვერენიტეტი, თუ გსურთ მშვიდობა- გიყვარდეთ თქვენი ერი. მომავალი არ ეკუთვნის გლობალისტებს, მომავალი ეკუთვნის პატრიოტებს, სუვერენულ და დამოუკიდებელ ერებს, რომლებიც საკუთარ მოქალაქეებზე ფიქრობენ, პატივს სცემენ მემობლებს და იმ განსხვავებებს, რომელსაც თითოეული ქვეყანა ქმნის“. ასეთ განცხადებას ნებისმიერი საღად მოაზროვნე ქართველიც მონაწირად ხელს.

საქართველოს გზა NATO-სკენ

ლევან ანთია

საქართველოს მედიკური უნივერსიტეტის სამართლისა და საერთაშორისო ურთიერთობების ფაკულტეტის მე-3 კურსის დოქტორანტი

აბსტრაქტი

სტატიაში საუბარია ნატო საქართველოს ურთიერთობებზე, ასევე მოყვანილია ის მაგალითები თუ რატომ უნდა ისწრაფოდეს საქართველოს ჩრდილო ატლანტიკურ ალიანსში, რას აკეთებს საქართველოს მხარე ამისთვის, რას მოუტანს ეს საქართველოს ახლო და შორეულ პერსპექტივაში, ასევე რა მომავალი საფრთხეებიდან დაიცავს ჩვენ სახელმწიფოს ისეთ რთულ რეგიონში, როგორც არის სამხრეთ კავკასია.

შესავალ ნაწილში მოკლედ არის მოყვანილი, ის, თუ რამ განაპირობა დაძაბულობა საქართველოში და რა გამოწვევების წინაშე აღმოვჩნდით.

დასკვნით ნაწილში მოყვანილია მცირე რეკომენდაციები და თუ რატომ არის ეს თემა აქტუალური ჩვენი ქვეყნისთვის და რას მოგვითანს მომავალ ახლო და გრძელვადიან პერსპექტივაში რათა თავიდან აიცილოს რუსეთიდან მომავალი საფრთხეები, რომელიც ყოველდღიურ რეჟიმში ემუქრება საქართველოს და ცდილობს გამოიწვიოს დესტაბილიზაცია, როგორც საქართველოში, ასევე მთლიანად სამხრეთ კავკასიის რეგიონში.

GEORGIA'S PATH TOWARDS NATO

LEVAN ANTIA

3 RD YEAR PHD STUDENT AT THE FACULTY OF LAW AND INTERNATIONAL RELATIONS OF THE GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY.

ABSTRACT

The article talks about NATO-Georgia relations, as well as examples of why Georgia's aspirations to the North Atlantic Alliance, what Georgia's side is doing, what it will bring Georgia in the near and distant future, as well as what future dangers our state will face in a difficult region such as the South Caucasus.

The introductory section provides a brief overview of what caused the tensions in Georgia and what challenges we faced.

The concluding section provides small recommendations on why this topic is relevant to our country and what it will bring us in the near and long term to avoid future threats from Russia, which threatens Georgia on a daily basis and seeks to destabilize both Georgia and the entire South Caucasus region.

შენახალი

საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდგომ, საქართველოს ახალგაზრდა სახელმწიფო რთული ამოცანის წინაშე აღმოჩნდა მსოფლიო პოლიტიკურ არენაზე საკუთარი ადგილის დასამკვიდრებლად. რუსეთის ფედერაციის სახელმწიფოს არ სურდა და დღემდე არ სურს შეგუება იმ ფაქტთან, რომ მისი ყოფილი რესპუბლიკები არ არიან მოსკოვის დაქვემდებარებაში და ცდილობენ მისი ზეგავლენიდან გამოსვლას და აწარმოონ საკუთარი დამოუკიდებელი პოლიტიკა. ამგვარად, რუსეთი, უკიდურესად აგრესიულად აღიქვამდა საქართველოს იმ მოთხოვნებს, რომლებიც შეიცავდა რუსული სამხედრო ბაზების გაყვანას საქართველოს ტერიტორიიდან და ყველანაირად ხელს უშლიდა ამ პროცესებს, მათ შორის მის მიერ ინსპირირებული კონფლიქტების მეშვეობით აფხაზეთის და ცხინვალის რეგიონში. ამ კონფლიქტების მეშვეობით რუსეთი ცდილობს გაამყაროს თავისი გავლენის სფეროები საქართველოზე, დროდადრო გაყინული კონფლიქტები გადაყავს ცხელ ფაზაში, რიტაც საქართველოს უქმნის არასტაბილური ქვეყნის იმიჯს, როგორც რეგიონს მთლიანობაში.

ძირითადი ნაწილი

საქართველო ნატო-ს ინსტიტუციონალური ურთიერთობა იწყება 1994 წლიდან როცა საქართველო გახდა „პარტნიორობა მშვიდობისთვის“ რაც საკმაოდ წინ გადადგმული ნაბიჯი იყო ახლად ჩამოყალიბებულ რესპუბლიკისთვის, რომელიც მიზნად ისახავდა სხვა ევროპის ქვეყნებთან თანამშრომლობას და ნდობის გაღრმავებას. საქართველოსთვის ეს იყო უდიდესი პასუხისმგებლობა და მიღწევა ვინაიდან საქართველოს ახლად აღმოცენებულმა რესპუბლიკამ გაიარა ყველანაირ ქარცეცხლში დამოუკიდებლობის მოპოვების პირველივე დღიდან დაწყებული კანონიერი ხელისუფლების დამხობით და დამთავრებული 1992-93 წლებში რუსეთ-საქართველოს ომით აფხაზეთის რეგიონში აფხაზი სეპარატისტების გამოყენებით.

საქართველო ნატოს ურთიერთობა ძალზედ მნიშვნელოვანია საქართველოს განვითარებისთვის, ასევე თავდაცვის შესაძლებლობის გასაძლიერებლად, ჩრდილო ატლანტიკური ალიანსი ეს მხოლოდ სამხედრო ბლოკი არ არის, ეს ასევე არის პოლიტიკური გაერთიანება, რომლისკენაც საქართველო შეურყევლად მიიწევს მიუხედავად იმ სირთულეებიდან გამომდინარე, რომლის წინაშე დგას საქართველოს ახალგაზრდა სახელმწიფო.

მიუხედავად სამკაოდ დიდი სირთულეებისა ამ გზაზე, რომელსაც საქართველოს უქმნის რუსეთის ფედერაცია, ვინაიდან საქართველოს ნატოში განწევრიანება საფრთხეს უქმნის რუსეთის ფედერაციის იმპერიალისტურ ინტერესებს კავკასიის რეგიონში. საქართველოს ნატოში განწევრიანება ამცირებს რუსეთის გავლენას სამხრეთ კავკასიის რეგიონში და ხელიდან აცლის ზეგავლენის ბერკეტებს რაც რა თქმა უნდა, რუსეთისთვის მიუღებელია საქართველოს საგარეო პოლიტიკა და მისი მისწრაფება ჩრდილო ატლანტიკურ ალიანსში. ჩრდილო ატლანტიკური ალიანსი ეს მხოლოდ სამხედრო ბლოკი არ არის, ეს ასევე, პოლიტიკური გაერთიანება, რომლისკენაც საქართველო შეურყევლად მიიწევს მიუხედავად იმ სირთულეებიდან გამომდინარე, რომლის წინაშე დგას საქართველოს ახალგაზრდა სახელმწიფო.

რუსული საგარეო პოლიტიკიდან გამომდინარე, დასავლეთთან კონფრონტაცია რუსეთის მხრიდან არის, გეოპოლიტიკური ინტერესებიდან გამომდინარე რომელიც ასევე წარმოადგენს იდეოლოგიურ ბრძოლას, (ჰიბრიდული ომის შემადგენელი ნაწილი) რომელიც რუსეთმა გააქტიურა 2014 წელს ყირიმის ნახევარკუნძული ანექსიის და აღმოსავლეთ უკრაინის რეგიონების ოკუპაციის შემდეგ. 2011 წლის 3 ოქტომბერს, პუტინმა გამოაქვეყნა ცნობილი სტატია „იზვესტიაში“, სადაც მან გამოაცხადა ევრაზიის ეკონომიკური კავშირის შექმნა, რომელშიც რუსეთი, ბელარუსი და ყაზახეთი არიან განწევრიანებული, რაც ფაქტობრივად ნიშნავდა გაეცოცხლებინა ვარშავის პაქტის იდეა და შექმნა ნატოს და ევროკავშირის საპირიწონე ორგანიზაცია. [1] ამ სტატიის მიხედვით, იმისათვის, რომ უფრო მაღალ დონეზე მოხდეს საერთაშორისო ინტეგრაცია, ეკონომიკურ კავშირს უნდა მოყვას პოლიტიკური ხასიათის „ევრაზიული კავშირის“ შექმნა. მართალია ეს სტატია არ არის სავესტის პირდაპირი მინიშნებებით განსხვავებულ ევრაზიულ იდეოლოგიაზე, მაგრამ პუტინი მანაც ახსენებს „ცივილიზაციური და სულიერი კავშირების სიმრავლეს, რომელიც აერთიანებს ჩვენს ერებს.“[2]

გარდა ამისა, სტატიაში დასახულია ამოცანა, რომ ევრაზიული კავშირი შეიქმნას ფაქტობრივად, როგორც ევროკავშირის კონკურენტი გაერთიანება. ასე რომ, რუსეთი გამოდის თავის ჩვეულ ამპლუაში და როგორც ყოველთვის ირჩევს დაპირისპირების გზას, რუსეთმა დაისახა მიზნად ჩამოაყალიბოს თავისი

ეკონომიკური და პოლიტიკური ორგანიზაცია და ასევე გააძლიეროს სამხედრო თანამშრომლობა ევრაზიული კავშირი ქვეყნებს შორის, თანაც ამას უფრო იძულებითი ხასიათის მქონე ვიდრე ნებაყოფლობითი.

იმ ფონზე, როდესაც რუსეთი უფრო და უფრო შორდება ევროპას, და მისი ქმედებები სულ უფრო აგრესიულია მეზობელი ქვეყნების მიმართებაში მაგ: საქართველო, უკრაინა, მოლდოვეთი რა თქმა უნდა, შესაძლებელია, რომ რუსეთის ფედერაცია უფრო აგრესიულ პოლიტიკას გვანახებს მომავალშიც თავისი მეზობლების მიმართ. აქედან გამომდინარე ყველა რუსეთის მეზობელი ქვეყანა, რომელიც არ იზიარებს და არ ითვალისწინებს მის გეოპოლიტიკურ და იდეოლოგიურ ინტერესებს საფრთხის ქვეშ დგას განსაკუთრებით საქართველო და უკრაინა, რაც დაამტკიცდა 2008 წლის აგვისტოს ომით და 2014 წლის უკრაინაში შეჭრით, რომელიც დასრულდა ყირიმის ნახევარკუნძულის ანექსიით და უკრაინის აღმოსავლეთ რეგიონების ოკუპაციით.

ნებისმიერი სახის პრობლემების შემთხვევაში, რის წინაშე დგას საქართველო და ელის მომავალში, მზარდი ევრაზიული მოძრაობის და რუსეთის აგრესიის ფონზე, ქვეყანამ უნდა გააკეთოს მკაფიო არჩევანი ორ მხარეს შორის. ერთის მხრივ რუსეთის ფედერაცია, რაც გულისხმობს ტოტალიტარული რუსეთის იმპერიის აღორძინებას და საქართველოს დემოკრატიული განვითარების გზის და სუვერენიტეტის დასამარებას. მომავალი პერსპექტივებიდან გამომდინარე საქართველოს მისწრაფება უნდა გაძლიერდეს დასავლურ გზაზე და მზარდი უნდა იყოს ჩვენი ძალისხმევა რათა საბოლოოდ ჩამოვშორდეთ რუსეთის დამლუპველ გავლენას რეგიონში.

ჩრდილო ატლანტიკურ ალიანსში განწევრიანება ნიშნავს, არა მარტო ჩვენი ქვეყნის, არამედ მთელი რეგიონის სტაბილურ და უსაფრთხო განვითარებას, რაც ჩვენთვის საკმაოდ მნიშვნელოვანია. ალიანსში შესვლა საქართველოსთვის და მისი მოქალაქეებისათვის ნიშნავს წარმატებულ სვლას დემოკრატიული სახელმწიფოს მშენებლობისა და განვითარების გზაზე. ასევე დემოკრატიული ფასეულობების განმტკიცების პროცესების შეუქცევადობას.

ნატოს პოლიტიკა დაიცვას მშვიდობა, თავიდან აიცილოს ომი, გაზარდოს უსაფრთხოებისა და სტაბილურობის დონე. პოლიტიკურ ასპექტში ნატო-ს წევრობა იძლევა საერთაშორისო პროცესებსა და მნიშვნელოვან საკითხებზე გადაწყვეტილების მიღებაში თანაბარი მონაწილეობის შესაძლებლობას, ეს კი თავისთავად წევრ სახელმწიფოებს აძლევს საშუალებას ხელი შეუწყოს საკუთარი ეროვნული ინტერესების განხორციელებას საერთაშორისო პროცესში, ასევე მიიღოს მონაწილეობა ქვეყნის და რეგიონისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე საკითხების გადაწყვეტაში. ასევე ნატოს წევრობა დაეხმარება საქართველოს და დადებითად აისახება ევროკავშირის ინტეგრაციის პროცესებზე, რაც საკმაოდ მნიშვნელოვანია საქართველოს ახალგაზრდა სახელმწიფოსთვის. დაეხმარება საქართველოს უფრო მყისიერად გაატაროს დემოკრატიული რეფორმები და აამაღლოს დემოკრატიული მაჩვენებელი მთლიანად რეგიონში, ვინაიდან საქართველოს თავისი გეოგრაფიული ადგილმდებარეობიდან გამომდინარე იკავებს რეგიონში მონიწივე პოზიციას, რაც გამოიხატება შავ ზღვაზე გასვლის წერტილებით.

ეკონომიკური თვალსაზრისით, ალიანსის წევრობა ნიშნავს სტაბილურ და უსაფრთხო განვითარებას. ხოლო სტაბილურობა და უსაფრთხოება, წარმოადგენს, როგორც ეკონომიკური განვითარების ზრდის წინაპირობას, ასევე ხელს უწყობს პოტენციურ მსხვილი ინვესტიციების შემოსვლას და ნდობის ჩამოყალიბებას, რაც, თავის მხრივ, პოზიტიურად აისახება ადგილობრივი მოსახლეობის სოციალურ მდგომარეობაზე მოიმატებს სამუშაო ადგილები და გაიზრდება მათი ანაზღაურება. ეს ყველაფერი ხელს უწყობს ინფრასტრუქტურის მშენებლობას და გაძლიერებას, სატრანზიტო გზების უსაფრთხოების გაზრდას და მრავალი ერთობლივი რეგიონალური მნიშვნელობის პროექტების განხორციელებას.

ნატოს წევრობა მნიშვნელოვნად გააძლიერებს საქართველოს პოლიტიკურ პოზიციებს მსოფლიო პოლიტიკურ არენაზე და გახდის რეგიონში ანგარიშ გასანვე ძალად. დაამღვევს საქართველოს მომავალი სამხედრო აგრესიისგან რუსეთის ფედერაციის მხრიდან, რაც მისცემს ამოსუნთქვის საშუალებას საქართველოს ეკონომიკას და მოხსნის საყოველთაო დაძაბულობას როგორც ქვეყნის შიგნით ასევე ქვეყნის გარეთ. ხელს შეუწყობს საქართველოს, როგორც ენერგო-ტრანზიტული ქვეყნის იმიჯის გაძლიერებას. როგორც ცნობილია 2008 წლის აგვისტოს ომის პერიოდში რუსეთის ერთ-ერთი მთავარი მიზანი იყო ზიანი მიყენებინა საქართველოს გავლით გამავალი ნავთობ მილს და მიიტანა საჰაერო იერიში, საბედნიეროდ ბომბები აცდა მიზანს, მაგრამ პოლიტიკური გამარჯვება მოიპოვა რუსეთის ფედერაციამ, წარმოაჩინა საქართველო, როგორც არასანდო და არასტაბილური პარტნიორი ქვეყანა რეგიონში, რამაც დიდად დაგვაზარალა.

საქართველოს ინტერესები და ნატოს წევრი ქვეყნების ინტერესები თანხვედრაშია, ვინაიდან ყველა სურს სტაბილური და მშვიდობიანი განვითარება, რაც ძლიერი მოკავშირეების გარეშე შეუძლებელია და ეს სიძლიერე გამოიხატება მათი სამხედრო და ეკონომიკური პოტენციალით. ვინაიდან ძლიერი სამხედრო ძალის გარეშე სტაბილურობის მიღწევა შეუძლებელია.

მიუხედავად დიდი სამხედრო და პოლიტიკური ზენოლისა რუსეთის ფედერაციის მხრიდან საქართველომ არ გადაუხვია თავის არჩეულ კურს ნატოში ინტეგრაციის და მტკიცედ აგრძელებს მონაწილეობას, როგორც სამშვიდობო ოპერაციებში, ასევე სამხედრო ოპერაციებში ახლო აღმოსავლეთის რეგიონში: ერაყის მისია და ავღანეთის ისლამური რესპუბლიკა, ასევე აფრიკის კონტინენტზე: ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკა (ც.ა.რ), რაც უპირატესობას ანიჭებს ჩვენ ქვეყანას ნატოში ინტეგრაციის მიმართულებით და წარმოაჩენს სანდო პარტნიორად, რომელსაც თავისი დიდი წვლილი შეაქვს საერთაშორისო უსაფრთხოებაში.

საქართველოს თავდაცვითი ძალები, უკვე რამდენიმე წელია მონაწილეობას იღებენ სამშვიდობო მისიებში ავღანეთში და ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკაში მანამდე კი კოსოვოს რეგიონში და ერაყში. საქართველო იქ ნატოს საერთაშორისო უსაფრთხოების უზრუნველყოფის ძალების, ISAF-ის, ვგიდით დაახლოებით 900 ჯარისკაცი ჰყავს გაგზავნილი და არაერთი მადლობაც აქვს მიღებული საერთაშორისო თანამეგობრობის უმაღლესი პირების მხრიდან. ავღანეთის სამშვიდობო ოპერაციებში ჩართული საქართველოს არმიის კონტინგენტი საამაყო ნაწილად მოიხსენიება:

“საქართველოს უმაღლესი კლასის ჯარისკაცები ჰყავს. ამის გამო, ავღანეთში მისიებზე წასვლა ყველას ქართველ ჯარისკაცებთან ერთად უნდა”, – განაცხადა გადამდგარმა გენერალ-ლეიტენანტმა ბენ ჰოჯსმა ვაშინგტონში, ევროპის პოლიტიკის ანალიზის ცენტრში სიტყვით გამოსვლისას. [3]

ნატოს არანაწევრი პარტნიორი ქვეყნებიდან, საქართველო, ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით, ავღანეთში ყველაზე დიდი სამხედრო კონტინგენტი ჰყავს გაგზავნილი. ვიდრე ამ პირველობას მოიპოვებდა, 1999 წლის შემდეგ, საქართველოს უკვე ჰქონდა ბალკანეთის რეგიონში კოსოვოსა და ერაყის სამშვიდობო მისიებში მონაწილეობის დიდი გამოცდილება. პირველად 50-მა ქართველმა სამხედრო მოსამსახურემ 2004 წელს მიიღო მონაწილეობა ISAF-ის ოპერაციაში, სადაც მათი ამოცანა ავღანეთში არის მშვიდობის დაცვა და საერთაშორისო ტერორიზმთან ბრძოლა.

საქართველოს სამხედრო კონტინგენტის მე-3 ქვეითი ბრიგადის 31-ე ბატალიონი ამერიკული კონტინგენტის შემადგენლობაში გაემგზავრა ავღანეთის ყველაზე ცხელ, ჰელმანდის პროვინციაში. სადაც მაღალი შეფასება დაიმსახურა ნატო-ს სარდლობის მხრიდან: "საზღვაო ქვეითებზე, რომლებიც გწვრთნიდნენ, დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა თქვენმა თავდადებამ, ერთუბიანობამ და პროფესიონალიზმმა...", უთხრა ქართველ სამხედროებს 7 აპრილს გაცილების საზეიმო ცერემონიაზე შეერთებული შტატების შეიარაღებული ძალების საზღვაო ქვეითი ძალების სარდალმა გენერალ-ლეიტენანტმა რიჩარდ ნატონსკიმ. [4]

რაც მთავარია, ქვეყანა, რომელიც თავად ისწრაფის სამხედრო ალიანსში განწევრიანებისთვის თავად უნდა შეიტანოს დიდი წვლილი საერთო უსაფრთხოების კუთხით. პირველ რიგში ეს გვკირდება ჩვენ, ჩვენი რეალობიდან და პრობლემებიდან გამომდინარე, რომელიც სუფევს ისეთ არასტაბილურ რეგიონში, როგორც სამხრეთ კავკასია და რაც უფრო მიმზიდველს ხდის დასავლეთთან სამხედრო-პოლიტიკურ ინტეგრაციას.

დასკვნა

ბუნებრივია, ბევრს ებადება კითხვა თუ, რატომ გზავნის საქართველო, პატარა და ორი ოკუპირებული რეგიონების(აფხაზეთის და ცხინვალის რეგიონის) მქონე ქვეყანა დიდ სამხედრო კონტინგენტს საერთაშორისო სამხედრო მისიებში, რას ელის საქართველო ამ ოპერაციებში მონაწილეობისგან, რა პოლიტიკურ თუ, სამხედრო დივიდენდებს? ბევრი არგუმენტის მოყვანა შეიძლება თუ რატომ, მაგრამ გამოვყოფ მნიშვნელოვან ფაქტორებს:

საქართველოს სჭირდება ძლიერი მოკავშირეები;

საქართველოს სჭირდება ბრძოლისუნარიანი და გამოცდილი არმია, რომელიც დაიცავს საქართველოს ინტერესებს და ეს მისიები საუკეთესო საშუალებაა ამისთვის და იყოს სამხედრო კომუნიკაციურ თანხვედრაში დასავლურ არმიებთან, რაც მომავალში გააუმჯობესებს თანამშრომლობას და აძლევს

დიდ პრაქტიკულ გამოცდილებას საქართველოს თავდაცვით ძალებს, რომელსაც ვერ მოიპოვებ მხოლოდ წვრთნებით;

საქართველოს სჭირდება საერთაშორისო მხარდაჭერა მსოფლიო პოლიტიკურ არენაზე, რაც „სახლში ჯდომით“ არ მოიპოვება და ნატოს მისიებში მონაწილეობა აძლიერებს საქართველოს პოლიტიკურ პოზიციებს, რაც ხელს შეუწყობს მაქსიმალურად მიუახლოვდეს და ასევე მოახდინოს დასავლეთთან ინტეგრაცია, მოახდინოს საქართველოს დროშის დემონსტრაცია, რაც ხდის საქართველოს ცნობად სახეს მსოფლიოში.

სამხედრო-პოლიტიკური თვალსაზრისით, ნატოს წევრობა საუკეთესო გარანტია ეროვნული უსაფრთხოებისათვის, წინაპირობა და საშუალება თანამედროვე და სათანადოდ აღჭურვილი შეიარაღებული ძალების მშენებლობისათვის. აგრესიის შემთხვევებში ადეკვატური და კოლექტიური რეაგირების უნარით, რომელიც ქმნის სტაბილურ გარემოს, ხოლო სტაბილური და დემოკრატიული ქვეყანა იზიდავს დიდი ინვესტიციებს რაც აისახება მოსახლეობის კეთილდღეობაზე.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Сайт Евразийского союза **გადამონწმეულია 19.08.2019** <http://www.eaeunion.org>
2. Новый интеграционный проект для Евразии — будущее, которое рождается сегодня **გადამონწმეულია 11.08.2019** <https://iz.ru/news/502761>
3. იყიდეთ ისეთი იარაღი, რომ რუსეთისთვის მოუნელებელი ლუკმა გახდეთ – აშშ-ის გენერალი საქართველოს **გადამონწმეულია 19/08.2019**
<http://cyc.ge/იყიდეთ-ისეთი-იარაღი-რომ/>
4. საქართველოს არმიის როლი საერთაშორისო სამშვიდობო მისიაში. **გადამონწმეულია 16.08.2019** <https://www.radiotavisupleba.ge/a/2053740.html>

ეროვნული მოძრაობის აღზევება ევროპაში და მისგან გამომწვეული პრობლემები

ლევან ოსიძე

სტუ საპარტოლისა და საერთაშორისო ურთიერთობების
ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორი

აბსტრაქტი

რა არის ლიბერალიზმის ექსპანსიის ახლანდელი შეჩერების და მისი საკმაოდ სწრაფი უკანდახევის მიზეზები უახლოეს მომავალში, რატომ გაუარესდება ეკონომიკური და სოციალური ვითარება დასავლეთ ევროპაში, სადაც “საშუალო” კლასის ლიბერალ და სამომავლოდ ღატაკ წარმომადგენლებს დაჩაგრავენ კონსერვატიული მიგრანტები, რომლებსაც გამრავლებას რელიგიური მრწამსი ავალეებს, ასევე რატომ მოხდა, რომ აღმოსავლეთ ევროპაში თავი წამოყო სასტიკმა და აშკარა ნაციონალიზმისკენ გადახრილმა კონსერვატიზმმა. ეკონომიკურმა ვარდნამ და მოქალაქეთა შემოსავლების შემცირებამ ევროკავშირში შეიძლება 50 %, ხოლო აშშ-ში - 60 % შეადგინოს. ქრისტიანული იდეების ერთგული ორთოდოქსების აზრით, ლიბერალიზმი ძალიან ძვირი დაუჯდება ევროპას.

ეკონომიკური მოდელის მიღმა შექმნილი ფარული პოლიტიკური ქსელი, რომელიც უცხოეთიდან დაფინანსებული არასამთავრობოების შეუზღუდავი საქმიანობის წახალისებით პატარა ქვეყნებში იწვევს ნეგატიურ შედეგებს. ისრაელისა და უნგრეთის პოლიტიკოსთა აზრით, ამგვარი არასამთავრობოები მათ პოლიტიკურ სუვერენიტეტს საფრთხეს უქმნიან და მცირე და ღარიბი ქვეყნის შემთხვევაში ის თითქმის განუსაზღვრელი კონტროლის საშუალებას იძლევა. დოლარის ემისიით ხელოვნურად შენარჩუნებული ეროვნულ ვალუტაზე ბენოლის მექანიზმი და მოჩვენებით იმიტირებული ეკონომიკური ზრდა, რეალურად კი მიღებული - დაგროვებული საბანკო ვალები, ბევრ ქვეყანაში აგრესიული ნაციონალიზმის სახეს ღებულობს, როგორც ესაა უკრაინასა და ბალტიისპირეთში, ასევე არანაკლებია მუსლიმური ფუნდამენტალიზმი თავისი კონსერვატორული ბუნების გამო.

THE RISE OF THE NATIONAL MOVEMENT IN EUROPE AND ITS PROBLEMS

LEVAN OSIDZE

ASSOCIATE PROFESSOR AT THE FACULTY OF LAW AND INTERNATIONAL
RELATIONS AT GTU

ABSTRACT

What is liberalism expansion of the current suspension and its pretty quick retreat reasons for the near future, why will the economic and social situation be worse in Western Europe, where the “average” class of Liberals and the future of poor representatives disadvantage conservative migrants, who reproduced the religious faith instructs, as well as why it happened, that there in east Europe again we had brutal and overt nationalism leaning conservatism. The economic downturn and the decline in citizens' incomes in the EU could make up 50% and in the US - up to 60%. According to the Orthodox faithful of Christian ideas, liberalism will cost a lot for Europe.

The hidden political network behind the economic model, which encourages the unlimited activity of foreign-funded NGOs in small countries, has negative consequences. According to Israel and Hungarian politicians, such NGOs threaten their political sovereignty, and in the case of a small and poor country it provides almost indefinite control. The mechanism of artificially maintained national currency pressures on the dollar and the seemingly mock economic growth, in fact of the accumulated bank debt, has emerged as aggressive nationalism in many countries, such as Ukraine and the Baltic states, and not least Muslim fundamentalism because of its conservative nature.

ბოლო 30 წელია პერმანენტულად უარესდება საშუალო ფენის მდგომარეობა. სწორედ ეს ვითარება გახდა სოციალური უკმაყოფილებისა და საპროტესტო მოძრაობების მიზეზი, ისეთებისა, როგორიცაა მაგალითად, „ყვითელი ჟილეტები“ საფრანგეთში, ბრექსიტი - ინგლისში, ასევე დონალდ ტრამპის არჩევა აშშ-ს პრეზიდენტად, ეროვნული ძალების მოსვლა იტალიაში, უნგრეთში და სხვ. მოასწავებს ნაციონალური მოძრაობების აღზევებას არა მარტო ევროპულ ქვეყნებში, ასევე მის განაპირა მხარეში. საშუალო კლასი, ანდა ფენა შესაბამისი ცხოვრების პირობებით ყოველთვის არსებობდა ევროპაში, ხოლო მისი რაოდენობრივი ზრდა დაკავშირებულია ვაპიტალიზმის „ოქროს ხანასთან“, გასული საუკუნის 40-იანი წლებიდან დაწყებული 70-იანი წლების შუახანებამდე პერიოდს. ფრანგმა ისტორიკოსმა ჟან ფურასტიემ ამ პერიოდს უწოდა „დიდებული ოცდაათი წელი“. ეს იყო პერიოდი, როდესაც საბჭოთა საფრთხისაგან დაშინებული დასავლური პოლიტიკური ელიტები იძულებულნი იყვნენ გაეყოთ მოგება ხალხისათვის. შედეგად მთელი მოსახლეობის 50-60%, მათ შორის მუშათა კლასის დიდი ნაწილი მოექცა საშუალო ფენის წიაღში. მაგრამ „საყოველთაო კეთილდღეობის საზოგადოება“ დაამსხვრია ორმა ფაქტორმა: ერთი - ფინანსურმა ლიბერალიზმმა და გლობალიზაციამ (თავისი ლიბერალურ-ეკონომიკური ექსპანსიით, რომელიც თანდათან მეთოდურად გარდაიქმნა პოლიტიკურ ტოტალიტარიზმში - ლ. ო.) და მეორე - სსრკ-სა და სოციალისტური ბანაკის დაშლამ (გასული საუკუნის 80 - 90-იანი წლები). ამ პროცესში დიდი როლი შეასრულა ინგლისის პრემიერ-მინისტრმა მარგარეტ თეტჩერმა, რომელმაც 1978 წელს ღიად განაცხადა: „საზოგადოება, როგორც ასეთი, არ არსებობს, არიან მხოლოდ მამაკაცები, ქალები და ოჯახები“. თეტჩერმა გეგმაზომიერად გაანადგურა ბრიტანული მრეწველობა და პროფკავშირები, გადააქცია ქვეყანა პოსტმოდერნისტურ საზოგადოებად, რომელიც დაფუძნებული იყო უპირატესად ფინანსური სფეროს მომსახურეობაზე. აქამდე მთელი დასავლური სამყარო ვითარდებოდა ლიბერალური პროექტის ფარგლებში, რომელსაც მარგარეტ თეტჩერმა და აშშ-ს პრეზიდენტმა რონალდ რეიგანმა მისცეს იმპულსი.

ქრისტიანული იდეების ერთგული ორთოდოქსები ძალზე არასახარბიელო დაკვნებს აკეთებენ, მათი აზრით, „ლიბერალიზმი ძალიან ძვირი დაუჯდება ევროპას, განსაკუთრებით, დასავლეთ ევროპას. სავსებით შესაძლებელია, რომ ზოგიერთი ქვეყანა (მაგალითად, ნორვეგია და შვედეთი) „ახალ აფრიკად“ და „ახალ ხალიფატად“ გადაქცეული, მსოფლიო რუკიდან სამუდამოდ გაქრეს. ვერავინ უშველის, რადგან ბიბლიურ ფასეულობებზე უარის თქმა (ანუ, რელიგიური თვალსაზრისით, სულის გაყიდვა - ლ. ო.) ყოველთვის ძვირი ჯდება! გასათვალისწინებელია ისიც, თუ რა მოხდება ლიბერალიზმის წასვლის შემდეგ იმ ტერიტორიაზე, სადაც ისინი თითქმის ნახევარ საუკუნეზე მეტი ხნის განმავლობაში ბატონობდნენ. ლიბერალიზმის თანამედროვე კრიზისს საბაზისო მიზეზები გააჩნია, რომელიც სოციალურ-პოლიტიკური უთანასწორობის საფუძველია და უზრუნველყოფდა ლიბერალიზმის ეკონომიკურ ექსპანსიას, რითაც ვინრო - მერკანტელურ იდეოლოგიას უკვალავდა გზას. დოლარის ემისიით ისინი ხელოვნურად ინარჩუნებდნენ ეროვნულ ვალუტაზე ზენოლის მექანიზმს და მოჩვენებით იმიტირებდნენ ეკონომიკურ ზრდას, რეალურად კი დაგროვებული საბანკო ვალები და მისი პროცენტები ერთნაირად აწვებოდა სახელმწიფოსა და ობივატელს. ეკონომიკურმა ვარდნამ და მოქალაქეთა შემოსავლების შემცირებამ ევროკავშირში შეიძლება 50 %, ხოლო აშშ-ში - 60 % შეადგინოს, რაც ხელს უწყობს კონსერვატიულ ძალებს, ზედპირზე გამოვიდნენ. ბევრ ქვეყანაში მათი საქმიანობა აგრესიული ნაციონალიზმის (ფაშიზმის) სახეს ღებულობს, როგორიცაა უკრაინასა-ბალტიისპირეთში და ასევე არანაკლებ აგრესიულია მუსლიმური ფუნდამენტალიზმი თავისი კონსერვატორული ბუნების გამო“. (1) ერთი შეხედვით პოლიტიკური ცხოვრების ყბადაღებული დეიდეოლოგიის ფონზე გასული საუკუნის 60-იანი წლებიდან, რეალურად კი ლიბერალური იდეოლოგიის აქტიური განვითარებისა და აღზევებიდან, დაიწყო ყოველგვარი ლიბერალური უმსგავსობანი, რომლებიც ადამიანის უფლებების, მისი გამოხატვის თავისუფლების აფიშირების მომიზეზებით მოიცავს გეიალღუმებიდან მოყოლებული, იუვენალური იუსტიციით დამთავრებულ ყველა იმ პროცესს, რომელსაც საფუძვლად უდევს ორმაგი სტანდარტების პრინციპი. თუკი კომუნისტურ ხანაში ანათემას გადაცემული იდეოლოგია იძულებით თავსმოხვეულად დასიბნელებად აღიქმებოდა, დასავლური და როგორც თავად თვლიდნენ, პროგრესული საზოგადოებრიობის მიერ, მაგრამ როცა თავად დასჭირდათ, ყველაფერი მკაცრად რეგლამენტირებულ ჩარჩოებში მოაქციეს, აქ რეალურად იგულისხმება („საშუალო“ კლასისთვის) გარანტირებული „ჯიპი და სახლის“ ტიპის სტანდარტები, რომლებიც სინამდვილეში შინაარსობრივად სხვა ფასეულობებით იყო შენიღბული. პარადოქსია, მაგრამ ფაქტია: შვილებსა და შვილიშვილებზე ზრუნვა აუცილებელი არ იყო, რადგან ეწინააღმდეგებოდა „ლიბერალურ ღირებულებებს“. ყველამ უნდა იზრუნონ საკუთარ თავზე. ევროსაბჭოს ქვეყნებში ე. წ. „მომხმარებლობის ოქროს ხანა“ დაიწყო.

ბუნებრივია, ხალხს დაუმალებს, რომ ეკონომიკური მოდელი, რომელიც საფუძვლად უდევს ამ „აყვავებას“, დაუსრულებელი არ არის. მისი ხანგრძლივობა 40 წელიწადს გაგრძელდა. ამ დროში „ლიბერალების“ ორი თაობა გაიზარდა და ჩვენ სრული უფლება გვაქვს გავანალიზოთ მათი მმართველობის დადებითი და უარყოფითი შედეგები.

ამ ეკონომიკური მოდელის მიღმა საინტერესოა როგორი პოლიტიკური ქსელი შეიქმნა არა მარტო ევროპის, არამედ მსოფლიოს მასშტაბით, რომლის საფუძველში ჩადებული იქნა ადამიანის უფლებების დამცველის ეგიდით შექმნილი არასამთავრობოების დაფინანსება უცხოელი დონორების მხრიდან და მათი შეუზღუდავი საქმიანობის დაშვება, რომლის ჩანასახებს თქვენ ჯერ კიდევ ალენ დალესის ცნობილი გეგმის სახელით იცნობთ.

რეალურად მცირე ქვეყანაში უცხოეთიდან დაფინანსებული არასამთავრობოების შეუზღუდავი საქმიანობა იმ მოცემულობის დაშვებაა, რომ უცხოურმა დონორმა ორგანიზაციებმა ქვეყნის შიდაპოლიტიკური დამოუკიდებლობის შეზღუდვა მოახერხონ. მათი გავლენა ძალიან დიდი ხდება, რომ ქვეყნის პოლიტიკურ სივრცეში ეროვნული ინტერესების და პოზიციების დასაცავად მოქმედების საშუალება თითქმის აღარ რჩება.

ისეთი ეკონომიკურად ძლიერი ქვეყნებიც კი, როგორც ისრაელი და უნგრეთია, აცხადებენ, რომ უცხოეთიდან დაფინანსებული არასამთავრობოები მათ პოლიტიკურ სუვერენიტეტს საფრთხეს უქმნიან და ამ ორგანიზაციების საქმიანობას გარკვეულ ბუნებრივ საკანონმდებლო შეზღუდვებს უწესებენ.

დონალდ ტრამპის არჩევის შემდეგ აშშ-ს დღევანდელი ხელისუფლებაც კი გლობალისტი მილიარდერის, ჯორჯ სოროსის მიერ დაფინანსებულ არასამთავრობო ორგანიზაციებს ჯანსაღი პოლიტიკური გარემოსთვის საფრთხედ განიხილავს. უნგრეთის ხელისუფლება მზადაა საერთოდ აკრძალოს სოროსის ფონდის საქმიანობა თავის ქვეყანაში.

ნათელია, იდეოლოგიური ქვეტექსტის მქონე არასამთავრობო ორგანიზაციების კარგად დაფინანსებული ქსელის ეფექტურობა დიდია და მას მსოფლიოს უძლიერესი ქვეყნის პოლიტიკურ პროცესებზე შეუძლია უზარმაზარი გავლენის მოხდენა, ხოლო ჩვენისთანა მცირე და ღარიბი ქვეყნის შემთხვევაში ის თითქმის განუსაზღვრელი კონტროლის საშუალებას იძლევა.

უცხოეთიდან დაფინანსებული არასამთავრობოების საქმიანობაზე გარკვეული საკანონმდებლო კონტროლის დაწესება ზედმეტი გარე გავლენებისგან დაცული, სუვერენული პოლიტიკური გარემოს უზრუნველყოფისთვის აუცილებელი ნაბიჯია და მისი სასურველი ფორმების განხილვა საზოგადოებაში სწრაფად უნდა დაიწყოს. მითუმეტეს, როცა ევროკავშირის წევრ უნგრეთში უკვე სახეზე გვაქვს უცხოეთიდან დაფინანსებულ არასამთავრობოებზე საკანონმდებლო შეზღუდვების დაწესების პრეცედენტი, ხოლო ევროპის ქვეყნებში და აშშ-ში აქტიურად მზარდი პოპულარობის პატრიოტული ძალები სულ უფრო მკაფიო კრიტიკას გამოთქვამენ მსგავსი არასამთავრობოების მავნებლურად ზედმეტ გავლენებთან დაკავშირებით - ძნელია არ დაეთანხმო შოთა მარტინენკოს ამ დასკვნას. (2)

რა არის ლიბერალიზმის ექსპანსიის ახლანდელი შეჩერების და მისი საკმაოდ სწრაფი უკანდახევის მიზეზები უახლოეს მომავალში, რატომ გაუარესდება ეკონომიკური და სოციალური ვითარება დასავლეთ ევროპაში, სადაც ჩემის ღრმა რწმენით, ყოფილი "საშუალო" კლასის ლიბერალ და სამომავლოდ დატაკ წარმომადგენლებს შთანთქავენ კონსერვატიული მიგრანტები, რომლებსაც გამრავლებას რელიგიური მრწამსი ავალებს, ასევე რატომ მოხდა, რომ აღმოსავლეთ ევროპაში უკვე თავი წამოჰყო სასტიკმა და აშკარა ნაციონალიზმისკენ გადახრილმა კონსერვატიზმმა, რომლის განვითარების პროგნოზირება ძნელი არაა. აი არასრული ჩამონათვალი იმ პრობლემებისა, რომელსაც განვიხილავ.

ჩემს მიერ ბოლო ათი წლის განმავლობაში ჩატარებული კვლევებისა და დაკვირვების შედეგად, ერთმნიშვნელოვნად შემიძლია განვაცხადო, რომ ლომის წილი ამ პრობლემების წარმოშობაზე მოდის მიგრანტებზე, რომელთაც ევროპასა და დანარჩენ მსოფლიოს არაერთი თავსატეხი გაუჩინა. მისი სათავე ეკონომიკური სიდუხჭირეშია, რომლის განსაკუთრებით გამძაფრება ე.წ. „არაბული გაზაფხულის“ წიაღში (2010 – 2015 წწ) უნდა ვეძიოთ, (და ვინაა ამ პროცესის მაპროვოცირებელი, ეს აქსიომასავით ნათელია - ლ. ო.), რომელმაც ძირითადად მოიცვა ტუნისის, ეგვიპტის, ლიბიის და იემენის სახელმწიფოები, ხოლო შემდეგში „დომინოს პრინციპით“ გავრცელება ჰპოვა დანარჩენ მსოფლიოში და შედეგად არაბი მოსახლეობის მასიური მიგრაცია მივიღეთ ევროპაში.

მიგრაციას ყოველთვის ახლავს ისეთი შედეგები, რომელსაც უმეტესად მასპინძელი ქვეყნისთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი და გადამწყვეტია. ვფიქრობ, არაგონივრული და წინდაუხედავი პოლიტიკური ქმედებები და პროგნოზები სავალალო მდგომარეობას უქმნიან თანამედროვე ქვეყნებს. ფაქტი ჭიუტია: დღეს ევროპის უამრავი ქვეყანა მსგავსი პრობლემის წინაშე დგას. თითქმის 10 წელია ევროპაში მიგრანტების რაოდენობის ზრდასთან ერთად მატულობს ცალკეულ სახელმწიფოს წიაღში მივიწყებული ნაციონალისტური განწყობების გამოცოცხლება. არა ერთი დასავლური მედიის ცნობით,

ევროპის მოსახლეობის სულ უფრო მეტ რაოდენობას მიიჩნია, რომ აზია-აფრიკიდან შემოსული „იაფი სამუშაო ხელის“ მოზღვავეებამ ევროკავშირის სახელმწიფოების თუ საზოგადოების მდგომარეობაზე ნეგატიური ზემოქმედება მოახდინა. სწორედ ამიტომ, რომ ევროკავშირის სახელმწიფოებში თანდათან მატულობს მუსლიმთა მასიური შემოდინების შეკავების მსურველთა რაოდენობა. თავის დროზე თუ მომხრე და ინიციატორი იყო, 2010 წლის ბოლოს გერმანიის კანცლერმა, ანგელა მერკელმა აღნიშნა, რომ ევროპა მიგრანტებისგან დაიღალა, მულტიკულტურალიზმი არ შედგა. დრო გადის, ევროპის წინაშე კი საჭირო რესურსების პრობლემა სულ უფრო მეტად მწვავედება. გარდა ამისა, ბუნებრივად იზრდება ისლამის როლი და გავლენა. ეს ყველაფერი თანამედროვე პოლიტიკის სერიოზულ გამოწვევას წარმოადგენს, რადგან ევროპაში ემიგრირებული მუსლიმებს გააჩნიათ საკმაო ამბიცია და პრეტენზიები, რომელიც ძირითადად გამოიხატება საყოფაცხოვრებო დავებში, ხოლო ტრადიციული ქრისტიანული სალოცავების ხარჯზე მეჩეთების მომრავლება (აქ საფრანგეთის მაგალითიც კმარა - ლ. ო.) ხშირად გადადის ეთნიკურ-რელიგიურ დაპირისპირებებში. ეს ყველაფერი სამომავლოდ სერიოზული პრობლემების წარმოშობას შეუწყობს ხელს, ამასთან, არაბული ქვეყნებისგან მომავალი ძირითადი საშიშროება არის ტერორიზმი, რომელიც ადევკატურ პროტესტს წარმოადგენს ამა თუ იმ პოლიტიკურ ქმედებაზე და მსოფლიოს დიდ საშიშროებას უქადის. ერთი შეხედვით, ის არის შეუკავებელი საფრთხე როგორც პოლიტიკურ-კულტურულად და ეკონომიკურად განვითარებული დასავლური სამყაროსთვის, ასევე დანარჩენი მსოფლიოსათვის. ევროპის ქვეყნებში მიმდინარე ბოლოდროინდელი მოვლენები მუსლიმთა ინტეგრაციის შედეგად გამომწვეულ პრობლემებზე მიუთითებს, რადგან ევროპაში დამკვიდრების მერე საკუთარ თავს მეორეხარისხოვან მოქალაქეებად თვლიან, ამიტომ მთავრობის დიდი ძალისხმევითა და მცდელობების მიუხედავად, მომრავლებული ისლამის მომხრეთა გაკონტროლება სულ უფრო რთული ხდება. თუ გვსურს პრობლემის მოგვარება, ბუნებრივია, მის ძირითად არსს უნდა ჩავწვდეთ: რამ გამოიწვია ამჟამინდელი ინტეგრაციის პრობლემები? რაში მდგომარეობს დღევანდელი კრიზისული პოლიტიკური სიტუაციის არსი - გასარკვევია, გახდა თუ არა იდენტობის კრიზისი მაპროვოცირებელი მიზეზი თანამედროვე ექსტემისტული განწყობებისა, რომელიც ევროკავშირის ქვეყნებს შიგნიდან ანგრევს და კიდევ ერთხელ უსვამს ხაზს მის ერთგვარ ხელოვნურ წარმონაქმნს.

ეს ურთულესი პრობლემაა, ამიტომ ყურადღების მიღმა არ უნდა დაგვრჩეს მიგრაციის გამომწვევი ობიექტური მიზეზები და ფაქტორები (საერთაშორისო და შიდა მიგრაციების ფონზე - ლ. ო.). მუსლიმური ემიგრაციის პირველი ტალღა საფრანგეთში ჩავიდა და ევროპისა სახელმწიფოთა ლიდერთა არასწორმა დასკვნა-პროგნოზებმა იაფი მუშახელით იოლი გამდიდრების ილუზიის თაობაზე და ადგილობრივი მთავრობის მიერ გატარებულმა გაუთვლელმა ეკონომიკურმა პოლიტიკამ ადევკატური უარყოფითი შედეგი დააყენა, ამიტომ დასავლეთის სახელმწიფოთა მესვეურნი თუ ობიექტურად არ შეაფასებენ, რა პრობლემებმა გამოიწვიეს ევროპაში მუსლიმი არაბების რადიკალიზაცია თავის მიზეზ-შედეგობრივი მონაცემებით და ყოველივე ამან როგორ შეცვალა ევროპის სახელმწიფოთა სამეგობლო პოლიტიკა, ეს იქნება პრობლემისადმი წაყრუება და მისი თვითდინებაზე მიშვება. შეიძლება ითქვას, რომ დღეს მიგრანტთა კრიზისი - მსოფლიოს წინაშე ერთგვარი პასუხისმგებლობაა და მიგრაციული ტენდენციები კი - ევროკავშირის უშიშროების გამოწვევა და მისი პოლიტიკური რეჟიმი, რაოდენ სანწყინადაც არ უნდა მოეჩვენოთ ზოგ-ზოგიერთებს ჩემი ეს განცხადება - პროგნოზი. ევროკავშირში არსებული შიდა პოლიტიკური კრიზისი გამძაფრდა, მასობრივმა მიგრაციამ ევროკავშირის თითოეულ სახელმწიფოში ახალი ეკონომიკური შესაძლებლობის ნაცვლად დიდი ეკონომიკური ეპათია წარმოშვა. არაბულ სამყაროში არსებული პოლიტიკური კრიზისი ბუნებრივად იწვევს ევროკავშირის მუსლიმურ ჯგუფებში სოციალური იდენტობის კრიზისის გაღრმავებას, რაც პირდაპირპროპორციულად ზრდის ევროკავშირის მოწყვლადობას განსაკუთრებით ტერორისტული საფრთხეების მიმართ.

მიგრაციას დიდი გავლენა აქვს ქვეყნის სოციალურ, ეკონომიკურ და პოლიტიკურ განვითარებაზე, მის სტაბილურობასა თუ უშიშროებაზე, ამიტომ მისი მეცნიერული შესწავლა ყოველთვის დიდ ყურადღებას იქცევდა, ბოლო პერიოდში ინტერესი კიდევ უფრო გაძლიერდა, მიზეზი - მიგრაციის მასშტაბების ზრდაა. საერთაშორისო მიგრაციის ინტენსივობა სწრაფი ზრდის ტენდენციით ხასიათდება. ევროპული მიგრაციული კრიზისის მთავარი ტალღა ევროპაში 2014 წლის ბოლოს დაიწყო, როდესაც მიგრანტებმა მასიურად დაიწყეს თავშესაფრის ძიება ევროკავშირის მასშტაბით. ევროპის ტრიტორაიაზე მიგრანტთა კრიზისი, თავისი უპრეცედენტო და მასობრივი ხასიათის გამო, სერიოზულ გამოწვევად იქცა. სიტუაციას ართულებს ისიც, რომ ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოებს არ გააჩნიათ ერთიანი პოზიცია ამ საკითხთან მიმართებაში. კრიზისის უმნიშვნელოვანესი გამომწვევი ფაქტორი ახლო აღმოსავლეთში აღმოცენებული კონფლიქტები და არასტაბილური ვითარებაა. მიგრანტთა კრიზისის მთავარ გამომწვევ მიზეზად შეგვიძლია განვიხილოთ შეიარაღებული დაპირისპირებები ახლო აღმოსავლეთში და მეტად მწვავე შედეგების მქონე - სირიის სამოქალაქო და ასევე ერაყში სამთავრობო ძალებსა და ისლამური სახელმწიფოს ტერორისტულ დაჯგუფებებს შორის ომი. სირიის სამოქალაქო ომი დაიწყო 2011 წლის

გაზაფხულზე და იგი ჯერჯერობით ითვლება 21-ე საუკუნის ყველაზე სისხლიან სასაკლავოდ. მიგვაჩნია, რომ სამეცნიერო წრეებმა კომპლექსურად უნდა შეისწავლოს არაბული სამყაროს კრიზისის გავლენა ევროპის უშიშროებაზე, რათა ვეძებოთ კანონზომიერება არაბულ სამყაროში მომხდარ პოლიტიკურ ცვლილებებსა და ევროკავშირის უშიშროებაზე რა გავლენას ახდენს „არაბული გაზაფხული“ და მის გამო „დომინოს პრინციპით“ წარმოშობილი და გავრცელებული პრობლემები ევროპასა და დანარჩენ მსოფლიოში. (3)

განსაკუთრებული სიმძაფრე ამ ნეგატიურმა გამოწვევებმა 2008 წლის მსოფლიო ფინანსური კრიზისის მერე შეიძინა. დასავლეთის ქვეყნების საშუალო ფენა მოუშადადებელი შეხვდა ამ პრობლემას, ახლა თითქმის ათი წლის შემდეგაც სიტუაცია უფრო უარესდება, ნათქვამია ბრუკინგის ინსტიტუტის კვლევებში. ფრანგული საქმიანი გაზეთი „ეკო“ (Les Echos) წერს: „ევროპაში უკვე საშუალო ფენა არ არის კეთილდღეობის სინონიმი, მათი შემოსავლები მცირდება. მცირე და საშუალო ბიზნესი და შესაბამისად საშუალო ფენის კეთილდღეობა ქრება ტრანსნაციონალური კორპორაციებისა და სტარტაპების ზენოლის შედეგად და ამას საზოგადოებისათვის შესაძლოა ჰქონდეს კატასტროფული შედეგი“.

სინამდვილეში მოუთოკავმა გლობალიზაციამ წერტილი დაუსვა დასავლეთის ქვეყნებში საშუალო კლასს. აზიის ქვეყნებში და უპირატესად ჩინეთში წარმოების გადატანას შედეგად მოჰყვა ძველი სამრეწველო ცენტრების დეინდუსტრიალიზაცია. პრაქტიკულად ჩაკვდა ევროპული გემთმშენებლობა, საფეიქრო წარმოება, ელექტრონიკა და სხვა დარგები. როგორც აღნიშნავს ფრანგული ყოველკვირეული გამოცემა (Marianne) განადგურებულია მთელი თაობის შრომითი კულტურა, ევროპის მუშათა კლასი ქუჩაში გამოყრილი და გამოუსადეგარი დარჩა ხელოსნები და მცირე ბიზნესის წარმომადგენლები, მწარმოებლები. მომსახურეობის სფეროში გადასულმა ევროპის პროლეტარიატმა დაკარგა კავშირი მარქსისტულ იდეოლოგიასთან. დაეცნენ ერთ დროს მგრგვინავი მუშათა კლასის პარტიები, ისეთები, როგორებიც იყვნენ იტალიისა და საფრანგეთის კომუნისტური პარტიები. დეიდოლოგიზირებული მასების ტვინებს დაეპატრონენ ყველა ჯურის პოპულისტები - საფრანგეთის „ნაციონალური ფრონტის“, იტალიის „ლიგით“ დაწყებული, დონალდ ტრამპით დამთავრებული ამერიკაში. ამასთანავე გლობალიზაციის შედეგად მოხდა მმართველი ელიტის კოლოსალური გამდიდრება, ეროვნული სიმდიდრე კონცენტრირებული იქნა დასავლური სამყაროს ფინანსურ ცენტრებში, ხოლო პროვინციები დარჩნენ ფულადი დინებების მიღმა. კიდევ უფრო დიდი ტემპებით მიმდინარეობს საზოგადოების პოლარიზაცია, წარმოიშვა გადაულახავი უფსკრული მცირერიცხოვან მდიდრებსა და ფართო მოსახლეობას შორის, რომელშიც შედის არა მარტო სოციალური ქვედა, ასევე - საშუალო ფენა.

მომდევნო 40 წლის განმავლობაში გლობალიზაციამ თანამიმდევრულად დაანგრია დასავლური საზოგადოების სოციალურ-ეკონომიკური სტრუქტურა: ადრინდელი პოლიტიკურად ორგანიზებული და არაფრის დამკარგავი მუშათა კლასის (პროლეტარიატის) მოსპობის შემდეგ დადგა თვითდასაქმებული მუშების, მწარმოებლების, ხელოსნების, წვრილი მოვაჭრეებისა და ჩინოვნიკების რიგი. ცნობილი ფრანგი სოციოლოგი ქრისტოფერ გილიუი (Christophe Guilluy) თავის ბეტსელერში: „არ არსებობს საზოგადოება: დასავლური საშუალო ფენის დასასრული“, ასე აღწერს შექმნილ ვითარებას: „ბრექსიტი და დონალდ ტრამპის არჩევა არ არის შემთხვევითი ინგლისისა და ამერიკის ისტორიაში. ესაა განბილებული საშუალო ფენის საპროტესტო არჩევანი“. საფრანგეთსა და გერმანიაში უფრო განონასწორებული სოციალური ტრადიციული სისტემის შენარჩუნებით ჯერ კიდევ ახერხებენ უთანასწორობის გამო შესაძლო პროტესტის გარკვეულწილად ჩახშობას, მაგრამ ამ ქვეყნებშიც ეს მოჩვენებითი ილუზია და დროებითი მოვლენაა. ამ სიმშვიდის წიაღში შეიმჩნევა პროტესტის ზრდა: „ყვითელი ჟილეტების“ აჯანყება ამ სოციალური უთანასწორობისა და საფრანგეთის ფართო წრეების უკმაყოფილების ნათელი დადასტურებაა. ფრანგული საშუალო ფენის ეროზია გრძელდება: უფრო და უფრო მეტი მასები ლატაკდებიან და განსაკუთრებით ეს პროცესი შეიმჩნევა პერიფერიებში, რადგანაც საფრანგეთის „სიღრმეში“ საშუალო ხელფასი 1500 ევროზე ნაკლებია (მაშინ, როდესაც ქვეყანაში მოსამსახურეთა საშუალო ხელფასი 1637 ევროს შეადგენს, ხოლო მუშებისა კი - 1717 ევროს)., ამასთან საფრანგეთში მოკრძალებული ბინის დაქირავება ღირს ათასი ევრო. ქრისტოფერ გილიუის აზრით კი - ფრანგები მოწმე ხდებიან მიტოვებული და მიგდებული პერიფერიების რევოლუციისა. წარმოიშვა და პოლიტიკურ ლექსიკონში სულ უფრო ხშირად გვხვდება ტერმინები: „პერიფერიული საფრანგეთი“, „ამერიკის სიღრმეში“ და ა.შ., ზუსტად პერიფერიების თანადგომამ განაპირობა დონალდ ტრამპის აშშ პრეზიდენტად არჩევა, დიდი ბრიტანეთის პერიფერიამ ბრექსიტს მისცა ხმა, იტალიურმა პერიფერიამ მოიყვანა სახელმწიფო სათავეში მემარჯვენე და მემარცხენე პოპულისტები, ფრანგულმა პერიფერიამ „ყვითელი ჟილეტების“ აჯანყება წარმოშვა საერთაშორისო ფინანსური კაპიტალის წარმომადგენლის ემანუელ მაკრონის წინააღმდეგ. სოციალური რყევების მიზეზი - ცხოვრების დონის დაცემა და ეროვნული სიმდიდრის არათანაბარი გადანაწილებაა. ფინანსური ნაკადები ძირითადად მიმართული იყო დიდი ქალაქების ნიუ - იორკის, ლონდონისა და პარიზის ტრანსნაციონალური ელიტის მაღალი ცხოვრების

დონის უზრუნველსაყოფად, საცხოვრებლის ფასებმა მაღალ და საშიშ ნიშნულს მიაღწია. უპირველესად ფინანსურ-სპეკულაციურმა სიმდიდრემ ეს ცენტრები გადააქციეს ახალ ბაბილონად, მაშინ როდესაც პერიფერიები მოცულია ეკონომიკური სიღუბლით და სოციალური დეპრესიით.

დასავლეთელი პოლიტიკოსები, მეცნიერები და ჟურნალისტები დიდი ყურადღებით აკვირდებიან ნეგატიურ პროცესებს, რომელიც მოიცავს: უმუშევრობას, უთანასწორობის გაღრმავებას, ბანკებისადმი დავალიანებების ზრდას, მაგრამ სხვებს არწმუნებენ, რომ რამდენიმე დამატებითი პროცენტით ეკონომიკის ზრდა ამ პრობლემას გადაწყვეტს. ისინი ვერ ხვდებიან, ანდა არ უნდათ დაინახონ, რომ კლასობრივ ფენებს შორის განსხვავების პროცესი დაუმორჩილებელია და მას არაფერი აქვს საერთო ეკონომიკურ ზრდასთან. ვფიქრობ, ბევრი დამეთანხმება, უმთავრესი პრობლემა - ეროვნული სიმდიდრის არათანაბარ განაწილებაშია. იგი აქტუალურია არა მარტო დასავლეთის, არამედ მთელი სამყაროსათვის. საკმარისია დავაკვირდეთ ჩინეთს, სადაც ეკონომიკური განვითარების სწრაფმა ტემპებმა ვერ აღმოფხვრეს მზარდი ქონებრივი განსხვავება, ის იქ კიდევ უფრო მძაფრად იგრძნობა, ვიდრე დასავლეთში. მსოფლიო გლობალიზაციის ბენეფიციარები თავს შესანიშნავად გრძობენ და არც ფიქრობენ უსამართლობის აღმოფხვრაზე. დასავლეთის უკლასო მუშებსა და დეგრადირებულ საშუალო ფენას არ შესწევს ძალა ორგანიზებული წინააღმდეგობა გაუწიოს ნეოლიბერალურ წესრიგს. თუ დავესხვებით ქრისტოფერ გილიუსის კონსტატირებას: „უკანასკნელი 30 წლის განმავლობაში დასავლეთის საშუალო ფენამ დაკარგა ამერიკული და დასავლეთევროპული ცხოვრების წესის მფლობელის სტატუსი, გადაიქცნენ რა სოციალურ ლუბრებად“ (სოციალური ქსელების მომხმარებლად - ლ. ო).

ამერიკელი პოლიტოლოგი მარკ ლილა (Mark Lilla) წერს: რომ ამერიკულმა ნეოლიბერალურმა ელიტამ და უპირველესად დემოკრატიულმა პარტიამ უარი განაცხადა ამერიკული საშუალო და დაბალი ფენების მხარდაჭერაზე. მათ დადეს ხელშეკრულება ეთნიკურ, რელიგიურ და სექსუალურ უმცირესობებთან, ფემინისტებთან, აფროამერიკელებთან, ლათინებთან, ლგბტ-ს წარმომადგენლებთან და ა.შ., ყოველივე ამან საზოგადოების კოლოსალური პოლარიზაცია და დონალდ ტრამპის, როგორც „ღრმა ამერიკელის“ 2016 წლის არჩევნებში გამარჯვება გამოიწვია. დასავლეთში კიდევ უფრო მკვეთრად გამოიკვეთა ორი იდეოლოგიური დაპირისპირება. ერთ მხარესაა ქალაქების ტრანსნაციონალური ელიტები, მენეჯერები, ფინანსისტები, ყველანაირი უმცირესობები და მარგინალები, საოფისე პლანქტონები (გადატ. მნიშვნელობით - ცხოველები - ლ. ო.) და მიგრანტები. მეორე მხარესაა - მუშათა კლასის ნარჩენები, ფერმერები, წვრილი მოვაჭრეები, ხელოსნები, პოლიციისა და სახელმწიფო ორგანოების ქვედა რგოლის წარმომადგენლები, ჩვენს რეალობაში ამათ უნდა დავამატოთ პროფესორ-მასწავლებლები და პენსიონერები.

არ მოვერიდები და ყოველგვარი შელამაზების გარეშე მათ კუთვნილ სახელს, ნეოლიბერალური იდეოლოგიის მქადაგებელ ახალ ნეოლიბერალურ პარაზიტულ კლასს ვუნოდებ, სწორედ ისინი და მასთან მიტმასნილნი მარგინალები ეწინააღმდეგებიან მშრომელებისა და ეროვნული კაპიტალის მწარმოებელ საზოგადოების ტრადიციულ სტრუქტურას. ე.წ. წინააღმდეგობანი შესამჩნევია დასავლეთის ყველა ქვეყნისათვის. ასე რომ, შეიძლება პირდაპირ ითქვას, რომ არჩევნების დროს საფრანგეთის პრეზიდენტი იმანუელ მაკრონი არჩევნებში ძირითადად იყრდნობა მიგრანტებისა და არაბული წარმომავლობის „ახალი“ ფრანგების ხმას. არის თუ არა გამოსავალი არსებული სიტუაციიდან? ჩემი აზრით, მსგავს სიტუაციაში საშუალო ფენა განწირულია. დეკლასირებული მასები ხმას მისცემენ მემარჯვენე და მემარცხენე პოპულისტებს, იქნება ეს აშშ, იტალია, საფრანგეთი, ავსტრია და თუნდაც შვეიცია, სადაც ე.წ. „სკანდინავიური მოდელი“ არაერთი მკვლევარის აზრით, უკანასკნელ დღეებს ითვლის. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ ნეოლიბერალიზმის სავარაუდო ალტერნატივად შეიძლება „ახალი ტოტალიტარიზმი“ გახდეს თავისი მემარჯვენე თუ მემარცხენე საბურველით. არ უნდა დავივიწყოთ, რომ მოსახლეობის პაუპერიზაცია გახდა მეოცე საუკუნის დასაწყისში კომუნიზმისა და ფაშიზმის აღმოცენების მიზეზი. (4)

ჩვენი საქართველოსნაირ პატარა ქვეყნებში განსაკუთრებით საყურადღებოა მსგავსი პროცესების დადებითი და უარყოფითი მხარეები. მსოფლიოში XX საუკუნის 20-იან წლებში დაწყებულმა მონდიალიზაციამ - ვესტერნიზაციამ, რომელიც ამავე საუკუნის 70-იან წლებში გლობალიზაციად მოგვევლინა, ამ წლების განმავლობაში ხელოვნურად გამოიყვანა მცირე ელიტური ჯგუფები ე.წ. (არასამთავრობო) იგი სექტორის, ჟურნალისტების, ფსევდო-ექსპერტერების, ლექტორების სახით და ყველაფერი ეს მოხდა ყოველგვარი საზოგადოებრივი ლეგიტიმაციის გარეშე. გემოთხსენებული სუბიექტები ხალხის სახელით ახდენენ ლიბერალური ნარატივის იდეოლოგიზირებულ პროპაგანდას საკუთარი ვინრო-პარტიული და მერკანტილური ინტერესების შესაბამისად, რაც ხშირ შემთხვევაში არ შეესაბამება ერი-სახელმწიფოს ნაციონალურ ინტერესებს. ისინი არ ერიდებიან სხვა იდეოლოგიური

ჯგუფების წარმომადგენლების წინააღმდეგ ყველანაირი ბინძური მეთოდების („შავი პიარის“) გამოყენებას (როგორცაა, მაგალითად: ბულინგი, ტროლინგი, ფსიქოლოგიური ტერორი), მხოლოდ იმიტომ რომ მათ სხვა აზრი და დანიშნულება არ გააჩნიათ. ანუ მარტივად რომ ვთქვათ, ეს ხალხი გარკვეული ფინანსური სარგებლის მიღების სანაცვლოდ მდიდრების ინტერესების დაცვით არიან დაკავებული. ყოველივე ამის გამო ჩვენს საზოგადოებაში დამოკიდებულება ამ კატეგორიის ხალხისადმი არაერთმნიშვნელოვანია და უმეტესობას აღიზიანებს მათი ზედმეტად ვითომ დამაჯერებელი მენტორული ტონი და ყოველმცოდნის ვითომმიჯი.

ასევე მიმაჩნია, აუცილებელია შესაძლებლობის ფარგლებში განვიხილოთ ევროკავშირის ქვეყნებში მიმდინარე დადებით პროცესებს, რომელსაც ადგილი აქვს ანტიგლობალისტური განწყობის მთავრობების მოსვლის შემდეგ, რომელთაც ცალსახად უარი თქვეს ლიბერალურ განწყობებზე და არ აპირებენ ბრმად შეასრულონ მათი მითითებები და ღირეფტივები. ევროპის მთელი რიგი სახელმწიფოების გარკვეული პროგრესული ძალები დადგნენ დიდი ეროვნული გამოღვიძების გზაზე და უპირველეს მიზნად დაისახეს ეროვნული ღირებულებებისა და ღირსების დაცვა.

ასე მაგალითად, ევროკავშირში შობადობის საშუალო მაჩვენებელი ყოველ ერთ ქალზე 1.59 ბავშვია, უნგრეთში კი - 1.49. ამ საგანგაშო მაჩვენებელმა ორბანის მთავრობა მიიყვანა შემდეგი გადანყვეტილებამდე: 2019 წლია 30 ივლისიდან უნგრეთის მთავრობა დაქორწინებულ წყვილებს 30 000 ევროს ფარგლებში სესხს სთავაზობს, რომლის დაბრუნება მათ არ მოუწევთ, თუ სამი შვილი ეყოლებათ. ფული ხელმისაწვდომია სპეციალური პროგრამის საშუალებით. თანხის დახარჯვა მშობლებს ნებისმიერ რამეზე შეეძლება და ის უპროცენტოა.

უნგრეთში, როგორც ევროკავშირის სხვა ქვეყნებში, მუშახელის სიმცირის პრობლემა დგას, რადგან ადგილობრივები ქვეყნიდან უკეთესი ანაზღაურების გამო მიდიან. უნგრეთის ხელისუფლების მიზანია მოსახლეობის ზრდა უნგრელების წახალისების გზით მოხდეს და არა მიგრანტების ხარჯზე. უნგრეთის ლიდერმა ვიქტორ ორბანმა განაცხადა, რომ ქვეყნის მიზანი არაა უბრალოდ რიცხვები, არამედ – უნგრელი ბავშვები. (5)

უნგრეთისა და პოლონეთის მთავრობებს ევროკავშირისადმი თანხების გადარიცხვის საკითხშიც განსხვავებული პოზიციები გააჩნიათ, ამასთან ისინი უარს აცხადებენ მიგრანტების მიღებაზე, რის გამოც უკმაყოფილებას გამოთქვამენ დიდი სახელმწიფოები:

ასე მაგალითად, 2018 წლის 6 იანვარს გერმანიის სოციალ-დემოკრატიული პარტიის (SPD) ლიდერის, მარტინ შულცის განცხადებით, თუ პოლონეთი და უნგრეთი ევროპის საიმპერაციო კრიზისის მოგვარების პროცესში საკუთარი წვლილის შეტანას და მიგრანტების მიღებას არ დაიწყებს, გერმანია ევროკავშირის ბიუჯეტში გადარიცხვებს შეამცირებს და თუ ეს მართლა მოხდება, იგი კიდევ უფრო დააჩქარებს ევროკავშირის დაშლის პროცესს. (6)

02 აგვისტო, 2019 წ., პოლანდიაში თავშეყრის ადგილებში ნიქაბის და ბურკის ტარება აიკრძალა, SNN-ის ცნობით, კანონი 1 აგვისტოდან შევიდა ძალაში. შინაგან საქმეთა სამინისტროს განაწესის თანახმად, პოლანდიის სკოლებში, საავადმყოფოებსა და საზოგადოებრივ ტრანსპორტში ისეთი სამოსის ტარება იკრძალება, რომელიც სახეს ბოლომდე ფარავს. კანონის თანახმად, ქალებს ჯერ ნიქაბის მოხსნა მოუწევთ, თუ პოლიციას არ დაემორჩილებიან, ჯარიმის სახით ან 150 ევროს, ან 166 აშშ დოლარის გადახდა მოუწევთ. პოლანდიაში დაახლოებით 400 ადამიანი ცხოვრობს, რომელიც ნიქაბს ატარებს. მსოფლიოში ნიქაბსა და ბურკას თითქმის 17 მილიონი ადამიანი იყენებს.

დანიში მიიღეს კანონი, რომელიც საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილას იმ ნივთების ტარების აკრძალვას გულისხმობს, რომელიც სახეს მთლიანად ფარავს, მათ შორის ნიქაბი და ბურკა. ინფორმაციას ამის შესახებ The Guardian-ი ავრცელებს.

შესაბამისი კანონი ქვეყნის პარლამენტმა 75 ხმით დაამტკიცა, 30 წინააღმდეგი იყო, ხოლო 74-მა შეიკავა თავი.

ბურკისა და ნიქაბის ტარების აკრძალვა საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილებში ევროპის სხვადასხვა ქვეყანაში აიკრძალა, მათ შორის ავსტრია, ბელგია, საფრანგეთი და ასევე შვედეთისა და ესპანეთის ნაწილები.

საფრანგეთმა 2010 წელს მიიღო კანონი, რომლის მიხედვითაც, საჯარო ადგილებში აკრძალულია სახისა და სხეულის სრულად დაფარვა. 2011 წელს საფრანგეთში სასამართლომ ქალები პირველად დააჯარიმა ჩადრის ტარებისთვის.

imedi / 23 ოქტომბერი 2018,

გაერო: საფრანგეთმა ნიქაბის ტარების აკრძალვით ადამიანის უფლებები დაარღვია. საფრანგეთში მუსლიმთა სამოსის, ნიქაბის ტარების აკრძალვა ადამიანის უფლებებს უხეშად არღვევს და ქვეყანამ კანონმდებლობას უნდა გადახედოს, - ეს გაეროს ადამიანის უფლებათა კომიტეტის პოზიციაა. ინფორმაციას Reuters-ი ავრცელებს.

კომიტეტმა საფრანგეთს კანონის ხელახალი განხილვისთვის 180 დღე მისცა. ქვეყანა ამ კანონს უსაფრთხოების ნორმების დაცვის აუცილებლობით ხსნის, რადგან სხეულისა და სახის სრულად დაფარვა, ტერორისტებისთვის „მოსახერხებელია“, რაც საზოგადოებას საფრთხეს უქმნის. imedi / 03 ოქტომბერი 2018

იტალიაში მუსლიმ ქალებს შვილის სკოლიდან გამოყვანისას ბურკის ტარებას აუკრძალავენ. იტალიის ულტრამემარჯვენე პარტიის, „ჩრდილოეთის ლიგის“ დეპუტატების თქმით, აპირებენ, მუსლიმ დედებს აუკრძალონ ტრადიციული ბურკისა და ნიქაბის ტარება შვილების სკოლიდან გამოყვანისას. ამის შესახებ Dailysabah-ი წერს.

დეპუტატების მტკიცებით, სკოლის თანამშრომლებმა უნდა შეძლონ იმ ადამიანის ცნობა, ვისაც სკოლიდან ბავშვი გაჰყავს. ისინი ინიციატივას ბავშვების უსაფრთხოებით ხსნიან.

პირველი ევროპული ქვეყანა, სადაც 2010 წელს, საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილებში მუსლიმური სამოსელის, ფარანჯის ტარება აკრძალა, საფრანგეთია.

იქედან გამომდინარე, რომ ყველა სათანადოდ ვერ ერკვევა მსგავს სიტუაციებში, არსებობს მუსლიმი ქალის სამოსელის რამდენიმე სახეობა და უფრო მეტად თვალსაჩინოებისათვის მოვიტანთ მათ მოკლე დახასიათებას:

- ჰიჯაბი - თავსაბურავი, ფარავს თავს და მხრებს, მაგრამ არა სახეს;
- ნიქაბი - თავსაბურავი, რომელიც ფარავს სახესაც, თუმცა თვალები არ არის დაფარული;
- ჩადრი - სამოსი, რომელიც ფარავს მთლიანად სხეულს თმის ღერიდან ფეხის ტერფის ჩათვლით, თუმცა სახე არ არის დაფარული, ქალი ჩადრის ტარებისას ცალკე თავსაბურავსაც ატარებს;
- ფარანჯა - ხალათის მსგავსი უხელო სამოსი, რომელიც მთლიანად ფარავს სხეულს და ასევე სახეს. სახე დაფარულია პირბადით. ამ სამოსის ტიპს მიეკუთვნება ბურკაც - ის სრულიად ფარავს ქალის სხეულის ზედა ნაწილს.

შვიდი თვის წინ (2019 წ. მარტი) საქართველოს პარლამენტშიც მომზადდა მუსლიმური სამოსის შეზღუდვის შესახებ კანონპროექტი, მაგრამ გარკვეული პოლიტიკური მიზნებისა თუ წრეების ზეგავლენით ყოვნდება მისი მიღების პროცესი.

ჩადრით, ნიქაბით და ბურკით სიარული აკრძალულია: ჰოლანდიაში, ბელგიაში, საფრანგეთში, ავსტრიაში, ბულგარეთში და ლატვიაში. მიმდინარე წლის 1-ელი ივლისიდან ამ ქვეყნების რიცხვს დანიაც შეუერთდა.

საქართველოში უკანასკნელ ხანებში გამძაფრებულმა ანტისაიმიგრაციო განწყობებმა, ამ თემაზე ჩატარებულმა რამდენიმე საპორტესტო აქციამ, რომელთაგანაც 2017 წლის 14 ივლისს გამართულ „ქართველთა მარშზე“ რამდენიმე ათასი ადამიანი გამოვიდა, ამ საკითხის მიმართ კიდევ უფრო გაზარდა საზოგადოებრივი ინტერესი და საზოგადოების კონსერვატიულ და ლიბერალურ ნაწილებს შორის მწვავე და დიდწილად აგრესიული პოლემიკა წარმოშვა.

ავსტრიის საგარეო საქმეთა მინისტრი სებასტიან კურცი საქართველოს 2017 წლის 3 თებერვალს სტუმრობდა. იმავე წლის 5 მარტის განცხადებით, ევროკავშირის ლტოლვილთა მიღების ცენტრები ევროკავშირის ფარგლებს მიღმა უნდა გაიხსნას. ეს ქვეყნები შეიძლება იყოს საქართველო, ეგვიპტე და დასავლეთ ბალკანეთის ქვეყნები. ის პირები, რომლებიც ევროკავშირის საზღვარს არალეგალურად გადაკვეთენ, ამ ცენტრებში იქნებიან მოთავსებული.

„ჩვენ გვჭირდება ცენტრები ლტოლვილებისთვის ევროკავშირის გარეთ, რომლებიც ლტოლვილების

საკითხებში გაერო-ს უმაღლეს კომისარიატთან ერთად იფუნქციონირებს. კონკრეტულად სად განთავსება ასეთი ცენტრები, ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი არ არის. ასეთი ობიექტები შეიძლება განთავსდეს ისეთ ქვეყნებში, როგორცაა მაგალითად საქართველო, ეგვიპტე ან დასავლეთ ბალკანეთის ქვეყნები”, - განაცხადა სებასტიან კურცმა. რომ იტყვიან კომენტარი ზედმეტია.

უნგრეთის პრემიერ-მინისტრის, ვიქტორ ორბანის 2019 წლის 12 მარტის განცხადებით, მის ოპონენტებს აცოფებს, რომ უნგრეთი ქრისტიანული ქვეყანაა და იქ მულტიკულტურიზმის ადგილი არ არის.

“ჩვენს ოპონენტებს აყველაზე მეტად ის ფაქტი აცოფებს, რომ ჩვენს კონსტიტუციაში ჩავწერეთ, რომ უნგრეთს ქრისტიანული ფესვები აქვს; რომ აქ მულტიკულტურიზმის ადგილი არ არის; რომ ბავშვს აქვს დედის და მამის ყოლის უფლება; ხოლო ჩვენს სახელმწიფოს აქვს უფლება, დაიცვას საკუთარი საზღვრები – რაც ასევე ევროკავშირის საზღვრებიც არის.” (7)

შვედური კონსერვატიული პარტია “შვედი ქრისტიან-დემოკრატების” ერთ-ერთი ლიდერის, ება ბუმტორის 2019 წლის 11 მარტის განცხადებით, მასიურმა მიგრაციამ ქვეყანაში ქალების დაუცველობის პრობლემა წარმოშვა და ეს პრობლემა მწვავედ დგას.

“შიში პირველ რიგში უკავშირდება ახალგაზრდა მამაკაცების მოხეტიალე ჯგუფების მხრიდან შევიწროების საფრთხეს, ხშირად ეს მამაკაცები არიან მსოფლიოს იმ ნაწილებიდან ჩამოსულები, სადაც ქალების თავისუფლად გადაადგილება არ არის მიღებული,” – განაცხადა მან. (8)

ისრაელის პრემიერ-მინისტრ ნეთანიახუს მიაჩნია, რომ ისრაელი მისი ყველა მოქალაქის სახელმწიფო არ არის, ისრაელი მხოლოდ ებრაელების ნაციონალური სახელმწიფოა.

ამერიკელი პოლიტიკოსის ჰილარი კლინტონის 2018 წლის 23 ნოემბრის განცხადებით, მემარჯვენე პოპულიზმის და ნაციონალიზმის მზრდი საფრთხის შესაჩერებლად ევროპამ იმიგრაციის პრობლემა უნდა მოაგვაროს და გაავრცელოს უფრო ძლიერი სიგნალი, რომ ლტოლვილების მასისთვის თავშესაფრის და შემწეობის მინიჭების საშუალება აღარ გააჩნია. (9)

შვედეთის მთავრობა გეგმავს გამოსცეს “სექსის სახელმძღვანელო”, რომელიც აუხსნის ახალგაზრდა მიგრანტებს, რომ ხალხი არ უნდა გააუპატიურონ, ამის თაობაზე 2017 წლის 12 სექტემბრის შვედეთის ახალგაზრდობის და სამოქალაქო საქმეების სამინისტრომ დაგეგმა საგანმანათლებლო პროგრამის დაწყება, რომელიც ქვეყანაში გახშირებული სექსუალური თავდასხმების პრობლემის მოგვარებაზე იქნება მიმართული.

პროგრამის ფარგლებში იგეგმება “სექსის სახელმძღვანელოს” გამოცემა, რომელმაც ახალგაზრდა მიგრანტებს უნდა ასწავლოს სექსის საფუძვლები, ასევე, რომ ადამიანები არ უნდა გააუპატიურონ და რომ ქალებს აქვთ უარის თქმის უფლება.

სახელმძღვანელო განკუთვნილია იმ სპეციალისტების დასახმარებლად, რომლებიც ახალგაზრდა მიგრანტებთან მუშაობენ სექსის და გენდერული პრობლემების საკითხებზე.

უკანასკნელი ორი წლის განმავლობაში შვედეთში სექსუალური თავდასხმების გახშირების ტენდენცია აღინიშნება. თავდასხმები ყველაზე ხშირად მიგრანტების თავშესაფრების სიახლოვეს და მუსიკალურ ფესტივალებზე ხდება. ამ თემაზე ჩატარებული რამდენიმე კვლევის მიხედვით, სექსუალური თავდასხმების დაახლოებით 90% უცხოელების მიერ არის ჩადენილი. (10)

ძალიან ბევრი ადამიანისათვის ყველაფერი ამ უბედურების სათავეს უცხოეთიდან დაფინანსებული არასამთავრობო ორგანიზაციები წარმოადგენენ, რომლებიც მცირე ქვეყნებისათვის პოლიტიკური დამოუკიდებლობის დიდ საფრთხედ ჰყავთ მიჩნეული.

ვენაში ულტრა-მემარცხენებმა წაბილწეს იმ პოლონელი მეფის ქანდაკება, რომელმაც 1683 წელს ვენა თურქების ალყისაგან იხსნა.

უცხოეთიდან დაფინანსებული ლიბერალური არასამთავრობო ორგანიზაციები მცირე ქვეყნებისთვის პოლიტიკური დამოუკიდებლობის დაცვას საფრთხეა

ლიბერალური არასამთავრობო ორგანიზაციები – მოვლენა, რომელიც საქართველოში დაახლოებით

ორი ათწლეულის წინ გაჩნდა და დღეს უკვე ამ ორგანიზაციების შესახებ სმენია ყველას, ვინც ოდნავ მაინც ადევნებს პოლიტიკას თვალყურს.

ყველას უნახავს ამ ორგანიზაციების წარმომადგენლები ერთგვარი ექსპერტების რანგში მუდმივ რეჟიმში სხედან ტელეეფერებში ნებისმიერ პოლიტიკურ თუ სოციო-კულტურულ საკითხზე და პრეტენზიულ-დამრიგებლური ტონით პოლიტიკოსებს, მედიას და მთლიანად საზოგადოებას ასწავლიან, რა პოზიცია და დამოკიდებულება უნდა ჰქონდეთ.

ჩვენს ქვეყანაში ევროკავშირისადმი დამოკიდებულება არაერთგვაროვანია, ხოლო წარმოშობილი პრობლემები შესაბამის ადეკვატურ ასახვას პოულობს ქვეყნის პოლიტიკურ ცხოვრებაზე, მაგრამ ეს ისეთი წელი ტემპით მიმდინარეობს, რომ სასაცილოცაა მასზე საუბარი. თბილისში აშშ-ს საელჩოს წარმომადგენლებმა სამი წლის შემდეგ „ძლივს გაიგეს“, რომ დონალდ ტრამპი არჩეულია მათ ახალ პრეზიდენტად და ამ ქვეყნის საგარეო-პოლიტიკური კურსი რადიკალურად განსხვავდება ბარაკ ობამას დროინდელისაგან. ასეთივე შენელებული კურსი აქვთ აღებული პოლიტიკური ორიენტაციის თვალსაზრისით, ის კი არადა კონსტიტუციის ახალ ტექსტში შეიტანეს ცვლილება, რომ ქვეყნის საგარეო-პოლიტიკური არჩევანი არის ევროპული. ამიტომ მსგავსი პრობლემები, რომელიც ასევე ჩვეულებრივია საქართველოსათვის, შესაბამის საპროტესტო განწყობებს წარმოშობს. ჩვენთან იქმნება საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მოძრაობები, როგორცაა „ქართული მარში“. „ქართული ერთობა“, „ქართული მისია“ და ა.შ., რომლებმაც თავიანთ მიზნად ეროვნული სულის აღზვევა დაისხეს და ევროშვედეთის ახალგაზრდობის და სამოქალაქო საქმეების სამინისტრო გეგმავს საგანმანათლებლო პროგრამის დაწყებას, რომელიც ქვეყანაში გახშირებული სექსუალური თავდასხმების პრობლემის მოგვარებაზე იქნება მიმართული.

პასა და დანარჩენ მსოფლიოში მიმდინარე მსგავს პროცესებს აუწყვეს ფეხი. საზოგადოებისთვის ამ ძალიან საინტერესო და მნიშვნელოვან თემაზე ალტ-ინფომ ჩანერა ინტერვიუს ფილოსოფოს ზაზა შათირიშვილთან:

ბატონო ზაზა, უკანასკნელი კვირების განმავლობაში საზოგადოებაში ყველაზე აქტუალური თემაა „ქართველთა მარშის“ თემა. როგორ ფიქრობთ, რას უკავშირდება საზოგადოებაში ანტისაიმიგრაციო განწყობების იმდენად გამძაფრება, რომ მის წინააღმდეგ მიმართული აქტიური მედია კამპანიის მიუხედავად, „ქართველთა მარშზე“ მაინც ათასობით ადამიანი გამოვიდა?

– მსოფლიოში მიმდინარე პროცესებს თუ დააკვირდებით, საიმიგრაციო ტალღებით დაიფარა დასავლეთი და იქაც აბსოლუტურად ურთიერთსაწინააღმდეგო და ურთიერთგამომრიცხავი რეაქციებია. ამ ფონზე სრულიად ბუნებრივია ქართული საზოგადოების შიშები, ანუ, თუ შეიძლება ეს პროცესი დასავლეთსაც კი გამოწვევებით დაემუქროს, მაშინ პატარა საქართველოსთვის, რომელიც დასავლეთის ნაწილია, ეს სრულიად ბუნებრივი დასავლური შიშებია.

აქ უნდა გავითვალისწინოთ, რომ თანამედროვე დასავლეთის წარმოშობა ზუსტად ასეთი საიმიგრაციო ტალღებით დაიწყო მეექვსე-მეცხრე საუკუნეებში, რასაც მაშინ ხალხთა დიდი გადასახლება ერქვა, ასე რომ, უნდა ჩავთვალოთ, რომ ეს არის მეორე დასავლური ტალღა.

კი, მაგრამ ამ შემთხვევაში ეს ტალღა უკვე დასავლური აღარ არის, ეს არის აზიურ-აფრიკული ტალღა...

– ხო არა, მე დასავლურ ტალღაში ვგულისხმობ დასავლეთის შიშებს აღმოსავლეთის წინაშე და გარკვეულ კომპლექსზე, რომელიც დასავლელი ინტელექტუალების ნაწილს აქვს აღმოსავლეთის წინაშე. დასავლელი ინტელექტუალების გარკვეული ნაწილი მიიჩნევს, რომ აი, ვთქვათ, საუკუნეების განმავლობაში ხდებოდა მესამე სამყაროს დამონება და ახლა რაც ხდება, ეს არის ბუნებრივი შედეგი. და რადგანაც ჩვენ დასავლეთის განუყოფელი ნაწილი ვართ, ჩვენც სრულიად დასავლური შიშები გვაქვს.

და ხომ შეიძლება ითქვას, რომ დასავლური შიშები დღევანდელ იმიგრაციასთან დაკავშირებით არ არის რაღაც ირაციონალური კომპლექსებიდან ამომავალი, არამედ ეს არის საკმაოდ რაციონალური შიში, რადგან ამ იმიგრაციის ქვეტექსტი დიდწილად არის იდეოლოგიური ისლამი, რომელიც ამ საიმიგრაციო ტალღის გაგრძელების შემთხვევაში, იდეოლოგიური რეალობის ცალსახა ცვლას გულისხმობს?

– აღმოსავლეთი არ არის ერთგვაროვანი, არის ისლამი, არის ინდოეთიც, არის წარმართული აფრიკა. თუ მთლიანობაში განვიხილავთ, დასავლეთს აქვს გარკვეული კომპლექსი, ერთგვარი ცივილიზაციური შიში, რომელსაც თავისი ისტორიული საფუძველი აქვს, რომის იმპერია სწორედ ასეთმა ტალღებმა დაანგრია და ეს მესხიერება არსებობს.

რა თქმა უნდა, არის სრულიად რეალური შიშები და გამოწვევები, საიმიგრაციო ტალღა სრულიად რეალურია. ცხადია.

საერთოდ, ყველა ცივილიზაციაში არსებობს გარკვეული შიში უცხო სწინაშე. ყველა ცივილიზაცია იგება ასეთ განცდაზე, რომ არსებობს ჩემი, რომელიც არის კულტურა და სხვა, რომელიც არის ბარბაროსი. ყველა კულტურას ახასიათებს ესეთი მომენტი. აი გლობალური, ლიბერალური ცივილიზაცია გამოირჩევა იმით, რომ მისთვის თითქოს ასეთი ბარბაროსი და სხვა არ არსებობს. პრაქტიკულად ყველა უნდა იყოს სამომხმარებლო საზოგადოების წევრი, ანუ ყველა უნდა იყოს ის, ვინც უნდა იყიდოს ჩემი პროდუქცია. სწორედ ეს წარმოდგენა, რომ ყველა არის თანაბარი იმ გაგებით, რომ ყველა არის მომხმარებელი, გაირკვა, რომ არ აღმოჩნდა უნივერსალური. ამიტომ უნდა ვთქვათ, რომ გლობალური პროექტი ჩავარდა და მთელი სამყარო არ გახდა ერთიანი კორპორაცია და ერთიანი კორპორაციის მომხმარებელი. ეს მიგრაციული ტალღები სწორედ ამ გლობალური პროექტის ჩავარდნის გარკვეული გამოხატულებაა. ეს ფაქტიურად ნიშნავს ძველი ცივილიზაციის დემონტაჟს და ახალი ცივილიზაციის წამრმოშობას.

მაგრამ, რომ შევადგათ იგივე შიში რომის დაცემის გამო, და მესხიერება იმის გამო, რომ რომი დაცვა თავის დროზე, პრინციპში ეს არის სრულიად ლოგიკური შიში, რადგან რომის დაცვას მოჰყვა სრულიად ცალსახა ეკონომიკური და კულტურული დაცემა.

– აბსოლუტურად გეთანხმებით. ლიბერალურ, გლობალისტურ ცივილიზაციას უნდა იმის თქმა, რომ ეს არის არაცნობიერი ფობიები, რომლებიც წმინდა სუბიექტური და ფსიქოლოგიური ხასიათის არის. სამწუხაროდ ეს ასე არ არის. სამწუხაროდ ხდება ის, რომ ლიბერალური ცივილიზაცია ინგრევა და ეს ტალღები სწორედ ამის ნიშანია.

ანუ, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ შეფასება, თითქოს ანტისაიმიგრაციო შიშები საქართველოში არის რუსული პროპაგანდის შედეგი, არასწორია და ამ შიშების საფუძველი სურლიად რაციონალურია და ემთხვევა დასავლეთის ნაწილში არსებულ განწყობებს?

– კი, როგორც მაგალითად ტრამპს უნდა კედლის აშენება, როგორც გერმანიაში პეგიდა არსებობს, ლე პენი საფრანგეთში, იტალიაში მარჩელო პერა, თუ წაიკითხავთ მის ბოლო ინტერვიუს, ეს ძალიან ცნობილი იტალიელი ინტელექტუალი წერს, რომ იტალია მიატოვებს და მართო დარჩა იმიგრაციის ტალღის წინაშე.

იციტ რაშია საქმე, ყველაფერს როცა რუსულს უძახი, რუსეთი უკვე კარგავს თავის რეალურ შინაარსს. ხდება რუსეთის რეალური შინაარსის გაცვეთა. ამ ვითარებაში, რუსული ოკუპაციაც კი, რომელიც სრულიად რეალური პრობლემაა, ასეთი ტიპის მითოლოგიური განცხადებებით ჰკარგავს თავის რეალურ შინაარსს. ანუ ფაქტობრივად ხდება ამ ძალიან სერიოზული თემის რეალური გაუბრალოება. ამით ქართველი ევროლიბერალები ძალიან დათვურ სამსახურს უწევენ თავიანთ თავს და თავიანთ ქვეყანას.

ანუ, შეიძლება ითქვას, რომ საქართველოში გააქტიურებული ეს ანტისაიმიგრაციო მოძრაობა, რომლის ერთ-ერთი გამოხატულებაც იყო „ქართველთა მარში“, არის იმ კონსერვატიულ-ნაციონალისტური აღმავლობის გაგრძელება, რომელიც დასავლეთში გამოიკვეთა უკანასკნელ წლებში?

– კი, რა თქმა უნდა, ეს არის ზუსტად ის, რამაც დაბადა ტრამპი ამერიკაში, ლე პენი საფრანგეთში, პეგიდა გერმანიაში, უამრავი ამგვარი მოძრაობები ევროპის სხვა ქვეყნებში. ეს არის აბსოლუტურად ჩვეულებრივი, დასავლური სიმპტომი. დასავლეთს უნდა თავისი თავის დაცვა. მე ამას დავარქმევდი, გარკვეული აზრით, ადამიანური ბუნების წარმართულ გამოვლინებას. იმიტომ რომ, ადამიანი თავისი ბუნებით არის წარმართი, რომელიც ორიენტირებულია როგორც ნებისმიერი ცხოველი, თავისი გვარის გაგრძელებაზე. ამას უპირისპირდება გნოსტიკური ტენდენცია, რომელიც თავისი არსით არის ანტიბიოლოგიური და რომელსაც თვითონ უნდა ადამიანის შექმნა. აი დღეს ეს ორი ტენდენცია უპირისპირდება ერთმანეთს. (11)

დასკვნის სახით მინდა განვაცხადო, რომ ზუსტად ამგვარი იდეოლოგიური დაპირისპირება საიმიგრაციო საკითხებზე, რომელსაც კიდევ უფრო დაძაბული და მკაფიო სოციალურ-ეკონომიკური ხასიათი აქვს, უკვე რამდენიმე ათეული წელია სახეგმა ევროკავშირის ქვეყნებსა და აშშ-ში. შეიძლება ითქვას, რომ სწორედ ამ საიმიგრაციო დაძაბულობის შედეგია დასავლეთში კონსერვატიულ-ნაციონალისტური მოძრაობების იმდენად მნიშვნელოვანი აღმავლობები, რომ დასავლეთის ბევრ ქვეყანაში ისინი უკვე წამყვანი პოლიტიკური პოზიციებისთვის იბრძვიან.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. <http://geworld.ge/.../%E1%83%9A%E1%83%98%E1%83%91%E1%83%94%E.../> (უკანასკნ. ნანახი 2019 წლის 30 აპრილს)
2. მართინკო შოთა
3. ოსიძე ლ., კლანდანი ბ., მიგრაცია ევროპაში და მისი პრობლემები, ჟურნ. „საინტერნო ვერტიკალიზაცია“, N – 39, თბ., 2017
4. Mark Lilla (2019)
5. https://www.euronews.com/2019/07/29/hungary-offers-30-000-to-married-couples-who-can-produce-three-children?utm_medium=Social&utm_source=Facebook&fbclid=IwAR0VRc00cAf90-EHkozho-Jr9wUtmLHVzGYraq-cl3y2h8R2rOSgdCjxnmL8#Echobox=1564459433 (უკანასკნ. ნანახი 2019 წლის 30 აპრილს)
6. <http://www.thenews.pl/1/10/Artykul/343021,Germany-to-limit-contributions-to-EU-if-Poland-doesnt-accept-migrants-SPD-chief> (უკანასკნ. ნანახი 2019 წლის 30 აპრილს)
7. <https://www.breitbart.com/europe/2019/03/10/orban-no-place-for-multiculturalism-in-hungary/?fbclid=IwAR0EtvEpVBedRRRegTy69vxpgxY5uld7jM77nt4BH-2-OHn2sgKf81P4XQsl> (უკანასკნ. ნანახი 2019 წლის 30 აპრილს)
8. https://www.breitbart.com/europe/2019/03/10/swedish-conservative-leader-mass-migration-has-led-insecurity-women/?fbclid=IwAR1BHWAXvbl2nbAT-ly7HXRelFF4iHvzLu4EF3SKhFwEv_uZr-rTvmcbAZI (უკანასკნ. ნანახი 2019 წლის 30 აპრილს)
9. https://www.theguardian.com/world/2018/nov/22/hillary-clinton-europe-must-curb-immigration-stop-populists-trump-brexit?CMP=Share_iOSApp_Other&fbclid=IwAR15UaOf36haNseOcp3mZX-Ei_DPe8sQUVtOikx-ppi4ZW2RGfotUD4oUhdS (უკანასკნ. ნანახი 2019 წლის 30 აპრილს)
10. http://www.breitbart.com/london/2017/09/12/sweden-sex-guidebook-migrant-sex-attacks/?utm_source=facebook&utm_medium=social (უკანასკნ. ნანახი 2019 წლის 30 აპრილს)

ნატო და მისი ტრანსფორმაცია ცივი ომის შემდეგ

დავით გეგეჩკორი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
კროფაქსორი სოციალური მეცნიერებების მიმართულებით

აბსტრაქტი

ნატო არის რეგიონალური ორგანიზაცია მსოფლიო მასშტაბით სხვადასხვა პოლიტიკური და სამხედრო დავალებების შესასრულებლად. ალიანსმა განაგრძო არსებობა საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, იმიტომ, რომ მან განახორციელა მიზნებისა და სტრატეგიების შეცვლა წლების განმავლობაში და მოერგო ახალ გარემოებებს. დემოკრატია, სტაბილურობა, უსაფრთხოება და მშვიდობა იყო და დღესაც არის მისი მთავარი მიზანი. ამ მიზნების მისაღებად მნიშვნელოვანი იყო კონფრონტაციიდან თანამშრომლობაზე გადასვლა და სამხედრო ძალის გაერთიანება დიპლომატიურ და ჰუმანიტარულ ძალისხმევასთან. დღეს ნატომ გააფართოვა მისი მოქმედების არეალი ისეთი მისიებით, როგორცაა ავღანეთის მისია, ადენის ყურის ოპერაცია და ბრძოლა კიბერ-შეტევებთან.

NATO AND ITS TRANSFORMATION AFTER THE COLD WAR.

DAVID GEGECHKORI
AKAKI TSERETELI STATE UNIVERSITY
PROFESSOR OF SOCIAL SCIENCES

ABSTRACT

NATO is a regional organization worldwide for various political and military tasks. The Alliance has continued to exist since the collapse of the Soviet Union, as it has changed goals and strategies over the years and adapted to new circumstances. Democracy, stability, security and peace have been and are still its main goals. To achieve these goals it was important to change from confrontation to cooperation and combine military force with diplomatic and humanitarian efforts. Today NATO has even expanded its actions to further regions, such as the mission in Afghanistan, counter-piracy in the Gulf of Aden and combating cyber-attacks.

შესავალი:

ნატო ან ჩრდილოატლანტიკური ალიანსი დაარსდა 1949 წლის 4 აპრილს [4.], აშშ-ს ინიციატივით, ხელი მოეწერა ჩრდილო ატლანტიკური ხელშეკრულებას, რომელიც უფრო პოპულარულია ვაშინგტონის ხელშეკრულების სახელით. დამფუძნებელი წევრების მთავარი მიზანი იყო წინ აღდგომოდნენ საბჭოთა კავშირის გავლენის გავრცელებას ევროპის კონტინენტზე. ხელშეკრულების ხელმოწერით წევრებმა ვალდებულება აიღეს დაეცვათ საკუთარი თავისუფლება და უსაფრთხოება ერთობლივად, როგორც პოლიტიკური ისე სამხედრო საშუალებებით. ჩრდილოეთ ამერიკის ჩართვა დასავლეთ ევროპის დაცვის საქმეში ცალსახად მოწმობდა, რომ დასავლეთ ევროპაზე პოლიტიკური ან სამხედრო ზეწოლის ნებისმიერი მცდელობა წარუმატებლობისთვის იქნებოდა განწირული.

ძირითადი ნაწილი: ალიანსის მთავარი გადაწყვეტილების ორგანო არის ჩრდილოატლანტიკური საბჭო, რომელიც მოქმედებს სამ დონეზე: მუდმივი წარმომადგენლები, საგარეო და თავდაცვის მინისტრები, სახელმწიფო მეთაურები. [2. 1.2008]. გადაწყვეტილებები თანაბარია მათი სამართლებრივი სტატუსისა და ძალის შესაბამისად. "ნატოს გადაწყვეტილება" არის 28-ე წევრი ქვეყნის კოლექტიური ნების გამოხატულება, რადგან ყველა გადაწყვეტილება მიიღება კონსენსუსით.

ჩრდილოატლანტიკური საბჭოს შეხვედრებს ორგანიზებას უწევს გენერალურ მდივანი. ნატოს მთავარი სამხედრო ორგანოა სამხედრო კომიტეტი, რომელიც შედგება წევრი ქვეყნის შეიარაღებული ძალების წარმომადგენლებისგან. ორგანიზაციას ასევე აქვს საპარლამენტო ასამბლეა, რომელიც წევრ სახელმწიფოებს საშუალებას აძლევს განიხილონ უსაფრთხოების საკითხები. ნატოს სამხედრო მოქმედებებს ხელმძღვანელობს სამხედრო კომიტეტის თავმჯდომარე და ხორციელდება ორი სამხედრო კომენდაციის გზით - ატლანტიკური და ევროპული.

ევროატლანტიკური პარტნიორობის საბჭოს მიზანია დისკუსიის გამართვა, რომელიც ეხება პოლიტიკურ და უსაფრთხოების საკითხებს.

ნატოს ძირითადი მიზანია მისი წევრების თავისუფლებისა და უსაფრთხოების დაცვა პოლიტიკური და სამხედრო გზით.

პოლიტიკური - ნატო ხელს უწყობს დემოკრატიულ ფასეულობებს და ხელს უწყობს კონსულტაციასა და თანამშრომლობას თავდაცვისა და უსაფრთხოების საკითხებზე ნდობის გასაშენებლად და, გრძელვადიან პერსპექტივაში, კონფლიქტის თავიდან ასაცილებლად.

სამხედრო - ნატო მონოდებულია დავების მშვიდობიანად მოგვარებაში. თუ დიპლომატიური ძალისხმევა არ მოხდება, მას აქვს სამხედრო შესაძლებლობები, რომელიც საჭიროა კრიზისების მართვის ოპერაციების გასატარებლად. ეს ხორციელდება ვაშინგტონის ხელშეკრულების მე -5 მუხლით - ნატოს დამფუძნებელი ხელშეკრულებით - ან გაეროს მანდატით, მართო ან სხვა ქვეყნებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით.

ნატო ერთგულია იმ პრინციპის, რომ ერთი ან რამდენიმე წევრის თავდასხმა განიხილება, როგორც თავდასხმა ყველას წინააღმდეგ. ეს არის კოლექტიური თავდაცვის პრინციპი, რომელიც ასახულია ვაშინგტონის ხელშეკრულების მე -5 მუხლში. ჯერჯერობით, მე -5 მუხლი იქნა გამოყენებული ერთხელ - საპასუხოდ აშშ - ში 9/11 წლის ტერაქტებზე [3.767].

სტრატეგიულ კონცეფციებში მოცემულია ალიანსის ძირითადი ამოცანები და პრინციპები, მისი ფასეულობები, განვითარებადი გარემო და ალიანსის სტრატეგიული მიზნები მომდევნო ათწლეულის განმავლობაში. 2010 წლის სტრატეგიული კონცეფცია განსაზღვრავს ნატოს ბირთვულ ამოცანებს: კოლექტიური თავდაცვა, კრიზისების მენეჯმენტი და თანამშრომლობითი უსაფრთხოება.

ნატო უნიკალურ შესაძლებლობას აძლევს წევრ ქვეყნებს კონსულტაციისა და გადაწყვეტილების მისაღებად უსაფრთხოების საკითხებზე ყველა დონეზე და სხვადასხვა სფეროში.

ყოველდღე, ასობით მშვიდობიანი სამოქალაქო და სამხედრო ექსპერტი და ოფიციალური პირი მიდიან ნატოს შტაბში, ინფორმაციის გაცვლის, იდეების გაზიარებისა და საჭიროების შემთხვევაში, გადაწყვეტილების მომზადებაში, ნაციონალური დელეგაციებისა და ნატოს შტაბის წარმომადგენლებთან თანამშრომლობით.

ნატო აქტიურ როლს ასრულებს კრიზისების მართვის ოპერაციებისა და მისიების ფართო სპექტრში, მათ შორის სამოქალაქო საგანგებო ოპერაციებში.

ნატო მრავალი წლის განმავლობაში ეწევა უწყვეტ ტრანსფორმაციას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მას აქვს პოლიტიკა, შესაძლებლობები და სტრუქტურები, რომლებიც საჭიროა გაუმკლავდეს მიმდინარე და მომავალ საფრთხეებს, მათ შორის, მისი წევრების კოლექტიურ დაცვას.

ცივი ომისა და დასავლეთ-აღმოსავლეთის ბლოკების დაპირისპირების დასრულებასთან ერთად გაქრა მიზეზები, რომელთა გამოც შეიქმნა ნატო. მნიშვნელოვანწილად შეიცვალა თანამედროვე გამოწვევების ბუნებაც. ალიანსი გადარჩა იმიტომ, რომ მან მოახდინა მისი მიზნებისა და სტრატეგიების შეცვლა წლების განმავლობაში და მოერგო ახალ გარემოებებს. დემოკრატია, სტაბილურობა, უსაფრთხოება და მშვიდობა იყო და დღესაც არის მისი მთავარი მიზანი. ამ მიზნების მისაღებად მნიშვნელოვანი იყო კონფრონტაციიდან თანამშრომლობაზე გადასვლა და სამხედრო ძალის გაერთიანება დიპლომატიურ და ჰუმანიტარულ ძალისხმევასთან. დღეს ნატომ გააფართოვა მისი მოქმედების არეალი ისეთი მისიებით, როგორცაა ავღანეთის მისია, ადენის ყურის ოპერაცია და ბრძოლა კიბერ-შეტევებთან.

2001 წლის 12 სექტემბერს, ჩრდილოატლანტიკურმა საბჭომ, წინა დღით ნიუ-იორკსა და ვაშინგტონში განხორციელებული ტერორისტული თავდასხმა გამოაცხადა თავდასხმად ყველა წევრ სახელმწიფომც. ეს იყო პირველი შემთხვევა ნატოს ისტორიაში, როდესაც ვაშინგტონის ხელშეკრულების მე-5 მუხლი ამოქმედდა [3.771]. ერთი წლის შემდეგ პრადის სამიტზე მოკავშირეებმა მოიწონეს რიგი ინიციატივებისა ნატოს შესაძლებლობების განსამტკიცებლად ტერორიზმის წინააღმდეგ და სხვა გამოწვევებთან ბრძოლის კუთხით. მიღებული იქნა ტერორიზმისაგან თავდაცვის სამხედრო კონცეფცია. წევრმა ქვეყნებმა დაამტკიცეს ტერორიზმის წინააღმდეგ სამოქმედო გეგმა, რომელიც მოიცავს პარტნიორ ქვეყნებს და ითვალისწინებს სადაზვერვო ინფორმაციის გაცვლას და სამოქალაქო მოსახლეობის წინააღმდეგ ბირთვული, ქიმიური და ბიოლოგიური იარაღით შესაძლო თავდასხმისთვის მზადყოფნის ამაღლებას.

ამასთან დაკავშირებით დამტკიცდა ხუთი თავდაცვითი ინიციატივა ბირთვული, ქიმიური და ბიოლოგიური იარაღის წინააღმდეგ. ამის ერთ-ერთი პირდაპირი შედეგი იყო 2003 წლის დეკემბერში ქიმიური, ბიოლოგიური, რადიოლოგიური და ბირთვული იარაღისგან თავდაცვის ბატალიონის ჩამოყალიბება შტაბით ლიბერეცში. (ჩეხეთის რესპუბლიკა). ბატალიონი, რომელშიც ალიანსის 13 წევრი სახელმწიფო მონაწილეობს, ნატოს რეაგირების ძალების შემადგენელი ნაწილია.

გარდა ამისა, ნატომ წამოიწყო მნიშვნელოვანი კვლევა რაკეტსაწინააღმდეგო თავდაცვის სფეროში და კიბერ თავდასხმის წინააღმდეგ თავდაცვისუნარიანობის ამაღლების მიმართულებით.

2003 წლის ნოემბერში, ნატოს შტაბ-ბინასთან დაფუძნდა ტერორისტული საფრთხის სადაზვერვო შენაერთი, რომლის მიზანიც იყო განმტკიცებინა წევრ სახელმწიფოთა შორის სადაზვერვო ინფორმაციის მიმოცვლის შესაძლებლობები. დამატებით შეიქმნა მექანიზმი ინფორმაციის გაცვლისთვის ნატოს პარტნიორ ქვეყნებთან IAPC –სა და ხმელთაშუა ზღვის დიალოგიდან.

დასკვნა:

ვინ იცის იქნებ ერთ დღეს რომელიმე სახელმწიფო მოისურვებს გაძლიერებას და თავისი ძალაუფლების გაფართოებას, ან თუნდაც რუსეთის ფედერაციის სურვილი ევრაზიული კავშირის შექმნის შესახებ კიდევ უფრო აქტუალური გახდება. ამ ტიპის პრობლემების თავიდან ასაცილებლად და მსოფლიოში მშვიდობის შესანარჩუნებლად საჭიროა მექანიზმი, რომელიც ამ პრობლემის წინააღმდეგ იბრძოლებს. ახლა ეს მექანიზმი ნატოა, რომელიც აქტიურად იბრძვის პრობლემების მოსაგვარებლად, მისი წევრი და არაწევრი სახელმწიფოების მეშვეობით. ამ პროცესში აქტიურად არის ჩართული საქართველოც, რომელიც 1994 წლიდან აქტიურ მონაწილეობას იღებს ნატო-ს პარტნიორობა მშვიდობისთვის პროგრამაში (PfP) [5.]. პროგრამის ფარგლებში ხორციელდება ნატო-ს და პარტნიორ ქვეყნებს შორის პოლიტიკური დიალოგი, ასევე სხვა და სხვა ტიპის პროგრამები და ღონისძიებები. საქართველო არის პირველი ქვეყანა, რომელმაც 2004 წელს ნატო-ს წარუდგინა და დაამტკიცა ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა (IPAP). თანამშრომლობის ეს მეტად ეფექტური მექანიზმი ამოქმედდა ნატოს 2002 წლის პრადის სამიტის გადაწყვეტილების შედეგად. იგი მაქსიმალურად მისადაგებელია პარტნიორი ქვეყნის ინდივიდუალურ მოთხოვნებთან.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Wallander, Celeste A.: Institutional Assets and Adaptability: NATO After the Cold War. In: International Organization 54, 4, Autumn 2000, pp. 705-735
2. Hoffmann, Stephanie C.: Debating Strategy in NATO: Obstacles to Defining a Meaningful New Strategic Concept. In: Politique étrangère, 1:2008
3. Duffield, John S.: NATO's Functions after the Cold War. In: Political Science Quarterly, Vol. 109, No. 5, pp. 763-787
4. The North Atlantic Treaty signed in Washington D.C. on 04. April 1949; to be seen here: <http://www.brookings.edu/~media/research/files/reports/1999/4/nato%20daalder/reportch1.pdf>
5. www.mod.gov.ge

ნატო–ს შექმნის ისტორიისათვის

ოთარ ადვიშვილი
ევროპისა და ამერიკის ახალი და უახლესი ისტორიის მაგისტრი
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი

აბსტრაქტი

1989 წელს მსოფლიოს ეცნობა ცივი ომის დასრულება, მაგრამ რუსეთი დღემდე რჩება ბოროტების იმპერიად. მცოცავი ოკუპაცია, ადამიანების გატაცება, წამება და მკვლელობა, არის ის გამოწვევები, რომელთა ავტორი თანამედროვე რუსეთია. ნატო–ში განვევრიანების კრიტერიუმები, რომელთა მიხედვითაც ტერიტორიული მთლიანობის პრობლემების მქონე ქვეყნების მიღება იზღუდება, მოსკოვის სასარგებლოდ მუშაობს. ნატო პოულობს გზებს ამ პრობლემის გადასჭრელად. გასათვალისწინებელია, რომ ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენა დაკავშირებულია არა ომთან, არამედ პოლიტიკურ-ეკონომიკურ აღორძინებასთან. ამ მშვიდობიანი პროცესის სამხედრო თვალსაზრისით დაცულობის გარანტიები კი ნატო-ს უკავშირდება. საქართველო მარტო ვერ შეძლებს რუსეთთან დაკავშირებული პრობლემების გადაჭრას ისევე, როგორც ვერ შეძლო ეს მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ დასავლეთ ევროპის სახელმწიფოებმა. ამიტომაც უაღრესად აქტუალური ხდება ნატო–ს დაფუძნების ისტორიის ღრმად შესწავლა.

ნატო-ს დაარსების ისტორია უკავშირდება შემდეგ თემებს: ჯორჯ ქენანის დეპუტა (1946 წლის 22 თებერვალი); უინსტონ ჩერჩილის გამოსვლა ფულტონის ვესტმინსტერის კოლეჯში (1946 წლის 5 მარტი); ირანის პირველი კრიზისი (1946 წლის 4–5 მარტიდან 25 მარტამდე); პოლონეთში არჩევნების გზით კომუნისტური რეჟიმის დამყარება (1947 წლის 19 იანვარი); დიუნკერკში საფრანგეთ-ბრიტანეთის კავშირისა და ურთიერთდახმარების პაქტის გაფორმება (1947 წლი 4 მარტი); ჰარი ტრუმენის დოქტრინა (1947 წლის 12 მარტი); ჯორჯ მარშალის გეგმა (1947 წლის 5 ივნისი); შკლიარსკა–პორემბაში კომინფორმის დაარსება (1947 წლის 22 სექტემბერი); ერნესტ ბევინის მემორანდუმი (1948 წლის 8 იანვარი); სახელმწიფო გადატრიალება ჩეხოსლოვაკიაში (1948 წლის 20–25 თებერვალი); ბრიუსელის პაქტი (1948 წლის 17 მარტი); ტრუმენის გამოსვლა კონგრესის გაერთიანებულ სესიაზე (1948 წლის 17 მარტი); მარშალის გეგმის ამოქმედება (1948 წლის 3 აპრილი); საიდუმლო სხდომები პენტაგონში და ჰევერსონ–აქილესის მიერ შედგენილი საიდუმლო დოკუმენტი (1948 წლის 22 მარტი – 1 აპრილი); კომუნისტების დამარცხება იტალიის საპარლამენტო არჩევნებში (1948 წლის 18 აპრილი); არტურ ვანდერბერგის რეზოლუცია (1948 წლის 11 ივნისი); ბერლინის ბლოკადა (1948 წლის 21 ივნისი – 1949 წლის 11 მაისი); ვაშინგტონის კონფერენცია და ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების გაფორმება (1949 წლის 4 აპრილი).

ნატო-ს დაარსების ისტორიის გაანალიზებით ნათელი ხდება, რომ რუსეთის აგრესიული ქმედებების შეჩერება პოლიტიკური და სამხედრო კონსოლიდაციის გარეშე შეუძლებელია. ეს საკითხი დღესაც ისევე აქტუალურია, როგორც მეორე მსოფლიო ომის დასრულების შემდგომ.

ON THE HISTORY OF THE ESTABLISHMENT OF NATO

OTAR ADEISHVILI,
MASTER IN MODERN AND CONTEMPORARY HISTORY OF EUROPE AND AMERICA
PROFESSOR OF AKAKI TSERETELI STATE UNIVERSITY

ABSTRACT

In 1989, the world was informed of the end of the Cold War, but Russia remains the evil empire. The “creeping” occupation, kidnapping, torture and killing of people are the challenges, of which present-day Russia is the author. The NATO membership criteria, which limit the accession of countries with territorial integrity problems, work for the benefit of Moscow. NATO is seeking to address this problem. It should be borne in mind that the restoration of territorial integrity is connected not to war, but rather to the political and economic revival. Military security guarantees for this peaceful process are linked to the NATO. Georgia alone will not be able to solve problems relating to Russia, just as the Western European states were unable to do so after the Second World War. That is why it is extremely important to provide a more insightful look into the history of the establishment of NATO.

The history of the establishment of NATO is associated with the following topics: George Kennan’s telegram (February 22, 1946); Winston Churchill’s speech at Westminster College in Fulton (March 5, 1946); the first Iranian Crisis (March 4-5, 1946); the establishment of the communist regime in Poland through elections (January 19, 1947); signing the Franco-British Union and Mutual Assistance Treaty in Dunkirk (March 4, 1947); the Harry Truman Doctrine (March 12, 1947); the George Marshall Plan (June 5, 1947); the establishment of Cominform in Szklarska-Poreba (September 22, 1947); Ernest Bevin’s Memorandum (January 8, 1948); the coup in Czechoslovakia (February 20-25, 1948); the Brussels Treaty (March 17, 1948); Truman’s Speech at the United States Congress (March 17, 1948); the Marshall Plan enactment (April 3, 1948); the secret hearings at the Pentagon and a secret document drafted by Hickerson-Achilles (March 22-April 1, 1948); the defeat of the Communists at the Italian Parliamentary Elections (18 April 1948); Arthur Vandenberg’s Resolution (June 11, 1948); the Berlin Blockade (June 21, 1948 - May 11, 1949); Washington Conference and signing the North Atlantic Treaty (April 4, 1949).

Analyzing the history of the establishment of NATO, it becomes clear that Russia’s aggressive actions cannot be stopped without political and military consolidation. This issue is as relevant today as it was after the end of the Second World War.

70 წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც დაფუძნდა ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაცია - ნატო და იმ დროიდან მოყოლებული მისი როლი საერთაშორისო უსაფრთხოების და ჰუმანური ღირებებულების დაცვის პროცესში უაღრესად მნიშვნელოვანია. მისი მასშტაბები გასცდა ევროატლანტიკურ საზღვრებს.

1989 წელს მსოფლიოს ეცნობა ცივი ომის დასრულება, მაგრამ რუსეთი დღემდე რჩება ბოროტების იმპერიად. მცოცავი ოკუპაცია, ადამიანების გატაცება, წამება და მკვლელობა, არის ის გამოწვევები, რომელთა ავტორი თანამედროვე რუსეთია. ნატო-ში განევრიანების კრიტერიუმები, რომელთა მიხედვითაც ტერიტორიული მთლიანობის პრობლემების მქონე ქვეყნების მიღება იზღუდება, მოსკოვის სასარგებლოდ მუშაობს. ნატო პოულობს გზებს ამ პრობლემის გადასჭრელად. გასათვალისწინებელია, რომ ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენა დაკავშირებულია არა ომთან, არამედ პოლიტიკურ-ეკონომიკურ აღორძინებასთან. ამ მშვიდობიანი პროცესის სამხედრო თვალსაზრისით დაცულობის გარანტიები კი ნატო-ს უკავშირდება. საქართველო მართო ვერ შეძლებს რუსეთთან დაკავშირებული პრობლემების გადაჭრას (ისევე, როგორც ვერ შეძლო ეს მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ დასავლეთ ევროპის სახელმწიფოებმა). რუსეთის აგრესიული პოლიტიკა არ არის მხოლოდ საქართველოს პრობლემა. რუსეთის ქმედებების შეჩერება ამერიკის შეერთებული შტატებისათვის, პოსტსაბჭოთა სივრცისათვის, დასავლეთ ევროპისა და ნატო-სათვის ცივი ომის პერიოდზე არანაკლებ აქტუალურია დღეს. ყოველივეს გათვალისწინებით, უაღრესად მნიშვნელოვანი ხდება ნატო-ს დაფუძნების ისტორიის შესწავლა. საქართველომ ამ ისტორიის ცალკეულ მოვლენებთან გარკვეული პარალელები უნდა გაავლოს. ცხადია, ეს პარალელები ბოლომდე „სიმეტრიული“ ვერ იქნება, მაგრამ, უდავოდ, არსებობს ბევრი საერთოც, რომელთა გათვალისწინებაც არაერთ პრობლემას ააცილებს საქართველოს. ისტორია მკაცრი მასწავლებელია და სჯის ყველას, ვინც არ ისწავლა და არ გაითვალისწინა წარსულის გაკვეთილები.

ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაციის დაარსების წინმსწრები მოვლენების გათვალისწინების გარეშე წარმოუდგენელია ამ ალიანსის ისტორიასთან დაკავშირებული ნებისმიერი საკითხის შესწავლა.

ოფიციალური მონაცემებით, ნატო-ს ისტორიამ სტარტი აიღო 1949 წლის 4 აპრილს ვაშინგტონში, მაგრამ რეალურად ეს უფრო ადრე დაიწყო. ნატო-ს იდეის ჩანასახი მეორე მსოფლიო ომის დასრულებისთანავე გაჩნდა და ოთხი წლის განმავლობაში მომხდარმა ისტორიულმა ფაქტებმა ამ იდეის საბოლოო განხორციელების გარდაუვალობა ცხადყო.

მეორე მსოფლიო ომით დაზარალებული ქვეყნებისადმი ფულადი და ტექნიკური საშუალებებით მხარდაჭერის მიზნით დაარსებულ ორგანიზაციებთან - საერთაშორისო სავალუტო ფონდსა და მსოფლიო ბანკთან თანამშრომლობაზე უარი განაცხადა საბჭოთა კავშირმა. ვაშინგტონმა მიზეზების განმარტება დაავალა მოსკოვში ამერიკის შეერთებული შტატების საელჩოში მოღვაწე ჯორჯ ქენანს. მან 1946 წლის 22 თებერვალს მოსკოვიდან ვაშინგტონში გააგზავნა 8000 სიტყვიანი დეპეშა 511, სადაც მკაფიოდ ახსნა, რომ წერტილი უნდა დასმოდა რუზველტისეულ მოლოდინებს პარტნიორობაზე, რადგანაც საბჭოთა კავშირი დასავლეთის ქვეყნებს აღიქვამდა მტრებად და საერთაშორისო ურთიერთობების მთავარ საშუალებად მიიჩნევდა „ძალას“, არ ითვალისწინებდა სხვა ქვეყნების პოლიტიკურ და ეკონომიკურ ინტერესებს, მისი მისწრაფება იყო გავლენის სფეროების გაზრდა და ამის მისაღწევად ცდილობდა განხეთქილების ჩამოგდებას სხვადასხვა პარტიებსა და სოციალურ ჯგუფებს შორის არა მარტო აღმოსავლეთ ევროპაში, არამედ დასავლეთშიც. ქენანი ასაბუთებდა, რომ აუცილებელია უნდა ამუშავებულიყო „შეჩერების პოლიტიკა“, რათა შესაძლებელი გამხდარიყო „წითელი იმპერიის“ გავლენის შემცირება მსოფლიოს სხვადასხვა რეგიონში [13]. ფაქტობრივად, 1946 წლის 22 თებერვალს ქენანის დეპეშით მსოფლიოში ცივი ომი დაიწყო. ამერიკელმა დიპლომატმა თავის გზავნილში მკაფიოდ დაასაბუთა, რომ საბჭოთა კავშირის სახით დასავლეთს ჰყავდა ძალიან საშიში საერთო მტერი.

ქენანის მიერ ვაშინგტონში დეპეშის გაგზავნიდან რამდენიმე დღის შემდეგ, 1946 წლის 5 მარტს ამერიკის მისურის შტატში, პრემიერენტ ტრუმენის მშობლიური ქალაქის – ფულტონის ვესტმინსტერის კოლეჯში ლექცია წაიკითხა უინსტონ ჩერჩილმა, იმდროისათვის დიდი ბრიტანეთის ოპოზიციის ლიდერმა. კოლეჯის სტუდენტებთან საუბრისას ორატორმა მსოფლიოს აღუწერა ომისა და ტირანიის ის გარდაუვალი საშიშროება, რომელიც თან ახლდა საბჭოთა კავშირის მიერ ომისშემდგომი მსოფლიოს მონყობის პროცესს. ევროპის კონტინენტი რკინის ფარდით გაიყო და მოსკოვის ტოტალურ კონტროლს დაქვემდებარებული აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების პოლიციური სისტემები

სრულიად უგულვებელყოფდა დემოკრატიულ პრინციპებს. მეხუთე კოლონები მხოლოდ აღმოსავლეთ ვეროპაში არ მოქმედებდნენ აქტიურად. კომუნიზმის საშიშროება ემუქრებოდა მთელ მსოფლიოს. საბჭოთა კავშირის გავლენის უპირობო ზრდა ანადგურებდა დასავლეთის პოლიტიკურ და ჰუმანურ ფასეულობებს. ჩერჩილი, კაცობრიობის უსაფრთხოების დაცვის მიზნით, აუცილებლობად მიიჩნევდა ინტერნაციონალური შეიარაღებული ძალების გაერთიანებას და თვლიდა, რომ ამ იდეასთან თავსებადი იყო ამერიკის შეერთებული შტატებისა და ბრიტანეთის თანამეგობრობის საერთო სტრატეგიულ კონცეფცია [5].

ჩერჩილის გამოსვლას დაემთხვა ირანში განვითარებული მოვლენები. ამერიკის შეერთებული შტატების ჯარებმა ირანი დატოვეს 1946 წლის 1 იანვრამდე, დიდმა ბრიტანეთმა გასვლა დაამთავრა ამავე წლის 2 მარტისთვის, საბჭოთა კავშირმა კი დაარღვია პირობა და არათუ გამოვიდა ირანიდან, არამედ 4–5 მარტს ტანკების ნაწილი დაძრა თეირანისაკენ, ნაწილი კი – თურქეთისა და ერაყის საზღვრების მიმართულებით. ირანი, გაეროს უშიშროების საბჭო და დასავლეთ ვეროპა წინ აღუდგა კრემლის აგრესიულ პოლიტიკას. საბჭოთა კავშირი იძულებული გახდა 25 მარტს დაეწყო ჯარების გაყვანა [15]. 1947 წლის 19 იანვარს პოლონეთის საპარლამენტო არჩევნების შედეგებმა ნათელყო სტალინიზაციის პროცესის შეუქცევადობა. სეიმში 444 ადგილიდან 382 კომუნისტებმა დაიკავეს. საბჭოთა კავშირმა რეპრესიული მეთოდებით პოლონეთში დაამყარა რეჟიმი, რომელიც აბსოლუტურად უგულვებელყოფდა დასავლური დემოკრატიის პრინციპებს. ამ მოვლენამ მსოფლიო კომუნიზმის საშიშროება ორმაგი კონტურებით გამოკვეთა და ცხადი გახადა, რომ მას დასავლეთი გაერთიანებული ძალების გარეშე ვერ გაუმკლავდებოდა.

ფრანგულ ქალაქ დიუნკერკში 1947 წლის 4 მარტს 50 წლიანი ვადით ხელი მოეწერა საფრანგეთ - ბრიტანეთის კავშირისა და ურთიერთდახმარების პაქტი. ეს იყო დასავლეთ ვეროპის სამხედრო-პოლიტიკური გაერთიანების გზაზე გადადგმული პირველი ნაბაჯი. ტექსტში აღნიშნული იყო, რომ ხელშეკრულება მიზნად ისახავდა ვეროპის უსაფრთხოების განმტკიცებასა და გერმანიის მხრიდან შესაძლო აგრესიის აღკვეთას. ამერიკელი პოლიტოლოგის – მარკ თრაჩტენბერგის აზრით, დიდი ბრიტანეთისათვის გერმანია იყო საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ თავდაცვითი კავშირის შექმნის მხოლოდ საბაბი [Trachtenberg M., 1999]. დიუნკერკის ხელშეკრულება (რომლის ინიციატორი დიდი ბრიტანეთის საგარეო საქმეთა მინისტრი - ერნესტ ბევინი იყო) ომისშემდგომ მსოფლიოში დასავლური ძალების გაერთიანების პირველი მაგალითი და ნატო-ს ყველაზე ადრინდელი წინამორბედა. 1947 წლის 12 მარტს ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტი – ჰარი ტრუმენი კონგრესის წინაშე წარსდგა დოქტრინით, რომელშიც გაცხადებული იყო საბჭოთა კავშირისა და კომუნიზმის ექსპანსიონიზმის შეჩერების სტრატეგია. ეს ტრუმენის ადმინისტრაცია მზად იყო, დახმარებოდა ვეროპის ქვეყნებს ომით დაზარალებული ეკონომიკის აღორძინებაში იმ პირობით, თუ სახელისუფლებო და საკანონმდებლო ორგანოებიდან განდევნილი იქნებოდნენ კომუნისტები და შესაძლებელი გახდებოდა ამ ტერიტორიებზე ამერიკული სამხედრო ბაზების განლაგება.

1947 წლის ივნისში ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივანმა - ჯორჯ მარშალმა ჰარვარდის უნივერსიტეტში გამოსვლისას აუდიტორიას გააცნო გეგმა, რასაც შემდგომში „მარშალის გეგმა“ ეწოდა. მარშალმა აღწერა ის უკიდურესი გაჭირვება და უიმედობა, რომელიც მეორე მსოფლიო ომგამოვლილ ვეროპაში სუფევდა. ამის შემდეგ მან შეახსენა ამერიკელებს, რა გავლენა შეიძლებოდა მოეხდინა ვეროპის სამუდამო განადგურებას მათსავე ეკონომიკაზე.

ამერიკის შეერთებულ შტატებში ვეროპის გადასარჩენად ეკონომიკური გეგმის შედგენიდან სამი თვის შემდეგ, 1947 წლის 22 სექტემბერს, საბჭოთა კავშირის ინიციატივით პოლონეთის ქალაქ შკლიარსკა-პორეშაში დაარსდა კომუნისტური პარტიების საინფორმაციო ბიურო – „კომინფორმი“, რომლის მუშაობაშიც მონაწილეობას ღებულობდნენ არა მარტო აღმოსავლეთ ვეროპის, არამედ იტალიისა და საფრანგეთის კომუნისტური პარტიებიც. ამ მოვლენამ კიდევ უფრო მკაფიო გახადა მოსკოვიდან მოსალოდნელი საფრთხეები.

დასავლეთის ქვეყნების გაერთიანების იდეა 1948 წლის იანვარში დიდი ბრიტანეთის თემთა პალატის წინაშე გამოსვლის დროს წინ წამოსწია საგარეო საქმეთა მინისტრმა – ერნესტ ბევინმა და დაასაბუთა საბჭოთა კავშირის აგრესიული პოლიტიკის დასავლეთში გავრცელების საშიშროება [1]. მან 1948 4 იანვარს შეადგინა გაერთიანებული სამეფოს მთავრობის მემორანდუმი, სადაც ხაზგასმით მიუთითა, რომ ვეროპული ცივილიზაციის ფასეულობებს ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ განეული მხოლოდ ეკონომიკური დახმარება ვერ გადაარჩენდა, თუ არ შეიქმნებოდა დასავლეთის სამხედრო-პოლიტიკური კავშირი [2].

საბჭოთა კავშირის აქტიური მხარდაჭერით 1948 წლის თებერვალში ჩეხოსლოვაკიაში კომუნისტურმა პარტიამ, ფაქტობრივად, სახელმწიფო გადატრიალება მოაწყო და ქვეყნის მართვის სადავეები ხელში ჩაიგდო. ამ მოვლენამ მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა დასავლური ძალების გაერთიანებასა და ერნსტ ბევინის იდეების განხორციელებაში.

1948 წლის 17 მარტს ბრიუსელში დასავლეთ ევროპის ხუთი ქვეყნის: ბელგიის, დიდი ბრიტანეთის, ლუქსემბურგის, ნიდერლანდებისა და საფრანგეთის წარმომადგენლებმა ხელი მოაწერეს პაქტს ეკონომიკური, სოციალური, კულტურული თანამშრომლობისა და კოლექტიური თავდაცვის შესახებ. ბრიუსელი პაქტში, მართალია, პირდაპირ არ იყო მითითებული, მაგრამ, უდავოდ, დასავლეთ ევროპის კავშირი მიზნად ისახავდა მჭიდრო თანამშრომლობას და თავდაცვის საერთო სისტემის შექმნას, რომელიც წინ აღუდგებოდა საბჭოთა კავშირის იდეოლოგიურ, პოლიტიკურ და სამხედრო ექსპანსიას. მოსკოვის ზრახვების ჩასაშლელად აუცილებელი იყო დასავლურ კოალიციაში ვაშინგტონის ჩართვა. ომის შედეგად დაუძღვრებული ევროპა ურთულეს გამონკვევას წარმატებით თავს ვერ გაართმევდა. ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტი – ჰარი ტრუმენი და სახელმწიფო მდივანი – ჯორჯ მარშალი თავდაპირველად არ იყვნენ დარწმუნებული ევროპის დაცვის კავშირში შესვლის აუცილებლობაში. მათთვის ამერიკის შეერთებული შტატების ძლიერი მრეწველობა და მონოპოლია ბურთვულ იარაღზე იყო ცივ ომში გამარჯვების გარანტია, მაგრამ მოვლენები ნეგატიურად და სწრაფად ვითარდებოდა. საბჭოთა კავშირის პოლიციური სისტემის ექსპანსიონიზმი მიწვდა სკანდინავიის ნახევარკუნძულს, ხმელთაშუა ზღვის რეგიონს. ევროპის მდგომარეობა აღმოჩნდა უადრესად კრიტიკული. ბრიუსელის ხელშეკრულებაზე მუშაობის პარალელურად ბევინმა 1948 წლის 11 მარტს ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო დეპარტამენტს და კანადის¹ საგარეო საქმეთა დეპარტამენტს ალიანსის სამი სხვადასხვა სქემა წარუდგინა. პირველი გულისხმობდა დიდი ბრიტანეთის, საფრანგეთის, ბენილუქსის ქვეყნებისა და ამერიკის შეერთებული შტატების ურთიერთთანამშრომლობას; მეორე იყო ატლანტიკური უშიშროების სისტემა, ხოლო მესამე ითვალისწინებდა ხმელთაშუაზღვის რეგიონსაც, ვერძოდ, იტალიაზე ზრუნვას. ჯორჯ მარშალმა და კანადის პრემიერ მინისტრმა – მაკენზი კინგმა ბევინის წინადადება – მოლაპარაკებების დროულად დაწყების თაობაზე, გაიზიარეს [Baylis J., 1993: p.92–93; Sloan S., 2015]. ბრიუსელის პაქტის გაფორმების დღეს, 1948 წლის 17 მარტს ჰ. ტრუმენი ვაშინგტონში კონგრესის გაერთიანებულ სესიაზე წარსდგა ევროპის გადასარჩენად საჭირო ერთობის მოთხოვნით, რომელიც უნდა გამყარებულიყო საკანონმდებლო ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებებით მარშალის გეგმის ამოქმედებისა და სამხედრო რეფორმის² გატარების მიმართულებით. „ისტორიაში დგება დრო, როცა მოქმედება არის უფრო გონივრული, ვიდრე ყოყმანი. მოქმედებას ყოველთვის ახლავს რისკები, მაგრამ უმოქმედობაში ისინი გაცილებით მეტია“ - ამ სიტყვებით პრეზიდენტმა ლაკონურად ჩამოაყალიბა ამერიკის შეერთებული შტატების გლობალური მისია ფაშიზმზე არანაკლები კომუნისტური დიქტატურის დამარცხებაში [4]. აღსანიშნავია, რომ პრეზიდენტის გამოსვლას პირდაპირ ეთერში გადაცემდა ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო რადიო.

ვენეტაგონში 1948 წლის 22 მარტიდან პირველ აპრილამდე საერთო ცივილიზაციისა და ენის მქონე სამი სახელმწიფოს (ამერიკის შეერთებული შტატები, კანადა, დიდი ბრიტანეთი) წარმომადგენლებს შორის იმართებოდა საიდუმლო სხდომები. კონსპირაციულობა განპირობებული იყო საბჭოთა კავშირის ფაქტორით. სხდომებზე ხელშეკრულების პროექტი წარადაგინა კანადის მხარემა. რამდენიმე დღიანი დისკუსიების შემდეგ ამერიკის შეერთებული შტატების დელეგაციამ შეიმუშავა მემორანდუმი, რომელიც ასახავდა ჩრდილოატლანტიკური ზონის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის ხელშეკრულების იდეისადმი მხარდაჭერას“ [Sloan S., 2015].

ამრიგად, 1948 წელს ვაშინგტონში ნატო–ს დაფუძნების მომავალი ხელშეკრულების ძირითადი პარამეტრების პარაფირება განხორციელდა. ავტორები იმ დოკუმენტისა, რომელსაც ერთი წლის შემდეგ ოფიციალურად მოაწერა ხელი თორმეტმა სახელმწიფომ, იყვნენ ჯონ ჰევერსონი და თეოდორ აქილესი .

მარშალის გეგმა ძალაში შევიდა 1948 წლის 3 აპრილს. გეგმა არცერთი იდეოლოგიისა თუ სახელმწიფოს წინააღმდეგ არ იყო მიმართული. მიუხედავად ამისა, სტალინის მითითებით, სოციალისტური ბანაკის ქვეყნებმა უარი თქვეს ამერიკის შეერთებული შტატების დახმარების მიღებაზე. მარშალის გეგმა

¹ კანადა ამდროისათვის იყო დიდი ბრიტანეთის სამეფოს დომენიონი.

² სამხედრო რეფორმაში იგულისხმებოდა: 1) კანონის მიღება უნივერსალური საყოველთაო სამხედრო განათლების (შეიარაღებული ძალების სამოქალაქო კომპონენტების საჭირო დონემდე განვითარების) შესახებ და 2) დროებითი კანონის მიღება არჩევით სამხედრო სამსახურზე [4].

ითვალისწინებდა დახმარებას ევროპის რეკონსტრუქციისა და ეკონომიკური აღორძინების პროცესში. ჰ. ტრუმენის დოქტრინა და ჯ. მარშალის გეგმა იყო ევროპის პოლიტიკურად და ეკონომიკურად გადარჩენის წინაპირობა. ამას ხატოვნად ასახვას ჰ. ტრუმენის ცნობილი ფრაზა: „დოქტრინა და გეგმა ერთი ნივთის ორი ლეხანია.“

1948 წლის 18 აპრილს იტალიაში ჩატარდა არჩევნები. ცენტრალური სადაზვერვო სააგენტოსა (CIA – Central Intelligence Agency) და ეროვნული უშიშროების საბჭოს (NSC – National Security Council) სამსახურების სპეცტექნოლოგიების გამოყენებით, ყოველგვარი ძალისმიერი მეთოდების გარეშე ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა უზრუნველყო იტალიის არჩევნებში კომუნისტების დამარცხება [Батюк В., Богатыров А. ..., 2003: ст.44]. ვაშინგტონი ზრუნავდა, რათა განითქვას გადარჩენოდა დასავლეთ ევროპა ისე, რომ ამერიკის შეერთებული შტატების სტრატეგიული მიზნები კვლავ პირველხარისხოვანი დარჩენილიყო. ამისათვის კი საჭირო იყო ტრანსატლანტიკური იდეის განხორციელება.

ნატო–ს შექმნის ისტორიაში განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს ამერიკის შეერთებული შტატების სენატის 239 რეზოლუციას, რომელიც ისტორიაში შევიდა ვანდერბერგის რეზოლუციის სახელწოდებით. ამერიკის შეერთებული შტატების 1787 წლის კონსტიტუციით აკრძალული იყო საზღვარგარეთის სახელმწიფოებთან სამხედრო ხელშეკრულებების დადება. 1948 წლის 11 ივნისს სენატმა 82 ხმით 13–ის წინააღმდეგ მიიღო რეზოლუცია, რომლის თანხმდაც ამერიკის შეერთებულ შტატებს მსოფლიოს ნებისმიერ წერტილში სამხედრო–პოლიტიკური ბლოკების შექმნის ინიციატივისა და თავისი სამხედრო ბაზების განთავსების უფლებამოსილება მიენიჭა.

ვანდერბერგის რეზოლუციის მიღების აუცილებლობა რამდენიმე დღის შემდეგ ნათელყო ბერლინის პირველმა კრიზისმა. 1948 წლის 21 ივნისს ღამეს საბჭოთა სამხედრო ადმინისტრაციამ დაარღვია დასავლელ მოკავშირეებთან დადებული შეთანხმება და ბერლინის დასავლეთ სექტორში ბლოკადაში მოაქცია სარკინიგზო და საავტომობილო გზები, აკრძალა ყველა სახის სავაჭრო საქონლის მიწოდება და შეწყვიტა ელექტროენერჯით მომარაგება. ჰუმანიტარული კატასტროფისათვის განწირული მოსახლეობა გადაარჩინა დასავლელი მოკავშირეების მიერ მოფიქრებულმა „ბერლინის საჰაერო ლიფტმა („Berlin airlift““ [14]. ბერლინის კრიზისით მკაფიოდ გამოიკვეთა, რომ საბჭოთა კავშირი საერთაშორისო ურთიერთობებში ეყრდნობოდა მხოლოდ ძალის პოლიტიკას და პატივს არ სცემდა დიდი სამუელის კონფერენციების გადაწყვეტილებებს. დასავლეთისათვის ცხადი გახდა, რომ მკაცრი და გამძვინვარებული ზომები უნდა მიეღო ფაშინგტონში არანაკლები საბჭოთა სისასტიკის თავიდან ასაცილებლად. 1948 წლის ივლისში, როცა სამი თვის ამოქმედებული იყო მარშალის გეგმა, ბრიუსელის ხელშეკრულების წევრმა ქვეყნებმა, ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა და კანადამ დაიწყეს აქტიური მოლაპარაკებები ჩრდილოატლანტიკური რეგიონის თავდაცვისა და უსაფრთხოების უზრუნველყოფის საკითხზე. 1948 წლის ოქტომბერში ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა და კანადამ ჩრდილოატლანტიკურ ხელშეკრულებასთან დაკავშირებით მიიწვიეს ბრიუსელის პაქტის ქვეყნები [Уткин А., 2005: ст.275]. 1948 წლის დეკემბერში ვაშინგტონში განახლდა მოლაპარაკებები ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის შექმნის თაობაზე. ბრიტანეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა - ერნესტ ბევინმა სწორად განჭვრიტა, რომ ევროპის გაერთიანებისა და ერთიანი ევროპული არმიის იდეის განხორციელებაც კი კონტინენტს მსოფლიო კომუნიზმისაგან ვერ გადაარჩენდა და, რომ ცივი ომის პირობებში დასავლეთის დემოკრატიული ძალები გამარჯვებას მხოლოდ და მხოლოდ ამერიკის შეერთებული შტატების პოლიტიკური, ეკონომიკური და სამხედრო მხარდაჭერით მიაღწევდა. მიგვაჩნია, რომ ერნესტ ბევინის როლი სამი პაქტის მომზადების ისტორიაში არის გამორჩეულად მნიშვნელოვანი. დიუნკერვის და ბრიუსელის ხელშეკრულებები მას ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის აუცილებელ უვერტიურად ჰქონდა გათვლილი. ერნესტ ბევინი, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ სპეციალისტთა წრეებს, საყოველთაოდ აღიარებული პოლიტიკოსების რიცხვს არ მიეკუთვნება. ჩვენი აზრით, ის არის ნატო–ს მთავრი არქიტექტორი, რომლის ღვაწლიც ნაკლებად ცნობილია ფართო საზოგადოებისათვის.

1949 წლის 18 მარტს გამოქვეყნდა ხელშეკრულების პროექტი. ამავე დროს ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა, კანადამ და ბრიუსელის ხელშეკრულების წევრმა ქვეყნებმა დანიას, ისლანდიას, იტალიას, ნორვეგიასა და პორტუგალიას შესთავაზეს, მიერთებოდნენ ჩრდილოატლანტიკურ ხელშეკრულებას. როგორც ჯონ ეიზენჰაუერი³ წერდა, 1949 წლის 3 აპრილის საღამოს, ვაშინგტონის კონფერენციის

³ ჯონ ეიზენჰაუერი – ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის – დუაიტ ეიზენჰაუერის ვაჟი. მამის პრეზიდენტობის პერიოდში სხვადასხვა დროს იყო თანამშენი, როგორც სახელმწიფო მდივნის – კრისტიან ჰერტერის, ასევე პრეზიდენტის მრჩეველის – გენერალ ენდრიუ გუდპასტერის; 1969–1971 წლებში – ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩი ბელგიაში; 1975 წლიდან – ლტოლვილთა საკითხების საკონსულტაციო კომიტეტის თავმჯდომარე პრეზიდენტ ჯერალდ ფორდის ადმინისტრაციაში...

დამდევს ჰარი ტრუმენს, დინ აჩენსონს (ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივანი), ლუის ჯონსონსა (ამერიკის შეერთებული შტატების თავდაცვის მინისტრი) და ხელშეკრულებების ხელმოსაწერად ევროპიდან ჩამოსულ საგარეო საქმეთა მინისტრებს შორის, ყოველგვარი წინასწარი მომზადებისა და კონსულტაციების გარეშე, შედგა ვერძო შეხვედრა, სადაც ვაშინგტონის მხარემ პირდაპირ და მკვეთრად აღნიშნა, რომ საერთო ამრი და ქმედება პრაქტიკაში იქნებოდა ძნელად მისაღწევი, მაგრამ ამის გარეშე დიდი პრობლემები დადებითად ვერ გადაიჭრებოდა. ჰ. ტრუმენის სიტყვებით, ნდობისა და გულწრფელობის ატმოსფერო, თანასწორობასა და ურთიერთპატივისცემაზე დაფუძნებული აუცილებელი პარტნიორობა უნდა დადებოდა საფუძვლად „გათვლილ რისკებს“ („calculated risks“). ალიანსის ამერიკული კონცეფცია დაკავშირებული იყო არა მარტო საბჭოთა კავშირიდან მომდინარე საფრთხეების არიდებასთან, არამედ ევროპის კონსოლიდაციის ურყევ მრწამსთან და ატლანტიკის, როგორც საყოველთაო პროგრესის კატალიზატორის, აქტუალობასთან [3]. 1949 წლის 4 აპრილს ვაშინგტონში გაიხსნა კონფერენცია. იმავე დღეს დელეგატებმა ხელი მოაწერეს ჩრდილოატლანტიკურ ხელშეკრულებას (NAT – North Atlantic Treaty). „ტერმინი ნატო – ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაცია (NATO –North Atlantic Treaty Organisation) პირველად გამოიყენეს 1951 წლის 20 სექტემბერს ოტავაში მიღებულ კონვენციაში [Батюк В., Боратыров А., 2003: с.49]. ამრიგად, 1949 წლის 4 აპრილს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების 51-ე მუხლის („სახელმწიფოს ინდივიდუალური და კოლექტიური თავდაცვის უფლების შესახებ“) პრინციპების საფუძველზე დაფუძნდა ჩრდილოატლანტიკური ალიანსი. პაქტი რატიფიკაციის პროცედურების შემდეგ ძალაში შევიდა იმავე წლის 24 აგვისტოს.

ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაცია – ნატო დააფუძნა ორმა ჩრდილო ამერიკულმა და ათმა ევროპულმა სახელმწიფომ: ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა, კანადამ, დიდმა ბრიტანეთმა, საფრანგეთმა, ბელგიამ, ლუქსემბურგმა, ნიდერლანდებმა, დანიამ, ისლანდიამ, იტალიამ, ნორვეგიამ და პორტუგალიამ. ჩრდილო ამერიკის ჩართვა დასავლეთ ევროპის დაცვის კონტექსტში მოწოდდა იმას, რომ გერმანიის რევანშიზმი და, რაც მთავარია, საბჭოთა კავშირის მხრიდან დასავლეთ ევროპაზე პოლიტიკური თუ სამხედრო ზეწოლის ნებისმიერი მცდელობა იქნებოდა წარუმატებელი. 1952 წლიდან ნატო–ს გენერალური მდივნის –ჰასტინგს ლიონელ ისმაის ფრთიანი ფრაზა ლაკონურად განსაზღვრავდა ნატო–ს შექმნის მისიას: „სსრკ – ევროპის მიღმა, აშშ - ევროპასთან მჭიდრო კავშირში, გერმანია – ზეგავლენის ქვეშ“. ნატო – ეს უდავოდ არის ურთიერთობა თანასწორთა შორის, ამ თანასწორობის ერთ–ერთი განმაპირობებელი მიზეზი კი გახდა ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ ევროპისადმი განეული უდიდესი ეკონომიკური დახმარება. ჰარი ტრუმენის ცნობილი სიტყვების პერიფრაზირება უმცროსმა ეიზენჰაუერმა ასე ჩამოაყალიბა: „მარშალის გეგმა და ვაშინგტონის ხელშეკრულება ერთი ნივთის ორი ლეხანია“ [3]. ადვილი არ ყოფილა ამერიკის შეერთებული შტატების თანამდებობის პირებისათვის თავიანთი ქვეყნის მოქალაქეების დარწმუნება ასეთი ხარჯების გაღების მიზანშეწონილობაში. დრომ მკაფიოდ აჩვენა, რომ ატლანტიკური სივრცის ორივე მხარისათვის ეს იყო შემდგომი წარმატებების საწინდარი. ნატო–ს შიგნით ყველა გადანყვეტილება კონსენსუსის პრინციპით მიიღება. ბლოკის წევრ ქვეყნებს თანაბარი უფლებები აქვთ. ნატო ეს არის არამარტო სამხედრო გაერთიანება, არამედ პროგრესული პოლიტიკური და ეკონომიკური მოვლენების განვითარების გარანტი.

ბამოყენებული ლიტერატურა

ა) წყაროები:

1. Address given by Ernest Bevin (22 January 1948)– URL: [https:// www.cvce.eu/content/publication/2002/9/9/7bc0ecbd-c50e-4035-8e36-ed70bfbd204c/publishable_en.pdf](https://www.cvce.eu/content/publication/2002/9/9/7bc0ecbd-c50e-4035-8e36-ed70bfbd204c/publishable_en.pdf) (მოძიების თარიღი: 16.01.2019)
2. Cabinet memorandum by the Foreign Secretary, E. Bevin, on the aims of British foreign policy, dated 4 January 1948: www.lse.ac.uk/ideas/.../1948/1948-01-04-Cabinet-memorandum-Bevin-aims. (მოძიების თარიღი:16.01.2019)
3. Secretary General’s Eisenhower Lecture, The Relevance of Atlanticism – URL: https://www.nato.int/cps/en/SID-2821CD68-5CAB3595/natolive/opinions_18356.htm (მოძიების თარიღი: 20.02.2019)
4. Special Message to the Congress on the Threat to the Freedom of Europe - URL: <https://www.trumanlibrary.org/publicpapers/index.php?pid=1417> (მოძიების თარიღი: 2. 02. 2019)
5. Winston Churchill’s Iron Curtain Speech - URL: <http://www.historyguide.org/europe/churchill.html> (მოძიების თარიღი: 23.01.2018)

ბ) მონოგრაფიები, რეფერატები და სტატიები:

6. Baylis John. The Diplomacy of Pragmatism: Britain and the Formation of NATO, 1942–1949. (American Diplomatic History, number 5.) Kent, Ohio: Kent State University Press. 1993. Pp. xi, 194. –URL: <http://www.book-metrix.com/detail/chapter/8ac4d6f2-c517-4e44-9d9e-115d1ad61e50#downloads7> The Pentagon Talks, 22 March – 1 April 1948 (მოძიების თარიღი: 22.04.2019)
7. Baylis John (1993) 7 The Pentagon Talks, 22 March – 1 April 1948. In: The Diplomacy of Pragmatism. Palgrave Macmillan, London – URL: https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230372375_8 (მოძიების თარიღი: 22.04.2019)
8. Sloan Stenli. NATO, the European Union and the Atlantic community: a challenge to the transatlantic deal, Rowman & Littlefield Publishers, Inc.; Second edition (July 28, 2005): Стэнли Р. Слоан, „НАТО, Европейский союз и атлантическое сообщество: вызов, брошенный трансатлантической сделке“, НАТО ВЕСТНИК – URL: : <https://www.nato.int/docu/review/2006/issue2/russian/art4.html> (მოძიების თარიღი: 7.02.2019)
9. Trachtenberg Marc. A Constructed Peace: The Making of the European Settlement, 1945–1963. (Princeton Studies in International History and Politics.) Princeton: Princeton University Press. 1999. Pp. Xv: Дюнкерский пакт, Материал из Википедии — свободной энциклопедии, URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/> (მოძიების თარიღი: 25.01.2019)
10. Батюк В.И., Богатуров А.Д., Бордачев Т.В., Коргун В.Г., Княжинский В.Б., Луне С.И., Мартынов Б.Ф., Поликанов Д.В., Смирнов П.Е., Хрусталеv М.А., Шаклеина Т.А., Язькова А.А., „Системная история международных отношений“, 1918-2003. Том третий. События 1945-2003 – URL: <https://studopedia.org/7-112312.html> (მოძიების თარიღი: 17.03.2019)
11. Уткин А. И., „Мировая холодная война“, Москва, Эксмо, 2005 – URL: 1)http://www.vixri.ru/d/Utkin%20A.I.%20_%20Mirovaja%20xolodnaja%20vojna.pdf; 2)https://www.rulit.me/books/mirovaya-holodnaya-vojna-read-8340-135.html#section_147 (მოძიების თარიღი: 3.04.2019)

გ) საცნობარო და სხვა მასალები:

12. ნატოს ისტორია, საქართველო და ნატო, საინფორმაციო ცენტრი – URL: <http://infocenter.gov.ge/nato-history/>(მოძიების თარიღი: 5.02.2018)
13. ჯორჯ ფროსტ ქენანი– „გრძელი ტელეგრამა“ – URL: <http://genia.ge/?p=16600> (მოძიების თარიღი: 5.02.2018)
14. Berlin Blockade – URL: <https://www.history.com/topics/cold-war/berlin-blockade> (მოძიების თარიღი: 28.02.2019)
15. Soviets announce withdrawal from Iran – 1946 <https://www.history.com/this-day-in-history/soviets-announce-withdrawal-from-iran> (მოძიების თარიღი: 11.03.2018)

სსიპ - დავით აღმაშენებლის სახელობის
საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემია

LEPL - DAVID AGHMASHENEBELI
NATIONAL DEFENCE ACADEMY OF GEORGIA

2019